MARIO VARGAS LLOSA s-a născut în 1936 la Arequipa şi a copilărit în Bolivia împreună cu mama şi bunicii materni, închipuindu-şi că tatăl lui murise şi că fusese un erou. În realitate, la cinci luni după căsătorie îşi părăsise soția însărcinată şi avea să-şi revadă fiul abia zece ani mai târziu, când Mario se va întoarce în Peru. Între 1950 şi 1952 urmează cursurile unei şcoli militare din Limă experiență descrisă în primul roman, Oraşul şi câinii. În 1955 se căsătoreşte cu o mătuşă, Julia Urquidi, provocând un mare scandal în familie, şi divorțează de ea în 1964, pentru ca, un an mai târziu, să se însoare cu verişoara lui, Patricia. Între timp, lucrase în Franța ca profesor de spaniolă şi jurnalist. După o tinerețe în care se apropiase de comunism, ia distanță față de Fidel Castro, ba chiar îl acuză pe Gabriel Garcia Mârquez, odinioară prieten, de servilism. Călătoreşte, predă la universități în America şi Europa, devine scriitor celebru prin forța epică, luciditatea şi ironia sa. „Literatura", spune Mario Vargas Llosa, „este doar o mică parte din vastul domeniu al ficțiunii. Fiecare dintre noi porneşte de la dorințele proprii şi creează lumi fictive pe care le introduce în lumea reală. Încorporăm, în visele noastre, arta. Aceasta este temă Caietelor lui don Rigoberto. Este o ficțiune care se alimentează din ficțiuni."

Mario Vargas Llosa – Caietele lui Don Rigoberto

CUPRINS

I. Întoarcerea lui Fonchito
II. Trebuşoarele lui Egon Schiele
III. Joacă de-a tablourile
IV. Fonchito înlăcrimat
V. Fonchito şi fetele
VI. Anonimă
VII. Degetul mare al lui Egon Schiele
VIII. Fiară în oglindă
IX. Întâlnirea de la Sheraton
EPILOG: O familie fericită

Omul, un zeu când visează, un biet cerşetor când gândeşte.

HÖLDERLIN, Hyperion

Nu pot ține un registru al vieții mele în funcție de acțiuni; soarta le-a pus pe un plan mult prea jos: îl țin în funcție de fanteziile mele.

MONTAIGNE

I. Întoarcerea lui Fonchito

Cineva sună la uşă, dona Lucrecia se duse să deschidă şi, conturat în iluzoriu, având ca fundal copacii încovoiați şi încărunțiți din Olivar de Sân Isidro, văzu căpşorul cu bucle aurii şi ochii albaştri ai lui Fonchito. Totul începu să se învârtească.

— Mi-e foarte dor de tine, mamă vitregă, ciripi vocea pe care şi-o amintea atât de bine. Mai eşti supărată pe mine? Am venit să-ți cer iertare. Mă ierți?

— Tu? Tu? agățată de mânerul uşii, dona Lucrecia căuta să se sprijine de perete. Nu ți-e ruşine să apari aici?

— Am fugit de la Academie, insistă copilul, arătându-i caietul de desen şi creioanele colorate. Îmi era foarte dor de tine, pe cuvânt. De ce eşti aşa de palidă?

— Dumnezeule, Dumnezeule! Dona Lucrecia se împiedică şi se lăsă să cadă pe banca în stil colonial, aflată imediat lângă uşă. Îşi acoperi ochii, albă ca o coală de hârtie.

— Să nu mori! strigă copilul, speriat.

Şi dona Lucrecia simțea că i se face rău văzu cum silueta de copil păşeşte peste prag, închide uşa, cade în genunchi la picioarele ei, îi prinde mâinile şi i le frământă, buimac.

— Să nu mori, nu leşina, te rog!

Făcu un efort să-şi revină şi să-şi recapete controlul. Respiră adânc înainte de a vorbi. Rostea cuvintele încet, simțind că în orice moment ar putea rămâne fără voce:

— N-am nimic, sunt bine. Ultimul lucru la care mă aşteptam era să te văd aici. Cum de ai îndrăznit? Nu te mustră conştiința?

Încă în genunchi, Fonchito încerca să-i sărute mâna.

— Spune-mi că mă ierți, mamă vitregă, imploră. Spune-mi, spune-mi! De când ai plecat casa nu mai este la fel. Te-am pândit de multe ori după ce ieşeam de la ore. Voiam să sun, dar nu am îndrăznit. Nu mă vei ierta niciodată?

— Niciodată, spuse ea apăsat. Nu te voi ierta niciodată pentru ceea ce ai făcut, afurisitule.

Însă, contrazicându-i cuvintele, ochii ei mari şi negri cercetau cu interes şi cu oarecare satisfacție, poate chiar cu duioşie, dezordinea ondulată a acelui păr, vinişoarele albastre de pe gât, marginile urechilor care se iveau printre buclele aurii şi micul trup grațios, înghesuit în sacoul albastru şi pantalonul gri al uniformei. Nările ei respirau acel miros adolescentin de partide de fotbal, caramele şi înghețată marca d'Onofrio, iar auzul ei recunoştea acele chițăituri ascuțite şi inflexiunile vocii care îi răsunau în amintire. Mâinile donei Lucrecia se resemnară sub săruturile umede de păsăruică ale acelei gurițe:

— Eu te iubesc mult, mamă vitregă, se smiorcăi Fonchito. Şi, chiar dacă nu crezi, şi tata te iubeşte.

În acel moment apăru Justiniana, siluetă sprintenă de culoarea scorțişoarei, înfăşurată într-un halat înflorat, cu un batic pe cap şi un pămătuf în mână. Rămase stană de piatră în holul ce ducea către bucătărie.

— Domnişorul Alfonso, murmură, neîncrezătoare. Fonchito! Nu pot să cred!

— Închipuie-ți, închipuie-ți! exclamă dona Lucrecia, hotărâtă să dea dovadă de mai multă indignare decât simțea cu adevărat. Îndrăzneşte să vină în casa asta! După ce mi-a distrus viața şi i-a dat o asemenea lovitură lui Rigoberto. Să-mi ceară să-l iert, să verse lacrimi de crocodil. Ai mai văzut asemenea neruşinare, Justiniana?

Însă nici măcar acum nu-şi retrăsese degetele subțiri pe care Fonchito, scuturat de suspine, continua să le sărute.

— Plecați, domnişorule Alfonso, spuse fata, atât de confuză că, fără să-şi dea seama, începu să-l tutuiască: Nu vezi cât de tare o superi pe doamna? Hai, pleacă, Fonchito.

— Plec dacă-mi spune că mă iartă, se rugă copilul, printre suspine, cu fața între mâinile donei Lucrecia. Nici nu mă saluți şi începi să mă insulți, Justita? Ce ți-am făcut? Eu chiar te iubesc mult, iar în ziua când ai plecat de acasă am plâns

toată noaptea.

— Taci, mincinosule, nu te cred nici moartă Justiniana îi netezea părul donei Lucrecia. Vă aduc o cârpuşoară cu alcool, doamnă?

— Mai bine un pahar cu apă. Nu-ți face griji, sunt mai bine. Să-l văd aici pe mucosul ăsta m-a dat cu totul peste cap.

Şi, în sfârşit, fără brutalitate, îşi retrase mâinile din cele ale lui Fonchito. Copilul era tot la picioarele ei, se oprise din plâns, înfrânându-şi cu greu noi smiorcăieli. Avea ochii roşii, iar lacrimile îi lăsaseră dâre pe obraji. Un fir de salivă i se scursese din gură. Prin ceața ce-i acoperea ochii, dona Lucrecia privea pe furiş nasul bine conturat, linia buzelor, mica bărbie trufaşă şi gropița din ea, cât de albi erau dinții lui. Avea chef să pălmuiască, să zgârie mutrița aia de Iisus Copil. Ipocritul! Iuda! Şi chiar să-l muşte de gât şi să-i sugă sângele ca un vampir.

— Tatăl tău ştie că ai venit?

— Ce-ți trece prin cap, mamă vitregă, răspunse copilul îndată, cu un ton confidențial. Cine ştie ce mi-ar face? Deşi nu vorbeşte niciodată de tine, eu ştiu foarte bine că-i lipseşti. Zi şi noapte nu se gândeşte la altceva, îți jur. Am venit pe furiş, am fugit de la Academie. Mă duc de trei ori pe săptămână, după colegiu. Vrei să-ți arăt desenele mele? Spune-mi că mă ierți, mamă vitregă.

— Nu-i spuneți şi dați-l afară, doamnă Justiniana se întorcea cu un pahar cu apă; dona Lucrecia luă câteva înghițituri. Nu vă lăsați îmbrobodită de mutrița lui frumoasă. Este Lucifer în persoană, ştiți asta. Vă va face altă răutate, mai rea ca prima.

— Nu spune asta, Justita. Păru că Fonchito va izbucni din nou în plâns. Îți jur că mă căiesc, mamă vitregă. Nu mi-am dat seama ce făceam, îți jur pe toți sfinții. Nu am vrut să se întâmple aşa ceva. Crezi că eu am vrut ca tu să pleci din casă? Ca eu şi tata să rămânem singuri?

— Nu am plecat eu din casă, îl dojeni dona Lucrecia, printre dinți. Rigoberto m-a dat afară ca pe o târfă. Din cauza ta!

— Nu spune măscări, mamă vitregă. Copilul ridică ambele mâini, scandalizat. Nu le spune, că nu-ți şade bine.

În ciuda supărării şi a furiei, donei Lucrecia îi veni să zâmbească. Nu-i şedea bine să spună vorbe urâte! Copilaş perspicace, sensibil? Justiniana avea dreptate: o viperă cu figură de înger, un Belzebut.

Copilul avu o explozie de bucurie:

— Râzi, mamă vitregă! Atunci, m-ai iertat? Spune-mi, spune-mi că da, mamă vitregă!

Bătea din palme, iar din ochii lui albaştri tristețea dispăruse şi licărea o luminiță sălbatică. Dona Lucrecia observă că pe degetele lui erau pete de cerneală. Fără să vrea, se emoționa. Avea să leşine din nou? Ce întâmplare! Se zări în oglinda de la intrare: îşi recăpătase înfățişarea, o roşeață uşoară îi colora obrajii, iar emoția îi urca şi cobora pieptul. Cu un gest mecanic, îşi acoperi decolteul capotului de casă. Cum putea să fie atât de neruşinat, de cinic, de sucit, fiind atât de mic? Justiniana îi ghicea gândurile. O privea de parcă i-ar fi spus: „Să nu fiți slabă, doamnă, să nu-l iertați. Nu fiți atât de proastă!”. Ascunzându-şi stânjeneala, bău din nou câteva înghițituri de apă; era rece şi îi făcu bine. Copilul se grăbi să-i prindă mâna liberă şi să o sărute din nou, guraliv:

— Mulțumesc, mamă vitregă. Eşti foarte bună, ştiam eu, de asta am îndrăznit să bat la uşă. Vreau să-ți arăt desenele mele. Şi să vorbim de Egon Schiele, de viața şi de picturile lui. Să-ți povestesc ce vreau să fiu când mă fac mare şi mii de alte lucruri. Ai ghicit deja? Pictor, mamă vitregă! Asta vreau să fiu.

Justiniana dădea din cap, alarmată. Afară, motoarele şi claxoanele asurzeau amurgul din San Isidro şi, prin perdelețele din bucătărie, dona Lucrecia întrezărea crengile goale şi trunchiurile noduroase ale măslinilor, o prezență care-i devenise familiară. Gata cu slăbiciunile, era momentul să reacționeze.

— Ei bine, Fonchito, spuse ea, cu o severitate pe care inima încă nu i-o împărtăşea. Acum, fă-mi pe plac. Pleacă, te rog.

— Da, mamă vitregă. Copilul se ridică dintr-un salt. Cum spui tu. Mereu îți voi face pe plac, mereu te voi asculta în toate. Ai să vezi cât de frumos mă voi purta.

Avea vocea şi expresia cuiva care şi-a luat o greutate de pe inimă şi a făcut pace cu propria conştiință. O şuviță de aur îi atingea fruntea, ochii îi scânteiau de bucurie. Dona Lucrecia îl văzu strecurându-şi o mână în buzunarul din spate, scoțând o batistă, suflându-şi nasul; şi imediat îşi culese de pe jos ghiozdanul, caietul de desen şi cutia cu creioane. Punându-şi totul pe umăr, o porni cu spatele până la uşă, surâzător, fără a-şi dezlipi privirea de la dona Lucrecia şi Justiniana.

— Cum pot, fug din nou pentru a te vizita, mamă vitregă, ciripi el, din prag.

Şi pe tine, Justita, desigur.

Când uşa de la intrare se închise, cele două rămaseră nemişcate şi tăcute. Peste puțin timp, undeva departe bătură clopotele de la biserica Virgen del Pilar. Un câine latră.

— Este incredibil, murmură dona Lucrecia. A avut obrăznicia să-şi facă apariția în casa asta.

— Incredibil este cât sunteți dumneavoastră de bună, răspunse fata, indignată. L-ați iertat, nu? După capcana pe care v-a pregătit-o pentru a vă face să vă certați cu domnul! Dumneavoastră veți ajunge direct în rai, doamnă!

— Nici măcar nu ştiu dacă a fost o capcană, dacă acel căpşor a plănuit ceea ce s-a întâmplat.

Se îndrepta către baie, vorbind cu ea însăşi, când o auzi pe Justiniana că o corectează:

— Evident că a plănuit totul. Fonchito este în stare de cele mai rele lucruri, încă nu v-ați dat seama?

„Poate”, gândi dona Lucrecia. Însă era un copil, un copil. Nu? Da, măcar de acest lucru nu se îndoia. În baie, îşi umezi fruntea cu apă rece şi se examina în oglindă. Emoția îi ascuțise nasul, care palpita nerăbdător, iar în jurul ochilor făcuse cearcăne albăstrui. Prin gura întredeschisă vedea vârful acelui şmirghel în care i se transformase limba. Îşi aminti de şopârlele şi iguanele din Piura[1]; aveau mereu limba uscată, aşa cum o avea ea acum. Apariția lui Fonchito în casa ei O făcuse să se simtă de piatră şi la fel de bătrână ca acele reminiscențe preistorice din deşerturile nordice. Fără să se gândească, într-un gest mecanic, îşi desfăcu nodul de la cordon şi, cu o mişcare din umeri, îşi scoase capotul; mătasea alunecă pe corpul ei ca o mângâiere şi căzu pe jos, cu foşnet. Turtit şi rotund, capotul îi acoperea gleznele, ca o floare gigant. Fără a şti nici ce făcea, nici ce urma să facă, respirând neliniştită, picioarele ei îşi croiră drum prin bariera de haine care le înconjura şi o purtară către bideu, unde, imediat ce-şi dădu jos chiloțelul de dantelă, se aşeză. Ce făcea? Ce voiai să faci, Lucrecia? Nu zâmbea. Încerca să inspire şi să expire aerul cu mai mult calm, în timp ce mâinile ei, independente, deschideau robineții stropitoarei, pe cel de apă caldă, pe cel de apă rece, le potrivea, le amesteca, le grada, suiau sau coborau jetul călduț, fierbinte, răcoros, firav, impetuos, zglobiu. Partea de jos a corpului ei se avânta înainte, se

[1] provincie în nordul Perului [n. tr.]

retrăgea, se aplecă la dreapta, la stânga, până când găsi dispunerea cuvenită. Acolo. Un fior îi trecu prin coloana vertebrală. „Poate că nici nu-şi dădea seama, poate că o făcea doar aşa”, îşi repetă, îndurându-se de acest copil pe care atâta îl blestemase în ultimele şase luni. Poate că nu era rău, poate că nu. Ştrengar, răutăcios, înfumurat, iresponsabil şi o mie de alte lucruri. Însă ticălos nu. „Poate că nu.” Gândurile îi explodau în minte ca bulbucii într-o oală care fierbe. Îşi aminti de ziua în care îl cunoscuse pe Rigoberto, văduvul cu urechi mari budiste şi nas obraznic cu care s-a căsătorit la scurt timp după aceea, de prima dată când l-a văzut pe fiul ei vitreg, heruvim îmbrăcat în mic marinar costum albastru, nasturi aurii, şepeuță cu ancoră –, de ceea ce ajunsese să descopere şi să învețe, această viață neaşteptată, plină de imaginație, nocturnă, intensă, în căsuța din Barranco pe care Rigoberto a cerut să fie construită pentru a-şi începe viața împreună, de certurile dintre arhitect şi soțul ei care au jalonat edificarea a ceea ce avea să devină căminul lor. Se întâmplaseră atâtea lucruri! Imaginile veneau şi dispăreau, se diluau, se descompuneau, se intercalau, se înlocuiau şi era ca şi cum mângâierea lichidă a îndemânaticului jet îi ajungea la suflet.

INSTRUCȚIUNI PENTRU ARHITECT

Neînțelegerea noastră este de ordin conceptual. Dumneavoastră ați făcut această schiță frumoasă a casei şi a bibliotecii mele pornind de la supoziția foarte răspândită, din păcate că, într-un cămin, importante sunt persoanele, nu obiectele. Nu vă critic pentru că v-ați însuşit acest criteriu, indispensabil pentru un om cu profesia dumneavoastră care nu poate face abstracție de clienți. Însă concepția mea cu privire la viitorul meu cămin este complet opusă. Cu alte cuvinte: în acest mic spațiu construit pe care-l voi numi lumea mea şi care va fi guvernat de capriciile mele, prioritatea numărul unu o vor avea cărțile, caietele şi gravurile mele; persoanele vor fi cetățeni de mâna a doua. Aceste patru mii de volume şi o sută de pânze şi hârtii bristol imprimate trebuie să constituie rațiunea primordială a proiectului cu care v-am însărcinat. Veți subordona acestor obiecte comoditatea, securitatea şi tihna oamenilor.

Este absolut necesar acest detaliu al şemineului care trebuie să se poată transforma în cuptor de incinerare a cărților şi gravurilor ce prisosesc, la discreția mea. Pentru aceasta, ar trebui să fie foarte aproape de etajere şi să ajung la el de

pe scaun, vorba e că-mi place să fac pe inchizitorul cu calamitățile literare şi artistice aşezat, nu în picioare. Să mă explic. Cele patru mii de volume şi o sută de gravuri pe care le am reprezintă un număr inflexibil. Nu voi avea niciodată mai multe, pentru a evita supraabundența şi dezordinea, însă niciodată nu vor fi aceleaşi, se vor reînnoi fără încetare, cât timp voi trăi. Ceea ce înseamnă că, pentru fiecare carte pe care o adaug bibliotecii mele, elimin o alta, şi fiecare imagine litografie, lemn, xilografie, desen, gravură în drypoint, mixografie, uleiuri, acuarele et caetera care intră în colecția mea o înlocuieşte pe cea mai puțin apreciată dintre toate celelalte. Nu vă ascund că alegerea victimei este anevoioasă şi, uneori, sfâşietoare, o dilemă hamletiană care mă tulbură zile, săptămâni întregi, şi îmi alimentează coşmarurile. La început, donam bibliotecilor şi muzeelor publice cărțile şi gravurile sacrificate. Acum le ard, de unde şi importanța şemineului. Am optat pentru această formulă drastică ce îmi condimentează neliniştea de a trebui să aleg o victimă cu senzația piperată că tocmai comit un sacrilegiu cultural, un viol etic, în ziua, mai bine zis în noaptea în care, hotărându-mă să înlocuiesc o reproducere a unei multicolore conserve de supă Campbell's de Andy Warhol cu un frumos Szyszlo inspirat de marea Peninsulei Paracas, am înțeles că era o prostie să pedepsesc alți ochi cu o operă pe care ajunsesem s-o consider nevrednică de ai mei. Atunci am pus-o pe foc. Văzând cum arde acel carton, am simțit o vagă remuşcare, recunosc. Acum nu mi se mai întâmplă. Am aruncat în flăcări zeci de poeți romantici şi autohtoni şi un număr deloc mic de artişti plastici conceptuali, abstracționişti, informali, peisagişti, portretişti şi religioşi, pentru a păstra acel numerus clausus al bibliotecii şi pinacotecii mele, fără durere, ci mai degrabă cu stimulanta senzație de a face critică literară şi de artă aşa cum ar trebui: într-o manieră radicală, ireversibilă şi combustibilă. Adaug, pentru a încheia acest subiect, că această activitate mă amuză, dar nu funcționează nici pe departe ca un afrodiziac şi, din acest motiv, o consider mărginită şi de mică importanță, exclusiv spirituală, fără reverberații asupra trupului.

Sper să nu considerați ceea ce tocmai ați citit preponderența pe care o acord tablourilor şi cărților în detrimentul bipezilor în carne şi oase ca ieşire temperamentală sau atitudine de cinic. Nu este vorba de aşa ceva, ci de o convingere bine înrădăcinată, consecință a unor experiențe dificile, dar totodată foarte plăcute. Nu mi-a fost uşor să ajung la o atitudine care contrazicea vechile

tradiții să le numim, cu un surâs pe buze, umaniste legate de filosofii şi religii antropocentrice, pentru care este de neconceput ca ființa umană reală, structură palpabilă de carne şi oase, să fie considerată mai puțin demnă de interes şi respect decât ceea ce este inventat, ceea ce apare (dacă vă face să vă simțiți mai bine, să spunem „reflectat”) în imaginile artei şi ale literaturii. Vă scutesc de detaliile acestei istorii şi vă transpun concluzia la care am ajuns şi pe care acum o proclam fără să roşesc. Nu lumea de animale nărăvaşe din care dumneavoastră şi eu facem parte este cea care mă interesează pe mine, cea care mă bucură şi mă face să sufăr, ci această pleiadă de ființe animate de imaginație, dorințe şi dibăcie artistică, prezente în aceste tablouri, cărți şi gravuri pe care, cu răbdare şi iubire, am reuşit să le strâng de-a lungul anilor. Casa pe care o voi construi în Barranco, cea pe care dumneavoastră va trebui să o desenați refăcând proiectul de la cap la coadă, este mai degrabă pentru ele decât pentru mine sau pentru strălucitoarea mea soție sau pentru fiul meu. Trinitatea pe care o formează familia mea, o spun fără nicio intenție de blasfemie, se află în slujba acestor obiecte şi la fel ar trebui să fiți şi dumneavoastră când, după ce veți fi citit aceste rânduri, vă veți apleca asupra planşei pentru a vă repara greşeala.

Ceea ce v-am scris acum este pur şi simplu un adevăr, nu o metaforă enigmatică. Construiesc această casă pentru a suferi şi a mă amuza cu ele, datorită lor şi pentru ele. Faceți un efort să-mi urmați exemplul pe timpul limitat cât veți lucra pentru mine. Şi acum, desenați.

NOAPTEA PISICILOR

Punctuală, Lucrecia intră odată cu umbrele, vorbind de pisici. Ea însăşi părea o pisică frumoasă de Angora pe sub hermina susurătoare ce-i ajungea până la glezne şi îi ascundea mişcările. Era oare goală pe sub învelişul argintiu?

— Pisici, ai spus?

— Pisicuțe, mai degrabă, mieună ea, făcând câțiva paşi hotărâți pe lângă don Rigoberto, care se gândi la un taur abia ieşit din țarc, măsurându-l pe toreador. Pisoi, mâțe, pisicuțe. Zece, poate chiar mai multe.

Se hârjoneau pe salteaua de catifea roşie. Îşi strângeau şi îşi întindeau lăbuțele sub conul de lumină crudă care, pulbere de stele, cădea pe pat din tavanul invizibil. Un miros de mosc umplea atmosfera şi muzica barocă, cu

bruşte diapazonuri, venea din acelaşi colț din care se auzi vocea poruncitoare, seacă:

— Dezbracă-te.

— Vezi să nu! protestă dona Lucrecia. Eu, aici, cu jivinele astea? Nici moartă, le urăsc.

— Voia să faci dragoste cu el în mijlocul pisicuțelor? Don Rigoberto nu pierdea niciuna dintre reprezentațiile donei Lucrecia pe covorul pluşat. Inima lui începea să se trezească, iar noaptea în Barranco să-şi piardă umezeală şi să trăiască.

— Închipuie-ți, murmură ea, oprindu-se o clipă şi reluându-şi plimbarea în cerc. Voia să mă vadă dezbrăcată în mijlocul acelor pisici. Şi ce silă îmi este mie de ele! Mă înfior numai când îmi aduc aminte.

Don Rigoberto începu să le întrezărească siluetele, urechile lui auzeau mieunatul slab al pisicimii. Întruchipate din umbre, căpătau contur, materializându-se şi, în incendiara cuvertură, sub ploaia de lumină, îl amețiră lucirile, reflexele, brunele contorsiuni. Intui că, în limita acestor extremități mişcătoare se insinuau, îmbibate de apă, curbate, abia ivite, gheruțele.

— Vino, vino aici, ordonă din colț bărbatul, cu delicatețe. În acelaşi timp, trebui să ridice vocea pentru că violinele şi clavicordurile crescuseră, lovindu-i timpanele. Pergolesi! recunoscu don Rigoberto. Înțelese alegerea sonatei; secolul al XVIII-lea nu era doar evul deghizării şi al confuziei sexelor; era, prin excelență, secolul pisicilor. Şi nu fusese oare Veneția, dintotdeauna, o republică pisicească?

— Erai deja goală?

Ascultându-se, înțelese că nerăbdarea punea rapid stăpânire pe trupul său.

— Nu încă. M-a dezbrăcat el, ca întotdeauna. De ce mă întrebi, ştii că asta-i place cel mai mult.

— Şi ție? o întrerupse, mieros. Dona Lucrecia râse, cu un râs forțat.

— Întotdeauna este convenabil să ai un valet, susură, inventându-şi un zâmbet pudic. Deşi de data aceasta era altfel.

— Din cauza pisoilor?

— Din a cui cauză, dacă nu din a lor? Mă făceau să mă simt extrem de nervoasă. Eram un car de nervi, Rigoberto.

Totuşi, ascultă de ordinul amantului ascuns în colț. În picioare lângă el,

docilă, curioasă şi plină de dorință, aştepta, fără să uite o secundă de droaia de feline care, înnodate, întrecându-se pe sine, agitându-se şi lingându-se, se etalau în obscenul cerc galben care le încătuşa în centrul cuverturii în flăcări. Când simți cele două mâini pe glezne, coborându-i până la tălpi şi descălțându-i-le, sânii ei se tensionară ca două arcuri. Sfârcurile i se întăriră. Meticulos, bărbatul îi scotea acum ciorapii, sărutând fără grabă, cu minuțiozitate, fiecare petic de piele dezvelită. Murmură ceva ce donei Lucrecia i se păru la început a fi cuvinte blânde sau vulgare dictate de excitație.

— Însă nu, nu era o declarație de dragoste, nu erau porcăriile care îi vin uneori, râse ea din nou, cu acelaşi râs neîncrezător, ținându-se aproape de mâinile lui don Rigoberto. Acesta nu încercă s-o atingă.

— Atunci ce? bolborosi el, luptând împotriva încăpățânării limbii.

— Explicații, o întreagă conferință despre feline începu ea să râdă încă o dată, între mici țipete sufocate. Ştiai că cel mai mult pe lumea asta pisoilor le place mierea? Că la coadă au un săculeț din care se face parfum?

Don Rigoberto mirosi noaptea cu nările sale dilatate.

— Atunci a asta miroşi? Nu este mosc?

— Este zibetă. Parfum de pisică. Sunt impregnată. Te deranjează?

Povestea îl depăşea, îl derută, credea că se află înăuntrul ei, dar de fapt era afară. Don Rigoberto nu ştia ce să creadă.

— Şi de ce adusese borcanele de miere? întrebă, temându-se că un joc, o glumă, ar putea distruge solemnitatea acelei ceremonii.

— Ca să te ung, spuse bărbatul, încetând s-o mai sărute. Continuă să o dezbrace; terminase cu ciorapii, pardesiul, bluza. Acum îi desfăcea nasturii de la fustă. Am adus-o din Grecia, de la albinele de pe muntele Hymettos. Mierea de care vorbea Aristotel. Am păstrat-o pentru tine, cu gândul la această noapte.

„O iubeşte”, gândi don Rigoberto, gelos şi înduioşat.

— Vezi să nu, protestă dona Lucrecia. Nu şi nu. Cu mine nu merg porcăriile astea.

O spunea fără autoritate, cu apărarea îngenuncheată de voința contagioasă a amantului ei, cu tonul cuiva care se ştie învins. Trupul începuse să-i distragă atenția de la țipetele din pat, să vibreze, să o facă să se concentreze, în timp ce bărbatul o elibera de ultimele straie şi, îngenuncheat la picioarele ei, continua să o mângâie. Ea îl lăsa s-o facă, încercând să se abandoneze plăcerii pe care i-o

provoca. Buzele şi mâinile lui lăsau flăcări pe unde treceau. Pisoii erau în continuare acolo, cafenii şi verzui, letargici său vioi, mototolind cuvertură. Miorlăiau, făcându-şi de lucru. Pergolesi scăzuse în intensitate, era ca o briză îndepărtată, un leşin sonor.

— Să-ți ungă trupul cu miere de albine de la muntele Hymettos? repetă don Rigoberto, silabisind fiecare cuvânt.

— Pentru că pisicuțele să mă lingă, dă-ți seama. Cu scârba pe care mi-o provoacă lucrurile astea, cu alergia mea la pisici, cu dezgustul pe care mi-l provoacă să mă mâzgălesc cu ceva lipicios („Niciodată nu a mestecat gumă", gândi don Rigoberto, mulțumit), chiar de-ar fi doar buricul unui deget. Îți dai seama?

— Era un mare sacrificiu, o făceai doar pentru că...

— Pentru că te iubesc, îi tăie ea vorba. Şi tu mă iubeşti, nu-i aşa?

„Din tot sufletul", gândi don Rigoberto. Ținea ochii închişi, în sfârşit atinsese starea de luciditate deplină pe care o căuta. Putea să se orienteze fără dificultate în acest labirint de dense umbre. Foarte clar, cu o brumă de invidie, percepea îndemânarea bărbatului care, fără să se grăbească şi fără să piardă controlul asupra degetelor sale, o descotorosea pe Lucrecia de furou, sutien, chilot, în timp ce buzele lui sărutau cu delicatețe carnea ei de satin, simțindu-i granulația din cauza frigului, a incertitudinii, a temerii, a silei sau a dorinței? care o vlăguia şi caldă răsuflare care, în conspirația dezmierdărilor, se iveau în aceste forme presimțite. Când simți pe limbă dinții şi cerul gurii amantului, iar chica de pufi deşi şi aromă picantă a fluidelor sale îi sfredeliră creierul, începu să tremure. O ungea? Da. Cu un mic penel? Nu. Cu postav? Nu. Cu propriile mâini? Da. Mai bine spus, cu fiecare dintre degetele lui lungi şi osoase şi cu priceperea unui maseur. Întindeau pe piele substanța cristalină mirosul dulce ajungea până la nările lui don Rigoberto, provocându-i greață şi verificau consistența muşchilor, a umerilor şi a sânilor, ciupeau acele şolduri, străbăteau acele fese, se scufundau în acele profunzimi plisate, separându-le. Muzica lui Pergolesi revenea, capricioasă. Răsuna, acoperind stinsele proteste ale donei Lucrecia şi excitația pisicuțelor, care miroseau mierea şi, ghicind ce urma să se Întâmple, începuseră să sară şi să miorlăie. Alergau pe cuvertură, cu gâtlejurile deschise, nerăbdătoare.

— Mai bine spus înfometate, îl corectă dona Lucrecia.

— Erai deja înfierbântată? gâfâi don Rigoberto. El era gol? îşi dădea şi el cu miere pe trup?

— La fel, la fel, la fel, psalmodie dona Lucrecia. M-a uns, s-a uns, m-a pus să-l ung pe spate, unde mâna lui nu ajungea. Foarte excitante aceste joculețe, evident. Nici el nu este de lemn, şi nici ție nu ți-ar plăcea ca eu să fiu, nu?

— Evident că nu, confirmă don Rigoberto. Iubirea mea.

— Ne sărutam, ne atingeam, ne mângâiam, evident, preciza nevasta lui. Reluase plimbarea în cerc şi urechile lui don Rigoberto percepeau fâsâitul herminei la fiecare pas. Era înfierbântată amintindu-şi aceste lucruri? Vreau să spun fără să ne mişcăm din colț. Mult timp. Până când m-a luat în brațe şi aşa, plină de miere, m-a dus în pat.

Imaginea era atât de explicită, rezoluția ei atât de clară, că don Rigoberto se sperie: „Aş putea rămâne orb." Ca acei hipioți care în anii psihedelici, stimulați de sinesteziile acidului lisergic2, sfidau soarele Californiei până când razele le carbonizau rețină şi îi condamnau să vadă viața prin intermediul auzului, atingerii şi imaginației. Acolo erau, unşi, îmbibați de miere şi umori, elenici în nuditate şi înfățişare, avansând către vacarmul pisicesc. El era un lăncier medieval pregătit de luptă şi ea o nimfă a pădurii, o sabină răpită, îşi mişca auriile picioare şi protesta „nu vreau, nu-mi place", însă brațele ei se prindeau cu iubire de gâtul celui care o răpise, limba ei se lupta să-i invadeze gura şi îi sorbea saliva cu plăcere. „Aşteaptă, aşteaptă", ceru don Rigoberto. Docilă, dona Lucrecia se opri şi parcă dispăru în acele umbre complice, în timp ce soțului ei îi venea în memorie copila molatică a lui Balthus (Nu avec chat) care, aşezată pe un scaun, cu capul dat voluptuos pe spate, un picior întins, altul strâns sub ea, cu micul călcâi pe marginea scaunului, întinde mâna pentru a mângâia o pisică tolănită în vârful unei comode, care, cu ochii întredeschişi, îşi aşteaptă cu calm plăcerea. Scormonind, căutând, îşi aminti că mai văzuse, fără să le acorde atenție să fi fost în cartea pictorului olandez de animale Midas Dekkers? —, Rosalba lui Botero (1968), ulei în care, ghemuită într-un alcov nupțial, o mică felină neagră se pregăteşte să împartă cearşafurile şi salteaua cu exuberanța prostituată cu coamă creață care îşi termină țigara, şi o sculptură în lemn a lui Felix Valloton (Langiwr, circa 1896?) în care o fată cu fese ştrengare, între perne înflorate şi o saltea cu motive geometrice, scarpină gâtul erogen al unei pisici arcuite. Dincolo

---

2 Substanţă cu proprietăţi halucinogene

de aceste aproximări nesigure, în arsenalul memoriei sale nicio imagine nu coincidea cu aceasta. Era intrigat ca un copil. Excitația era la reflux, fără a dispărea; în orizontul trupului său, asemenea soarelui rece al toamnei europene, se ivea epoca preferată a călătoriilor sale.

— Şi? întrebă el, revenind la realitatea visului său întrerupt.

Bărbatul o aşezase pe Lucrecia sub conul de lumină şi, desprinzându-se cu fermitate de brațele ei care voiau să-l rețină, fără a ține cont de rugămințile ei, făcuse un pas în spate. Ca şi don Rigoberto, o contemplă din întuneric. Spectacolul era insolit şi, odată depăşită nedumerirea inițială, incredibil de frumos. Imediat ce se îndepărtară, speriate, pentru a-i face loc şi a o observa, ghemuite, indecise şi mereu alerte scântei verzi, galbene, mici mustăți întinse mirosind-o –, micuțele bestii porniră atacul asupra acelei dulci prizoniere. Suiau, asediau, ocupau trupul plin de miere, țipând pline de fericire. Urletul lor şterse protestele întretăiate, râsul pe jumătate stins şi exclamațiile donei Lucrecia. Încrucişându-şi brațele peste față pentru a-şi feri gura, ochii şi nasul de limbile zeloase, era la cheremul lor. Ochii lui don Rigoberto însoțeau irizatele creaturi avide, se prelingeau odată cu ele peste sâni şi coapse, alunecau către genunchi, se lipeau de coatele ei, urcau spre muşchi şi îşi dăruiau, la fel ca limbutele acelea, dulceața lichidă băltind în luna plină ce părea a fi pântecul ei. Strălucirea mierii condimentată cu salivă pisicilor dădea formelor albe o înfățişare aproape lichidă şi desele zvâcniri pe care le imprimau incursiunile şi cursele micilor animale aveau ceva din mobilitatea moale a trupurilor scufundate în apă. Dona Lucrecia plutea, era o corabie vie brăzdând ape invizibile. „Ce frumoasă este!”, gândi. Corpul ei cu sâni tari şi coapse generoase, cu fese şi muşchi bine definiți, se afla în această limită pe care el o admira cel mai mult la o siluetă feminină: abundența ce sugerează, evitând-o, nedorita obezitate.

— Desfă picioarele, iubirea mea, ceru omul fără chip.

— Desfă-le, desfă-le, imploră don Rigoberto.

— Sunt foarte micuțe, nu muşcă, nu-ți vor face nimic, insistă bărbatul.

— Savurai deja? întrebă don Rigoberto.

— Nu, nu, răspunse dona Lucrecia, care îşi reluase hipnotizanta promenadă.

Foşnetul herminei îl făcu să se întrebe dacă o fi goală pe sub haină. Da, era.

— Mă înnebuneau gâdilăturile.

Sfârşi prin a accepta şi două sau trei feline se grăbiră nerăbdătoare să-i lingă fața ascunsă a muşchilor, picăturile de miere care licăreau în puful mătăsos şi negru al muntelui lui Venus. Corul linsului îi suna lui don Rigoberto ca o muzică celestă. Revenea Pergolesi, acum fără forță, cu duioşie, gemând încetişor. Trupul ferm, curățat, era nemişcat, într-un repaus profund. Însă dona Lucrecia nu dormea, pentru că la urechile lui don Rigoberto ajungea discreta trândăveală care, fără ca ea să-şi dea seama, îi ieşea din măruntaie.

— Îți trecuse sila? întrebă el.

— Evident că nu, răspunse ea. Apoi, după o scurtă pauză, cu umor: însă nu-mi mai păsa atât de mult.

Râse, de data asta, cu râsul sincer pe care-l păstra pentru el în nopțile de împărtăşită intimitate, de fantezie descătuşată care-i făcea fericiți. Don Rigoberto o dori cu toate gurile trupului său.

— Scoate-ți haina, o imploră. Vino, vino în brațele mele, regină, zeița mea.

Însă îi atrase atenția spectacolul care tocmai în acea clipă se duplică. Bărbatul invizibil încetase să mai fie invizibil, în tăcere, lungul său trup unsuros se infiltra în imagine. Acum era şi el aici. Trântindu-se pe salteaua roşiatică, se unea cu doña Lucrecia. Țipetele pisoilor striviți între amanți, chinuindu-se să scape, cu ochii ieşiți din orbite, gâtlejuri deschise, limbi atârnând, îi răniră timpanele lui don Rigoberto. Deşi îşi astupă urechile, continuă să le audă. Şi, cu toate că închise ochii, îl văzu pe bărbat urcat deasupra doñei Lucrecia. Părea că se cufundă în acele coapse robuste şi albe care-l primeau cu încântare. El o săruta cu aviditatea cu care o linseseră pisicile şi se mişca deasupra ei, cu ea, încătuşat între brațele ei. Mâinile doñei Lucrecia îi apăsau spatele şi picioarele, ridicate, cădeau peste ale lui şi picioarele semețe se aşezau peste pulpele ei, locul care îl ațâța pe don Rigoberto. Suspină, înfrânându-şi cu greu dorința copleşitoare de a plânge. Reuşi să vadă că doña Lucrecia se prelingea către uşă.

— Mâine mai vii? întrebă, nerăbdător.

— Şi mâine şi poimâine, îi răspunse muta siluetă care se pierdea. Oare am plecat?

Pisicile, revenindu-şi din surpriză, îşi reluară asaltul şi profitară de ultimele picături de miere, indiferente la încleştarea perechii.

FETIŞISMUL NUMELOR

Am fetişismul numelor, iar al tău mă seduce şi mă înnebuneşte. Rigoberto! Este viril, este elegant, este de bronz, este italian. Când îl pronunț, cu voce scăzută, doar pentru mine, simt un şerpişor pe spate şi-mi îngheață călcâiele trandafirii pe care mi le-a dat Dumnezeu (sau, dacă preferi, Natura Mamă, necredinciosule). Rigoberto! Veselă cascadă de ape transparente. Rigoberto! Galbenă bucurie de sticlete sărbătorind soarele. Aici unde tu eşti, sunt şi eu. Tăcută şi îndrăgostită, eu aici. Semnezi o poliță, un bilet la ordin cu numele tău de patru silabe? Eu sunt micul punct pe i, codița lui g şi liniuța lui t. Mica pată de cerneală care îți rămâne pe degetul mare. Îți potoleşti setea cu un păhărel de apă minerală? Eu, băşicuța ce-ți răcoreşte cerul gurii şi cubulețul de gheață care dă fiori limbii tale viperă. Eu, Rigoberto, sunt şiretul pantofilor tăi şi pastila cu extract de prune pe care o iei în fiecare noapte împotriva constipației. Cum de ştiu acest amănunt al vieții tale gastroenterologice? Cine iubeşte ştie şi cunoaşte la perfecție tot ceea ce ține de persoana iubită, sacralizând şi cel mai trivial aspect legat de ea. În fața portretului tău îmi fac semnul crucii şi mă rog. Pentru a-ți cunoaşte viața am numele tău, numerologia cabaliştilor şi arta prezicerii întocmită de Nostradamus. Cine sunt? Cineva care te iubeşte aşa cum spuma iubeşte valul şi norul zorii de zi. Caută, caută şi află-mă, iubitule.

A ta, a ta, a ta Fetişista numelor

II. Trebuşoarele lui Egon Schiele

— De ce te interesează atât Egon Schiele? întrebă dona Lucrecia.

— Îmi pare rău că a murit atât de tânăr şi că l-au băgat la închisoare, răspunse Fonchito. Picturile lui sunt foarte frumoase. Petrec ore întregi privindu-le în cărțile tatălui meu. Ție nu-ți plac, mamă vitregă?

— Nu mi le amintesc foarte bine. Doar posturile. Nişte trupuri forțate, dezmembrate, nu?

— Şi îmi mai place Schiele pentru că, pentru că… o întrerupse copilul, ca şi cum ar fi urmat să-i dezvăluie un secret. Nu îndrăznesc să-ți spun, mamă vitregă.

— Tu ştii să spui lucrurilor pe nume atunci când vrei, nu face pe prostuțul.

— Pentru că simt că-i semăn. Că voi avea o viață tragică, la fel ca a lui.

Dona Lucrecia izbucni în râs. Însă o invada un sentiment de nelinişte. De unde scotea copilul ăsta o asemenea poveste? Alfonsito continua s-o privească, foarte serios. Puțin după aceea, făcând un efort, îi surâse. Era aşezat pe podea în micuța sufragerie, cu picioarele încrucişate; avea încă pe el sacoul albastru şi cravata gri de la uniformă, însă îşi scosese şepeuța cu cozoroc, care zăcea lângă el, între ghiozdan, caietul de desen şi cutia de creioane de la Academie. În acel moment, intră Justiniana cu tava de ceai. Fonchito o primi nebun de bucurie.

— Turtite cu unt şi dulceață aplaudă, eliberat brusc de îngrijorare. Ceea ce-mi place cel mai mult în lumea asta, ți-ai amintit, Justita!

— Nu le-am făcut pentru tine, ci pentru doamnă, minți Justiniana, simulând severitatea. Ție, nicio firimitură arsă.

Servea ceaiul şi aranjă ceştile pe măsuța din sufragerie. În Olivar, nişte băieți jucau fotbal şi siluetele lor înflăcărate se zăreau printre perdelițe; dinspre ei veneau, în surdină, înjurături, lovituri zdravene de picior şi urlete de triumf. Curând se va întuneca.

— Nu mă vei ierta niciodată, Justita? se întrista copilul, învață de la mama mea vitregă; a uitat ce s-a întâmplat şi acum ne înțelegem la fel de bine ca înainte.

„Nu ca înainte”, gândi dona Lucrecia. Un val fierbinte o linse din tălpi şi până în vârful firelor de păr. Disimula, bând din ceai cu sorbituri mici.

— Poate pentru că doamna este foarte bună, iar eu sunt foarte rea, zise în batjocură Justiniana.

— Atunci ne asemănăm, Justita. Pentru că, după tine, eu sunt foarte rău, nu?

— Tu mă întreci de departe îşi luă rămas-bun fata, pierzându-se prin hol către bucătărie.

Dona Lucrecia şi copilul rămaseră în tăcere, în timp ce mâncau biscuiți şi beau ceai.

— Justita mă urăşte din tot sufletul, spuse Fonchito, când termină de mestecat. În fond, cred că şi ea m-a iertat. Nu ți se pare, mamă vitregă?

— Nu prea cred. Ea nu se lasă îmbrobodită de manierele tale de copil bun. Nu vrea să trec din nou prin ce-am trecut. Pentru că, deşi nu-mi place să-mi amintesc asta, eu am suferit mult din cauza ta, Fonchito.

— Crezi că nu ştiu, mamă vitregă se albi copilul. De aceea, voi face totul, totul, pentru a îndrepta răul pe care ți l-am făcut.

Vorbea serios? Juca o farsă, folosind vocabularul ăsta bătrânicios? Imposibil să-şi dea seama, pe această mutriță în care ochii, gura, nasul, pometii, urechile şi chiar dezordinea părului păreau opera unui estet perfecționist. Era frumos ca un arhanghel, un mic zeu păgân. Cel mai rău, cel mai rău, gândea dona Lucrecia, era că părea încărnarea purității, un model de inocență şi virtute. „Aceeaşi aureolă de neprihănire pe care o avea Modesto", îşi spuse, amintindu-şi de inginerul îndrăgostit de cântecele ridicole care-i făcuse curte înaintea căsătoriei cu Rigoberto şi pe care ea îl disprețuise, poate pentru că nu ştiuse să aprecieze suficient corectitudinea şi bunătatea lui. Sau poate că-l respinsese pe bietul Pluto tocmai pentru că era bun? Oare de ce inima ei era atrasă de aceste abisuri tulburi în care se cufunda Rigoberto? Cu el nu ezitase nicio clipă. La Pluto cel cumsecade, expresia de neprihănire era o reflexie a sufletului; în acest diavol mic de Alfonso era o strategie de seducție, un cântec al acelor sirene care strigă din abisuri.

— O iubeşti mult pe Justita, mamă vitregă?

— Da, mult. Pentru mine ea este mai mult decât o angajată. Nu ştiu ce m-aş fi făcut fără Justiniana în toate lunile astea, în timp ce mă obişnuiam din nou să trăiesc singură. A fost o prietenă, o aliată. Aşa o consider. Eu nu am prejudecățile idioate ale oamenilor din Limă în privința menajerelor.

Fusese pe punctul de a-i povesti lui Fonchito cazul foarte respectabilei doamne Felicia de Gallagher, pe care o bănuia că i-a interzis şoferului, un negru robust îmbrăcat în uniformă bleumarin, să bea apă în timpul serviciului pentru a nu-i veni să urineze şi să fie nevoit să oprească maşina în căutarea unei toalete, lăsându-şi stăpâna singură pe străzile astea pline de hoți. Însă nu o făcu, presimțind că o aluzie oricât de indirectă în prezența copilului la o funcție organică ar echivala cu a scoate ape mefitice dintr-o mocirlă.

— Îți mai pun ceai? Turtele sunt foarte bune, o linguşi Fonchito. Când pot fugi de la Academie pentru a veni aici, mă simt fericit, mamă vitregă.

— Nu trebuie să pierzi atâtea după-amiezi. Dacă vrei cu adevărat să fii pictor, cursurile astea te vor ajuta mult.

De ce, atunci când îi vorbea ca unui copil ceea ce şi era o domina senzația de fals, de minciună? Dar şi dacă-l trata ca pe un mic bărbat, avea aceeaşi

senzație neplăcută, acelaşi sentiment de falsitate.

— Justiniana ți se pare drăguță, mamă vitregă?

— Păi da. Are un aspect foarte peruan, cu pielea ei de culoarea scorțişoarei şi înfățişarea ei ştrengărească. Cred că a rupt câteva inimi.

— Tata ți-a spus vreodată că i se pare drăguță?

— Nu, nu cred că mi-a zis. De ce atâtea întrebări?

— Fără motiv. Însă tu eşti mai frumoasă decât Justita şi decât toate, mamă vitregă, exclamă copilul. Deşi, imediat, speriat, îşi ceru scuze. Am făcut rău că ți-am spus asta? N-ai să te superi, nu?

Dona Lucrecia făcea eforturi pentru ca fiul lui Rigoberto să nu-şi dea seama că se sufocă. Ieşea din nou Lucifer la iveală? Trebuia să-l ia de urechi şi să-l dea afară, poruncindu-i să nu mai vină? Fonchito însă părea a fi uitat ceea ce tocmai spusese şi răsfoia caietul, căutând ceva. În cele din urmă, găsi.

— Uite, mamă vitregă îi întinse mică tăietură. Schiele, când era mic. Nu semăn cu el?

Dona Lucrecia examina ado-escentul sfrijit cu păr scurt şi trăsături delicate, încorsetat într-un costum negru de început de secol, cu trandafir la rever, pe care cămaşa cu guler tare şi cravata minusculă păreau să-l sufoce.

— Absolut deloc, spuse. Nu semeni deloc.

— Lângă el se află surorile lui. Gertrude şi Melanie. Cea mai mică, blondă, este faimoasa Gerti.

— De ce faimoasă? întrebă dona Lucrecia, stânjenită. Ştia foarte bine că se aventurează pe un câmp minat.

— Cum de ce? se miră mutrița rubicondă; mâinile lui făcură un gest teatral. Nu ştiai? I-a fost model pentru cele mai cunoscute dintre nudurile lui.

— A, da? Stânjeneala donei Lucrecia se accentua. E clar, cunoşti foarte bine viața lui Egon Schiele.

— Am citit tot ceea ce există despre el în biblioteca tatei. O mulțime de fete au pozat goale pentru el. Fete de liceu, femei de stradă, amanta lui, Wally. Ba chiar şi soția lui, Edith, şi cumnata Adele.

— Bine, bine. Doña Lucrecia se uita la ceas. Se face târziu, Fonchito.

— Nu ştiai nici că pe Edith şi pe Adele le-a pus să pozeze împreună? continuă copilul, entuziasmat, ca şi cum nu ar fi auzit-o. Şi, când trăia cu Wally, în sătucul Krumau, acelaşi lucru. Goală, împreună cu fete de liceu. Din cauza

asta a fost scandal.

— Nu mă miră, dacă erau fete de liceu, comentă doamna Lucrecia. Acum că se întunecă, mai bine pleci. Dacă Rigoberto sună la Academie, va afla că lipseşti de la cursuri.

— Însă acel scandal a fost o nedreptate, continuă copilul, pradă unei imense excitații. Schiele era un artist, avea nevoie să se inspire. N-a pictat el capodopere? Ce era rău în faptul că le punea să se dezbrace?

— Duc ceştile astea la bucătărie. Doamna Lucrecia se ridică în picioare. Ajută-mă cu farfuriile şi coşul de pâine, Fonchito.

Copilul se grăbi să culeagă cu mâinile firimiturile de biscuit împrăştiate pe măsuță. Îşi urmă mama vitregă, docil. Însă doamna Lucrecia nu reuşise să-l îndepărteze de subiect.

— Mă rog, este adevărat că a făcut trebuşoare cu unele dintre cele care i-au pozat, spunea el, în timp ce mergeau pe hol. De exemplu, cu Adele, cumnata lui, le-a făcut. Deşi cu sora lui, Gerti, nu, nu-i aşa, mamă vitregă?

Ceştile începură să danseze în mâinile doamnei Lucrecia. Mucosul avea afurisitul obicei de a îndrepta discuția fără să vrea către teme scabroase.

— Evident că nu, răspunse, simțind că limba i se împleti. Bineînțeles că nu, ce idee!

Intraseră în mica bucătărie, cu dale precum oglinzile. Şi pereții luceau. Justiniana îi observă, intrigată. Un fluturaş dădea târcoale în ochii ei, însuflețindu-i figura creolă.

— Cu Gerti poate că nu, dar cu Adele, cumnată, da, insistă copilul. A recunoscut-o ea însăşi, când Egon Schiele murise deja. O spun cărțile, mamă vitregă. Altfel zis, a făcut trebuşoare cu cele două surori. Poate că tocmai datorită acestui lucru îi venea inspirația.

— Cine era obraznicul ăsta? întrebă fata în casă. Expresia de pe figura ei era de viu interes. Primea ceşti şi farfurii şi le punea sub robinetul deschis; apoi le scufunda în chiuvetă plină ochi cu apă spumoasă şi albăstruie. Mirosul leşiei impregna bucătăria.

— Egon Schiele, şopti dona Lucrecia. Un pictor austriac.

— A murit la douăzeci şi opt de ani, Justita, preciza copilul.

— A murit de atâta făcut trebuşoare Justiniana vorbea şi clătea farfuriile şi ceştile, le usca apoi cu un prosop cu romburi colorate. Aşa că ai grijă cum te

porți, Foncho, ai mare grijă să nu ți se întâmple la fel.

— Nu a murit din cauză că făcea trebuşoare, ci de gripă spaniolă, răspunse copilul, imun la umor. La fel şi soția lui, cu trei zile înainte. Ce este gripa spaniolă, mamă vitregă?

— O gripă letală, îmi închipui. A ajuns la Viena din Spania, cu siguranță. Ei bine, trebuie să pleci, s-a făcut târziu.

— Ştiu de ce vrei să te faci pictor, banditule, interveni Justiniana, de neoprit. Pentru că pictorii îşi fac de cap cu modelele lor, din câte am văzut.

— Nu face astfel de glume, o certă dona Lucrecia. Este un copil.

— Cu aere de om mare, doamnă, răspunse ea, deschizând gură cât o şură şi arătându-şi dinții extrem de albi.

— Înainte de a le picta, se juca cu ele, reluă Fonchito firul gândirii, fără a da atenție dialogului dintre stăpână şi fata în casă. Le punea să pozeze în diverse ipostaze, făcând probe. Îmbrăcate, fără haine, pe jumătate îmbrăcate. Cel mai mult îi plăcea ca ele să-şi schimbe ciorapii. Colorați, verzi, negri, de toate culorile. Şi să se arunce pe jos. Împreunate, separate, îmbârligate. Să simuleze că se luptă. Le privea ore Întregi. Se juca cu cele două surori ca şi cum ar fi fost păpuşile lui. Până când îi venea inspirația. Atunci, le picta.

— Ce mai joculeț, îl provocă Justiniana. De-a dezbrăcatelea, dar pentru adulți.

— Gata! Ajunge! Dona Lucrecia ridică atât de mult tonul că Fonchito şi Justiniana rămaseră cu gurile căscate. Ea se domoli: Nu vreau ca tatăl tău să te ia la întrebări. Trebuie să pleci.

— Bine, mamă vitregă, gângavi copilul.

Era alb de groază şi dona Lucrecia regretă că țipase. Însă nu-i putea permite să-i vorbească în continuare cu foc despre chestiunile personale ale lui Egon Schiele, inima ei îi spunea că era aici o capcană, un risc, pe care trebuia să-l evite cu orice preț. Ce-o fi apucat-o pe Justiniana de-l ațâțase în halul ăsta? Copilul ieşi din bucătărie. ÎI auzi luându-şi ghiozdanul, caietul şi creioanele în mica sufragerie. Când se întoarse, îşi aranjase deja cravata, îşi pusese şapea şi îşi încheiase nasturii de la sacou. Înfipt în prag, privind-o în ochi, o întrebă cu naturalețe:

— Îți pot da un sărut de bun-rămas, mamă vitregă? Inima donei Lucrecia, care începuse să se liniştească, o luă razna din nou; însă cel mai mult o tulbură

surâsul Justinianei. Ce trebuia să facă? Ar fi fost ridicol să-l refuze. Acceptă, aplecând capul. O secundă după aceea, simți pe obraz ciocul eț ul unei păsărele.

— Pot să te sărut şi pe tine, Justita?

— Ai grijă să fie pe gură râse cu poftă fata.

De data asta copilul gustă gluma, izbucnind în râs, în timp ce se ridica în vârful picioarelor pentru a o săruta pe Justiniana pe obraz. Era o prostie, evident, însă doamna Lucrecia nu îndrăzea să-şi privească în ochi angajată, nici nu reuşea s-o dojenească pentru că întrecuse măsura cu glume de prost gust.

— Am să te omor, îi spuse, într-un final, pe jumătate în glumă şi pe jumătate în serios, când auzi închizându-se uşa de la intrare. Ai înnebunit de faci astfel de glume cu Fonchito?

— Copilul ăsta are un nu-ştiu-ce, se scuză Justiniana, ridicând din umeri. Face să ți se umple capul de păcate.

— Oricum ar fi, zise dona Lucrecia, cu el este mai bine să nu pui paie pe foc.

— Foc este ceea ce aveți dumneavoastră pe față, doamnă, replică Justiniana, cu neruşinarea ei obişnuită. Însă nu vă faceți griji, culoarea asta vă prinde de minune.

CLOROFILĂ ŞI BĂLEGAR

Îmi pare rău că trebuie să vă dezamăgesc. Pătimaşele dumneavoastră îndemnuri în favoarea ocrotirii naturii şi a mediului înconjurător nu mă impresionează. M-am născut, am trăit şi voi muri la oraş (în urâtul oraş Limă, dacă-i vorba să căutăm circumstanțe agravante), iar a mă îndepărta de această urbe, fie chiar şi pentru un sfârşit de săptămână, este o corvoadă pe care o accept uneori din obligație familială sau din interes de serviciu, însă întotdeauna cu lehamite. Nu mă includeți între aceşti partizani ai guvernării clasei de mijloc, a căror cea mai scumpă aspirație este să-şi cumpere o căsuță pe o plajă din sud pentru a petrece acolo verile şi sfârşitul de săptămână într-o obscenă promiscuitate cu nisipul, cu apă sărată şi cu burdihanele pline de bere ale altor partizani din clasa de mijloc identici lor. Acest spectacol duminical al familiilor care fraternizează într-un exhibiționism bien pensant la malul mării este pentru mine unul dintre cele mai deprimante pe care, în ignobila schemă a gregarului, le

oferă această țară preindividualistă.

Înțeleg că, unor oameni ca dumneavoastră, un peisaj asezonat cu vaci care pasc între ierburi parfumate sau căprițe care adulmecă roşcovi vă umple inima de bucurie şi vă face să experimentați extazul tinerelului care contemplă pentru prima oară o femeie dezbrăcată. În ceea ce mă priveşte, destinul natural al taurului matur este în arenă cu alte cuvinte, trăieşte pentru a înfrunta mantia, muleta, sulița, banderila şi spadă; pe stupidele bovine vreau doar să le văd tranşate şi făcute la grătar, cu mirodenii iuți, să sângereze în fața mea, înconjurate de cartofi prăjiți crocanți şi salate proaspete, iar, pe căprițe, mărunțite, deşirate, fripte sau gătite, conform rețetelor de seco nordic, una dintre preferatele mele dintre felurile de mâncare oferite de brutală gastronomie creolă.

Ştiu că vă insult cele mai scumpe convingeri, pentru că nu ignor faptul că dumneavoastră şi ai dumneavoastră altă conspirație colectivistă! Sunteți convinşi, sau pe cale de a fi convinşi, că animalele au drepturi şi, eventual, suflet, toate, fără să excludem țânțarul anofel ce provoacă paludismul, hiena mâncătoare de hoituri, şuierătoarea cobră şi piranha vorace. Eu mărturisesc public că pentru mine animalele prezintă un interes pur comestibil, decorativ şi eventual sportiv (deşi v-aş face precizarea că dragostea față de cai îmi provoacă tot atâta supărare că şi vegetarianismul, iar despre iubitorii de cai cred că au testicule de liliputani din cauza frecării provocate de şi un tip de-a dreptul lugubru al scopiților rasei umane). Deşi îi respect, de la distanță, pe cei care le atribuie o funcționalitate erotică, pe mine personal nu mă seduce (mai bine spus, mă face să simt mirosuri dezagreabile şi să-mi imaginez neplăceri fizice) ideea de a copula cu o găină, o rață, o maimuță, o iapă sau cu oricare alt animal cu orificii, şi am enervanta bănuială că cei care îşi oferă astfel de experiențe sunt, în adâncul lor nu o luați ca pe ceva personal ecologişti în stare sălbatică, fără voia lor conservaționişti, foarte capabili, pe viitor, să se înhăiteze cu Brigitte Bardot (pe care am şi iubit-o când eram tânăr, de-altminteri) pentru a acționa în favoarea supraviețuirii focilor. Deşi, odată, am avut fantezii neliniştitoare cu imaginea unei femei frumoase şi goale zbenguindu-se pe un pat scuturat de praf de nişte pisici, a şti că în Statele Unite există şaizeci şi trei de milioane de pisici şi cincizeci şi patru de milioane de câini mă îngrijorează mai mult decât puzderia de arme atomice depozitate în jumătate de duzină de țări ale fostei Uniuni Sovietice.

Dacă gândesc astfel despre aceste patrupede şi păsăroaie, vă puteți

imagina umorile pe care le trezesc în mine şoptitorii dumneavoastră arbori, pădurile dese, frunzişurile desfătătoare, râurile cântătoare, abisurile abrupte, piscurile cristaline, identice şi anexe. Toate aceste materii prime au pentru mine sens şi justificare doar dacă trec prin ciurul civilizației urbane, altfel spus, dacă le prelucrează şi le transformă nu-mi pasă dacă spunem „le idealizează", deşi aş prefera discreditata formulă „le umanizează" cartea, tabloul, cinematograful sau televiziunea. Ca să ne înțelegem, mi-aş da viața (ceea ce nu trebuie luat ad litteram, pentru că este evident că-i vorba de o expresie metaforică) ca să salvez plopii ce-şi înalță mândra coroană în Fabula lui Polifem şi migdalii ce încărunțesc Solitudinile lui Gongora3 şi pentru sălciile plângătoare din eglogele lui Garcilaso4 sau pentru floarea-saarelui şi lanurile de grâu ce-şi picură mierea aurie în tablourile lui Van Gogh, însă n-aş vărsa o lacrimă în onoarea pădurilor de pin devastate de incendii în timpul verii şi nu mi-ar tremura mâna să semnez decretul de amnistie în favoarea piromanilor care carbonizează păduri andine, siberiene sau alpine. Natura netrecută prin artă sau literatură, natura naturală, plină de muşte, țânțari, glod, şobolani şi gândaci, este incompatibilă cu plăcerile rafinate, precum igiena corporală şi eleganța vestimentară.

Ca să fiu scurt, îmi voi rezuma conceptele sau, în orice caz, fobiile explicându-vă că dacă ceea ce dumneavoastră numiți „pestă urbană" ar progresa necontenit şi ar înghiți toate păşunile din lume, iar globul terestru s-ar acoperi de o erupție de zgârie-nori, poduri metalice, străzi asfaltate, lacuri şi parcuri artificiale, piețe pietruite şi parcări subterane, iar planeta întreagă ar fi înghițită de beton armat şi grinzi de oțel şi ar deveni un unic oraş sferic şi interminabil (desigur, burduşit de librării, galerii, biblioteci, restaurante, muzee şi cafenele) subsemnatul, homo urbanus până în măduva oaselor, ar fi de acord.

Date fiind considerentele de mai sus, nu voi contribui nici măcar cu un chior la fondurile Asociației Clorofilă şi Bălegar pe care dumneavoastră o prezidați şi voi face tot ce-mi stă în putință (foarte puțin, liniştiți-vă), pentru a vă împiedica să vă atingeți scopurile şi pentru a face astfel încât bucolica dumneavoastră filosofie să fie terciuită de acest obiect emblematic al culturii pe care dumneavoastră o urâți şi eu o venerez: camionul.

---

[3] Luis de Góngora, poet spaniol (156l-l627, Córdoba), autor a numeroase balade şi canţonete, printre care Fabula de Polifemo (Fabula lui Polifem) şi Soledades (Solitudini) [n. tr.].

[4] Garcilaso de la Vega (1503-l536), poet spaniol. Cea mai bună parte a operei sale o constituie Églogas (Egloge) şi Sonetos (Sonete) [n. tr.].

VISUL LUI PLUTO

În solitudinea studioului său, înviorat de zorii reci, don Rigoberto îşi aminti fraza lui Borges peste care tocmai dăduse: „La adulter tind să contribuie duioşia şi abnegația”. La câteva pagini după citatul borgesian, în fața lui apăru scrisoarea, neatinsă de anii corozivi:

Dragă Lucrecia,

La citirea acestor rânduri vei avea surpriza vieții tale şi, poate, mă vei dispreţui. Însă nu contează. Chiar dacă şansa de a-mi fi acceptată propunerea este de una la un milion, tot m-aş hazarda, îți rezum ceea ce ar necesita ore de conversație, însoțită de inflexiuni ale vocii şi gesturi convingătoare.

De când (din cauză că mi-ai dat papucii) am plecat din Peru, am lucrat în Statele Unite, cu destul succes. În zece ani am ajuns director şi asociat minoritar în această fabrică de conductori electrici, bine implantată în statul Massachusetts. Ca inginer şi om de afaceri am reuşit să-mi fac un rost în această a doua patrie a mea şi de patru ani sunt cetățean american.

Vreau să ştii că tocmai am renunțat la postul de director şi îmi vând acțiunile de la fabrică, pentru că sper să obțin un profit de şase sute de mii de dolari cu ceva noroc, chiar mai mult.

O fac pentru că mi s-a oferit postul de rector al TIM (Technological Institute of Mississippi), college unde am studiat şi cu care am ținut mereu legătura. O treime dintre studenți sunt acum hispanic (latino-americani). Salariul meu va fi jumătate din ceea ce câştig aici. Nu-mi pasă. Mă încântă ideea de a mă dedica formării acestor tineri din cele două Americi care vor clădi secolul al XXI-lea. Am visat mereu să-mi dedic viața Universității şi este ceea ce aş fi făcut dacă aş fi rămas în Peru, adică dacă te-ai fi căsătorit cu mine.

„Ce l-a apucat?”, te vei întreba, „De ce reînvie din morți Modesto, după zece ani, ca să-mi povestească o asemenea istorie?”. Ajung şi acolo, mult iubită Lucrecia.

Am decis, între plecarea mea de la Boston şi sosirea la Oxford, Mississippi, să cheltuiesc pe o săptămână de concediu o sută din cele şase sute de mii de dolari economisiți. Concediu, în treacăt fie spus, nu mi-am luat niciodată şi nu-mi voi lua nici în viitor, pentru că, după cum îți aminteşti, mi-a plăcut mereu să

muncesc. Job-ul continuă să fie cea mai mare distracție a mea. Însă, dacă planurile mele ies aşa cum sper, săptămâna aceasta va fi ceva ieşit din comun. Nu concediul convențional cu un vas de croazieră prin Caraibe sau plaje cu palmieri şi surferi în Hawaii. Ceva foarte personal şi irepetabil: materializarea unui vis mai vechi. Aici intri tu în joc, pe uşa din față. Ştiu că eşti măritată cu un onorabil domn din Limă, văduv şi director al unei companii de asigurări. Şi eu sunt, cu o gringuita5 din Boston, medic de profesie, şi sunt fericit, în măsura modestă în care ți-o permite căsătoria. Nu-ți propun să divorțezi şi să-ți schimbi viața, nimic din toate acestea. Doar să petreci cu mine această săptămână ideală, imaginată de mintea mea de-a lungul multor ani şi pe care circumstanțele îmi permit s-o transform în realitate. Nu vei regreta să trăieşti alături de mine aceste şapte zile de iluzie şi ți le vei aminti cu nostalgie pentru tot restul vieții tale. Îți promit.

Ne întâlnim sâmbătă, 17, pe aeroportul Kennedy, din New York, tu venind de la Limă cu un zbor Lufthansa, şi eu de la Boston. O limousine ne va duce la suite-ul de la Piaza Hotel, deja rezervat, inclusiv cu indicarea florilor care trebuie să-l înmiresmeze. Vei avea timp să te odihneşti, să mergi la coafor, să faci saună sau cumpărături pe Fifth Avenue, aflată practic la picioarele tale. În acea noapte avem bilete la Metropolitan ca să vedem Toşca de Puccini, cu Luciano Pavarotti în rolul lui Mario Cavaradossi şi cu Orchestra Simfonică Metropolitan dirijată de maestrul Edouardo Muller. Vom lua cina la Le Cirque, unde, cu puțin noroc, vei putea să-ți dai coate cu Mick Jagger, Henry Kissinger sau Sharon Stone. Vom termina seara în zgomotosul Regine's.

Avionul Concorde către Paris pleacă duminică la amiază, nu va trebui să te trezeşti devreme. Dat fiind că zborul abia dacă durează trei ore şi jumătate neobservate, din câte am înțeles, grație delicateselor de la masa de prânz preparate de Paul Bocusse vom ajunge pe zi în Oraşul Lumină. Abia instalați la Ritz (vederea spre Place Vendóme este garantată) va fi timp de o plimbare pe podurile Senei, profitând de serile călduțe ale începutului de toamnă, cele mai bune conform cunoscătorilor, cu condiția să nu plouă. (Am dat greş în eforturile mele de a afla prognoza precipitațiilor pariziene în acele zile de duminică şi luni, pentru că NAŞA, mai bine zis meteorologia, prevede capriciile cerului cu o

---

[5] Diminutiv al substantivului „gringa" care în spaniola vorbită în ţările Americii Latine se referă la o persoană născută în Statele Unite [n. red.].

anticipație de doar patru zile.) Nu am fost niciodată la Paris şi sper că nici tu, astfel că în această plimbare de seară de la Ritz până la Saint-Germain, vom descoperi împreună ceea ce, din câte am văzut, este un itinerariu uluitor. Pe cheiul stâng (un fel de Miraflores parizian, ca să ne înțelegem) ne aşteaptă, în abația Saint-Germain des Prés, neterminatul Réquiem de Mozart şi o cină Chez Lipp, brasserie alsaciană unde choucroute este obligatorie (nu ştiu ce este, însă, dacă n-are usturoi, îmi va plăcea). Am presupus că, odată cina încheiată, vei vrea să te odihneşti pentru a începe, proaspătă, intensa zi de luni, astfel că în această noapte programul nu va fi încărcat de nicio discotecă, bar, boite nici tavernă până-n zori.

Dimineața următoare vom trece pe la Luvru ca să-i prezentăm Gioconda omagiile noastre, vom lua un prânz uşor la La Closerie de Lilas sau La Coupole (respectabile restaurante snobs din Montparnasse), după-amiază vom lua contad cu avangarda în Centrul Pompidou şi vom arunca o privire prin Marais, faimos pentru palatele sale de secol XVIII şi contemporanii idioți. Vom lua ceaiul la La marquise de Sévigné, în La Madelaine, după care ne vom reface forțele cu un duş la hotel. Programul nopții este pur şi simplu frivol: aperitiv în barul de la Ritz, cina în decorul modernist de la Maxim's şi sfârşitul fiestei la catedrala strip-tease-wzwz: Crazy Horse Saloon, care prezintă noul spectacol de revistă „Ce căldură!". (Biletele sunt cumpărate, mesele rezervate şi maitres şi portarii mituiți pentru a ne asigura cele mai bune locuri, mese şi atenție.)

O limousine, mai puțin spectaculoasă, dar mai rafinată decât cea din New York, cu şofer şi ghid, ne va duce marți dimineața la Versailles, să cunoaştem palatul şi grădinile Regelui Soare. Vom mânca ceva specific (mă tem că biftec cu cartofi prăjiți) într-un bistrot de pe drum, şi, înainte de Operă (Ottelo, de Ver di, cu Placido Domingo, evident) vei avea timp pentru cumpărături în Faubourg Saint-Honoré, aproape de Hotel. Vom lua un simulacru de cină, din motive pur vizuale şi sociologice, chiar în Ritz, unde experții dixit somptuozitatea locului şi distincția serviciului vor compensa meniul lipsit de imaginație. Adevărata cină o vom lua după operă, în La Tour d'Argent, de la ale cărui ferestre ne vom lua rămas-bun de la turnurile din Notre Dame şi de la luminile podurilor reflectate în apele discursive ale Senei.

Orient Expressul către Veneția pleacă miercuri la amiază, din gara Saint Lazăre. Vom petrece acea zi şi noaptea următoare călătorind şi odihnindu-ne,

însă, după cei care au fost protagoniştii unei asemenea aventuri feroviare, a trece în revistă în aceste vagoane belle époque geografia Franței, Germaniei, Austriei, Elveției şi Italiei, este relaxant şi propedeutic, deşteaptă interesul fără a obosi, entuziasmează fără să zăpăcească şi distrează inclusiv din motive de arheologie, datorită gustului cu care a fost reînviată eleganța vagoanelor, locurilor, barurilor şi restaurantelor în acest mitic tren, scenariu al atâtor romane şi filme interbelice. Voi lua cu mine romanul Agathei Christie, Crima din Orient Express, în ediție engleză şi spaniolă, în caz că simți nevoia să arunci o privire asupra scenelor de acțiune. Potrivit prospectului, pentru cina aux chandelles din această noapte eticheta şi decolteurile adânci sunt obligatorii.

Suite-ul din Hotel Cipriani, pe insula Giudecca, are vedere spre Canal Grande, Piazza San Marco şi turnurile bizantine şi stinghere ale bisericii sale. Am închiriat o gondolă şi ghidul pe care agenția îl consideră cel mai pregătit (şi singurul amabil) din oraşul lacustru, pentru ca în dimineața şi în după-amiaza zilei de joi să ne familiarizeze cu bisericile, piețele, mănăstirile, podurile şi muzeele, cu un scurt interval la prânz pentru o gustare o pizză, de exemplu înconjurați de porumbei şi turişti, pe terasa Florian. Vom lua un aperitiv o fiertură ce nu poate fi evitată, numită Bellini în Hotel Danielii şi vom cina la Harry's Bar, imortalizat într-un oribil roman al lui Hemingway. Vineri vom continua maratonul cu o vizită pe plajă de la Lido şi o excursie la Murano, unde încă se mai modelează sticla prin suflări omeneşti (tehnică ce salvează tradiția şi întăreşte plămânii localnicilor). Vom avea timp pentru souvenirs şi pentru a arunca o privire fugară unei vile de Palladio6.

Seara, concert în insulița San Giorgio I Musici Veneți cu piese dedicate reprezentanților barocului venețian, evident: Vivaldi, Cimarosa şi Albinoni. Cina va avea loc la terasa Danielii, întrezărind, în noaptea fără nori, ca „un covor de licurici" (îți citesc din ghiduri) felinarele Veneției. Ne vom lua rămas-bun de la oraş şi de la Bătrânul Continent, dragă Lucre, cu condiția ca trupul să ne lase, înconjurați de modernitate, în discotecă Il gatto nero, ce atrage ca un magnet bătrâni, maturi şi tineri iubitori de jazz (eu nu am fost niciodată şi nici tu, însă una dintre cerințele acestei săptămâni ideale este să facem ce n-am mai făcut, supuşi obligațiilor mondenității).

---

[6] Andrea Palladio, arhitect italian (1508 -l580) cunoscut prin structurile clasice armonioase şi echilibrate [n. tr.].

În dimineața următoare a şaptea zi, cuvântul „sfârşit” deja la orizont va trebui să ne trezim devreme. Avionul spre Paris pleacă la zece, ca să prindă Concorde-ul de New York. Deasupra Atlanticului, vom compara imaginile şi senzațiile înmagazinate în memorie pentru a le alege pe cele mai demne să dureze.

Ne vom lua rămas-bun pe Kennedy Airport (zborul tău spre Limă şi al meu spre Boston sunt aproape simultane) pentru ca, fără îndoială, să nu ne mai vedem niciodată. Mă îndoiesc că destinele noastre se vor mai întretăia. Eu nu o să mă întorc în Peru şi nu cred că tu ai să-ți faci vreodată apariția în pierdutul colț din Deep South, care, începând din octombrie, se va putea lăuda cu singurul rector hispanic din această țară (restul de două mii cinci sute sunt americani, africani sau asiatici).

Vei veni? Biletul te aşteaptă în birourile Lufthansa din Limă. Nu-i nevoie să-mi răspunzi. Eu voi fi oricum sâmbătă, 11, la locul întâlnirii. Prezența sau absența ta va fi răspunsul. Dacă nu vii, voi respecta programul, singur, imaginându-mi că eşti cu mine, transformând în realitate acest capriciu cu care m-am consolat în aceşti ani, gândindu-mă la o femeie care, în pofida respingerii care mi-a schimbat viața, va continua săfie mereu inima amintirii mele.

Mai este nevoie să-ți spun că aceasta este o invitație pe care să o onorezi cu prezența ta şi că ea nu implică altă obligație decât aceea de a mă însoți? Nu-ți cer în niciun caz că, în aceste zile de călătorie nu ştiu ce eufemism să folosesc pentru a ți-o spune să împărți patul cu mine. Mult iubită Lucrecia: năzuiesc numai să împărți cu mine visul. Toate acele suites rezervate în Neiv York, Paris şi Veneția au camere separate, cu chei şi zăvoare, la care, dacă scrupulele ți-o cer, poți adăuga pumnale, topoare, revolvere şi chiar gărzi de corp. Însă ştii bine că nu vei avea nevoie de nimic din toate acestea şi că, în acea săptămână, Modesta cel cumsecade, blândul Pluto, cum mă porecliseră în cartier, va fi la fel de respectuos cu tine ca şi în urmă cu atâția ani, în Limă, când încercam să te conving să te măriți cu mine şi abia dacă îndrăzneam să-ți ating mâna în întunericul cinematografelor.

Ne vedem la aeroportul Kennedy sau niciodată, Lucre,

Modestă (Pluto)

Don Rigoberto se simți atacat de febră şi de tremurul cefaleelor. Ce-i va răspunde Lucrecia? Va respinge indignată scrisoarea acestui reînviat din morți?

Va sucomba în fața frivolei tentații? În dimineața lăptoasă i se păru că şi caietele aşteptau deznodământul cu o nerăbdare egală cu cea a sufletului său chinuit.

IMPERATIVELE ÎNSETATULUI CĂLĂTOR

Acesta este un ordin al sclavului tău, iubito.

În fața oglinzii, pe un pat sau pe o sofa împodobite cu mătăsuri din India pictate manual sau cu batik indonezian cu ochiuri circulare, te vei răsturna pe spate, dezbrăcată, şi-ți vei desface lungul păr negru.

Vei îndoi piciorul stâng până ce va forma un unghi. Îți vei sprijini capul pe umărul drept, îți vei întredeschide buzele şi, boțind cu mâna dreaptă un capăt al cearceafului, vei coborî genele, prefăcându-te că dormi. Îți vei imagina că un râu galben de aripi de fluturi şi pulbere de stele coboară deasupra ta din cer şi te despică.

Cine eşti?

Danae de Gustav Klimt, evident. Nu contează de cine s-a servit pentru a picta acest ulei între 1907 şi 1908, maestrul te-a anticipat, te-a ghicit, te-a văzut exact aşa cum urma să vii pe lume şi să fii, la celălalt capăt al oceanului, jumătate de veac mai târziu. Credea că recreează cu penelurile sale o protagonistă a mitologiei greceşti şi de fapt te precrea, viitoare frumusețe, soție-amantă, mamă vitregă senzuală.

Doar tu, între toate femeile, ca în această fantezie plastică, îmbini delicata perfecțiune a îngerului, inocența şi puritatea lui, cu un trup îndrăzneț de terestru. Astăzi fac abstracție de fermitatea sânilor tăi şi de beligerança şoldurilor tale pentru a aduce un exclusiv omagiu consistenței muşchilor tăi, templu de coloane de care aş vrea să fiu legat şi biciuit pentru că m-am purtat urât.

Întreaga ta ființă este o sărbătoare a simțurilor mele.

Piele de catifea, salivă de aloe, delicată doamnă cu coate şi genunchi nepieritori, trezeşte-te, priveşte-te în oglindă, spune-ți: „Sunt venerată şi admirată că nicio altă, mi se duce dorul şi sunt dorită precum mirajele lichide ale deşertului de însetatul călător”.

Lucrecia-Danae, Danae-Lucrecia.

Aceasta este o rugăminte fierbinte a stăpânului tău, sclavo.

SĂPTĂMÂNA IDEALĂ

— Secretara mea a sunat la Lufthansa şi biletul tău este acolo, plătit, spuse don Rigoberto. Dus-întors. La clasa business, evident.

— Am făcut bine că ți-am arătat această scrisoare, iubitule? strigă dona Lucrecia, cu avânt. Nu te-ai supărat, nu? Dat fiind că ne-am promis să nu ne ascundem nimic, mi s-a părut că trebuia să ți-o arăt.

— Ai făcut foarte bine, regina mea, spuse don Rigoberto, sărutând mâna soției sale. Vreau să te duci.

— Vrei să mă duc? surâse dona Lucrecia, luă o mină gravă şi surâse din nou. Serios?

— Te rog, insistă el, cu buzele pe degetele soției sale. Cu condiția că ideea să nu-ți displacă. Însă, de ce ți-ar displăcea? Deşi este un program făcut de un proaspăt îmbogățit şi oarecum vulgar, este elaborat cu umor şi cu o ironie puțin frecventă printre ingineri. Te vei distra, iubirea mea.

— Nu ştiu ce să spun, Rigoberto, îngăimă dona Lucrecia, chinuindu-se să nu roşească. Este generos din partea ta, dar…

— Te rog să accepți din motive egoiste, o lămuri soțul ei. Ştii deja, egoismul este o virtute în filosofia mea. Călătoria ta va fi o mare experiență pentru mine.

Din privirea şi expresia lui don Rigoberto, dona Lucrecia ştiu că vorbea serios. Făcu deci călătoria şi în a opta zi se întoarse la Lima. Pe Corpac o întâmpinară soțul şi Fonchito, acesta din urmă cu nişte flori împachetate în celofan şi un bilețel: „Bun venit pe pământ, mamă vitregă”. O întâmpinară cu multe dovezi de dragoste, şi don Rigoberto, încercând s-o ajute să-şi ascundă stinghereală, o copleşi cu întrebări despre vreme, vămi, schimbări de fus orar, jet lag şi oboseală, evitând orice apropiere de subiectul nevralgic. Odată ajunşi la Barranco, îi povesti ceas cu ceas despre serviciu, colegiul lui Fonchito, toate mesele mic dejun, prânz şi cină din timpul absenței ei. Casa strălucea de ordine şi curățenie exagerate. Justiniana ceruse să fie spălate perdelețele şi să fie schimbat îngrăşământul din grădină, sarcini ce se executau doar la sfârşit de lună.

După-amiaza o petrecu desfăcând bagaje, conversând cu servitorii pe teme practice şi răspunzând la telefoanele prietenelor şi rudelor care voiau să ştie cum i-a fost în călătoria de cumpărături pentru Crăciun la Miami (versiunea oficială a

escapadei sale). Atmosfera nu se altera deloc când ea scoase darurile pentru soțul ei, fiul vitreg şi Justiniana. Don Rigoberto îşi dădu asentimentul în ceea ce priveşte cravatele franțuzeşti, cămăşile italiene şi puloverul newyorkez, iar lui Fonchito jeanşii, jacheta de piele şi îmbrăcămintea sportivă îi picară la mare fix. Justiniana dădu un țipăt de entuziasm după ce probă, peste şorț, rochia galben-rățuşcă ce-i era destinată.

Imediat după cină, don Rigoberto se închise în baie şi întârzie mai mult decât de obicei cu abluțiunile sale. Când reveni, găsi dormitorul într-o penumbră rănită de moarte de un fascicul de lumină indirectă care ilumina doar cele două gravuri ale lui Utamaro: acuplări incompatibile, dar ortodoxe ale unei perechi, el dotat cu un mădular precum tirbuşonul şi ea cu un sex liliputan, între kimonouri umflate precum norii de furtună, lanterne de hârtie, rogojini, măsuțe cu servicii de ceai din porțelan şi, în depărtare, punți peste un râu sinuos. Dona Lucrecia se afla sub cearceafuri, nu goală, constată, strecurându-se lângă ea, ci cu o cămaşă de noapte nouă cumpărată şi folosită în timpul călătoriei? care permitea mâinilor lui să ajungă în colțişoarele cele mai intime. Ea se lăsă pe-o parte şi el putu să-i treacă brațul pe sub umeri şi s-o simtă din cap până-n picioare. O sărută fără s-o sufoce, cu multă duioşie, pe ochi, pe obraji, zăbovind să ajungă la gură.

— Nu-mi povesti nimic din ceea ce nu doreşti, o minți în ureche, cu o cochetărie copilărească ce îi întețea nerăbdarea, în timp ce buzele lui îi cutreierau lobul urechii. Ce crezi de cuviință. Sau, dacă preferi, nimic.

— Îți voi povesti totul, murmură dona Lucrecia, căutându-i gura. Nu pentru asta m-ai trimis?

— Ba da, recunoscu don Rigoberto, sărutând-o pe gât, pe păr, pe frunte, insistând asupra naşului, a obrajilor şi a bărbiei. Te-ai distrat? Ți-a fost bine?

— Bine sau rău, asta depinde de ceea ce se întâmplă acum între noi doi, spuse doamna Lucrecia dintr-o răsuflare, şi don Rigoberto simți că, pentru o clipă, soția lui devenise nervoasă. M-am distrat, da. Am savurat, da. Însă mi-a fost frică tot timpul.

— Că mă voi supăra? don Rigoberto săruta acum sânii tari, milimetru cu milimetru, şi vârful limbii lui se juca cu sfârcurile, simțind cum se întăresc. Că-ți voi face o scenă de gelozie?

— Că vei suferi, murmură dona Lucrecia, îmbrățişându-l.

„începe să asude”, constată don Rigoberto. Se simțea fericit mângâind acest

trup mai activ cu fiecare clipă şi trebui să-şi pună în funcțiune stăpânirea de sine pentru a controla amețeala care începea să-l cuprindă. În urechea soției sale, şopti că o iubeşte, mai mult, mult mai mult decât înainte de călătorie.

Ea începu să vorbească, făcând pauze, căutându-şi cuvintele tăceri ca un alibi pentru tulburarea ei însă, încet-încet, stimulată de mângâieri şi drăgăstoase întreruperi, începu să capete încredere. În cele din urmă, don Rigoberto îşi dădu seama că ea îşi recăpătase dezinvoltura şi relata păstrând o falsă distanță față de ceea ce povestea. Lipită de trupul lui, îşi sprijinea capul pe umărul său. Mâinile lor se mişcau din când în când, pentru a lua în posesie sau a verifica existența unui membru, muşchi sau bucată de piele a celuilalt.

— S-a schimbat mult?

Devenise mai american în felul de a se îmbrăca şi de a vorbi, mereu îi scăpau expresii în engleză. Însă, deşi încărunțise şi se îngrăşase, avea încă acea figură de Pluto, lungă şi tristă, şi timiditatea şi inhibițiile tinereții.

— Te-a văzut venind ca picată din cer.

— S-a făcut atât de palid! Am crezut că va leşina. Mă aştepta cu un buchet de flori mai mare decât el. Limuzina era din acelea, argintii, ca a gangsterilor din filme. Cu bar, televizor, muzică stereo şi, să nu-ți vină să crezi, scaune din piele de leopard.

— Bieții ecologişti, se entuziasma don Rigoberto.

— Ştiu că este de prost gust, se scuză Modesto, în timp ce şoferul, un afgan extrem de înalt îmbrăcat cu o uniformă grena, punea valizele în portbagaj. Însă era cea mai scumpă.

— Este capabil să râdă de el însuşi, hotărî don Rigoberto. Simpatic.

— Pe drumul către Piaza mi-a făcut câteva complimente, roşu până în vârful urechilor, continuă dona Lucrecia. Că mă mențin foarte bine, că sunt mai frumoasă decât atunci când a vrut să se însoare cu mine.

— Eşti o întrerupse don Rigoberto, sorbindu-i suflarea. Zi de zi mai frumoasă, oră de oră.

— Nici măcar un singur cuvânt deplasat, nici măcar o insinuare şocantă, spuse ea. Atâta mi-a mulțumit că am venit că m-a făcut să mă simt ca bună samariteancă din Biblie.

— Ştii la ce se gândea, în timp ce-ți adresa toate galanteriile astea?

— La ce? dona Lucrecia îşi strecură un picior între picioarele soțului ei.

— Dacă te va vedea goală chiar în acea seară, la Piaza, sau va trebui să aştepte noaptea, sau să ajungeți la Paris, o lămuri don Rigoberto.

— Nu m-a văzut goală nici în seara aceea, nici noaptea. Doar dacă m-a spionat prin gaura cheii, în timp ce mă îmbăiam şi mă îmbrăcam pentru a merge la Metropolitan. Povestea cu camerele separate a fost adevărată. Camera mea avea vedere spre Central Park.

— Însă măcar te lua de mână la operă, la restaurant se plânse el, decepționat. Cu ajutorul şampaniei, se lipea de obrazul tău în timp ce dansați la Regine's. Te săruta pe gât, pe urechiuşă.

Nimic din toate acestea. Nu încercase s-o ia de mână sau s-o sărute în acea lungă noapte în care, totuşi, nu făcuse economie de înflorituri verbale, păstrând mereu o distanță respectuoasă. De fapt, se dovedise simpatic, făcând haz pe seama propriei lipse de experiență („Mor de ruşine, Lucre, însă, în şase ani de căsătorie, nu mi-am înşelat nevasta nici măcar o dată"), şi mărturisindu-i că era pentru prima dată în viața lui când mergea la operă sau punea piciorul în Le Cirque şi Regine's.

— Singurul lucru care mi-e clar este că trebuie să comand şampanie Dom Perignon, să miros paharul de vin cu nări de alergic şi să cer feluri de mâncare scrise în franceză.

O privea cu o recunoştință incomensurabilă, canină.

— Dacă vrei să fiu sinceră, am venit din trufie, Modesto. Şi de curiozitate, evident. Este posibil ca în aceşti zece ani, fără să ne fi văzut, fără să mai ştim ceva unul de celălalt, tu să continui să fii îndrăgostit de mine?

— Îndrăgostit nu este cuvântul potrivit, o lămuri el. Sunt îndrăgostit de Dorothy, micuța americancă cu care m-am căsătorit, care este foarte înțelegătoare şi mă lasă pe mine să fiu cocoş în pat.

— Pentru el reprezentai ceva mai subtil, îi explică don Rigoberto. Irealitatea, iluzia, femeia amintirilor şi dorințelor lui. Eu vreau să te iubesc aşa, ca el. Aşteaptă, aşteaptă.

O despuie de cămaşa minusculă şi o aşeză din nou în aşa fel încât epidermele lor aveau mai multe puncte de contact, înfrânându-şi dorința, îi ceru să continue.

— Ne-am întors la hotel la primul meu căscat. Mi-a spus noapte bună departe de încăperea mea. Să visez frumos. S-a purtat atât de bine, a fost atât de

cavaler că, în dimineața următoare, am cochetat cu el.

Venise să ia micul dejun, în camera dintre cele două dormitoare, desculță şi cu o cămăşuță văratică, foarte scurtă, care îi lăsa la vedere picioarele şi coapsele. Modesto o aştepta bărbierit, îmbăiat şi îmbrăcat. Rămase cu gura căscată.

— Ai dormit bine? articulă, cu greutate, ajutând-o să se aşeze în fața sucurilor de fructe, a pâinii prăjite şi a marmeladei de la micul dejun. Îmi permiți să-ți spun că eşti foarte frumoasă?

— Stop i-o tăie don Rigoberto. Lasă-mă să îngenunchez şi să sărut picioarele care l-au năucit pe câinele Pluto.

Din nou la aeroport şi, la scurt timp după aceea, în avionul Concorde al companiei Air France, în timp ce luau prânzul, Modesto adoptă din nou atitudinea de atentă adorație din prima zi. Îi aminti Lucreciei, fără dramatism, cum hotărâse să renunțe la Universitatea de Inginerie când s-a convins că ea nu se va căsători cu el şi să plece la Boston, la voia întâmplării. Începuturile dificile în acel oraş cu ierni friguroase şi reşedințe vişinii în stil victorian, unde i-au trebuit trei luni ca să-şi găsească primul loc de muncă stabil, îi frânsese inima, însă nu-i părea rău. Reuşise să obțină indispensabila securitate, o soție cu care se înțelegea şi, acum că urma să înceapă altă etapă întorcându-se la Universitate, căreia îi dusese mereu dorul, prindea contur o fantezie, jocul adult în care se refugiase în toți aceşti ani: săptămâna ideală, prefăcându-se că este bogat, în New York, Paris şi Veneția, cu Lucre. Acum putea să moară fericit.

— Chiar vei cheltui un sfert din economiile tale în această călătorie?

— Aş cheltui cei trei sute de mii ai mei, restul sunt ai lui Dorothy, încuviință el, privind-o în ochi. Nu pentru o săptămână întreagă. Doar pentru că am putut să te văd, la micul dejun, cu aceste picioare, brațe şi umeri dezgoliți. Nu există nimic mai frumos pe lume, Lucre.

— Ce-ar mai fi spus dacă ți-ar fi văzut pieptul şi fundulețul? o sărută don Rigoberto. Te iubesc, te iubesc.

— În acel moment am decis ca, la Paris, să vadă şi restul, se scăpă dona Lucrecia, printre sărutările soțului ei. Am hotărât acest lucru atunci când pilotul a anunțat că am depăşit bariera sunetului.

— Era minimum pe care-l puteai face pentru un domn atât de politicos, o aprobă don Rigoberto.

Abia instalați, fiecare în dormitorul său de la ferestrele Lucreciei, priveliştea cuprindea întunecata coloană din Place Vendome pierzându-se în înălțimi şi strălucitoarele vitrine ale magazinelor de bijuterii din împrejurimi ieşiră să se plimbe. Modesto ştia pe de rost itinerariul şi avea timpul calculat. Străbătură Tuileries, traversară Sena şi coborâră spre Saint-Germain prin cheile de pe malul stâng. Ajunseră la abație cu o jumătate de oră înainte de începerea concertului. Era o seară palidă şi călduță de toamnă care colorase deja castanii şi, din când în când, inginerul se oprea, cu ghidul şi harta în mână, pentru a-i da Lucreciei un indiciu istoric, urbanistic, arhitectonic sau estetic. În incomodele bănci din biserica arhiplină pentru concert, fură nevoiți să se aşeze foarte aproape unul de celălalt. Lucreciei îi plăcu lugubra generozitate a Requiem-vim mozartian. Apoi, aşezați la o măsuță la primul etaj de la Lipp, îl felicită pe Modesto:

— Nu pot crede că aceasta este prima ta călătorie la Paris. Cunoşti străzile, monumentele şi adresele ca şi cum ai trăi aici.

— M-am pregătit pentru această călătorie ca pentru un examen de absolvire, Lucre. Am consultat cărți, hărți, agenții, i-am întrebat pe călători. Eu nu colecționez timbre, nu cresc câini, nici nu joc golf. De ani de zile, singurul meu hobby este să pregătesc această săptămână.

— Am făcut mereu parte din ea?

— Încă un pas pe calea cochetăriei, remarcă don Rigoberto.

— Mereu tu şi numai tu se înroşi Pluto. New York, Paris, Veneția, opera, restaurantele şi restul erau setting-ul. Cel mai important, rolurile principale, tu şi eu, singuri pe scenă.

Se întoarseră la Ritz cu un taxi, obosiți şi uşor amețiți de cupă de şampanie, vinul de Borgogne şi coniacul cu care aşteptaseră, însoțiseră şi îşi luaseră rămas-bun de la choucroute. Spunându-şi noapte bună, în picioare în micul hol ce separa cele două dormitoare, fără cea mai mică şovăială, dona Lucrecia îl anunță pe Modesto:

— Te porți atât de frumos încât şi eu vreau să mă joc. Îți voi face un dar.

— A, da? se sufocă Pluto. Care, Lucre?

— Trupul meu întreg, ciripi ea. Intră atunci când te chem. Doar să priveşti.

Nu auzi ce-i răspundea Modesto, însă fu sigură că, în penumbra încăperii, în timp ce încuviința amuțit, deborda de fericire. Fără să ştie cum urma s-o facă, se dezbrăcă, îşi agăță hainele şi, în sala de baie, îşi desfăcu părul („Aşa cum îmi

place mie, iubirea mea?” „Exact la fel, Rigoberto.”), se întoarse în cameră, stinse toate luminile mai puțin cea de pe noptieră şi mişcă lampa în aşa fel încât fasciculul, filtrat printr-un ecran de satin, să ilumineze cearceafurile pe care camerista le pregătise pentru noapte. Se întinse pe spate, se aplecă uşor într-o parte, într-o poziție de lâncezeală, dezinhibată, şi îşi aşeză capul pe pernă.

— Când vrei tu.

„A închis ochii ca să nu-l vadă când intră”, gândi don Rigoberto, înduioşat de acest detaliu pudic. Vedea foarte desluşit, din perspectiva siluetei dubitative şi jinduitoare a inginerului care tocmai trecuse pragul, în tonalitatea albăstruie, corpul cu forme care, fără să ajungă la excese rubensiene, emulau abundentele virginale ale unui Murillo, întins pe spate, cu un genunchi adus înainte, acoperind pubisul, cu celălalt oferindu-se, cu marcatele curbe ale şoldurilor stabilizând dimensiunile cărnii aurii în centrul patului. Deşi îl contemplase, studiase, mângâiase şi posedase de atâtea ori, acum îl vedea pentru prima oară cu acei ochi străini. O bună perioadă de timp cu respirația alterată, cu falusul tare îl admiră. Citindu-i gândurile şi fără ca măcar un cuvânt să rupă tăcerea, dona Lucrecia se mişca din când în când cu încetinitorul, cu abandonul celei care se crede ferită de priviri indiscrete, şi îi arăta respectuosului Modestă, țintuit la doi paşi de pat, coastele şi spatele, posteriorul şi pieptul, axilele depilate şi păduricea pubisului. În sfârşit, îşi desfăcu picioarele, dezvăluind interiorul coapselor şi semiluna sexului. „În poziția modelului anonim din Uorigine du înonde, de Gustave Courbet (1866)”, căută şi găsi don Rigoberto, cuprins de emoție când îşi dădu seama că vigoarea pântecelui soției sale, robustețea coapselor şi muntele lui Venus coincideau milimetric cu femeia decapitată din acea pictură în ulei, princeps al pinacotecii sale private. Chiar atunci, eternitatea se evaporă:

— Mi-e somn şi cred că şi ție, Pluto. E timpul să dormim.

— Noapte bună, răspunse imediat acea voce, în apogeul fericirii sau al agoniei. Modesto se dădu înapoi, împiedicându-se; câteva secunde după aceea, uşa se închise.

— A fost în stare să se abțină, nu s-a aruncat asupra ta ca o fiară înfometată, exclamă don Rigoberto, fermecat. Îl aveai la degetul mic.

— Nu-mi venea să cred, râse Lucrecia. Însă şi această docilitate a lui făcea parte din joc.

În dimineața următoare, un valet îi aduse în cameră un buchet de trandafiri cu un bilet: „Ochi care văd, inimă ce simte, memorie ce-şi aduce aminte şi un cățel din desene animate care-ți mulțumeşte din tot sufletul”.

— Te doresc prea mult, se scuză don Rigoberto, acoperindu-i gura cu mâna. Trebuie să te iubesc.

— Imaginează-ți, atunci, noaptea pe care a petrecut-o bietul Pluto.

— Bietul? se gândi don Rigoberto, după ce făcură dragoste, iar acum se aflau în convalescență, obosiți şi fericiți. De ce bietul?

— Bărbatul cel mai fericit din lume, Lucre, declară Modesto, în acea noapte, între două reprize de striptease, în înghesuiala de la Crazy Horse Saloon, înconjurați de japonezi şi germani, după ce băură o sticlă de şampanie. Nici măcar trenulețul electric pe care mi l-a adus Moş Crăciun când am împlinit zece ani nu se compară cu darul tău.

În acea zi, în timp ce se plimbau prin Luvru, prânzeau la La Closerie de Lilas, vizitau Centrul Pompidou sau se pierdeau pe străduțele remodelate din Marais, nu făcu nici cea mai mică aluzie la noaptea trecută. Continua să joace rolul de partener de călătorie, informat, devotat şi serviabil.

— Cu fiecare lucru pe care mi-l povesteşti, am o părere tot mai bună despre el, comentă don Rigoberto.

— Mi se întâmpla acelaşi lucru, recunoscu doña Lucrecia. Şi, din acest motiv, în acea zi, am mai făcut un mic pas pentru a-l premia. La Maxim’s, a simțit genunchiul meu lipit de al lui pe parcursul întregii cine. Iar când am dansat, sânii. Şi, la Crazy Horse, picioarele.

— Cine mai era ca el! exclamă don Rigoberto. Să ajungă să te cunoască aşa, ca într-un serial, pe episoade, bucățică cu bucățică. De-a şoarecele şi pisica, în fond şi la urma urmei. Un joc care nu înceta să fie periculos.

— Nu, dacă este jucat cu un cavaler ca tine, cochetă doña Lucrecia. Mă bucur că am acceptat invitația ta, Pluto.

Se întorceau la Ritz, veseli şi somnoroşi. În holul din suite, îşi luau rămas-bun.

— Aşteaptă, Modesto, improviza ea, fluturându-şi genele. Surpriză, surpriză! Închide ochişorii.

Pluto se supuse, transfigurat de aşteptare. Ea se apropie, se lipi de el şi îl sărută, mai întâi superficial, dându-şi seama că el întârzia în a răspunde buzelor

care se frecau de ale lui, dar răspunzând imediat atacului limbii ei. Când o făcu, simți că în acest sărut inginerul îi dăruia vechea lui dragoste, adorația, fantezia, sănătatea şi (dacă îl avea) sufletul. Când o prinse de mijloc, cu prudență, pregătit să-i dea drumul la cel mai mic semn de respingere, doña Lucrecia îi permise s-o îmbrățişeze.

— Pot deschide ochii?

— Poți.

„Şi atunci el o privi, nu cu privirea rece a libertinului perfect, a lui Sade, gândi don Rigoberto, ci cu privirea pură, înfocată şi pasională a misticului în momentul înălțării şi al viziunii."

— Era foarte excitat? îi scăpă, şi regretă. Ce întrebare idioată! Iartă-mă, Lucrecia.

— Deşi era, nu a încercat să mă rețină. La primul semn, s-a îndepărtat.

— Ar fi trebuit să te culci cu el în acea noapte, o admonestă don Rigoberto. Abuzai. Sau poate că nu. Poate că făceai ceea ce se cuvine. Da, da, desigur. Lent, formal, ritualic, teatral, acesta este erotismul. Era o aşteptare înțeleaptă. Repezeala ne apropie mai degrabă de animal. Ştiai că măgarul, maimuța, porcul şi iepurele ejaculează în douăsprezece secunde, în cel mai fericit caz?

— Însă broscoiul poate copula patruzeci de zile şi patruzeci de nopți, fără să se oprească. Am citit asta într-o carte de Jean Rostand: De la muscă la om.

— De invidiat! se minună don Rigoberto. Eşti plină de înțelepciune, Lucrecia.

— Sunt cuvintele lui Modesto, îl deconcerta soția lui, întorcându-l într-un Orient Express care străpungea noaptea europeană, către Veneția. Ziua următoare, în cuşeta noastră belle epoque.

Acelaşi lucru îl spunea şi buchetul de flori care o aştepta la Hotel Cipriani, în însorita Giudecca: „Pentru Lucrecia, frumoasă în viață şi înțeleaptă în iubire".

— Aşteaptă, aşteaptă, o repuse pe şine don Rigoberto. Ați împărțit cuşeta, în tren?

— Una cu două paturi. Eu deasupra şi el dedesubt.

— Sau mai degrabă…

— A trebuit să ne dezbrăcăm unul deasupra celuilalt, pur şi simplu, completă ea. Ne-am văzut în lenjerie, deşi în penumbră, pentru că am stins toate luminile, mai puțin cea de pe noptieră.

— Lenjerie este un concept general şi abstract se supără don Rigoberto. Detalii. Dona Lucrecia i le dădu. Când veni momentul să se dezbrace anacronicul Orient Express traversa nişte păduri germane sau austriece şi, din când în când, un sat –, Modesto o întrebă dacă vrea ca el să iasă. „Nu-i nevoie, în penumbra asta părem năluci”, răspunse dona Lucrecia. Inginerul se aşeză în patul de jos, strângându-se cât mai mult cu putință pentru a-i lăsa cât mai mult spațiu. Ea se dezbrăcă fără mişcări forțate sau stilizate, învârtindu-se pe loc în timp ce-şi scotea fiecare haină; rochia, jupa, sutienul, ciorapii, chiloții. Strălucirea sursei de lumină, o mică lampă de forma unei ciuperci cu desene cu vârfuri de lance, îi mângâie gâtul, umerii, sânii, pântecele, fesele, coapsele, genunchii, picioarele. Ridicându-şi brațele, îşi trecu peste cap o pijama din mătase chinezească, imprimată cu dragoni.

— Mă voi aşeza cu picioarele în sus, în timp ce-mi voi pieptăna părul, spuse ea, făcând ceea ce spusese. Dacă îți vine să mă săruți, ai voie. Până la genunchi.

Era supliciul lui Tantal? Era grădina desfătărilor? Don Rigoberto se lăsase să alunece spre piciorul patului şi, ghicind, dona Lucrecia se aşeză pe margine pentru ca, la fel ca Pluto în Orient Express, soțul ei să-i sărute călcâiele, să respire parfumul cremelor şi coloniilor care-i răcorea gleznele, să o muşte de degetele picioarelor şi să lingă scobiturile călduțe care le separau.

— Te iubesc şi te admir, spuse don Rigoberto.

— Te iubesc şi te admir, spuse Pluto.

— Şi acum, să dormim, porunci dona Lucrecia.

Sosiră la Veneția într-o dimineață impresionistă, soare puternic şi cer bleumarin, şi în timp ce şalupa îi ducea la Cipriani printre valuri ondulate, cu ghidul Michelin în mână, Modesto îi dădu Lucreciei explicații sumare despre palatele şi bisericile de pe Canal Grande.

— Sunt gelos, iubirea mea, o întrerupse don Rigoberto.

— Dacă vorbeşti serios, trecem peste asta, iubitule, îi propuse dona Lucrecia.

— Sub nicio formă, dădu el înapoi. Cei curajoşi mor cu cizmele în picioare, ca John Wayne.

De la balconul hotelului Cipriani, peste copacii din grădină, se profilau, într-adevăr, turnurile din San Marco şi palatele de pe mal. Ieşiră, cu gondola şi

ghidul care-i aşteptau. A fost un vertij de canale şi poduri, ape verzui şi stoluri de pescăruşi care se ridicau în zbor la trecerea lor, şi biserici înegrite asupra cărora trebuia să-ți forțezi ochii pentru a desluşi formele zeităților şi sfinților agățate de ele. Văzură Tițian şi Veronese, Bellini şi Piombo, caii din San Marco, mozaicurile catedralei şi dădură să mănânce boabe rahitice de porumb porumbeilor graşi din piață. La prânz, făcură fotografia de rigoare la o masă de la Florian, în timp ce degustau nelipsita pizza. După-amiază, au continuat drumul, auzind nume, date şi anecdote pe care abia dacă le ascultau, amuzați de vocea alintată a ghidului de la agenție. La şapte şi jumătate, schimbați şi îmbăiați, băură un Bellini[7] în salonul cu arcade maure şi pernițe arăbeşti de la Danieli, şi, la oră fixă la nouă erau la Harry's Bar. Acolo, o văzură sosind la masa alăturată (părea că face parte din program) pe divina Catherine Deneuve. Pluto spuse ceea ce trebuia să spună: „Tu îmi pari mai frumoasă, Lucre".

— Şi? o grăbi don Rigoberto.

Înainte de a lua vaporaşul către Giudecca, făcură o plimbare, dona Lucrecia agățată de brațul lui Modesto, pe străduțe aproape pustii. Ajunseră la hotel după miezul nopții. Dona Lucrecia căsca.

— Şi? îşi pierdu răbdarea don Rigoberto.

— Când sunt atât de epuizată de plimbarea şi de lucrurile frumoase pe care le-am văzut, nu pot închide ochii, se plânse dona Lucrecia. Din fericire, am o rețetă care nu dă greş niciodată.

— Care? întrebă Modesto.

— Ce rețetă? spuse ca un ecou don Rigoberto.

— Un jacuzzi, alternând apa rece cu cea fierbinte, explică dona Lucrecia, îndreptându-se spre dormitorul ei. Înainte de a dispărea în el, îi arătă inginerului baia enormă şi luminoasă, cu gresie albă şi plăci de faianță pe pereți. Îmi umpli cadă în timp ce-mi pun halatul?

Don Rigoberto se foi cu nerăbdarea unui om fără somn: şi? Ea se duse în cameră, se dezbrăcă fără grabă, împăturindu-şi hainele bucată cu bucată, ca şi cum ar fi avut la dispoziție o eternitate. Înfăşurată într-un halat de prosop şi cu un prosop mai mic pe post de turban, se întoarse. Cada circulară horcăia în spasme de jacuzzi.

---

[7] Bellini, un cocktail elegant creat în 1948 de Giuseppe Cipriani, fondatorul legendarului Harry's Bar din Veneţia, în onoarea faimosului pictor veneţian Giovanni Bellini, cu ocazia unei expoziţii a operei acestuia în oraş [n. tr.].

— Am aruncat şi nişte săruri, se aventură Modesto, cu timiditate. E bine sau nu?

— Este perfect, spuse ea, încercând apa cu vârful unui picior.

Lăsă să-i cadă la picioare halatul galben din prosop şi, păstrându-şi turbanul improvizat, intră şi se întinse în jacuzzi. Îşi sprijini capul pe o pernuță pe care inginerul se grăbi să i-o întindă. Oftă, mulțumită.

— Trebuie să mai fac ceva? auzi don Rigoberto întrebarea lui Modesto, cu un firicel de voce. Să plec? Să rămân?

— Ce plăcut este, ce plăcute sunt aceste masaje de apă răcoroasă. Dona Lucrecia îşi întindea picioarele şi brațele, simțind o plăcere prostească. După aceea, îi voi adăuga apă foarte fierbinte. Şi apoi în pat, ca nouă.

— Îl fierbeai la foc mic, aprobă Rigoberto, strigând.

— Rămâi, dacă vrei, Pluto, spuse ea în cele din urmă, cu expresia concentrată a cuiva care se bucură la nesfârşit de mângâierile apei care vine şi trece peste corpul său. Cada este enormă, e loc suficient. De ce nu te îmbăiezi împreună cu mine?

Urechile lui don Rigoberto înregistrară straniul cârâit al bufniței, urlet al lupului, piuit al păsării care răspunse invitației soției sale. Şi, câteva clipe mai târziu, îl văzu pe inginer gol, scufundându-se în cadă. Corpul lui, al unui bărbat în pragul vârstei de cincizeci de ani, cu obezitate frânată la timp de aerobic şi jogging practicate până la limita infarctului, se afla la câțiva milimetri de cel al soției sale.

— Ce mai pot face? îl auzi întrebând, şi simți că admirația pentru el creştea în ritmul geloziei lui. Nu vreau să fac nimic din ceea ce tu nu vrei. Nu voi lua nicio inițiativă. Ia-le tu pe toate. În acest moment, sunt ființa cea mai fericită şi cea mai nefericită de la facere şi până în prezent, Lucre.

— Poți să mă atingi, şopti ea, fără să deschidă ochii, în cadența unui bolero. Mângâie-mă, sărută-mă, pe corp, pe față. Nu pe păr, pentru că, dacă mi se udă, mâine îți va fi ruşine de părul meu, Pluto. Nu vezi că, în programul tău, nu ai lăsat niciun pic de timp pentru coafor?

— Şi eu sunt omul cel mai fericit din lume, murmură Rigoberto. Dar şi cel mai nefericit.

Dona Lucrecia deschise ochii:

— Nu fi aşa, atât de speriat. Nu putem rămâne mult timp în apă.

Pentru a-i vedea mai bine, don Rigoberto închise ochii. Auzea clipocitul monoton din jacuzzi şi simțea gâdilătura, loviturile apei, ploaia de picăturele care stropea dalele, şi îl vedea pe Pluto, luându-şi toate precauțiile pentru a nu părea neîndemânatic, în timp ce trudea din greu la acel trup moale care se lăsa atins, mângâiat, uşurând cu mişcările sale accesul mâinilor şi buzelor lui în toate direcțiile, însă fără a răspunde dezmierdărilor şi nici săruturilor, într-o stare de pasivă desfătare. Simțea cum febra ardea pielea inginerului.

— Nu ai de gând să-l săruți, Lucrecia? Nu ai de gând să-l iei în brațe, nici măcar o dată?

— Încă nu, răspunse soția lui. Şi eu aveam planul meu, foarte bine pus la punct. Oare nu era fericit?

— Niciodată nu am fost atât de fericit, spuse Modesto, capul apărându-i de pe fundul căzii, între picioarele Lucreciei, înainte de a se scufunda din nou. Aş vrea să cânt în gura mare, Lucre.

— Spune exact ceea ce simt şi eu, interveni don Rigoberto, permițându-şi o glumă. Nu risca o pneumonie, cu aceste mofturi talazoerotice?

Râse şi imediat regretă, amintindu-şi că umorul şi plăcerea se înțeleg precum apa cu uleiul. „Iartă-mă că te-am întrerupt”, se scuză el. Însă era târziu. Dona Lucrecia începuse să caşte în asemenea hal încât inginerul îngrozit, cu inima cât un purice, rămase fără grai. În genunchi, plin de apă, ciufulit, se prefăcea resemnat.

— Deja ți-e somn, Lucre.

— M-a doborât oboseala întregii zile. Nu mai pot. Dintr-un salt uşor, ieşi din cadă, înfofolindu-se în halat.

Din uşa camerei sale spuse noapte bună, cu o frază care făcu ca inima soțului ei să sară din piept:

— Mâine va fi altă zi, Pluto.

— Ultima, Lucre.

— Şi, totodată, ultima noapte, stabili ea, trimițându-i un sărut.

Începură dimineața de sâmbătă cu o întârziere de o jumătate de oră, pe care au recuperat-o la vizita la Murano, unde, într-o căldură infernală, artizani în cămăşi protectoare suflau în sticlă după obiceiul tradițional şi o transformau în obiecte decorative sau de uz domestic. Inginerul insistă ca Lucrecia, care refuza să mai facă alte cumpărături, să accepte trei animăluțe transparente: o veveriță,

o barză şi un hipopotam, întorşi la Veneția, ghidul îi lămuri cu privire la două vile ale lui Palladio. În loc să ia masa, băură ceai cu biscuiți la Quadri, bucurându-se de un crepuscul însângerat care făcea ca acoperişurile, podurile, apele şi clopotnițele să ardă în flăcări şi ajunseră la Sân Giorgio pentru concertul baroc, având suficient timp la dispoziție ca să viziteze mică insulă şi să admire laguna şi oraşul din diverse locuri.

— Ultima zi este mereu tristă, comentă dona Lucrecia. Aceasta se va termina mâine, pentru totdeauna.

— Vă țineați de mână? a vrut să ştie don Rigoberto.

— Ne-am ținut, chiar şi în timpul concertului, îi mărturisi soția sa.

— Inginerul a bocit?

— Era palid. Mă strângea de mână şi îi străluceau ochişorii.

„De recunoştință şi speranță”, gândi don Rigoberto. Diminutivul „ochişori” repercuta în terminațiile sale nervoase. Hotărî că, începând din acel moment, are să tacă. În timp ce dona Lucrecia şi Pluto cinau la Danieli, contemplând luminile Veneției, îi respectă melancolia, nu-i întrerupse dialogul convențional şi suferi cu stoicism dându-şi seama că, pe parcursul cinei, nu doar Modesto îşi înmulțise atențiile. Lucrecia îi oferea bucățele de pâine prăjită pe care le ungea cu unt pentru el, îi dădea să guste din propria furculiță bucățele din pastele ei rigatoni şi îi oferea mulțumită mâna atunci când el i-o ducea la gură pentru a-şi aşeza buzele pe ea, o dată în palmă, o dată pe dosul mâinii, altă dată pe degete şi pe fiecare unghie în parte. Cu inima strânsă şi un început de erecție, aştepta ceea ce inevitabil trebuia să se producă.

Şi, într-adevăr, abia intrați în apartamentul de la Cipriani, dona Lucrecia îl luă pe Modesto de braț, îl făcu să se aplece, îi apropie buzele şi, gură pe gură, limbă pe limbă, şopti:

— De rămas-bun, vom petrece noaptea împreună. Voi fi cu tine la fel de binevoitoare, de afectuoasă, de iubitoare cum numai cu soțul meu am fost.

— I-ai spus asta? Don Rigoberto înghițea stricnina şi miere.

— Am făcut rău? se alarmă soția lui. Ar fi trebuit să-l mint?

— Ai făcut bine, latră don Rigoberto. Iubita mea.

Într-o stare ambiguă în care excitația nu cadra cu gelozia şi ambele se alimentau reciproc, îi văzu dezbrăcându-se, admiră dezinvoltura cu care soția lui o făcea şi se bucură de neîndemânarea acestui fericit muritor covârşit de fericirea

care-i recompensa, în această ultimă noapte, timiditatea şi obediența. Urma să fie a lui, urma s-o iubească: mâinile nu nimereau să desfacă nasturii cămăşii, se încurcau în fermoarul pantalonilor, se împiedicau atunci când îşi scoase pantofii, şi când, cu ochii ieşiți din orbite, se duse să se urce în patul aflat în penumbră unde îl aştepta, într-o poziție de lâncezeală „Maja dezbrăcată de Goya", gândi don Rigoberto, „deşi cu coapsele mult mai desfăcute" acel trup magnific, îşi pocni gleznă în muchia patului şi țipă „Aoleuuuuuuu!". Don Rigoberto se bucură ascultând ilaritatea pe care accidentul i-o provocase Lucreciei. Modesto râdea şi el, îngenuncheat în pat: „Emoția, Lucre, emoția".

Jăraticul plăcerii lui se stinse când, odată râsul înăbuşit, îşi văzu soția renunțând la indiferența de statuie cu care primise cu o zi în urmă mângâierile inginerului şi preluând inițiativa. Îl cuprindea în brațe, îl obliga să se întindă alături de ea, peste ea, sub ea, îşi împletea picioarele cu ale lui, îi căuta gura, îşi scufunda limba şi „vai, vai", se răzvrătea don Rigoberto se lăsa în jos cu drăgăstoasă dispoziție, prindea între degetele ei subțiri mădularul zvâcnitor şi după ce-i străbătu de la un capăt la celălalt, îl duse la buze şi îl sărută înainte de a-l face să dispară în gura ei. Atunci, strigând în gura mare, ricoşând în aşternutul moale, inginerul începu să cânte să ragă, să urle Torna a Surriento.

— A început să cânte Torna a Surrientol se ridică violent în capul oaselor don Rigoberto. În acel moment?

— Chiar atunci. Dona Lucrecia izbucni din nou în râs, apoi se stăpâni şi-şi ceru scuze. Mă laşi tablou, Pluto. Cânți pentru că-ți place sau pentru că nu-ți place?

— Cânt pentru că-mi place, explică el, tremurător şi congestionat, între note false şi arpegii.

— Vrei să mă opresc?

— Vreau să continui, Lucre, o imploră Modesto, euforic. Râzi, nu contează. Pentru ca fericirea mea să fie completă, cânt. Astupă-ți urechile dacă îți distrage atenția sau îți vine să râzi. Însă, pe ce-ai mai sfânt, nu te opri.

— Şi a continuat să cânte? exclamă, beat, nebun de satisfacție, don Rigoberto.

— Fără să se oprească o secundă, declară dona Lucrecia, printre sughițuri. În timp ce-i sărutam, mă aşezam deasupra lui şi el deasupra mea, în timp ce făceam amor ortodox şi heterodox. Cânta, trebuia să cânte. Pentru că, dacă nu

cânta, fiasco.

— Mereu Torna a Surriento Don Rigoberto savura gustul dulce al răzbunării.

— Oricare cântec al tinereții mele, fredona inginerul, sărind, cu toată forța plămânilor săi, din Italia în Mexic. Voy a cantarles un corrido muy mentadooo…

— Un potpourri cu caraghioslâcuri din anii cincizeci, preciza doña Lucrecia. O sole mió, Caminito, Juan Churrasqueado, Alia en el rancho grande, şi chiar Madrid, de Agustín Lara. Vai, ce distracție!

— Şi fără aceste porcării muzicale, fiasco? cerea o confirmare don Rigoberto, oaspete în cel de-al nouălea cer. E cea mai grozavă treabă din acea noapte, iubita mea.

— Încă n-ai auzit ce-a fost mai grozav, cel mai grozav a fost finalul, clovneria supremă îşi ştergea lacrimile doña Lucrecia. Vecinii au început să bată în perete, au sunat de la recepție, cică să dăm mai încet televizorul, pick-upul, nimeni nu putea să doarmă în hotel.

— Adică nici tu, nici el nu ați terminat… insinua don Rigoberto, cu firavă speranță.

— Eu, de două ori, îl făcu doña Lucrecia să revină la realitate. Şi el, cel puțin o dată, sunt sigură. Când era la un pas să termine şi a doua oară, începu scandalul şi rămase fără inspirație. Totul s-a terminat cu râsete. Halal noapte. Ca din Ripley.

— Acum ai aflat secretul meu, spuse Modesto, odată ce vecinii şi recepția fură domoliți, râsetele se stinseră, pornirile se potoliră, iar ei, înfăşurați în halate albe de baie de la Cipriani, începură să vorbească. Te deranjează dacă nu vorbim despre asta? După cum îți imaginezi, îmi este ruşine… În sfârşit, lasă-mă să-ți spun, încă o dată, că nu voi uita niciodată această săptămână, Lucre.

— Nici eu, Pluto. Mi-o voi aminti mereu. Şi nu doar pentru concert, îți jur.

Dormiră precum marmotele, cu conştiința datoriei împlinite, şi ajunseră la timp la debarcader pentru a lua vaporaşul spre aeroport. Chiar şi Alitalia îşi dădu toată silința şi plecă fără întârziere, astfel că prinseră Concorde-ul de Paris spre New York. Acolo îşi luară rămas-bun, conştienți că nu se vor mai vedea niciodată.

— Spune-mi că a fost o săptămână oribilă, că nu ți-a plăcut deloc, gemu, deodată, don Rigoberto, apucându-şi de mijloc soția şi urcând-o peste el. Nu-i aşa, nu-i aşa, Lucrecia?

— De ce nu încerci să cânți ceva, din toți rărunchii, îi sugeră ea, cu vocea catifelată a celor mai bune întâlniri nocturne. Ceva de prost gust, iubitule. La fior de la canela, Fumando espero, Bruşii, terra de meu coragâo. Să vedem ce se întâmplă, Rigoberto.

III. Joacă de-a tablourile

— Ce nostim, mamă vitregă, spuse Fonchito. Ciorapii tăi verde închis sunt la fel că ai unuia dintre modelele lui Egon Schiele.

Doamna Lucrecia îşi privi şosetele groase de lână care-i acopereau picioarele până deasupra genunchilor.

— Sunt grozave pentru umezeala din Limă, spuse, pipăindu-le; datorită lor, am picioarele calde.

— Nud înclinat cu şosete verzi, îşi aminti copilul. Unul dintre tablourile sale cele mai faimoase. Vrei să-l vezi?

— Ei bine, arată-mi-l.

În timp ce Fonchito se grăbea să-şi deschidă ghiozdanul pe care, ca de fiecare dată, îl aruncase pe covor în sufragerie, doamna Lucrecia simți neliniştea difuză pe care obişnuia să i-o transmită copilul cu aceste porniri care păreau mereu să ascundă, sub aparența lor inofensivă, un pericol.

— Ce coincidență, mamă vitregă, spunea Fonchito, în timp ce răsfoia cartea de reproduceri de Schiele pe care tocmai o scosese din ghiozdan. Eu semăn cu el şi tu semeni cu modelele lui. Din multe puncte de vedere.

— Cum ar fi?

— În aceşti ciorapi verzi, negri sau maro pe care ți-i pui. Şi în pătura cu pătrățele de pe patul tău.

— Ia uite, ce spirit de observație.

— Şi, în fine, în măreție, adăugă Fonchito, fără să ridice privirea, cufundat în căutarea Nudului înclinat cu şosete verzi. Dona Lucrecia nu ştia dacă să râdă sau să-l ia în râs. Îşi dădea seama de galanteria pompoasă sau îi ieşise din întâmplare? Nu zicea tata că ai o măreție foarte mare? Că orice ai face nimic în tine nu este vulgar? Eu am înțeles ce voia să spună datorită lui Schiele. Modelele lui îşi ridică fustele, arată totul, apar în poziții foarte stranii, dar niciodată nu par vulgare. Mereu, nişte regine. De ce? Pentru că au măreție. Ca şi tine, mamă

vitregă.

Încurcată, flatată, iritată, alarmată, dona Lucrecia voia şi nu voia să pună punct acestei explicații. Se simțea nesigură, o dată în plus.

— Ce lucruri spui, Fonchito!

— Aici este! exclamă copilul, arătându-i cartea. Înțelegi ce spun? Nu se află într-o poziție în care, la oricare alta, ar apărea rău? Însă nu şi ea, mamă vitregă. Asta înseamnă deci să aibă măreție.

— Dă-mi să văd. Doamna Lucrecia luă cartea şi, după ce examina o bună bucată de timp Nud înclinat cu şosete verzi, încuviință: Sigur, au aceeaşi culoare ca cele de pe mine.

— Nu ți se pare frumos?

— Ba da, este foarte frumos. Închise cartea şi i-o dădu înapoi cu promptitudine. Încă o dată o copleşi ideea că pierde inițiativa, că acel copil începea s-o învingă. Însă ce bătălie era această? Întâlni ochii lui Alfonso: străluceau cu o luminiță echivocă şi pe chipul lui proaspăt se prevestea un surâs.

— Aş putea să-ți cer o favoare imensă? Cea mai mare din lume? Îmi vei face pe plac?

„îmi va cere să mă dezbrac”, îi trecu prin cap, îngrozită, „îi voi trage o scatoalcă şi nu-l voi mai vedea niciodată.” îl urî pe Fonchito şi se urî pe ea.

— Ce favoare? îngăimă, încercând că zâmbetul ei să nu fie macabru.

— Aşază-te ca doamna din Nud înclinat cu şosete verzi, intona mica voce mieroasă. Doar un pic, mamă vitregă!

— Ce spui?

— Evident că fără să te dezbraci, o linişti copilul, mişcânilu-şi ochii, mâinile, ridicând din nas. În această poziție. Nu mai pot de nerăbdare. Îmi faci favoarea asta mare, mare? Nu fi rea, mamă vitregă.

— Nu vă lăsați atâta rugată, ştiți bine că are să vă placă spuse Justiniana, făcându-şi apariția şi etalându-şi umorul ei excelent de zi cu zi. Dat fiind că mâine este ziua lui Fonchito, acesta să fie cadoul.

— Bravo, Justita! aplaudă copilul. Amândoi o convingem, îmi faci cadoul ăsta, mamă vitregă? Evident, trebuie să-ți scoți pantofii.

— Mărturiseşte că vrei să vezi picioarele doamnei pentru că ştii că sunt frumoase, îl ațâță Justiniana, mai îndrăzneață ca în alte seri. Aranjă pe măsuță sticla de Coca-Cola şi paharul de apă minerală pe care i-l ceruseră.

— Ea are totul frumos, spuse copilul, cu candoare. Haide, mamă vitregă, nu-ți fie rușine de noi. Dacă vrei, ca să nu te simți prost, Justita și eu ne-am putea juca după aceea și să imităm un alt tablou de Egon Schiele.

Fără să știe ce să răspundă, ce glumă să facă, cum să simuleze o supărare pe care nu o simțea, doamna Lucrecia surâse în scurt timp, consimțind, șoptind „Va fi cadoul tău pentru ziua de naștere, capricios mic”, descălțându-se, așezându-se pe-o parte și întinzându-se pe fotoliul cel mare. Încercă să imite reproducerea pe care Fonchito i-o despăturise și pe care i-o prezenta, ca un regizor de teatru care-și instruiește steaua spectacolului. Prezența Justinianei o făcea să se simtă protejată, deși nebunei ăsteia i se năzărise acum să-i ia partea lui Fonchito. În același timp, faptul că se afla acolo, ca martor, oferea o oarecare reparație insolitei situații. Încercă să facă haz de ceea ce făcea, „Așa e bine? Nu, nițel mai sus spatele, gâtul ca de găinușă, căpșorul drept”, în timp ce se sprijinea în coate, întindea un picior și îl îndoia pe celălalt, copiind postura modelului. Ochii Justinianei și ai lui Fonchito treceau de la ea la carton, de la carton la ea, surâzători cei ai feței și profund concentrați cei ai copilului. „Acesta este jocul cel mai serios din lume”, îi trecu prin cap donei Lucrecia.

— Este la fel, doamnă.

— Nu încă, îi luă vorbă din gură Fonchito. Trebuie să ridici un pic mai mult genunchiul, mamă vitregă. Te ajut eu.

Înainte să aibă timp să-i interzică să facă acest lucru, copilul îi dădu cartea Justinianei, se apropie de sofa și își puse mâinile sub genunchi, unde se termina șoseta verde închis și se ivea coapsă. Cu delicatețe, atent la reproducere, îi ridică piciorul și i-l mișcă. Contactul degetelor subțirele în scobitura genunchiului dezvelit o tulbură pe dona Lucrecia. Jumătatea inferioară a corpului ei începu să tremure. Simțea o palpitație, un vertij, ceva înrobitor care o făcea să sufere și să savureze. Și, în acel moment, descoperi privirea Justinianei. Pupilele dilatate ale acestei fețișoare oacheșe vorbeau de la sine. „Știe cum mă simt”, gândi, rușinată. Țipătul copilului o salvă:

— Acum da, mamă vitregă! Nu-i așa că-i la fel, Justita? Rămâi așa o clipă, te rog.

De pe covor, așezat cu picioarele încrucișate ca un oriental, o privea vrăjit, cu gura întredeschisă, ochii o pereche de luni pline, în extaz. Doamna Lucrecia lăsă să treacă cinci, zece, cincisprezece secunde, liniștită, contagiată de

solemnitatea cu care copilul privea jocul. Se întâmpla ceva. Suspendarea timpului? Presentimentul absolutului? Secretul perfecțiunii artistice? O invada o suspiciune: „Seamănă cu Rigoberto. I-a moştenit fantezia întortocheată, maniile lui, puterea de seducție. Însă, din fericire, nu şi figura lui de funcționar, nici urechile ca de Dumbo, nici nasul ca un morcov”, îi trebui ceva ca să rupă vraja:

— S-a terminat. Acum e rândul vostru.

Deziluzia puse stăpânire pe arhanghel. Însă, imediat, reacționa:

— Ai dreptate. Ne oprim aici.

— La treabă, îi îmboldi dona Lucrecia. Ce tablou veți imita? Eu aleg. Dă-mi cartea, Justiniana.

— Aici sunt doar două tablouri pentru Justita şi pentru mine, o preveni Fonchito. Mamă şi fiu şi Nud de bărbat şi femeie aplecați şi întrepătrunşi. Restul sunt bărbați singuri, femei singure sau perechi de femei. Pe care-l vrei tu, mamă vitregă.

— Cum le ştie pe toate, exclamă Justiniana, stupefiată. Dona Lucrecia inspecta imaginile şi, într-adevăr, cele menționate de Alfonsito erau singurele ce puteau fi imitate. Renunță la ultima cât de verosimil putea să fie un copil imberb imitând un roşcovan bărbos identificat de autorul cărții drept artistul Felix Albrecht Harta, care, din fotografia picturii în ulei, o privea cu o expresie tâmpă, indiferent la nudul fără chip, cu şosete roşii, care se târa ca un şarpe drăgăstos pe sub piciorul lui îndoit? În Mamă şi copil exista măcar o diferență de vârstă apropiată de cea între Alfonso şi Justiniana.

— Ce poziție au această mamă şi băiețelul, se prefăcu angajată că se alarmează. Presupun că nu-mi vei cere să-mi scot hainele, neruşinatule.

— Măcar pune-ți nişte şosete negre, îi răspunse copilul, fără să glumească. Eu am să-mi scot doar pantofii şi cămaşa.

Nu exista nimic compromițător în vocea lui, nici urmă de aluzie răutăcioasă. Dona Lucrecia îți ascuțea auzul, scrută cu neîncredere mutrița precoce: nu, nici urmă. Era un actor desăvârşit. Sau un copil pur şi ea o idioată, o babetă impură? Ce avea Justiniana? În atâția ani alături de ea, nu-şi amintea s-o fi văzut vreodată să se întreacă atâta pe sine.

— Ce şosete negre să-mi pun, oare am aşa ceva?

— Să ți le împrumute mama mea vitregă.

În loc să pună capăt jocului, aşa cum o sfătuia rațiunea, se auzi spunând:

„Desigur”. Se duse în camera ei şi se întoarse cu şosetele negre de lână pe care şi le punea în nopțile cele mai reci. Copilul îşi scotea cămaşa. Era slab, armonios, între alb şi auriu. Îi văzu torsul, brațele zvelte, umerii cu osişoarele care-i ieşeau în evidență şi dona Lucrecia îşi aminti. Atunci, ceea ce a fost a trecut? Justiniana încetase să mai râdă şi evita s-o privească. Stătea şi ea ca pe ghimpi.

— Pune-ți-le, Justita, o grăbi copilul. Vrei să te ajut?

— Nu, mulțumesc frumos.

Chiar şi fata îşi pierduse naturalețea şi încrederea care rareori o părăseau. Degetele i se încurcară, îşi puse strâmb şosetele. În timp ce le ridică în sus, se aplecă, încercând să-şi ascundă picioarele. Rămase cu capul în jos, pe covor, lângă copil, mişcându-şi mâinile fără nicio noimă.

— Să începem, spuse Alfonso. Fața în jos, capul pe brațe, încrucişate ca peste o pernă. Trebuie să mă lipesc de brațul tău drept. Genunchii pe piciorul tău, capul în coasta ta. Doar că, pentru că sunt mai mare decât cel din tablou, îți ajung la umăr. Ne asemănăm cât de cât, mamă vitregă?

Cu cartea în mână, subjugată de un scrupul al perfecțiunii, dona Lucrecia se apleca asupra lor. Mânuța dreaptă trebuia să fie sub umărul drept al Justinianei, feţişoara mai aşa. „Sprijină-ți mâna stângă de spatele ei, Foncho, să se odihnească pe el. Da, acum vă asemănați destul de bine.”

Se aşeză pe fotoliu şi îi contemplă, fără să-i vadă, absorbită în gândurile ei, uimită de ceea ce se petrecea. Era Rigoberto. Corectat şi îmbunătățit. Îmbunătățit şi corectat. Se simți transportată, schimbată. Ei rămâneau nemişcați, jucându-se cu toată seriozitatea. Nimeni nu surâdea. Din acea poziție, singurul ochi care i se mai vedea Justinianei nu mai scânteia de ştrengărie, băltea în el o toropeală sfârşită. Era şi ea excitată? Da, da, la fel ca ea, mai mult decât ea. Doar Fonchito cu ochii închişi pentru a se asemăna mai mult cu copilul fără chip al lui Schiele părea că joacă jocul fără gânduri ascunse şi prefăcătorii. Atmosfera devenise compactă, zgomotele din Olivar se stingeau, timpul se scurgea, şi căsuța, San Isidro, lumea, se evaporaseră.

— Avem timp pentru încă unul, spuse în cele din urmă 1; onchito, ridicându-se. Acum voi două. Cum vi se pare? Se poate doar, dă pagina, mamă vitregă, acesta, la fix. Două tinerele zăcând întrepătrunse. Nu te mişca, Justita. Doar întoarce-te. Aşază-te lângă ea, mamă vitregă, cu spatele la ea. Cu mâna aşa, sub şold. Tu eşti cea cu haine galbene, Justita. Imit-o. Brațul ăsta aici şi, dreptul,

trece-l pe sub picioarele mamei mele vitrege. Tu, apleacă-te nițel, pentru că genunchiul tău să se lovească de umărul Justitei. Ridică mâna aceasta, pune-o pe piciorul mamei vitrege, desfă degetele. Aşa, aşa. Perfect!

Ele tăceau şi ascultau, se aplecau, se îndreptau, se lăsau pe-o parte, îşi întindeau sau îşi strângeau picioarele, brațele, gâturile. Docile? Vrăjite? Fermecate? „înfrânte", recunoscu dona Lucrecia. Capul ei se odihnea pe coapsele fetei şi cu dreaptă o prinsese de mijloc. Din când în când, o apăsa, pentru a-i simți umezeală şi căldura care emanau din ea; şi, răspunzând la această presiune, degetele Justinianei se scufundau în coapsa ei dreaptă şi o făceau să simtă ceea ce simțea. Era vie. Desigur că era; acel miros intens, dens, tulburător pe care-l aspira, de unde venea dacă nu din corpul Justinianei? Său venea chiar de la ea? Cum ajunseseră atât de departe? Ce se întâmplase de acest copilaş, fără să-şi dea seamă sau poate dându-şi le-a făcut să se joace de-a aşa ceva? Acum nu-i păsa. Se simțea foarte bine în interiorul tabloului. Cu ea, cu corpul ei, cu Justiniana, cu situația pe care o trăia. Îl auzi pe Fonchito care se îndepărta:

— Ce păcat că trebuie să plec! Şi totul aşa frumos. Însă voi continuați să jucați. Mulțumesc pentru cadou, mamă vitregă.

Îl simți deschizând uşa, îl simți închizând-o. Plecase. Le lăsase singure, întinse, întrepătrunse, abandonate, pierdute într-o fantezie a pictorului său favorit.

REVOLTA CLITORISULUI

Înțeleg, doamnă, că varianta de feminism pe care dumneavoastră o reprezentați a declarat război sexelor şi că filosofia mişcării dumneavoastră se bazează pe convingerea că, din punct de vedere moral, fizic, cultural şi erotic, clitorisul este superior penisului, iar ovarele sunt de o idiosincrasie mai nobilă decât testiculele.

Admit că tezele dumneavoastră sunt justificabile. Nu pretind să le opun cea mai mică obiecție. Simpatiile mele pentru feminism sunt profunde, deşi subordonate dragostei mele pentru libertatea individuală şi drepturile omului, ceea ce le încadrează între nişte limite pe care trebuie să le precizez pentru că ceea ce vă voi spune să aibă sens. Generalizând, şi ca să încep cu lucrul cel mai evident, voi declara că sunt pentru eliminarea oricărui obstacol legal pentru că

femeia să acceadă la aceleaşi responsabilități precum bărbatul şi în favoarea luptei intelectuale şi morale împotriva prejudiciilor pe care se întemeiază îngrădirea drepturilor femeilor, între care, mă grăbesc să adaug, cel mai important mi se pare, identic în ceea ce priveşte bărbații, nu dreptul la muncă, educație, sănătate et caetera, ci dreptul la plăcere, moment în care, sunt sigur, se iveşte prima noastră discrepanță.

Principala discrepanță şi, mă tem, ireversibilă, cea care cască o prăpastie de netrecut între dumneavoastră şi mine sau, ca să ne mutăm în domeniul neutralității ştiințifice, între falusul meu şi vaginul dumneavoastră rezidă în faptul că, din punctul meu de vedere, feminismul este o categorie conceptuală colectivistă, altfel spus, un sofism, deoarece încearcă să închidă în interiorul unui concept generic omogen o vastă colectivitate de individualități heterogene, în care diferențele şi disparitățile sunt cel puțin la fel de importante (cu siguranță chiar mai mult) decât numitorul comun clitoridian şi ovarian. Vreau să spun, fără cea mai mică piruetă cinică, faptul de a fi dotat cu falus sau clitoris (dispozitive de dubios hotar, după cum vă voi demonstra în continuare) mi se pare mai puțin important pentru a diferenția o ființă de cealaltă, decât toate celelalte atribute (vicii, calități sau defecte) specifice fiecărui individ. Uitarea acestui fapt a făcut ca ideologiile să creeze forme de opresiune egali tară în general mai rele decât acele despotisme împotriva cărora încercaseră să se răzvrătească. Mă tem că feminismul, în variantă pe care o susțineți dumneavoastră, o va lua pe acest drum în cazul în care tezele dumneavoastră vor triumfa, ceea ce, din punct de vedere al condiției femeii nu ar însemna altceva decât, popular vorbind, a scăpa de dracu' pentru a da de tac-su.

Acestea sunt pentru mine considerații de principiu moral şi estetic, pe care dumneavoastră nu aveți de ce să le împărtăşiți. Din fericire, am ştiința de partea mea. Vă veți convinge dacă veți arunca o privire, de exemplu, asupra lucrărilor profesoarei de genetică şi ştiință medicală de la Universitatea Brown, medicul Arine Fausto-Sterling, care de ani buni îşi sparge bojocii încercând să demonstreze gloatei idiotîzate de convenții şi mituri şi oarbă în fața adevărului că sexele umane nu sunt cele două, aşa cum ne-au făcut să credem feminin şi masculin ci cel puțin cinci, dacă nu chiar mai multe. Deşi din motive fonetice am obiecții față de numele alese de doctorița Fausto-Sterling (herms, merms şi ferms) pentru cele trei varietăți intermediare între masculin şi feminin detectate de

biologie, genetică şi sexologie, salut în investigațiile ei şi ale altor oameni de ştiință asemănători ei nişte aliați puternici datorită cărora, indiferent de ceea ce scrie acest laş, credem că împărțirea maniheistă a umanității între bărbați şi femei este o iluzie colectivistă, plină de conspirații împotriva suveranității individuale şi prin urmare împotriva libertății şi un fals ştiințific ridicat în slăvi de încăpățânarea tradițională a statelor, religiilor şi sistemelor legale de a menține acest sistem dualist, împotriva Firii care o dezminte tot timpul.

Imaginația foarte liberei mitologii elene o ştia foarte bine când a patentat acea creatură compusă din Hermes şi Afrodita, hermațroditul adolescent care, îndrăgostindu-se de o nimfă, şi-a contopit trupul cu al ei, devenind de atunci bărbat-femeie sau femeie-bărbat (fiecare dintre aceste formule, doctorița Fausto-Sterling dixit, reprezintă o nuanță distinctă de coaliție a gonadelor, hormonilor, compoziției de cromozomi într-un singur individ şi, din acest motiv, generează sexe diferite față de ceea ce cunoaştem ca bărbat şi femeie, altfel spus cacofonicele şi stufoasele herms, merms şi ferms). Este important de ştiut că aceasta nu este mitologie, ci cruda realitate, pentru că, înainte şi după hermațroditul grec, s-au născut aceste ființe intermediare (nici bărbați, nici femei în concepția uzuală a termenului) condamnate de prostie, ignoranță, fanatism sau prejudecăți să trăiască în prefăcătorie sau, dacă erau descoperiți, să fie arşi, spânzurați, exorcizați ca nişte creaturi ale diavolului, şi, în epoca modernă, să fie „aduşi la normal" din faşă, grație chirurgiei şi manipulării genetice a unei ştiințe aflate în slujba acestei nomenclaturi înşelătoare care acceptă numai masculinul şi femininul şi alungă în afara normalității, în infernurile anomaliei, monstruozității sau ciudățeniei fizice, aceşti delicați eroi intersexuali am toată simpatia pentru ei dotați cu testicule şi ovare, clitoris pe post de penis şi penis pe post de clitoris, uretre şi vagine, şi care, uneori, expulzează spermatozoizi şi deopotrivă au menstruație. Pentru ştiința dumneavoastră, aceste cazuri rare nu sunt atât de rare; medicul John Money, de la Universitatea John Hopkins, estimează că intersexualii reprezintă patru la sută din hominizii care se nasc (calculați şi veți vedea că, ei singuri, ar popula un continent).

Existența acestei numeroase umanități dovedită ştiințific (despre care am aflat citind aceste lucrări care, pentru mine, au un interes îndeosebi erotic), la marginea normalității şi pentru a cărei eliberare, recunoaştere şi acceptare lupt în felul meu frivol (adică din colțul meu solitar al libertarului hedonist, iubitor al

artei şi al plăcerilor trupului, înlănțuit de salahoria anodină ca director al unei companii de asigurări) îi trăsneşte pe cei care, ca dumneavoastră, se încăpățânează să separe umanitatea în compartimente etanşe pe criterii de sex: falusuri aici, clitoris de partea cealaltă, vaginuri la dreapta, scroturi la stânga. Acest schematism gregar nu corespunde realității. Şi, în ceea ce priveşte sexul, oamenii reprezintă un evantai de variante, familii, excepții, originalități şi nuanțe. Ca să cuprinzi realitatea ultimă şi netransferabilă a ființei umane, în acest domeniu, precum şi în toate celelalte, înseamnă să renunți la turmă, la viziunea tumultuoasă, şi să te repliezi în individual.

Pe scurt, vă voi spune că orice mişcare ce pretinde a transcende (sau a trece în planul doi) lupta pentru suveranitatea individuală, dând întâietate intereselor unui colectiv clasă, rasă, gen, națiune, sex, etnie, biserică, viciu sau profesie) mi se pare o conjurație menită să țină şi mai mult în frâu maltratata libertate umană. Această libertate capătă sens deplin în sfera individualului, patrie primitoare şi indivizibilă pe care o întruchipăm noi, dumneavoastră cu clitorisul dumneavoastră beligerant şi eu cu falusul meu ascuns (am prepuț şi la fel are şi fiul meu Alfonso şi sunt împotriva circumciziei religioase a nou-născuților dar nu împotriva celei alese de ființe umane cu uzul rațiunii din aceleaşi motive pentru care condamn ablațiunea clitorisului şi a labiilor superioare vaginale pe care o practică mulți islamişti africani) şi ar trebui s-o apărăm, mai presus de toate, împotriva pretențiilor acelora care ar vrea să ne dizolve în aceste conglomerate amorfe şi scopite pe care le manipulează cei hămesiți de putere. Totul pare să indice că dumneavoastră şi adeptele dumneavoastră faceți parte din această tagmă şi, din acest motiv, îmi revine să vă comunic antagonismul şi ostilitatea mea prin intermediul acestei scrisori pe care, de altminteri, nu intenționez s-o pun la poştă.

Pentru a mai atenua un pic din seriozitatea funerară a misivei mele şi a o încheia cu un surâs, îndrăznesc să vă povestesc cazul pragmaticului androgin Emma (ar trebui, poate, să-i spun androgină?) pe care-l prezintă urologul Hugh H. Young (tot de la John Hopkins) care l-a tratat/a tratat-o. Emma a fost educată ca fetiță, în ciuda faptului că avea un clitoris de dimensiunea unui penis şi un vagin primitor, ceea ce-i permitea să se bucure de schimburi sexuale cu femei şi bărbați deopotrivă. Pe când era nemăritată, a avut relații mai ales cu fetele, ea jucând rolul bărbatului. Apoi se căsători cu un bărbat şi făcu dragoste ca o

femeie, fără ca acest rol să-i producă totuşi aceeaşi plăcere ca şi celălalt; din acest motiv, a avut femei pe post de amante pe care le penetra vesel cu clitorisul său viril. Consultat de ea, doctorul Young i-a explicat că ar fi foarte uşor să intervină chirurgical şi s-o transforme doar în bărbat, dat fiind că aceasta părea să-i fie preferința. Răspunsul Emmei face cât o mulțime de biblioteci ce tratează îngustimea universului omenesc: „Va trebui să-mi scoateți vaginul, nu-i aşa, doctore? Nu cred să-mi convină, pentru că el îmi dă să mănânc. Dacă mă operați, va trebui să mă despart de soțul meu şi să-mi caut de lucru. De aceea prefer să continui aşa cum sunt." Această întâmplare este citată de medicul Anne Fausto-Sterling în Myths ofgender: Biologicul Theories about Women and Men, carte pe care v-o recomand. Pa şi puşi, prietenă.

BEȚIE CU PUNGĂŞIE

În tihnă nopții barranquine8, don Rigoberto se întinse în pat cu agilitatea unei cobre chemate de îmblânzitor. Iat-o pe dona Lucrecia, extrem de frumoasă în rochia ei de voal, neagră şi decoltată, cu umerii şi brațele dezvelite, surâzătoare, ocupându-se de vreo zece invitați. Dădea ordine majordomului care servea băuturile şi Justinianei care, cu uniforma ei albastră cu şorț alb scrobit, trecea tăvile cu aperitive manioc cu sos de usturoi, crocheté de caşcaval, scoici cu parmezan, măsline umplute cu dezinvoltură unei stăpâne a casei. Însă inima lui don Rigoberto sări în piept: cea care se îndârjea să ocupe toată scena în amintirea indirectă a acelei întâmplări (el fusese marele absent al acelei petreceri, pe care o cunoştea prin intermediul povestirilor Lucreciei şi a propriei imaginații) era vocea bizară a lui Fito Cebolla. Era deja beat? Era pe cale să fie, dat fiind că paharele de whisky treceau prin mâinile lui că şiragul de mătănii în mâinile unei femei evlavioase.

— Dacă tot plecai află el în brațele donei Lucrecia –, ar fi trebuit să anulăm cocktailul. Eu ți-am spus.

— De ce? întrebă don Rigoberto, mulându-şi trupul după cel al soției sale. S-a întâmplat ceva?

— Multe lucruri, râse dona Lucrecia, cu gura pe pieptul lui. Nu-ți voi povesti. Nici nu-ți trece prin cap.

---

8 de la Barranco, cartier celebru al Limei [n. tr.]

— Cineva s-a purtat urât? îndrăzni don Rigoberto. Fito Cebolla, de pildă, a sărit peste cal?

— Cine altcineva dacă nu el, îi făcu pe plac soția. El, desigur.

„Fito, Fito Cebolla”, gândi el. Îl iubea sau îl ura? Nu era uşor de ştiut, deoarece trezea în el unul din acele sentimente difuze şi contradictorii care erau specialitatea lui. Îl cunoscuse când, într-o şedință a conducerii, hotărâseră să-l numească comunicator pe relații publice al companiei. Fito avea prieteni peste tot şi, deşi se afla în plină decadență şi lansat în dipsomania cea mai neghioabă, ştia să facă bine ceea ce sugera numirea lui bombastică: să aibă relații şi să fie public.

— Ce grozăvie a făcut? întrebă, nerăbdător.

— Pe mine m-a pipăit, lăsă să-i scape dona Lucrecia, ruşinându-se. Pe Justiniana aproape că a violat-o.

Don Rigoberto îl ştia din auzite şi era sigur că l-ar detesta din momentul în care şi-ar face apariția în birou pentru a-şi lua în primire postul. Ce altceva putea să fie dacă nu o canalie indecentă, un individ cu o viață jalonată de activități sportive numele lui se asocia, în vagile amintiri ale lui don Rigoberto, cu tabla de surf, tenisul, golful, prezentările de modă sau concursurile de frumusețe din al căror juriu făcea parte şi cu tabloidele, de unde irupeau frecvent dantura lui de carnivor şi pielea bronzată pe plajele planetei, îmbrăcat de protocol, sport, în stil hawaian, de noapte, de seară, de zori de zi şi de apus, cu un pahar în mână şi încadrat de femei foarte frumoase. Se aştepta la imbecilitatea totală, în versiunea înaltei societăți a Limei. Surpriza i-a fost imensă atunci când a descoperit că Fito Cebolla, fiind întocmai ceea ce se aştepta din partea lui frivol, peşte de lux, cinic, lipsit de scrupule, parazit, fost sportiv şi fost as al seratelor era totodată un tip original, imprevizibil şi, înainte de colapsul alcoolic, chiar extrem de distractiv. Citise mult, pe timpuri, şi profită de pe urma acestor lecturi, citându-l pe Fernando Casos „în Peru este admirabil ceea ce nu se întâmplă” şi, printre hohotele de râs dojenitoare, pe Paul Groussac: „Florența este oraşul-artist, Liverpool oraşul-afacerist şi Limă oraşul-femeie”. (Pentru a dovedi statistic această afirmație, purta cu el un carnețel în care nota femeile urâte şi frumoase pe care le întâlnea.) La scurt timp după ce s-au cunoscut, pe când beau un păhărel cu doi colegi de serviciu în Club de la Unión, au pus toți patru un pariu pentru a vedea cine rosteşte fraza cea mai pedantă. Cea a lui Fito Cebolla („De

fiecare dată când trec prin Port Douglas, în Australia, înfulec un biftec de crocodil şi mi-o trag cu o aborigenă”) câştigă cu unanimitate.

În singurătatea întunecată, don Rigoberto fu victima unui acces de gelozie care-i acceleră pulsul. Imaginația îi lucra ca o dactilografă. Ia ț-o din nou pe doña Lucrecia. Splendidă, cu umeri cizelați şi brațe fastuoase, ridicată pe pantofii brodați, cu toc cui, şi pe sculpturalele picioare epilate, stătea de vorbă cu invitații, explicând fiecărui cuplu în parte plecarea urgentă a lui Rigoberto la Rio de Janeiro, în acea după-amiază, din motive de serviciu.

— Şi ce ne pasă? glumi, galant, Fito Cebolla, sărutând mâna stăpânei casei, şi apoi obrazul. Ce ne-am mai putea dori?

Era lipsit de vlagă, în pofida isprăvilor sale sportive din anii tinereții, înalt, miădios, ochi de batracian şi o gură mobilă ce mânjea cu desfrâu cuvintele pe care le emitea. Desigur, se prezentase la cocktail fără soția sa, ştiind că don Rigoberto survola pădurile amazoniene? Fito Cebolla delapidase modestele averi ale primelor trei soții legitime, de care divorțase pe măsură ce le vlăguise, plimbându-le prin cele mai bune stațiuni balneare din lumea largă. Odată venită clipa repausului, se resemnă cu cea de-a patra şi, fără îndoială, ultima nevastă, al cărei patrimoniu redus nu-i mai asigura nici luxuri, nici excese de ordin turistic, vestimentar sau culinar, ci abia o casă bună în La Planicie, o cămară corectă şi suficient scotch pentru a-i alimenta ciroza până la capătul zilelor, cu condiția să nu depăşească vârsta de şaptezeci de ani. Ea era fragilă, mărunțică, elegantă şi parcă năucită de admirație retrospectivă pentru acel Adonis ce fusese cândva Fito Cebolla.

Acum, era un bărbat buhăit de şaizeci de ani şi trecea prin viață înarmat cu un carnețel şi un binoclu cu care, în drumurile lui prin centru şi la lumina roşie a semafoarelor, când îşi conducea învechitul Cadillac de culoarea drojdiei de vin, vedea şi nota, dincolo de statistică generală (urâte sau frumoase), alta mai specializată: fese bombate, sâni bosumflați, cele mai sculpturale picioare, cele mai de lebădă gâturi, gurile cele mai senzuale şi ochii cei mai fermecători pe care îi oferea traficul. Investigația lui, cât se poate de riguroasă şi de arbitrară, consacra uneori o zi întreagă, ba chiar şi o săptămână, unei părți a anatomiilor feminine aflate în trecere, într-un mod nu foarte diferit de cel în care don Rigoberto îl configurase pentru toaleta organelor sale: luni, funduri; marți, sâni; miercuri, picioare; joi, brațe; vineri, gâturi; sâmbătă, gură şi duminică, ochi.

Clasificărilor, de la zero la douăzeci, le calcula media la fiecare sfârşit de lună.

Din momentul în care Fito Cebolla i-a permis să-i răsfoiască statisticile, don Rigoberto începuse să presimtă, în insondabilul ocean al capriciilor şi maniilor, o îngrijorătoare asemănare cu el însuşi, şi să-şi permită o simpatie de nestăvilit pentru un specimen capabil să-şi revendice extravaganțele cu atâta insolență. (Nu era cazul lui, pentru că extravaganțele sale erau disimulate şi matrimoniale.) Într-un anumit sens, deşi îi mai rămăseseră laşitatea şi timiditatea, care îi lipseau lui Fito Cebolla, el intui că Fito era aidoma lui. Închizând ochii în zadar, pentru că umbrele dormitorului erau totale şi dezmierdat de zumzetul mării în faleză, don Rigoberto întrezări mâna cu perişori pe articulațiile degetelor, împodobită cu verighetă şi ghiul de aur pe degetul mic, aşezată infidel pe fundul soției sale. Un geamăt animal care l-ar fi putut trezi pe Fonchito îi sparse gâtlejul: „Nenorocitul!”.

— Nu a fost aşa, spuse dona Lucrecia, frecându-se de el. Stăteam de vorbă într-un grup de trei sau patru, Fito între ei, umflat deja cu multe pahare de whisky. Justiniana a întins platoul şi atunci el, obraznic din cale afară, a început să-i spună vorbe dulci.

— Ce servitoare frumoasă, a exclamat, cu ochii injectați, scăpând printre buze un firicel de salivă, cu voce alterată. O oacheşă din cale afară. Ce bucățică!

— Servitoare este un cuvânt urât, disprețuitor şi puțin rasist, reacționa dona Lucrecia. Justiniana este o angajată, Fito. La fel ca tine. Rigoberto, Alfonsito şi eu o iubim mult.

— Angajată, favorită, prietenă, protejată, ce-o fi, nu vreau să jignesc pe nimeni, continuă Fito Cebolla, atras ca un magnet de tânăra care se îndepărta. Mi-ar plăcea să am în casă o oacheşă ca asta.

Şi, în acel moment, dona Lucrecia simți, neechivocă, puternică, uşor umedă şi fierbinte, o mână de bărbat în partea inferioară a fesei sale stângi, în acel loc sensibil unde cobora într-o curbă pronunțată către întâlnirea cu coapsă. Preț de câteva secunde, nu îndrăzni să reacționeze, să se retragă, să se îndepărteze sau să se supere. El profitase de imensa plantă Croton lângă care stăteau de vorbă pentru a executa operațiunea fără ca ceilalți să-şi dea seama. Don Rigoberto fu distras de o expresie franțuzească: la main baladeuse. Cum s-o traduce? Mâna călătoare? Mâna transhumantă? Mâna ambulantă? Mâna alunecoasă? Mâna pasageră? Fără să rezolve dilema lingvistică, se indignă din

nou. Un imperturbabil Fito o privea pe Lucrecia cu un surâs insinuant în timp ce degetele lui începeau să se mişte, şifonând voalul rochiei. Dona Lucrecia se îndepărtă cu bruschețe.

— Năucită de furie, m-am dus în bucătărie să beau un pahar cu apă, i-a explicat ea lui don Rigoberto.

— Ce vi se întâmplă, doamnă? o întrebă Justiniana.

— Scârbosul ăla mi-a pus mâna aici. Nu ştiu cum de nu i-am dat un pumn.

— Ar fi trebuit să-i tragi una, să-i spargi o vază în cap, să-l zgârii, să-l dai afară din casă, se înfurie Rigoberto.

— I-am tras, i-am spart, l-am zgâriat şi l-am dat afară din casă. Dona Lucrecia îşi frecă nasul de eschimos de cel al soțului ei. Însă după aceea. Înainte, s-au petrecut nişte lucruri.

„Noaptea-i lungă”, gândi don Rigoberto. Ajunsese să se intereseze de Fito Cebolla aşa cum o face un entomolog cu o insectă extrem de rară, de colecție. Pizmuia în această ființă grosolană ce-şi expunea atât de impudic ticurile şi fanteziile toate acele lucruri care, din prisma unui canon moral pe care el nu-l împărtăşea, erau numite vicii, defecte, degenerări. Prin exces de egoism, fără să o ştie, imbecilul de Fito Cebolla cucerise o mai mare libertate decât el, care ştia de toate dar era un ipocrit şi, pe deasupra, un asigurător („Aşa cum fuseseră Kafka şi poetul Wallace Stevens”, se scuză în fața propriei persoane, în van). Amuzat, don Rigoberto îşi aminti acea conversație din barul Cesar’s, consemnată în caietele sale, în care Fito Cebolla i-a mărturisit că cea mai mare excitație din viață nu îi fusese provocată de trupul sculptural al vreuneia dintre nesfârşitele sale amante, nici de spectacolele de varieteu de la Folies Bergère din Paris, ci de austera Luisiana, virtuoasa Universitate Baton Rouge, în care îl înscrisese ilustrul său tată în speranța că va absolvi chimia industrială. Acolo, pe pervazul propriului dormitor, într-o seară de primăvară, s-a nimerit să asiste la cea mai grozavă încleştare sexuală de la dezmățul dinozaurilor încoace.

— Între doi păianjeni?

Nările lui don Rigoberto se deschiseseră şi continuau să palpite, feroce. Urechile lui imense de Dumbo fâlfâiau şi ele, din cale afară de excitate.

— Uite aşa de mari, mimă scena Fito Cebolla, ridicând, încovoindu-şi cele zece degete şi apropiindu-le cu obscenitate. S-au văzut, s-au dorit şi au înaintat

unul către celălalt, dispuşi să se iubească sau să moară. Mai bine zis: să se iubească până la moarte. În clipa în care s-au aruncat unul asupra celuilalt, se auzi o trosnitură ca de cutremur. Fereastra, dormitorul, se umplură de miros seminal.

— De unde ştii că cele două vietăți copulau? îl luă în zeflemea don Rigoberto. Poate că se luptau?

— Se luptau şi se împreunau în acelaşi timp, aşa cum trebuie să şi fie, cum ar trebui să fie mereu, se bâțâi în scaun Fito Cebolla; mâinile lui se întrepătrunseră şi cele zece degete se frecau cu scrâşnet de oase. Se sodomizau unul pe celălalt cu toate picioarele, inelele, perişorii şi ochii, cu tot ceea ce aveau în trup. Niciodată n-am văzut ființe mai fericite. Niciodată nimic mai excitant, îți jur pe sfânta mea mamă care este în ceruri, Rigo.

Potrivit lui, excitația provocată de coiful arahnoid rezistase unei ejaculări în aer şi mai multor duşuri cu apă rece. După patru decenii şi nenumărate aventuri, amintirea micilor bestii păroase încleştate sub neîndurătorul cer albastru de la Baton Rouge venea uneori să-l tulbure şi, chiar şi acum, când anii îi recomandau moderație, acea viziune îndepărtată, ivindu-i-se brusc în cuget, îi trezea simțurile mai ceva ca o duşcă de clorhidrat de yohimbină[9].

— Povesteşte-ne ce făceai la Folies Bergère, Fito, îi ceru Teté Barriga, ştiind prea bine la ce se expunea. Chiar dacă-i o minciună, e atât de distractiv!

— Asta însemna să-l provoci să spună baliverne, să scoată castane din foc, consemnă doamna Lucrecia, întârziind povestirea, însă lui Teté îi place să se pârlească.

Fito Cebolla se învârti în scaunul în care zăcea aproape doborât de whisky:

— Cum adică minciună! A fost singurul loc de muncă plăcut din viața mea. Chiar dacă se purtau cu mine la fel de rău cum o face soțul tău la birou, Lucre. Vino, stai cu noi, ocupă-te de noi.

Avea ochii sticloşi şi vocea iritată. Invitații începeau să se uite la ceas. Luându-şi inima în dinți, doña Lucrecia se duse să se aşeze alături de familia Barriga. Fito Cebolla începu să evoce acea vară. Rămăsese să-şi petreacă vacanța în Paris fără un ban în buzunar şi, grație unei prietene, obținu un post de ridicător în „celebrul teatru de pe rue Richer”.

— „Ridicător” vine de la ridicător de sfârcuri, nu de greutăți, explică el,

---

[9] un derivat al yohimbinei (Pausinystalia yohimbe), plantă cu presupuse proprietăţi afrodiziace [n. tr.]

scoțându-şi la iveală vârful obscen al limbii roşiatice şi holbându-şi ochii lascivi de parcă ar fi vrut să vadă mai bine ceea ce vedea („iar ceea ce vedea era decolteul meu, iubitule”. Singurătatea lui don Rigoberto începea să se populeze şi să se înfierbânte). Deşi eram ultimul pungaş şi cel mai prost plătit, de mine depindea succesul showului. A dracului răspundere!

— Care, care? îl zori Teté Barriga.

— Să întăresc, în momentul ieşirii pe scenă, sfârcurile coristelor.

Motiv pentru care, în ascunzătoarea lui de sub scenă, avea la dispoziție o găleată cu gheață. Fetele, împodobite cu pompoane din pene, ornamente florale, pieptănături exotice, gene lungi, unghii false, costume invizibile şi cozi de păunițe, cu fesele şi sânii în vânt, se plecau în fața lui Fito Cebolla, care freca fiecare sfârc şi corola dimprejur cu un cubuleț de gheață. Atunci ele, dând un țipăt, săreau pe scenă, cu sânii ca spadele.

— Funcționează, funcționează? insista Teté Barriga, aruncând o privire pieptului său moleşit, în timp ce soțul ei căsca. Dacă îi freci cu gheață devin…?

— Țepeni, duri, drepți, semeți, falnici, țanțoşi, mândri, zburliți, înfuriați îşi dovedea Fito Cebolla îndemânarea în materie de sinonime. Rămân aşa cincisprezece minute cronometrate.

„Chiar funcționează”, se repetă don Rigoberto. Printre jaluzele se insinua o mică rază palidă. Alți zori de zi departe de Lucrecia. Venise oră să-l trezească pe Fonchito ca să meargă la colegiu? Încă nu. Însă nu era ea aici? Ca atunci când au verificat pe frumoşii ei sâni rețeta de la Folies Bergère, îi văzuse sfârcurile întunecate îndreptându-se în sus pe aureolele aurii şi oferindu-se buzelor lui, reci şi duri ca piatra. Acea verificare i-a provocat Lucreciei o răceală care, de-altminteri, l-a contagiat.

— Unde este baia? întrebă Fito Cebolla. Ca să mă spăl pe mâini, nu vă gândiți la proştii.

Lucrecia îl conduse către hol, păstrând o distanță prudentă. Se temea să nu simtă din nou, în orice clipă, acea ventuză manuală.

— Oacheşa ta mi-a plăcut, serios, îngăima Fito, printre poticneli. Eu sunt democrat, să vină negre, albe sau galbene, dacă sunt obraznice. Mi-o faci cadou? Sau, dacă preferi, cesionează-mi-o. Te mituiesc.

— Aici este baia, îl potoli dona Lucrecia. Să-ți speli şi limba, Fito.

— Dorințele tale sunt ordine, băloşi el şi, înainte ca ea să apuce să se

îndepărteze, nenorocita de mână se aşeză direct pe pieptul ei. O retrase şi intră în baie: Scuze, scuze, am crezut că e uşa.

Dona Lucrecia se întoarse în cameră. Invitații începeau să plece. Tremura de furie. De data asta îl va da afară din casă. Schimba ultimele banalități şi îşi lua rămas-bun de la ei în grădină. „Este culmea, este culmea." Minutele treceau şi Fito Cebolla nu-şi făcea apariția.

— Vrei să spui că plecase?

— Aşa am crezut şi eu. Că, la ieşirea din baie, şi-a luat discret tălpăşița, pe uşa de serviciu. Dar nu, nu. Blestematul a rămas.

Plecară invitații, chelnerul angajat şi, după ce o ajută pe Justiniana să strângă pahare şi farfurii, să închidă ferestre, să stingă luminile din grădină şi să pornească alarma, majordomul şi bucătăreasa îi spuseră noapte bună Lucreciei şi se retraseră în dormitoarele lor îndepărtate, într-un corp de clădire separat, în spatele piscinei. Justiniana, care dormea la etajul de sus, alături de biroul lui don Rigoberto, era în bucătărie punând serviciul de masă în maşina de spălat vase.

— Fito Cebolla a rămas înăuntru, ascuns?

— În mica încăpere a saunei, poate, sau între plantele din grădină. Aşteptând ca toți ceilalți să plece, ca bucătăreasa şi majordomul să se culce, pentru a intra în bucătărie. Ca un hoț!

Dona Lucrecia era pe o sofa din antreu, obosită, fără să-i I i trecut încă supărarea. Tâlharul de Fito Cebolla nu va mai pune piciorul în casa asta. Se întreba dacă să-i povestească lui Rigoberto ceea ce se întâmplase, când se auzi un urlet. Venea dinspre bucătărie. Se ridică, alergă. În uşa cămăruței albe pereții de faianță scânteiau sub lumina ca de farmacie spectacolul o paraliza. Don Rigoberto clipi de câteva ori înainte de a-şi fixa privirea asupra micii raze palide de pe jaluzele care vestea ziua. Îi vedea: Justiniana, cu spatele la masa de brad spre care fusese târâtă, împingându-se cu mâinile şi picioarele în masa de carne puhavă care o strivea, o pupa şi gargarisea nişte zgomote ce erau, ce trebuie să fi fost mojicii. În prag, desfigurată, cu ochii ieşiți din orbite, dona Lucrecia. Paralizia ei dură puțin. Iat-o aici inima lui don Rigoberto bătea cu impetuozitate, plin de admirație față de frumusețea delacroixiană a acestei furii ce apucă primul lucru care-i veni în mână, făcălețul, şi se năpustea asupra lui Fito Cebolla, insultându-l. „Violatorule, blestematule, scârnăvie, depravatule!" îl lovea fără milă, unde

cădea făcălețul, pe spinare, pe gâtul durduliu, în capul de călugăr, fese, până îl obligă să dea drumul la pradă pentru a se apăra. Don Rigoberto putea auzi loviturile ca de ciocan ce ciomăgeau oasele şi muşchii violatorului deranjat care, în cele din urmă, cocoşat de lovituri şi de beția care îi îngreuna mişcările, se întoarse, cu mâinile îndreptate spre agresoarea lui, se împletici, alunecă şi se prăbuşi la pământ ca o gelatină.

— Trage-i, trage-i şi tu, răzbună-te, țipa dona Lucrecia, abătând neobositul făcăleț asupra matahalei îmbrăcate într-un împuțit costum albastru care, încercând să se ridice, ridica brațele pentru a amortiza loviturile.

— Justiniana i-a crăpat capul cu scăunelul? întrebă don Rigoberto bucuros.

— I l-a făcut bucățele şi aşchiile au zburat până în tavan. L-a ridicat cu ambele mâini şi l-a prăvălit cu toată greutatea peste trupul lui. Don Rigoberto văzu silueta zveltă, uniforma albastră, şorțul alb, înălțându-se pentru a descărca bolidul. Tunătorul „Vaaaiiiiii!" al uluitului Fito Cebolla îi zgâlțâi timpanele. (însă nu şi bucătăresei, nici majordomului, nici lui Fonchito?) îşi acoperea fața, pe mâini avea pete de sânge. Îşi pierdu cunoştința preț de câteva secunde. L-au făcut probabil să-şi revină în simțiri țipetele celor două femei, care continuau să-l insulte: „Degeneratule, bețivule, violatorule, dobitocule".

— Ce dulce-i răzbunarea, râse dona Lucrecia. Am deschis uşa falsă şi el a fugit, ieşind de-a buşilea. În patru labe, îți jur. Smiorcăindu-se: „Vai, căpşorul meu, vai, mi l-au crăpat".

Atunci porni alarma. Ce sperietură. Însă nici măcar atunci nu s-au trezit Fonchito, majordomul sau bucătăreasa. Era verosimil? Nu. Însă era foarte convenabil, gândi don Rigoberto.

— Nici nu ştiu când am oprit-o, am intrat, am încuiat uşa şi am pus din nou alarma, râdea de nu mai putea dona Lucrecia. Până când, încet-încet, ne-am calmat.

Atunci a putut să-şi dea seama de ceea ce-i făcuse animalul ăla bietei Justiniana. Îi distrusese hainele. Fata, încă îngrozită, începu să plângă. Sărăcuța. Dacă dona Lucrecia ar fi urcat mai devreme în dormitor, nu ar fi auzit țipătul ei, de vreme ce nici majordomul şi nici bucătăreasa nu auziseră nimic. Canalia ar fi violat-o şi basta. O consolă, o îmbrățişa: „A trecut, a plecat, nu plânge". Sprijinit de ea, corpul fetei părea mai tânără aşa, atât de aproape tremura din cap până-n

picioare. Îi simțea bătăile inimii şi îi vedea eforturile de a-şi stăpâni suspinele.

— Mi-a fost atât de milă, şopti dona Lucrecia. După ce că-i distrusese uniforma, o mai şi lovise.

— A primit ce-a meritat, gesticula don Rigoberto. A plecat umilit şi plin de sânge. Bine i-ați făcut!

„Uite ce ți-a făcut, nenorocitul.” Dona Lucrecia o îndepărtă pe Justiniana. Îi examina uniforma făcută ferfeniță, îi mângâie chipul, care nu mai păstra nici urmă din buna dispoziție pe care o afişa de obicei; ditamai lacrimile îi curgeau pe obraji, un rictus îi crispa buzele. Lumina ochilor i se stinsese.

— S-a întâmplat ceva? insinuă, cu multă discreție, don Rigoberto.

— Cine ştie, răspunse, cu aceeaşi discreție, dona Lucrecia. În orice caz, nu mi-am dat seama.

Nu-şi dădea seama. Credea că acea agitație, nervozitate, exaltare erau opera fricii şi fără îndoială că erau; se simțea invadată de un sentiment de afecțiune şi compasiune, dornică să facă ceva, orice, pentru a o scoate pe Justiniana din starea în care o vedea. O luă de mână, o duse către scări: „Vino să te schimbi de haine, ar fi mai bine să chemăm un medic”. La ieşirea din bucătărie, stinse lumina de la etajul inferior. Urcară pe întuneric, de mână, treaptă cu treaptă, scărița ca un tirbuşon către birou şi dormitor. La jumătatea scării, doamna Lucrecia îşi trecu celălalt braț pe după mijlocul feței. „Ce sperietură ai tras!” „Am crezut că mor, doamnă, însă începe deja să-mi treacă.” Nu era adevărat; mâna ei o strivea pe cea a stăpânei sale şi dinții îi clănțăneau, de parcă i-ar fi fost frig. Ținându-se de mâini şi de mijloc ocoliră rafturile cu cărți de artă, iar în dormitor le întâmpinară, răsfirate în fereastră, luminile din Miraflores, felinarele din Malecon şi crestele albe ale valurilor ce înaintau către faleză. Dona Lucrecia aprinse lampa cu picior ce lumină impozantul şezlong grena cu picioare de şoim şi măsuța cu reviste, porțelanurile chinezeşti, pernițele şi pouf-urile împrăştiate pe covor. Rămaseră în penumbră patul lat, noptierele, pereții spuziți cu gravuri persane, tantrice şi japoneze. Dona Lucrecia se îndreptă către dulapul de haine. Puse mâna pe un halat pentru Justiniana, care rămăsese în picioare, acoperindu-şi brațele, un pic fâstâcită.

— Trebuie să arunci hainele astea la gunoi, să le arzi. Da, e mai bine să le arzi, aşa cum face Rigoberto cu cărțile şi gravurile care nu-i mai plac. Pune-ți asta, să văd ce pot să-ți dau.

În baie, în timp ce înmuia un prosop mic în apă de colonie, se văzu în oglindă („Foarte frumoasă”, o gratula don Rigoberto). Şi ea se speriase din cale afară. Era palidă şi avea cearcăne; îi cursese machiajul şi, fără ca ea să-şi dea seama, i se desfăcuse fermoarul de la rochie.

— Şi eu sunt rănită în război, Justiniana, îi vorbi prin uşă. Din cauza scârbosului de Fito mi s-a rupt rochia. Îmi voi pune un halat. Vino, aici e mai multă lumină.

Când Justiniana intră în baie, doña Lucrecia, care se elibera de rochie pe la poale nu purta sutien, doar un chiloțel triunghiular de mătase neagră o văzu în oglinda lavaboului şi reflectată în cea de lângă cadă. Înfofolită în halatul alb care o acoperea până la coapse, părea mai slabă şi mai oacheşă. Cum nu avea cordon, îşi ținea halatul cu mâinile. Doña Lucrecia luă din cui halatul de baie chinezesc – „cel din mătase roşie, cu doi dragorii aurii înlănțuiți prin cozi la spate”, reclamă don Rigoberto –, şi-l puse şi o strigă:

— Apropie-te nițeluş. Ai vreo rană?

— Nu, cred că nu, două lucruşoare fără importanță Justiniana scoase un picior prin faldurile halatului. Vânătăile astea, din cauză că m-a izbit de masă.

Doña Lucrecia se aplecă, îşi sprijini o mână pe muşchiul neted şi frecă delicat pielea învinețită cu prosopelul îmbibat în apă de colonie.

— Nu-i mare lucru, va trece cât ai zice peşte. Şi cealaltă?

Pe umăr şi o bucată din antebraț. Desfăcând halatul, Justiniana îi arătă vânătaia care începea să se umfle. Doña Lucrecia văzu că nici fața nu purta sutien. Pieptul fetei era foarte aproape de ochii doñei Lucrecia. Vedea vârful sfârcului. Avea un piept tânăr şi micuț, bine conturat, cu o uşoară granulație pe corolă.

— Asta-i cea mai urâtă, şopti. Aici, te doare?

— Un picuşor, spuse Justiniana, fără să-şi retragă brațul pe care doña Lucrecia îl freca grijulie, mai atentă acum la propria tulburare decât la hematomul angajatei.

— Adică vrei să spui insistă, imploră don Rigoberto, că acolo chiar s-a întâmplat ceva.

— Acolo dă, recunoscu soția lui de data asta. Nu ştiu ce, dar ceva. Eram atât de apropiate, în halat. Nu avusesem niciodată astfel de intimități cu ea. Sau, poate, din cauza a ceea ce se întâmplase în bucătărie. Cine ştie din ce cauză.

Brusc, eu nu mai eram eu. Şi ardeam din cap până-n picioare.

— Şi ea?

— Nu ştiu, cine ştie, cred că nu, se complică dona Lucrecia. Totul se schimbase, asta aşa este. Îți dai seama, Rigoberto? După o asemenea sperietură. Şi iată ce mi se întâmpla.

— Aşa-i viața, murmură don Rigoberto, cu voce tare, auzindu-şi cuvintele răsunând în singurătatea dormitorului deja luminat de zi. Aceasta este lumea vastă, imprevizibilă, minunată şi teribilă a dorinței. Fetița mea, cât de aproape te am, acum când eşti atât de departe.

— Ştii ceva? îi spune Justinianei dona Lucrecia. Trebuie să bem ceva ca să scăpăm de emoțiile acestei nopți.

— Ca să nu avem coşmaruri cu acel mână lungă, râse angajată, urmând-o în dormitor. I se animase privirea. Adevărul este că doar dacă mă îmbăt voi reuşi să nu-l visez în noaptea asta.

— Atunci hai să ne îmbătăm. Dona Lucrecia se îndrepta către micul bar al biroului. Vrei un whisky? Îți place whisky-ul?

— Ce-o fi, ce beți dumneavoastră. Lăsați, lăsați, le aduc eu.

— Rămâi acolo, i-o tăie dona Lucrecia, din birou. În noaptea asta eu servesc.

Râse şi fata o imită, distrată. În birou, simțind că nu-şi putea controla mâinile şi nedorind să gândească, dona Lucrecia umplu două pahare mari cu mult whisky, un strop de apă minerală şi două cuburi de gheață. Se întoarse, alunecând ca o felină printre pernele împrăştiate pe jos. Justiniana se lăsase pe spate în şezlong, fără să ridice picioarele. Dădu să se ridice.

— Rămâi acolo, o opri din nou. Dă-te mai aşa că încăpem. Fata ezită, dintr-odată nelămurită; însă îşi reveni imediat.

Descălțându-se, ridică picioarele şi se mută către fereastră pentru a-i face loc. Dona Lucrecia se aşeză alături de ea. Aranjă pernele sub cap. Încăpeau, însă trupurile li se atingeau. Umeri, brațe, picioare şi şolduri se presimțeau şi, uneori, se atingeau.

— Pentru ce bem? întrebă dona Lucrecia. Pentru cotonogeala administrată acelui animal?

— Pentru bătaia cu scaunul pe care i-am dat-o, îşi recapătă dispoziția Justiniana. Cu furia pe care o aveam, aş fi putut să-l omor, vă zic. Credeți că i-

am spart capul?

Mai trase o duşcă şi o pufni râsul. Şi dona Lucrecia începu să râdă, cu un râs pe jumătate isteric. „I l-ai spart, iar eu, cu făcălețul, i-am rupt alte chestii.” Petrecură aşa o bună bucată de timp, ca două prietene care împărtăşesc o confidență veselă şi oarecum necuviincioasă, scuturate de hohotele de râs. „Te asigur că Fito Cebolla are mai multe vânătăi decât tine, Justiniana.”, „Şi ce scuze o găsi acum pentru nevasta lui pentru acele buşituri şi răni?” „Că l-au atacat hoții şi l-au cotonogit pe cinste”. Între două reprize de râs, terminară paharele cu whisky. Se calmară. Încet-încet, îşi reveniră în fire.

— Mă duc să mai aduc un rând, spuse dona Lucrecia.

— Mă duc eu, lăsați-mă pe mine, vă jur că ştiu să le pregătesc.

— Bine, du-te, eu pun muzică.

Însă, în loc să se ridice din şezlong pentru ca fata să poată trece, doamna Lucrecia o prinse de mijloc cu ambele mâini şi o ajută să se strecoare pe lângă ea, fără s-o rețină, dar întârziind-o, într-o mişcare ce, preț de o clipă, înlănțui cele două trupuri cel al stăpânei dedesubt, cel al angajatei deasupra, în semipenumbră, pe când simțea chipul Justinianei deasupra sa răsuflarea ei îi înfierbânta chipul şi îi intră în gură dona Lucrecia văzu ivindu-se în tăciunii ochilor ei o strălucire alarmată.

— Şi de data ăsta ce-ai remarcat? o somă don Rigoberto agitat, simțind-o pe dona Lucrecia mişcându-se în brațele sale cu lenea animală în care se scufunda trupul ei când făceau dragoste.

— Nu s-a scandalizat; doar s-a speriat nițel, poate. Deşi nu pentru mult timp, spuse, oarecum sufocată. Pentru că mi-am permis intimități, obligând-o să treacă pe deasupra mea prinsă de mijloc. Poate şi-a dat seama. Nu ştiu, nu ştiam nimic, nu-mi păsa de nimic. Eu zburam. Însă de un lucru mi-am dat seama: nu s-a supărat. Luă totul cu grație, cu acea maliție pe care o pune în toate. Fito avea dreptate, este atractivă. Şi, mai mult, pe jumătate dezbrăcată. Corpul ei de culoarea cafelei cu lapte, contrastând cu albeața mătăsii…

— Mi-aş fi dat un an din viață ca să vă pot vedea în acel moment. Şi Rigoberto găsi referința pe care o căuta de ceva timp: Lene şi desfrâu sau visul, de Gustave Courbet.

— Nu ne vezi? se amuză doña Lucrecia.

Cât se poate de clar, în ciuda faptului că, spre deosebire de dormitorul său

diurn, acela era nocturn, şi acea parte a camerei era în penumbră, departe de atingerea lămpii de podea. Atmosfera devenise densă. Acel parfum pătrunzător, care amețea, îl intoxică pe don Rigoberto. Nările lui îl aspirau, îl expirau, îl reabsorbeau. În fundal, se auzea zgomotul mării şi, în birou, Justiniana pregătind paharele. Pe jumătate ascunsă de plantă cu frunze în formă de lance, doña Lucrecia se întinse şi, ca şi cum ar fi vrut să se scuture de lene, porni pick-upul; o muzică de harpe din Paraguay şi un cor guarani pluti în cameră, în timp ce doña Lucrecia se întorcea în şezlong şi, cu pleoape căzute, o aştepta pe Justiniana cu o intensitate pe care don Rigoberto o adulmecă şi o auzi. Halatul chinezesc lăsa să i se vadă coapsa albă şi brațele goale. Avea părul înfoiat şi ochii îi iscodeau din spatele genelor mătăsoase. „Un ocelot care-şi observă prada", gândi don Rigoberto. Când Justiniana apăru. Cu cele două pahare în mână, veni zâmbitoare, mişcându-se cu dezinvoltură, obişnuită deja cu această complicitate, de a nu păstra distanța corespunzătoare față de stăpâna ei.

— Îți place muzica asta din Paraguay? Nu ştiu cum se numeşte, murmură doña Lucrecia.

— Mult, este frumoasă, dar nu se dansează, nu? comentă Justiniana, aşezându-se pe marginea şezlongului şi întinzându-i vasul. E bine aşa sau mai e nevoie de apă?

Nu îndrăznea să treacă pe deasupra ei, şi doña Lucrecia se strânse în colțul pe care-l ocupase înainte fața. O îndemnă cu un gest să se aşeze în locul ei. Justiniana o făcu şi, întinzându-se alături de ea, halatul îi alunecă în aşa fel încât piciorul drept îi rămase descoperit, la câțiva milimetri de piciorul gol al stăpânei.

— Noroc, Justiniana, spuse aceasta, ciocnindu-i paharul.

— Noroc, doamnă.

Băură. Abia ce-şi îndepărtară paharele şi dona Lucrecia glumi:

— Ce-ar fi dat Fito Cebolla să ne aibă pe amândouă aşa cum suntem acum.

Râse şi, la rândul ei, râse şi Justiniana. Râsul celor două spori, scăzu. Fata îndrăzni să facă şi ea o glumă:

— Măcar dacă ar fi fost tânăr şi arătos. Însă, la aşa o broască râioasă şi pe deasupra beată, cine să se lase.

— Cel puțin are gusturi bune. Mâna liberă a donei Lucrecia se plimba prin

părul Justinianei. Adevărul este că eşti foarte frumoasă. Nu mă miră că-i provoci pe bărbați să facă nebunii. Doar pe Fito? Vei fi provocat ceva ravagii.

Continuând să-i netezească părul, întinse piciorul până îl atinse pe cel al Justinianei. Aceasta nu şi-l îndepărtă pe-al ei. Rămase nemişcată, cu o jumătate de surâs fixat pe chip. După câteva secunde, doamna Lucrecia, cu o tresărire de inimă, observă că piciorul Justinianei se întindea încetişor până când îl atinse pe al ei. Nişte degete timide se mişcau deasupra degetelor ei, într-o frecare imperceptibilă.

— Te iubesc mult, Justita, spuse, adresându-i-se pentru prima oară aşa cum o făcea Fonchito. Mi-am dat seama în noaptea asta. Când am văzut ce-ți făcea porcul ăla. Am simțit o furie! Ca şi cum ai fi fost sora mea.

— Şi eu pe dumneavoastră, doamnă, şopti Justiniana, lăsându-se puțin pe-o parte, astfel că, acum, în afară de picioare şi pulpe, îşi atingeau şi şoldurile, brațele şi umerii, îmi este foarte greu să vă spun, dar nici nu ştiți cât vă invidiez. Pentru că sunteți aşa cum sunteți, pentru că sunteți atât de elegantă. Cea mai bună pe care am cunoscut-o.

— Îmi dai voie să te sărut? Doamna Lucrecia înclină capul până-l atinse pe al Justinianei. Părul lor se amestecă. Vedea ochii ei profunzi, foarte deschişi, observând-o fără să clipească, deşi cu o oarecare nelinişte. Te pot săruta? Putem? Ca prietene?

Se simți incomodă, regretă în secundele două, trei, zece? cât întârzie răspunsul Justinianei. Şi îi reveni inima la loc.

Inima îi bătea atât de repede că abia putea să respire când, în cele din urmă, mutrița pe care o avea dedesubt consimți şi i-o luă înainte, oferindu-i buzele. În timp ce se sărutau, cu însuflețire, încurcându-şi limbile, separându-le şi adunându-le, trupurile lor unite, don Rigoberto plutea. Era mândru de soția lui? Desigur. Mai îndrăgostit ca oricând de ea? Normal. Le văzu şi le auzi din nou.

— Trebuie să vă spun un lucru, doamnă o auzi pe Justiniana şoptindu-i la ureche Lucreciei. De multă vreme, am un vis. Se repetă, îl am chiar şi atunci când sunt trează. Se făcea că, într-o noapte, era frig. Domnul era plecat în călătorie. Dumneavoastră vă era frică de hoți şi mi-ați cerut să vă însoțesc. Eu voiam să dorm în acest fotoliu şi dumneavoastră „nu, nu, vino aici, vino”. Şi mă făceați să mă culc alături de dumneavoastră. Visând acest lucru, visându-l să vă spun? mă umezeam. Ce ruşine!

— Să împlinim acest vis. Doamna Lucrecia se îndreptă, trăgând-o pe Justiniana spre ea. Să dormim împreună, însă în pat, este mai moale decât şezlongul. Vino, Justita.

Înainte de a intra sub cearceafuri, îşi scoaseră halatele, care rămaseră la piciorul patului dublu, acoperit cu o cuvertură. Harpele începură un vals din alte timpuri, cu nişte viori ale căror măsuri sintonizau cu mângâierile lor. Ce conta că stinseseră lumina pe când se jucau şi se iubeau, ascunse sub cearceafuri, iar cuvertura muncită se încreţea, făcea cute şi pendula? Don Rigoberto nu pierdea niciun detaliu din atacurile şi năpustirile lor; se încurca şi se descurca odată cu ele, era aproape de mâna ce atingea un sân, în fiecare deget care freca o fesă, pe buzele care, după mai multe atacuri, îndrăzneau în cele din urmă să se scufunde în acea umbră îngropată, căutând craterul plăcerii, scorbura călduţă, gură ce pulsa, micul muşchi care vibra. Vedea tot, simţea tot, auzea tot. Nările lui se îmbătau de parfumul acelor piei şi buzele sale sorbeau zemurile ce ţâşneau din superba pereche.

— Ea nu mai făcuse asta niciodată?

— Şi nici eu, îi confirmă dona Lucrecia. Niciuna dintre noi, niciodată. Două novice. Am învăţat acolo, pe loc. Mi-a plăcut, ne-a plăcut. Nu ţi-am dus deloc dorul în acea noapte, iubitule. Nu te deranjează că ţi-o spun?

— Îmi place că mi-o spui, o îmbrăţişa soţul ei. Şi ea nu s-a simţit prost după aceea?

Deloc. Dăduse dovadă de o naturaleţe şi o discreţie care au impresionat-o pe dona Lucrecia. Cu excepţia dimineţii următoare, când au sosit buchetele de flori (pe cel al stăpânei scria: „De sub bandaje, Fito Cebolla mulţumeşte din toată inima pentru lecţia meritată pe care a primit-o din partea iubitei şi admiratei prietene Lucrecia”, iar pe cel al angajatei: „Fito Cebolla salută şi cere umile scuze Bombonicii”), când şi le-au arătat una alteia, subiectul nu a mai fost abordat. Pentru cei care le observau din afară, relaţia nu s-a schimbat, nici conduita, nici tratamentul. Este adevărat că, din când în când, dona Lucrecia avea mici atenţii faţă de Tustiniana, dăruindu-i pantofi noi, o rochie sau luând-o cu ea atunci când ieşea, însă astfel de lucruri, deşi îi făceau geloşi pe majordom şi pe bucătăreasă, nu surprindeau pe nimeni, pentru că toţi cei din casă, de la şofer şi până la Fonchito şi don Rigoberto, remarcaseră cu mult timp în urmă că Tustiniana îşi cucerise stăpâna cu şmecheriile şi linguşelile ei.

IUBIRE FAȚĂ DE URECHILE ZBURĂTOARE

Ochi pentru a vedea, nas pentru a adulmeca, degete pentru a atinge şi urechi precum cornurile abundenței pentru a fi frecate cu buricele degetelor, la fel ca burtica lui Buddha sau cocoaşa cocoşatului care aduc noroc şi, după aceea, linse şi sărutate.

Îmi placi tu, Rigoberto, şi tu şi tu, însă, mai presus de toate celelalte lucruri ale tale, îmi plac urechile tale zburătoare.

Aş vrea să mă aşez în genunchi şi să pândesc aceste crăpăturele pe care tu le cureți în fiecare dimineață (cine ştie, ştie) cu un bețişor de bumbac, smulgându-le firicelele cu o pensetă firicel văi cu firicel vai lângă oglindă văi în zilele când le vine rândul să fie purificate. Oare ce-oi vedea eu în aceste găurele adânci? Un abis. Şi, astfel, ți-aş descoperi secretele. Care, de exemplu? Anume că, fără s-o ştii, deja mă iubeşti, Rigoberto. Oare aş mai vedea şi altceva? Doi elefanței cu trompițele ridicate. Dumbo, Dumbito, cât de mult te iubesc.

Gusturile şi culorile nu se discută de către autori. Tu, pentru mine, deşi sunt unii care spun că din cauza nasului şi a urechilor ai putea câştiga concursul Omul Elefant din Peru, eşti ființa cea mai atractivă, cel mai grozav tip care s-a văzut. Să vedem, Rigoberto, ghiceşte, dacă m-ar pune să aleg între tine şi Robert Redford, cine ar fi alesul inimii mele? Da, urechiuşa mea, da, năsosule mic, da, Pinocchio: tu, tu.

Oare ce-aş mai vedea, dacă m-aş apuca să spionez în adâncul abisurilor tale auditive? Un câmp de trifoi, toți cu patru foi. Şi buchete de trandafiri în ale căror petale este sculptată, în puful alb, o mutriță îndrăgostită. A cui? A mea.

Cine sunt, Rigoberto? Cine este alpinista care te iubeşte şi te idolatrizează şi care într-o zi nu foarte îndepărtată îți va escalada urechile aşa cum alții escaladează Himalaya sau Huascaran?

A ta, a ta, a ta, Cea nebună după urechile tale

IV. Fonchito înlăcrimat

Fonchito fusese posomorât şi cam palid încă de când apăruse la casa din San Isidro, iar dona Lucrecia era sigură că cearcănele lui şi privirea sperioasă

aveau legătură cu Egon Schiele, subiect de neevitat al fiecărei seri. Abia deschise gura atunci când au băut ceaiul şi, pentru prima dată în acele săptămâni, a uitat să elogieze turtițele prăjite ale Justinianei. Note proaste la şcoală? A descoperit Rigoberto că lipsea de la Academie pentru a veni s-o viziteze? Închis într-un mutism încărcat de tristețe, îşi muşca nodurile degetelor. Îngăimase la un moment dat despre ceva teribil legat de Adolf şi Maria, părinți sau rude ale veneratului său pictor.

— Când pe cineva îl chinuie ceva pe dinăuntru, e mai bine să împărtăşească acest lucru, se oferi dona Lucrecia. Nu ai încredere în mine? Spune-mi ce ți se întâmplă, poate reuşesc să te ajut.

Copilul o privi în ochi, tulburat. Clipea şi părea pe punctul de a izbucni în plâns. Tâmplele îi zvâcneau şi dona Lucrecia îi distinse vinişoarele albastre de pe gât.

— Se întâmplă că m-am tot gândit, zise el, în cele din urmă. Întoarse privirea şi tăcu, spăşit din cauza a ceea ce urma să spună.

— La ce, Fonchito? Haide, spune-mi. De ce te interesează atât de mult această pereche? Cine sunt Adolf şi Maria?

— Părinții lui Egon Schiele, spuse copilul, ca şi cum ar fi vorbit de un coleg de clasă. Însă nu domnul Adolf mă interesează, ci tata.

— Rigoberto?

— Nu vreau să sfârşească la fel ca el mutrița i se întunecă şi mai mult, făcând un gest straniu cu mâna, de parcă ar fi gonit o fantasmă. Mi-e teamă şi nu ştiu ce să fac. Nu aş vrea să te îngrijorez. Încă-l mai iubeşti pe tata, nu-i aşa, mamă vitregă?

— Bineînțeles că da, consimți ea, deconcertată. Sunt în ceață, Fonchito. Ce legătură are Rigoberto cu tatăl unui pictor care a murit la celălalt capăt al lumii, acum o jumătate de secol?

La început i se păruse distractiv, foarte caracteristic lui, acest joc neobişnuit, lăsându-se orbit de picturile şi viața lui Egon Schiele, studiindu-le, învățându-le, identificându-se cu el până la a crede sau a spune că într-adevăr crede că era Egon Schiele reîncarnat şi că va muri şi el, după o carieră fulminantă, într-un mod tragic, la douăzeci şi opt de ani. Însă acest joc începea să se tulbure.

— Destinul tatălui său se repetă şi în destinul tatălui meu, bolborosi

Fonchito, înghițind salivă. Nu vreau să devină nebun şi sifilitic ca domnul Adolf, mamă vitregă.

— Dar, ce prostie, încercă să-l calmeze ea. Ascultă, viața nu se moşteneşte şi nici nu se repetă. De unde ți s-a năzărit aşa o gogomănie.

Incapabil să se stăpânească, figura copilului se descompuse într-o expresie ce anunța smiorcăiala şi izbucni în plâns, cu suspine care-i zguduiau silueta sfrijită. Doamna Lucrecia sări de pe fotoliu, se duse să se aşeze alături de el pe covorul din salon, îl îmbrățişa, îl sărută pe păr şi pe frunte, îi şterse lacrimile cu batista, îl făcu să-şi sufle nasul. Fonchito se lipi de ea. Suspine adânci îi ridicau pieptul şi dona Lucrecia îi simțea inima sărind.

— Calmează-te, a trecut, nu plânge, aiureala asta nu are nici cap nici coadă îi netezea şi îi săruta părul. Rigoberto este bărbatul cel mai sănătos şi cu mintea cea mai întreagă din câți s-au văzut.

Tatăl lui Egon Schiele era sifilitic şi murise nebun? Îmboldită de curiozitate din cauza aluziilor continue ale lui Fonchito, dona Lucrecia se dusese să caute ceva despre Schiele în librăria La Casa Verde, la doi paşi de casa ei, însă nu găsise nicio monografie, doar o istorie a expresionismului care abia de-i dedica un fragment dintr-un capitol. Nu-şi amintea niciun capitol care să facă referire în vreun fel la familia sa. Copilul încuviință, gura strânsă şi ochii semiînchişi. Din când în când îl trecea un fior. Însă se calmă şi, fără să se îndepărteze de ea, aplecat şi, s-ar spune, fericit să fie protejat de brațele donei Lucrecia, începu să vorbească. Ea nu ştia povestea domnului Adolf Schiele? Nu, n-o ştia; nu putuse găsi o biografie a acestui pictor. În schimb, Fonchito citise mai multe în biblioteca tatălui său şi consultase enciclopedia. O poveste teribilă, mamă vitregă. Se spunea că fără să se ştie ce li s-a întâmplat domnului Adolf Schiele şi doamnei Maria Soukup, Egon nu putea fi înțeles. Pentru că această poveste ascundea secretul picturii lui.

— Bine, bine, încercă dona Lucrecia să depersonalizeze chestiunea. Şi care este, prin urmare, secretul picturii sale?

— Sifilisul tatălui său, răspunse copilul, fără să ezite. Nebunia bietului domn Adolf Schiele.

Muşcându-şi buzele, dona Lucrecia se abținu să râdă, pentru a nu-l răni pe copil. I se păru că-l aude pe doctorul Rubio, un psihiatru cunoscut de don Rigoberto, foarte popular printre prietenele sale de când, urmând exemplul lui

Wilhelm Reich, se dezbrăca în sesiuni pentru a interpreta mai bine visele pacientelor, şi care obişnuia să facă lucruri de genul ăsta pe la cocktailuri, cu aceeaşi convingere.

— Însă, Fonchito, spuse, suflându-i pe fruntea strălucind de sudoare. Ştii cumva ce-i acela sifilis?

— O boală venerică, ce vine de la Venus, o zeiță care nu ştiu cine a fost, mărturisi copilul, dezarmant de sincer. Nu am găsit-o în dicționar. Însă ştiu unde l-au infectat pe domnul Adolf. Să-ți povestesc cum s-a întâmplat?

— Cu condiția să te linişteşti. Şi să nu te mai chinui cu fantezii fără noimă. Nici tu nu eşti Egon Schiele, nici Rigoberto nu are nimic de-a face cu acest domn, bleguțule.

Copilul nu-i promise nimic, însă nici nu-i răspunse. Păstră o clipă tăcerea, în brațele protectoare, cu capul pe umărul mamei sale vitrege. Când începu să povestească, făcu acest lucru cu luxul de date şi detalii ale unui martor care povestea. Sau protagonist, pentru că investea sentimentele cuiva care trăise acel lucru în carne proprie. Ca şi cum, în loc să se fi născut în Lima la sfârşitul secolului douăzeci, ar fi fost Egon Schiele, un mucos din ultima generație de supuşi austro-ungari, cea care va vedea dispărând în catastrofa Primului Război Mondial aşa-numita Belle Epoque şi imperiul, acea societate sclipitoare, cosmopolită, literară, muzicală şi plastică pe care Rigoberto o iubea atât de mult şi asupra căreia îi dăduse donei Lucrecia lecții atât de răbdătoare în primii ani de căsătorie. (Acum Fonchito continua să i le dea.) Generația lui Mahler, Schoenberg, Freud, Klimt, Schiele. În ineditul povestirii, perorând anacronisme şi copilării, se profila o istorie. Un sat numit Tulln, pe malul Dunării, în apropiere de Viena (la 25 kilometri, spunea el) şi, în acei ani de sfârşit de secol, nunta între funcționarul de la căile ferate imperiale Adolf Eugen Schiele, protestant, de origine germană, 26 de ani abia împliniți, şi adolescența catolică de origine cehă, de 17 ani, Maria Soukup. O căsătorie înveninată, împotriva curentului, din cauza opoziției exprimate de familia miresei. („A ta s-a opus căsătoriei tale cu tatăl meu?” „Dimpotrivă, au fost încântați de Rigoberto.”) Aceea era o epocă puritană şi plină de prejudecăți, nu, mamă vitregă? Da, cu siguranță, de ce? Pentru că Maria Soukup nu ştia nimic despre viață; nu o învățaseră nici cum se fac copiii, sărăcuța de ea credea că îi aduc berzele de la Paris. (Era mama vitregă tot atât de neştiutoare atunci când s-a căsătorit? Nu, dona Lucrecia ştia deja tot ceea ce era

de ştiut.) Atât de neştiutoare era Maria că nici măcar nu-şi dădu seama că rămăsese însărcinată şi crezu că pentru indispoziția sa erau de vină merele, care-i plăceau la nebunie. Însă asta ar însemna să grăbim lucrurile. Trebuia mers înapoi la călătoria de nuntă. Acolo a început totul.

— Ce s-a întâmplat în acea lună de miere?

— Nimic spuse copilul, îndreptându-se pentru a-şi sufla nasul. Avea ochii umflați, însă îi dispăruse paloarea şi se dedica trup şi suflet povestirii. Mariei îi fu teamă. În primele trei zile nu i-a permis domnului Alberto s-o atingă. Căsătoria nu s-a consumat. De ce râzi, mamă vitregă?

— Pentru că te aud vorbind ca un unchiaş, când tu eşti încă o bucățică de bărbat. Nu te supăra, mă interesează mult. În fine, în primele trei zile de la căsătorie, Adolf şi Mărie n-au făcut nimic.

— Nu-i de râs, se mâhni Fonchito. Mai degrabă e de plâns. Luna de miere au petrecut-o în Trieste. Pentru a evoca voiajul părinților lor, Egon Schiele şi Gerti, surioara lui preferată, au făcut o călătorie identică, în 1906.

În Trieste, în timpul lunii de miere nereuşite, a început tragedia. Pentru că, dat fiind că soția nu-l lăsa s-o atingă plângea, dădea din picioare, îl zgâria, făcea ditamai scandalul de fiecare dată când el se apropia ca să-i dea un sărut –, domnul Adolf ieşea pe străzi. Încotro? Să se consoleze cu femei stricate. Şi, într-unul din aceste locuri, Venus l-a infectat cu sifilis. De atunci, boala a început să-l omoare puțin câte puțin. L-a făcut să-şi piardă mințile şi a nenorocit întreaga familie. Începând de atunci, un blestem căzu asupra familiei Schiele. Adolf, fără să o ştie, îşi infectă soția, când putu să consume căsătoria, în a patra zi. Din această cauză, Mărie avorta primele trei sarcini; şi, din această pricină, a murit Elvira, fetița care a trăit doar zece anişori. Şi, tot din acest motiv, Egon a fost atât de pipernicit şi predispus la boli. Atât de tare că, în copilărie, credeau că va muri pentru că toată ziua mergeau cu el la doctor. Dona Lucrecia ajunse să-l vadă: un băiat solitar, jucându-se cu trenulețul, desenând, desenând tot timpul, în caietele de liceu, pe marginile Bibliei, chiar şi pe hârtiile pe care le salva din gunoi.

— Vezi, nu semeni deloc cu el. Tu ai fost copilul cel mai sănătos din lume, după cum spune Rigoberto. Şi îți plăcea să te joci cu avioanele, nu cu trenurile.

Fonchito se abținea să glumească.

— Mă laşi să termin povestea sau te plictiseşte?

Nu o plictisea, o distra; însă nu atât întâmplarea şi personajele austro-

ungare de sfârşit de secol, cât mai degrabă pasiunea cu care le evoca Fonchito: vibrând, mişcând ochi şi mâini, cu inflexiuni melodramatice. Ceea ce este îngrozitor la boala asta este că venea încetişor şi pe furiş; şi că-şi dezonora victimele. Acesta a fost motivul pentru care domnul Adolf nu a recunoscut niciodată că suferea de această boală. Când rudele îl sfătuiau să meargă la doctor, protestă: „Sunt cât se poate de sănătos”. Cum să fie. Raţiunea începuse să-l părăsească. Egon îl iubea, se înţelegeau foarte bine, suferea când starea tatălui se înrăutăţea. Domnul Adolf începea să joace cărţi ca şi cum ar fi avut prieteni în vizită, dar era singurel. Le împărţea, vorbea cu ei, le oferea ţigări, şi la măsuţa din casa din Tulln nu se afla nimeni. Mărie, Melanie şi Gerti voiau să-l aducă la realitate, „Dar, tată, nu este nimeni cu care să vorbeşti, cu care să joci, nu-ţi dai seama?”. Egon se repezea să le contrazică: „Nu-i adevărat tată, nu le băga în seamă, sunt aici Şeful Poliţiei, directorul de la poştă, profesorul de şcoală. Prietenii tăi sunt cu tine, tată. Şi eu îi văd, ca şi tine”. Nu voia să accepte că tatăl lui avea viziuni. Imediat, domnul Adolf îşi punea uniforma de gală, şapea cu cozoroc strălucitor, ghete ca oglinzile, şi lua poziţie de drepţi pe trotuar. „Ce faci aici, tată?” „îi voi primi pe împărat şi împărătească, fiule.” Era deja nebun. Nu a mai putut continua să lucreze la Căile Ferate, a trebuit să se pensioneze. De ruşine, familia Schiele s-a mutat din Tulln într-un loc în care nu-i cunoştea nimeni: Klosterneuburg. În germană înseamnă: „Orăşelul nou al mănăstirii”. Starea domnului se înrăutăţi, uită să vorbească. Îşi petrecea zilele în camera lui, fără să deschidă gura. Vezi? Vezi? Subit, pe Fonchito puse stăpânire o agitaţie neliniştitoare:

— La fel ca tata, deci, izbucni, cu o notă falsă. Şi el face la fel, se întoarce de la birou şi se închide, ca să nu stea de vorbă cu nimeni. Nici cu mine. Chiar şi sâmbetele şi duminicile face la fel; în biroul său întreaga zi. Când încerc să intru în vorbă cu el, „Da”, „Nu”, „Bine”. Nu iese din astea.

O avea sifilis? O lua-o razna? I s-o fi întâmplat din acelaşi motiv ca şi domnului Adolf. Pentru că a rămas singur, când doamna Lucrecia l-a părăsit. S-o fi dus la vreun loc rău famat şi Venus l-a infectat. Nu voia ca tatăl lui să moară, mamă vitregă!

Începu să plângă din nou, de data asta fără tevatură, pe dinăuntru, acoperindu-şi faţa, şi donei Lucrecia îi trebui mult timp ca să-l calmeze. Îl consolă, ce aiureli atât de absurde, îl dezmierdă, Rigoberto nu era bolnav de

nimic, îl legănă, era mai cu scaun la cap decât ea şi Fonchito, simțind cum lacrimile de pe acest căpşor rubicond îi udau rochia în dreptul pieptului. După multe mângâieri, reuşi să-l liniştească. Lui Rigoberto îi plăcea să se închidă cu gravurile lui, cu cărțile lui, cu tablourile lui, să citească, să asculte muzică, să-şi scrie citatele şi cugetările. Oare nu-l ştia? Oare nu fusese mereu aşa?

— Nu, nu mereu, negă copilul, cu fermitate. Înainte îmi povestea viețile pictorilor, îmi explica tablourile, mă învăța lucruri. Şi-mi citea din caietele lui. Cu tine râdea, ieşea, era normal. De când ai plecat, s-a schimbat. A devenit trist. Acum nici măcar nu-l mai interesează ce note iau; îmi semnează carnetul fără să se uite în el. Singurul lucru de care-i pasă este biroul. Să se închidă acolo, ore în şir. Va deveni nebun, ca domnul Adolf. Sau poate că e deja.

Copilul îşi pusese brațele pe după gâtul ei şi îşi sprijinea capul pe umărul mamei vitrege. În Olivar se auzeau țipete şi țopăieli de copii, ca în fiecare seară când, la ieşirea de la liceu, şcolarii din zonă se îndreptau către parc din colțuri nenumărate ca să fumeze o țigară ascunzându-se de părinți, să bată mingea şi să se îndrăgostească de fetele din cartier. De ce Fonchito nu făcea niciodată astfel de lucruri?

— Încă îl mai iubeşti pe tata, mamă vitregă? Întrebarea veni încărcată de teamă, ca şi cum de răspuns ar fi depins viața sau moartea.

— Ți-am spus deja, Fonchito. N-am încetat niciodată să-l iubesc. Ce-ți veni?

— El este aşa pentru că-i este dor de tine. Pentru că te iubeşte, mamă vitregă, şi nu se poate obişnui cu gândul că acum nu mai trăieşti cu noi.

— Lucrurile s-au petrecut aşa cum s-au petrecut. Doña Lucrecia lupta împotriva unei senzații crescânde de indispoziție.

— N-ai de gând să te măriți din nou, nu, mamă vitregă? insinuă cu timiditate copilul.

— Este ultimul lucru pe care l-aş face în viață, să mă mărit din nou. În vecii vecilor. În plus, Rigoberto şi cu mine nici măcar nu suntem divorțați, doar separați.

— Atunci vă puteți împăca, exclamă Fonchito, cu uşurare: Cine se ceartă se poate împăca. Eu mă cert şi mă împac în fiecare zi cu băieți de la şcoală. Te vei întoarce acasă şi la fel Justita. Totul va fi la fel ca înainte.

„Şi-l vom vindeca pe tati de nebunie”, gândi doña Lucrecia. Era enervată.

Fanteziile lui Fonchito încetaseră s-o mai amuze. Furie surdă, amărăciune, ranchiună o invadau, pe măsură ce memoria ei scutura praful de pe amintirile neplăcute, îl luă pe copil de umeri şi îl îndepărtă puţin de ea. Îl privi, faţă în faţă, indignată că aceşti ochişori albaştri, umflaţi şi înroşiţi, făceau faţă cu atâta neprihănire privirii ei încărcate de reproşuri. Era posibil să fie atât de cinic? Nu ajunsese încă la adolescenţă. Cum putea să vorbească de ruptură dintre ea şi Rigoberto ca de ceva îndepărtat, ca şi cum nu el ar fi fost cauza a tot ce se întâmplase? Oare nu făcuse el în aşa fel ca Rigoberto să descopere toată tărăşenia? Micul chip plin de lacrimi, trăsăturile trase din condei, buzele rozulii, genele curbate, bărbia mică şi fermă, o înfruntau cu inocenţă virginală.

— Tu ştii mai bine decât oricine ce s-a întâmplat, spuse doamna Lucrecia, printre dinţi, încercând să nu permită ca indignarea să se reverse într-o explozie. Ştii foarte bine de ce ne-am despărţit. Nu face pe copilaşul cuminte cu mine, îndurerat de această despărţire. Ai fost la fel de vinovat ca şi mine, poate chiar mai vinovat decât mine.

— Tocmai de asta, mamă vitregă, îi tăie vorba Fonchito. Eu v-am făcut să vă certaţi şi de asta mie îmi revine sarcina de a vă face să vă împăcaţi. Însă trebuie să mă ajuţi. O vei face, nu-i aşa? Spune că da, mamă vitregă.

Doña Lucrecia nu ştia ce să răspundă; voia să-l pocnească şi să-l sărute. I se aprinseseră obrajii. Culmea, obraznicul de Fonchito, într-o nouă schimbare bruscă de dispoziţie, părea acum mulţumit. Pe neaşteptate, lansă un hohot de râs.

— Te-ai înroşit, spuse, aruncându-şi din nou braţele pe după gâtul ei. Atunci răspunsul este da. Te iubesc mult, mamă vitregă!

— Mai întâi planşete şi acum râsete, spuse Justiniana, apărând pe hol. Se poate afla ce se întâmplă aici?

— Avem o veste mare, îi dădu bineţe copilul. Să-i spunem, mamă vitregă?

— Nu lui Rigoberto, ţie îţi lipseşte o doagă, spuse doña Lucrecia, disimulându-şi senzaţia de sufocare.

— Poate că Venus m-a îmbolnăvit de sifilis, glumi Fonchito, uitându-se cruciş şi, cu acelaşi ton, către fată: Tata şi mama mea vitregă se vor împăca, Justita! Ce părere ai de aşa o veste?

DIATRIBĂ ÎMPOTRIVA SPORTIVULUI

Înțeleg că dumneavoastră faceți surf vară pe valurile zbuciumate ale Pacificului, iarna alunecați cu schiurile pe pârtiile chiliene din Portillo şi pe cele argentiniene din Bariloche (de vreme ce Anzii peruani nu permit astfel de minunății), transpirați în fiecare dimineață în sala de gimnastică făcând aerobic sau alergând pe pistele de atletism, sau prin parcuri şi străzi, încins cu un trening termic care vă strânge curul şi burta la fel cum corsetele de altădată ne asfixiau bunicile, şi nu pierdeți niciun meci al echipei naționale, nici clasicul dintre Alianza Limă şi Universitario de Deportes, nici campionatul de box pentru titlul snd-american, latino-american, american, european sau mondial, ocazii în care, înşurubat în fața ecranului televizorului şi agrementând spectacolul cu pahare de bere, Cuba Libre sau whisky cu gheață, vă spargeți bojocii, vă congestionați, urlați, gesticulați sau vă simțiți deprimat ca urmare a victoriilor sau înfrângerilor idolilor dumneavoastră, aşa cum este de aşteptat din partea unui suporter antonomasic. Motive mai mult decât suficiente, domnule, pentru că mie să-mi fie confirmate cele mai rele suspiciuni cu privire la lumea în care trăim şi să vă consider un descreierat, un neghiob şi un anormal. (Folosesc prima şi cea de-a doua expresie că metaforă; pe cea din mijloc, în sens literal.)

Da, într-adevăr, în intelectul dumneavoastră atrofiat s-a făcut lumină: consider practicarea sporturilor în general şi cultul practicării sporturilor în special drept forme extreme de imbecilitate care apropie ființa umană de berbec, gâşte şi furnică, trei ipostaze extreme ale gregarismului animal. Înfrânați-vă impulsurile războinice de a mă face bucăți şi ascultați, vom vorbi de îndată despre greci şi ipocritul mens sana în corpore sano. Înainte, trebuie să vă spun că singurele sporturi pe care nu le condamn la stâlpul infamiei sunt cele de masă (cu excepția ping-pongului) şi de pat (se include, desigur, masturbarea). Pe celelalte, cultura contemporană le-a transformat în obstacole pentru dezvoltarea spiritului, sensibilității şi imaginației (şi, prin urmare, a plăcerii). Însă, mai presus de toate, a conştiinței şi a libertății individuale. Nimic altceva nu a contribuit atât de mult în această epocă, nici măcar ideologiile şi religiile, la promovarea omului-masă vrednic de dispreț, a robotului cu reflexe condiționate, la resurecția culturii primatei cu tatuaj şi a şorțurilor ascunse în spatele fațadei de modernitate, precum divinizarea exercițiilor şi jocurilor fizice operată de societatea zilelor noastre.

Acum, putem să vorbim şi despre greci, ca să nu mă mai sâcâiți cu Platon şi Aristotel. Însă, vă previn, spectacolul atenienilor efebi ungându-se cu alifii în Gymnasium înainte de a-şi măsura îndemânarea fizică sau de a lansa discul şi sulița sub albastrul pur al cerului de la Marea Egee nu va veni în ajutorul dumneavoastră, ci vă va scufunda şi mai mult în ignominie, prostovan cu muşchi întăriți pe seama bogăției dumneavoastră de testosteron şi a prăbuşirii coeficientului de inteligență. Doar loviturile în mingea de fotbal sau loviturile de pumni de la box sau roțile autiste ale ciclismului şi prematura demență senilă (să nu mai vorbim de uzură sexuală, incontinență şi impotență?) pe care tind să le provoace, nu explică pretenția de a stabili o linie de continuitate între fedrii în tunici ai lui Platon, frecându-se cu răşini după demonstrațiile lor fizice senzuale şi filosofice, şi hoardele bete care rag în tribunele stadioanelor moderne (înainte de a le incendia) la partidele contemporane de fotbal, unde douăzeci şi două de paiațe dezindividualizate de uniformele în culori țipătoare, agitându-se în dreptunghiul gazonului în urma unei mângâi, servesc drept pretext exhibiționismelor iraționalității colective.

Pe vremea lui Platon, sportul era un mijloc, nu un scop, cum a ajuns să fie în aceste timpuri municipalizate ale vieții. Servea pentru a îmbogăți plăcerea oamenilor (a bărbaților, de vreme ce femeile nu le practicau), stimulând-o şi prelungind-o odată cu reprezentarea unui corp frumos, încordat, fără grăsimi, proporționat şi armonios, incitând-o cu calistenia pre-erotică a unor mişcări, posturi, frecări, exhibiții corporale, exerciții, dansuri, atingeri, care trezeau dorințele până la împingerea participanților şi spectatorilor către acuplare. Faptul că acestea erau eminamente homosexuale nu schimbă în niciun fel argumentația mea, şi nici faptul că, în sfera sexului, subsemnatul este plictisitor de ortodox şi a iubit doar femei de-altminteri, doar o singură femeie –, absolut deloc atras de pederastia activă sau pasivă, înțelegeți-mă, nu am nimic de obiectat față de ceea ce fac indivizii gaxj. Mă bucur că se simt bine şi îi sprijin în campaniile împotriva legilor care-i discriminează. Nu pot să mă alătur lor mai departe de atât dintr-un motiv practic. Nimic legat de quevedescul „ochi al curului" nu mă distrează. Firea, sau Dumnezeu, dacă există şi îşi pierde timpul cu lucruri de acest gen, a făcut din această găurică secretă orificiul cel mai sensibil dintre toate cele care mă străpung. Supozitorul îl răneşte şi vârful aparatului de făcut clismă îl umple de sânge (mi l-au introdus o dată, în timpul unei constipații îndărătnice, şi a fost

îngrozitor), astfel că gândul că există bipezi pe care-i desfată să găzduiască acolo un cilindru viril îmi provoacă o admirație încărcată de spaimă. Sunt sigur că, în cazul meu, în afară de urlete, aş experimenta un adevărat cataclism psihosomatic odată cu introducerea în delicatul canal de evacuare, a unui mădular viu, fie el şi de pigmeu. Singurul pumn pe care l-am dat în viața mea l-a încasat un medic care, fără să mă prevină şi sub pretextul de a verifica dacă am apendicită, a încercat asupra persoanei mele o tortură camuflată sub denumirea ştiințifică de „tuşeu rectal". În pofida acestui lucru, în teorie sunt de acord ca ființele umane să facă amor prin față sau prin spate, singuri sau în cuplu sau în cârdăşii colective promiscue (aaaah), ca bărbații să copuleze cu bărbații şi femeile cu femeile şi ambii cu rațe, câini, pepeni verzi, banane sau bostani şi cu toate scârboşeniile imaginabile dacă o fac de comun acord şi în căutarea plăcerii, nu a reproducerii, accident al sexului în fața căruia trebuie să ne resemnăm ca înaintea unui rău mai mic, dar în niciun caz să-l sanctificăm ca justificare a sărbătorii carnale (această prostie a Bisericii mă exasperează la fel de mult ca un meci de baschet). Reluând firul pierdut, imaginea bătrâneilor eleni, filosofi înțelepți, legislatori auguşti, generali încercați sau Mări Preoți care merg la sălile de sport pentru a-şi dezmorți libidoul privindu-i pe tinerii discoboli, luptători, maratonişti sau sulițaşi, mă emoționează. Acest tip de sport, mijlocitor al dorinței, îl absolv şi nu aş ezita să-l practic, dacă sănătatea mea, vârsta, simțul ridicolului şi orarul mi-ar permite-o.

Există un alt caz, şi mai îndepărtat de mediul nostru cultural (nu ştiu de ce vă includ şi pe dumneavoastră în această frăție, de vreme ce v-ați exclus din ea cu forța şuturilor şi a loviturilor de cap fotbalistice, a asudărilor cicliste sau a contraloviturilor de karateca) în care sportul are o oarecare scuză. Când, practicându-l, ființa umană îşi transcende condiția de animal, atinge sacrul şi se ridică într-un plan de spiritualitate intensă. Dacă vă încăpățânați să folosim riscantul cuvânt „mistic", fie. Evident, aceste cazuri, deja foarte rare, a căror reminiscență exotică este sacrificatul luptător de sumo japonez, hrănit de mic cu o supă vegetariană îngrozitoare care-l face să devină elefantin şi-l condamnă să moară cu inima făcută praf de oboseală înainte de a împlini patruzeci de ani şi să-şi trăiască viața încercând să nu fie scos de un alt munte de carne în afara micului cerc magic la care este consemnată viața sa, sunt de neasimilat cu ale acestor idoli de duzină pe care societatea postindustrială îi numeşte „martiri ai

sportului”. Unde este eroismul în a te face terci la volanul unui bolid cu motoare care fac treaba în locul omului sau în a involua de la o ființă gânditoare la un debil mintal cu creier şi testicule pipernicite din cauza practicii de a împiedica sau de a băga goluri fără repaus, pentru ca nişte gloate nesănătoase să se desexualizeze cu ejaculări de egolatrie colectivistă la fiecare gol marcat? Pe omul actual, exercițiile şi calitățile fizice numite sporturi nu-l apropie de sacru şi religios, îl îndepărtează de spirit şi-l abrutizează, potolindu-i instinctele cele mai josnice: vocația tribală, machismul, dorința de dominare, disoluția eului individual în amorful gregar.

Nu cunosc minciună mai abjectă decât expresia care le este inoculată copiilor: „Minte sănătoasă în corp sănătos”. Cine a spus că o minte sănătoasă este un ideal de dorit? „Sănătoasă” vrea să spună, în acest caz, toantă, convențională, fără imaginație şi fără maliție, mediocră din cauza stereotipurilor moralei împământenite şi a religiei oficiale. Aceasta să fie o minte „sănătoasă”? Minte conformistă, de bigot, de notar, de asigurător, de ministrant, de fecioară şi de boyscout. Asta nu-i sănătate, e tară. O viață mentală bogată şi proprie presupune curiozitate, maliție, fantezie şi dorințe nesatisfăcute, adică o minte „murdară”, gânduri ascunse, înflorire a imaginilor interzise, pofte ce duc la explorarea necunoscutului şi la reînnoirea lucrurilor deja cunoscute, nesocotiri sistematice ale ideilor moştenite, ale cunoştințelor uzate şi ale valorilor în vogă.

În plus, nu este deloc adevărat faptul că practicarea sporturilor în epoca noastră creează minți sănătoase în sensul banal al termenului. Se întâmplă exact contrariul, şi cunoşti acest lucru mai bine ca oricine, tu, care, pentru a câştiga cursa de o sută de metri plat de duminică, ai pune arsenic şi cianură în supă concurentului tău şi ai înghiți toate stupefiantele vegetale, chimice sau magice care să-ți garanteze victoria, ai corupe arbitrii sau i-ai şantaja, ai urzi conjurații medicale sau legale care să-ți descalifice adversarii, tu care trăieşti nevrozat de fixația victoriei, a recordului, a medaliei, a podiumului, ceva care a făcut din tine, sportiv profesionist, un animal mediatic, un antisocial, un nervos, un isteric, un psihopat, la polul opus al acestei ființe sociabile, generoase, altruiste, „sănătoase”, la care vrea să facă aluzie imbecilul care încă mai îndrăzneşte să folosească expresia „spirit sportiv” în sensul atletului nobil plin de virtuți civice, când de fapt în spatele ei se ascunde un potențial asasin dispus să extermine arbitri, să-i strivească pe toți suporterii celeilalte echipe, să devasteze stadioanele

şi oraşele care-i adăpostesc şi să provoace sfârşitul apocaliptic, nici măcar din elevatul scop artistic ce a precedat incendierea Romei de către poetul Nero, ci doar pentru că al său Club să-şi mai treacă în cont o cupă de argint fals sau ca să-şi vadă cei unsprezece idoli urcați pe podium, strălucitor de ridicoli în chiloții şi tricourile în dungi, cu mâinile pe piept şi ochii îndreptați în sus, cântând un imn național!

FRAȚII CORSICANI

În după-amiaza plicticoasă a acelei duminici de iarnă, în biroul său de dinaintea cerului înnorat şi a mării viclene, don Rigoberto îşi răsfoia cu înfocare caietele în căutarea unor idei care să-i stârnească imaginația. Prima peste care dădu, a poetului Philip Larkin, Sex îs too good to share with anyone else10, îi aduse în minte multe versiuni plastice ale tânărului Narcis desfătându-se cu propria imagine reflectată în apa fântânii şi ale hermațroditului culcat de la Luvru. Însă, inexplicabil, îl deprimă. Cu alte ocazii fusese de acord cu această filosofie care punea doar pe umerii săi răspunderea propriei plăceri. Era oare adevărată? Fusese vreodată? În realitate, chiar şi în momentele sale cele mai pure, singurătatea lui fusese o dedublare, o întâlnire la care Lucrecia nu a lipsit niciodată. O fragilă deşteptare a spiritului făcu speranța să renască: nici de data asta nu va lipsi. Teza lui Larkin i se potrivea ca o mânuşă sfântului (altă pagină a caietului) de care vorbea Lytton Strachey în Eminent Victorians, Sfântul Cuberto, care era atât de neîncrezător față de femei încât, după ce stătea de vorbă cu ele, inclusiv cu viitoarea sfântă Ebba, petrecea „orele ce urmau în întuneric, în rugăciune, scufundat în apă până la gât”. Câte răceli şi pneumonii pentru o credință ce condamna credinciosul la plăcerea solitară a lui Larkin.

Sări ca ars o pagină în care Azorin amintea că „vorba capriciu vine de la capră”. Se opri, fascinat, la descrierea făcută de diplomatul Alfonso de la Serna Simfoniei nr. 45 a lui Haydn Des Adieux „în care fiecare muzician, când îşi termină partitura, stinge lumânarea ce-i luminează pupitrul şi pleacă, până când rămâne o singură vioară, cântându-şi melodia solitară de final”. Nu era o coincidență? Nu se potrivea oare într-un fel misterios, de parcă s-ar fi supus unui

---

10 (engl.): „sexul este prea bun pentru a-l împărţi cu altcineva"; joc de cuvinte bazat pe dublul sens al verbului share („a împărţi", „a împărtăşi") [n. tr.].

ordin secret, monologul viorii lui Haydn cu egoistul agreabil, Philip Larkin, care credea că sexul este prea important pentru a-l împărți?

Totuşi, el, deşi pusese sexul pe jilțul cel mai înalt, întotdeauna îl împărtăşise, chiar şi în perioada celei mai acide singurătăți: aceasta. Memoria i-l aduse ca probă, pe neaşteptate, pe actorul Douglas Fairbanks, în dublu rol într-un film ce-i tulburase copilăria: Frații corsicani. Desigur, nu împărtăşise niciodată sexul cu cineva în felul esențial în care o făcuse cu Lucrecia. Îl împărtăşise, în aceeaşi măsură, de copil, adolescent şi adult cu propriul frate corsican (Narcis?), cu care se înțelesese mereu bine, în pofida faptului că erau atât de diferiți ca spirit. Deşi aceste jocuri şi glume picante încurcate şi gustate de frați nu corespundeau spiritului ironic în care poetul bibliotecar folosea verbul a împărtăşi. Răsfoind, răsfoind, dădu peste Neguțătorul din Veneția:

The man that hath no music în himself

Nor îs not moved with concord ofsweet sounds,
Îs fit for treasons, stratagems, and spoils

(Actul V, Scena I)

„Omul ce nu poartă muzică în sine / Nu e mişcat de împletirea sunetelor dulci, / E predispus la intrigă, înşelăciune şi trădare”, traduse el liber.

Narcis nu purta cu el niciun fel de muzică, trupul şi sufletul îi erau subjugate de farmecele Melpomenei, incapabil să distingă între Des Adieux de Haydn şi Mambo numero 5 de Perez Prado. Avea dreptate Shakespeare când decreta că această surzenie față de cea mai abstractă dintre arte făcea din el un biped potențial clevetitor, viclean şi înşelător? Ei bine, poate că este adevărat. Simpaticul Narcis nu fusese un model de virtuți civice, private sau teologice, şi va ajunge la vârsta senectuții fudulindu-se, precum episcopul Haroldo (de unde era citatul? Referința fusese devorată de sibilinica umiditate din Limă sau de strădania unei molii), pe patul morții, că a practicat toate păcatele capitale cu o asiduitate egală ritmicității pulsului său şi a bătăilor de clopot de la episcopie. Dacă n-ar fi fost vorba despre această examinare morală, nu ar fi îndrăznit niciodată să-i propună în acea noapte fratelui corsican don Rigoberto simți că în forul său ascuns se trezea acea muzică shakespeariană pe care el credea că o poartă în interior temerarul schimb. În fața ochilor săi se conturară, aşezate una

lângă cealaltă, în acea săliță monument al kitschului şi provocare blasfematoare la adresa societăților care militează pentru drepturile animalelor, înțesată de tigri, bizoni, urşi, rinoceri şi cerbi împăiați în casa din La Planicie, Lucrecia şi Lise, soția bălaie a lui Narcis, noaptea aventurii. Bardul avea dreptate: surzenia față de muzică era simptomul (sau poate cauza?) micimii sufletului. Nu, nu putea să generalizeze; păi ar fi trebuit să ajungă la concluzia că Jorge Luis Borges şi André Breton, din cauza lipsei lor de sensibilitate față de muzică, fuseseră Iuda şi Cain, când era ştiut că ambii fuseseră, pentru nişte scriitori, persoane extraordinare.

Fratele său, Narcis, nu era un drac; aventurier, nimic mai mult. Dotat cu o abilitate diavolească de a face din vocația sa transhumantă şi curiozitatea pentru interzis, secret şi exotic o adevărată afacere. Însă, cum era mitoman, nu era uşor de aflat cât anume este adevărat şi cât fantezie în incursiunile cu care încerca să-şi mențină vrăjit auditoriul, la oră (nefastă) a cinei de gală, la o petrecere de nuntă sau la un cocktail, scene ale marilor sale performanțe de povestitor. De exemplu, don Rigoberto nu crezuse niciodată pe deplin că ar fi strâns o mare parte din avere făcând contrabandă în țările prospere din Asia cu coarne de rinocer, testicule de tigru şi penisuri de morse şi foci (primele două provenind din Africa, iar ultimele două din Alaska, Groenlanda şi Canada). Aceste articole se plăteau la prețul aurului în Thailanda, Hong Kong, Taiwan, Coreea, Singapore, Japonia, Malayezia şi chiar în China comunistă, deoarece cunoscătorii le considerau afrodiziace puternice şi remedii infailibile împotriva impotenței. Tocmai de aceea, în acea noapte, în timp ce frații corsicani şi cele două cumnate, Lise şi Lucrecia, luau aperitivul, înaintea cinei, în acel restaurant din Costa Verde, Narcis îi distrase povestindu-le o istorie absurdă cu afrodiziace în care el fusese erou şi victimă, în Arabia Saudită, unde, jura el folosindu-se de detalii geografice şi nume arabe de nereținut pline de haşuri că fusese pe punctul de a fi decapitat în piața publică din Riad atunci când s-a descoperit că trafica într-o servietă tablete de Captagon (fenicilină hidroclorhidrică) pentru a menține potența sexuală a depravatului şeic Abdelaziz Abu Amid pe care cele patru soții legitime şi optzeci şi două de concubine din haremul său îl obosiseră într-o oarecare măsură. Individul îi plătea în aur transportul de amfetamine.

— Şi? întrebă Lise, scurtând povestea soțului ei tocmai în clipa în care el compărea în fața unui tribunal de ulema ce purtau turbane. Are acel efect de care se spune asupra tuturor oamenilor?

Fără să piardă timpul, fratele său cel chipeş fără urmă de invidie, don Rigoberto îşi aminti cum, după ce în copilărie şi adolescență fuseseră de nediferențiat, la vârsta adultă ajunseseră să se deosebească şi, acum, urechile lui Narcis păreau normale comparate cu aripioarele spectaculoase care-l împodobeau pe el, iar nasul lui drept şi discret chiar că se deosebea de tirbuşonul sau trompă de furnicar cu care el adulmeca viața se lansă într-o perorație erudită despre yohimbină (numită yobimbină în Peru dintr-o leneşă tendință fonetică a nativilor, cărora un h aspirat le provoca mai multe complicații bucale decât un b). Discursul lui Narcis se întinse pe toată durata aperitivului fişco sauers11 pentru domni şi vin alb rece pentru doamne –, orez cu fructe de mare şi plăcintă cu piept de pasăre ca fel principal –, şi avu, cel puțin pentru el, efectul unei tulburări presexuale ațâțătoare. În acel moment, dintr-un capriciu al sorții, caietul îi furniza indicația shakespeariană potrivit căreia turcoazul îşi schimbă culoarea pentru a-i alerta pe cei care o poartă cu privire la un pericol iminent (încă o dată, Negutătorul din Veneția). Vorbea serios, ştia sau inventa această ştiință cu intenția de a crea ambientul psihologic şi amoralitatea propice propunerii de mai târziu? Nu-l întrebase şi nici n-o va face, în fond, ajunşi în acel punct, ce mai conta?

Don Rigoberto începu să râdă şi cenuşiul acelei după-amieze se risipi. Monsieur Teste al lui Valéry se fudulea în josul acelei pagini: „Prostia nu-i punctul meu forte" (La betise n'est pas monfort). Fericitul de el! Don Rigoberto, în compania de asigurări, petrecuse deja un sfert de secol înconjurat, afundat, asfixiat de prostie, încât devenise specialist. Era Narcis un biet imbecil? Încă unul din acea protoplasmă a Limei autodeclarată lume decentă? Da. Ceea ce nu-l împiedica să fie amuzant atunci când îşi propunea acest lucru, în acea noapte, de exemplu. Iată-l pe marele nesuferit, cu chipul bine bărbierit şi tenul bronzat în clipele de răgaz, explicând alcaloidul unui arbust, numit şi yohimbă, din spiță ilustră în tradiția plantelor şi a medicinei naturiste. Sporea vasodilatarea şi stimula ganglionii care controlează țesutul erectil şi inhiba serotonină, al cărei exces blochează apetitul sexual. Vocea caldă de seducător cu state vechi, gesturile i se potriveau cu jacheta albastră, cămaşa gri şi eşarfa de mătase neagră cu buline albe înfăşurată în jurul gâtului. Expunerea sa, intercalată cu surâsuri, se menținea la limita isteață între informație şi insinuare, anecdotă şi fantezie,

---

11 băutură alcoolică tradiţională în Peru, asemănătoare rachiului [n.tr.]

înțelepciune şi bârfă, amuzament şi excitație. Don Rigoberto îşi dădu imediat seama că ochii de un verde marin ai lui Lise şi cei de topaz întunecat ai Lucreciei străluceau. Reuşise oare pedantul său frate corsican să le tulbure pe doamne? Judecând după râsetele, glumele, întrebările lor, după încrucişarea şi desfacerea picioarelor şi după bucuria cu care goleau paharele de vin chilian din viile Concha y Toro, da, reuşise. Oare de ce ele nu simțeau aceeaşi slăbiciune sufletească la fel ca el? Avea Narcis, în acest ceas al nopții, planul deja ticluit? Desigur, decretă don Rigoberto.

Din acest motiv, cu abilitate, nu le dădea timp şi nici nu permitea ca acea conversație să se îndepărteze de cursul machiavelic stabilit de el. De la yobimbină trecu la fugii japonez, fluid testicular al unui peştişor care, dincolo de faptul că este un extrem de puternic tonic seminal, poate produce o moarte atroce, prin otrăvire astfel pier în fiecare an sute de japonezi desfrânați şi făcu referire la sudoarea rece care-l străbătu atunci când, în acea noapte de turnesol din Kyoto, mancă din mâinile unei gheişe cu kimono vaporos, fără să ştie dacă la finalul acelor bucățele fade îl aşteptau horcăielile şi rigor mortis-ul sau sute de explozii de plăcere (a fost a doua variantă, minus un zero). Lise, blondă sculpturală, fostă stewardesă la Lufthansa, walkirie deprinsă cu obiceiurile locului, îşi omagia soțul fără gelozii retrospective. Ea a fost cea care a propus (era şi ea băgată în încurcătura asta?), imediat după desertul făinos, să încheiem seara cu un pahar în casa lor din La Planicie. Don Rigoberto spuse „bună idee”, fără să cumpănească propunerea, contagiat de entuziasmul vizual cu care o întâmpinase Lucrecia.

Jumătate de oră după aceea, erau instalați în fotoliile comode din înfiorătorul salon kitsch al lui Narcis şi Lise țopârlănie peruană şi ordine prusacă –, înconjurați de jivine disecate care-i priveau, imperturbabile, cu ochi înghețați de sticlă, bând whisky, scăldați într-o lumină indirectă, ascultând Nat King Cole şi Frank Sinatra, şi contemplând prin glasvandul dinspre grădină dalele piscinei iluminate. Narcis continua să facă dovada culturii lui afrodiziace cu uşurința cu care Gran Richardi don Rigoberto suspină arnintindu-şi circul copilăriei sale scotea eşarfe din joben. Punând cap la cap omniscienta cu exotismul, dădu asigurări că în sudul Italiei fiecare bărbat consuma o tonă de busuioc de-a lungul vieții deoarece tradiția insistă că de acea iarbă aromatică depinde, în afara savoarei tăițeilor, mărimea penisului, şi că, în India, se vindea în piețe un

unguent el îl făcea cadou prietenilor care împlineau cincizeci de ani pe bază de usturoi şi urdori de maimuță care, frecat la locul potrivit, provoca erecții în serie, ca strănuturile unui alergic. Copleşindu-i, cântări virtuțile stridiilor, țelinei, ginsengului corean, sarsaparilei, lemnului dulce, polenului, trufelor şi caviarului, făcându-l pe don Rigoberto să suspecteze, după ce-i ascultase peste trei ore, că, probabil, toate produsele animale şi vegetale din lume erau făcute pentru a facilita această amestecare a trupurilor numită amor fizic, copulare, păcat, căreia oamenii (el nu se excludea) îi acordau atâta importanță.

În acel moment, Narcis îl îndepărtă de doamne, luându-l de braț, sub pretextul că-i arată ultima achiziție din colecția lui de bastoane (ce altceva ar fi putut colecționa, în afară de jivine împăiate, această bestie priapică, acest falus ambulant, dacă nu bastoane?). Pişco sauer, vinul şi coniacul îşi făcuseră efectul. În loc să meargă, don Rigoberto naviga până la biroul lui Narcis, pe ale cărui rafturi, evident, făceau de pază, netăiate, volumele legate în piele ale Enciclopediei Britanice, Tradiții peruane de Ricardo Palma şi Istoria Civilizației de soții Durant, plus un roman de buzunar al lui Stephen King. Fără nicio introducere, coborând vocea, îl întrebă la ureche dacă-şi amintea de acele năzbâtii îndepărtate cu fetele, la parterul cinematografului Leuro. Care? Însă înainte ca fratele lui să-i răspundă, îi pică fisa. Swing! Avocatul companiei le-ar fi numit: substituire de identitate. Profitând că semănau şi sporind această asemănare cu pieptănături şi costume identice, se dădeau drept celălalt. Astfel, sărutau şi mângâiau „îi dădeau plasă”, aşa se numea asta în cartier iubitei celuilalt, cât timp dura filmul.

— Ce vremuri, frate, surâse don Rigoberto, lăsându-se pradă nostalgiei.

— Tu credeai că nu-şi dădeau seama şi că ne confundau, îşi aminti Narcis. Niciodată n-am reuşit să te conving că se prefăceau pentru că le plăcea joculețul.

— Nu, nu-şi dădeau seama, afirmă Rigoberto. Nu ar fi acceptat-o niciodată. Morala acelor timpuri nu o permitea. Lucerito şi Chinchilla? Atât de cumintele, atât de ataşate de misă şi de momentul împărtăşaniei. Niciodată! Ne-ar fi pârât tații lor.

— Ai un concept prea angelic despre femei, îl certă Narcis.

— Asta crezi tu. Treaba este că eu sunt discret, nu ca tine. Însă fiecare minut ce nu-l dedic obligațiilor care-mi dau să mănânc, îl investesc în plăcere.

(Caietul îi oferi în acel moment un citat potrivit, al lui Borges: „Datoria

tuturor lucrurilor este de a fi o fericire; dacă nu sunt o fericire, sunt inutile şi păguboase”. Lui don Rigoberto îi trecu prin cap o adnotare misogină: „Şi dacă în loc de lucruri punem femei, ce se întâmplă?”)

— N-ai decât o viață, frate. Nu vei mai avea o a doua şansă.

— După acele matinées, fugeam la Jirón Huatica[12], în cămăruțele franțuzoaicelor, visă don Rigoberto. Vremuri fără SIDA, ale inofensivilor păduchi lați şi ale unei simpatice blenoragii.

— Nu s-au dus. Sunt aici, afirmă Narcis. Nu am murit şi nici nu vom muri. Este o decizie irevocabilă.

Ochii lui scoteau flăcări şi avea vocea păstoasă. Don Rigoberto înțelese că nimic din ceea ce auzea nu era o improvizație; că, în spatele acestor evocări viclene, exista o conspirație.

— Vrei să-mi spui ce pui la cale? întrebă, curios.

— O ştii prea bine, frățioare corsican îşi apropie lupul feroce botul de urechea înaripată a lui don Rigoberto. Şi, fără altă formalitate, îşi formulă propunerea: Swing. Încă o dată. Chiar azi, chiar acum, chiar aici. Nu-ți place lise? Mie îmi place foarte mult Lucre. La fel ca şi cu Lucerito şi Chinchilla. Poate exista oare gelozie între noi doi? Hai să întinerim, frate!

În singurătatea sa duminicală, pulsul lui don Rigoberto se acceleră. Din cauza surprizei, a emoției, a curiozității, a excitării? Şi, ca în acea noapte, simți nevoia să-l omoare pe Narcis.

— Acum suntem bătrâni şi suntem foarte diferiți pentru că soțiile noastre să ne confunde, articula, beat de confuzie.

— Nu trebuie neapărat să ne confunde, răspunse Narcis, foarte sigur pe el. Sunt femei moderne, nu au nevoie de alibiuri. Mă ocup eu de tot, neruşinatule.

„în vecii vecilor n-am să mă joc de-a suceala la vârsta mea”, gândi don Rigoberto, fără să deschidă gura. Beția mijită cu un moment în urmă se risipise. Ia te uită! Narcis chiar era genul pus pe treabă. Îl înşfăcase de braț şi îl îndrepta în grabă spre salonul cu bestii împăiate, unde, într-o bârfeală extrem de cordială, Lise şi Lucrecia făceau harcea-parcea o prietenă comună pe care un lifting recent o lăsase cu ochii holbați pentru eternitate (sau măcar până în mormânt sau până la incinerare). Şi anunță că sosise momentul să deschidă un Dom Perignon rezervă specială pe care o păstra pentru ocazii extraordinare.

---

[12] celebru cartier „roşu" al Limei [n. tr.]

La scurt timp după aceea auzeau bubuiturile spumoase şi cei patru ridicau paharul cu această galbenă ambrozie. Bulele care coborau prin esofag făcură să apară în sufletul lui don Rigoberto o asociere cu subiectul pe care fratele său corsican îl monopolizase toată seară: condimentase Narcis vesela şampanie pe care o beau cu unul dintre acele nenumărate afrodiziace cu care spunea că face contrabandă şi în care se declara expert? Pentru că râsetele şi capriciile Lucreciei şi ale lisei sporeau, invitând la îndrăzneli şi, el însuşi, în urmă cu cinci minute se simțea paralizat, confuz, speriat şi supărat din cauza propunerii totuşi, nu îndrăznise s-o respingă acum o privea cu mai puțină indignare, ca pe una dintre acele tentații irezistibile care, în tinerețea lui catolică, îl incitau să comită mici păcate pe care le descria imediat cuprins de pocăință în penumbra confesionalului, între nori de fum cel care fuma era oare fratele său corsican?V ăzu, încrucişate, între caninii fioroşi ai unui leu amazonian şi evidențiindu-se pe covorul tigrat din sala zoologico-funerară, picioarele lungi, albe şi epilate ale cumnatei sale. Excitația se manifestă printr-o gâdilătură discretă în viscere. Îi vedea şi genunchii, rotunzi şi satinați, ceva ce galanteria franceză numeşte polies, anunțând nişte profunzimi dense, fără îndoială umede, sub acea fustă plisată de culoare maro. Dorința îl traversă de sus în jos. Uimit de sine, gândi: „în fond şi la urma urmei, de ce nu?”. Narcis o luase pe Lucrecia la dans şi, înlănțuiți, începeau să se balanseze, încet, lângă peretele împodobit cu coarne de cerb şi capete de urs. Gelozia se grăbi să-i orneze cu o savoare dulce-amară (nu să-i înlocuiască, nici să-i distrugă) gândurile rele. Fără să ezite, se aplecă, luă cupă pe care Use o ținea în mână, o dădu deoparte şi o ispiti: „Dansăm, cumnățico?”.

Bineînțeles că fratele lui pusese mai multe bolerouri senzuale unul după altul.

Simți o înțepătură în inimă când, prin părul walkiriei, observă că fratele lui corsican şi Lucrecia dansau obraz în obraz. El o strângea de mijloc, iar ea de gât. De unde aceste familiarități? În zece ani de căsătorie, nu-şi amintea de ceva asemănător. Da, maleficul Narcis trebuie să fi botezat băuturile. În timp ce se pierdea în supoziții, brațul drept îşi apropiase trupul cumnatei de al lui. Aceasta nu se împotrivea. Când simți atingerea coapselor ei pe ale sale şi că pântecele li se atingeau, don Rigoberto îşi spuse, nu fără îngrijorare, că nimeni şi nimic nu putea împiedica erecția pe care o simțea venind. Şi veni, tocmai în momentul în care simți obrazul lui Lise pe obrazul său. Sfârşitul muzicii avu asupra lui efectul

gongului într-un neîndurător meci de box. „Mulțumesc, strălucitoare Brunegilda”, sărută mâna cumnatei sale. Şi, împiedicându-se în căpățâni carnivore pline cu stuc sau cu papier mache, înainta către locul în care se desprindeau fără tragere de inimă? cu dezamăgire? Lucrecia şi Narcis. Îşi luă soția în brațe, şoptind, acru: „îmi acorzi acest dans, nevastă?”. O conduse spre colțul cel mai întunecat al salonului. Văzu cu coada ochiului că Narcis şi Lise se înlănțuiau la rândul lor şi că, într-un gest concertat, începură să se sărute.

Strângând puternic trupul suspect de moale al soției sale, erecția renăscu; se strivea acum fără nazuri contra acestei forme cunoscute. Buze contra buze, îi şopti:

— Ştii ce mi-a propus Narcis?

— Îmi imaginez, răspunse Lucrecia, cu o naturalețe care îl descumpăni pe don Rigoberto atunci când o auzi folosind un verb pe care nici el, nici ea nu l-ar fi rostit în intimitatea conjugală. Să i-o tragi lui Lise, în timp ce el mi-o trage mie?

Simți nevoia să-i facă rău; însă, în loc de asta, o sărută, asaltat de una dintre acele efuziuni pasionale cărora obişnuia să se supună. Copleşit, simțind că ar putea să înceapă să plângă, îi şopti că o iubeşte, că o doreşte, că nu-i va putea mulțumi niciodată pentru fericirea ce i-o datora. „Da, da, te iubesc”, spuse tare. „Cu toate visele mele, Lucrecia.” Cenuşiul acelei duminici barranquine se reduse, singurătatea din biroul lui se stinse. Don Rigoberto îşi dădu seama că o lacrimă i se desprinsese de pe obraji şi păta un citat cât se poate de oportun al valerianului (valeriana şi Valéry, ce căsătorie fericită) Monsieur Teste, care definea propria relație cu iubirea: Tout ce qui m’était facile m’était indifférent et presque ennemi[13].

Înainte că tristețea să pună stăpânire pe el şi sentimentul cald de acum o clipă să naufragieze cu totul în melancolie corozivă, făcu un efort şi, cu ochii întredeschişi, încercând să fie atent, reveni la acel salon al fiarelor, la acea noapte îmbibată de fum fuma Narcis, lise?

— Amestecurile periculoase, şampania, coniacul, whisky-ul, muzica şi ambientul de relaxare care-i cuprindea, încetând deja să mai fie împărțiți în două cupluri stabile, clare, ca la începutul nopții, înainte de a merge să cineze la restaurantul de pe Costa Verde, ci intercalate, cupluri precare care se desfăceau şi se refăceau cu o uşurință ce se potrivea cu această atmosferă amorfă,

---

[13] (fr.) Tot ceea ce mi-a venit uşor mi-a fost indiferent şi aproape duşman [n. tr.].

schimbătoare precum imaginile caleidoscopului. Stinseseră lumina? De ceva vreme. Narcis, cine altcineva dacă nu el? Micul salon al fiarelor moarte era luminat discret de lumina de la piscină, prin care se desluşeau doar umbre, siluete, contururi fără identitate. Fratele său corsican se pricepea să pregătească ambuscadele. Trupul şi sufletul lui don Rigoberto terminaseră prin a se despărți; în timp ce sufletul divaga, încercând să-şi dea seama dacă va intra până la capăt în jocul propus de Narcis, trupul lui se juca deja, cu neruşinare, emancipat de scrupule. Pe cine mângâia în acest moment în timp ce, prefăcându-se că dansează, rămânea balansându-se pe loc, cu vaga senzație că, din când în când, muzica tăcea pentru a începe din nou? Pe Lucrecia sau pe lise? Nu voia să afle. Ce senzație plăcută, această formă feminină lipită de el, ai cărei sâni îi simțea apetisanți prin cămaşă şi acest gât neted pe care buzele sale îl muşcau încet, înaintând spre o ureche a cărei cavitate fu explorată cu aviditate de vârful limbii lui. Nu, acest cartilagiu sau osişor nu era al Lucreciei. Înălță capul şi încercă să penetreze semitenebrele colțului în care îşi amintise că-l văzuse dansând pe Narcis cu puțin timp în urmă.

— Au urcat acum ceva vreme. Vocea lui Lise îi sună în ureche nesigură şi plictisită. Putu chiar să detecteze un accent batjocoritor.

— Unde? întrebă prosteşte, ruşinându-se din cauza stupidității lui.

— Unde crezi? răspunse Lise, cu râset răutăcios şi umor german. Să se uite la lună? Să facă pipi? Unde crezi, cumnatele?

— În Limă nu se vede niciodată luna, bolborosi don Rigoberto, eliberându-se de Lise şi îndepărtându-se de ea. Iar soarele abia se vede vara. Din cauza ceței nenorocite.

— Narcis are chef de Lucre de multă vreme, îl readuse Lise pe scaunul torturilor, fără a-i da răgaz; vorbea de parcă subiectul nu o afecta. Nu-mi spune că nu ți-ai dat seama, că doar nu eşti atât de tembel.

Beția se risipi, la fel şi excitarea. Începu să transpire. Mut, năuc, se întreba cum era posibil ca Lucrecia să fi consimțit cu atâta uşurință la maşinațiunea fratelui său corsican, când, încă o dată, mica voce perfidă a lisei îl zgudui:

— Eşti puțin gelos, Rigo?

— Ei bine, da, recunoscu. Şi, cu mai multă sinceritate: De fapt, sunt foarte gelos.

— Şi eu eram la început, spuse ea, ca o banalitate suplimentară, la jocul de

bridge. Te obişnuieşti şi e ca şi cum te-ai uita cum plouă.

— Bine, bine, spuse el, confuz. Vrei să spui că tu şi Narcis faceți frecvent schimb?

— La fiecare trei luni, răspunse Lise, cu precizie prusacă. Nu-i mult. Narcis spune că, pentru a nu-şi pierde farmecul, astfel de aventuri trebuie să aibă loc din când în când.

Şi întotdeauna cu oameni aleşi. Altfel, dacă devin banale, dispare distracția.

„O fi dezbrăcat-o deja", gândi. „O fi ținând-o deja în brațe." Oare Lucrecia i-o săruta şi mângâia cu aceeaşi lăcomie cu care o făcea fratele lui corsican? Tremura ca un posedat de la Sân Vito când recepționa din nou, ca o descărcare electrică, întrebarea lui lise:

— Ți-ar plăcea să-i vezi?

Pentru a-i vorbi, i se apropiase de față. Părul blond şi lung al cumnatei sale îi intră în gură şi în ochi.

— Serios? murmură, buimac.

— Ți-ar plăcea? insistă ea, atingându-i urechea cu buzele.

— Da, da, încuviință el. Avea senzația că i se desprinde carnea de pe oase şi că se evaporă.

Ea îl apucă de mâna dreaptă. „Încetişor, fără zgomot", îl instruia. Îl făcu să plutească pe scară din volute de fier care conducea către dormitoare. Era în întuneric, ca şi holul central, deşi la acesta ajungea lumina reflectoarelor din grădină. Mochetă îi absorbea paşii; înaintau în vârful picioarelor. Don Rigoberto simțea că i se accelerează bătăile inimii. Ce-l aştepta? Ce urma să vadă? Cumnata lui se opri şi îi dădu alt ordin la ureche, „Scoate-ți pantofii", în timp ce se apleca şi ea ca să se descalțe. Don Rigoberto se supuse. Se simți ridicol, ca un hoț, fără pantofi şi în şosete, pe acel culoar întunecat, dus de mână de Lise ca şi cum ar fi fost Fonchito. „Să nu faci zgomot că strici totul", spuse ea, încet. El consimți, ca un automat. Lise îşi reluă înaintarea, deschise o uşă, îl făcu să intre. Erau în dormitor, separați de pat de o jumătate de zid de cărămidă, care, prin spațiile în formă de romb, permiteau să se vadă patul. Era foarte lat şi spectaculos, în lumina conică ce cobora dintr-un bec încastrat în tavan, îi văzu pe fratele său corsican şi pe Lucrecia, contopiți, mişcându-se ritmic. Până la el ajunse gâfâitul lor uşor, ca un dialog.

— Te poți aşeza, îi arătă Lise. Aici, în fotoliu.

El se lăsă convins. Se dădu un pas înapoi, se lăsă să cadă alături de cumnata lui în ceea ce semăna cu o sofa lungă plină de perne, aşezată în aşa fel încât persoana aşezată acolo nu pierdea niciun detaliu al spectacolului. Ce însemna asta? Lui don Rigoberto îi scăpă un surâs: „Fratele meu corsican este mai netrebnic decât îmi imaginam”. I se uscase gura.

Părea că această pereche făcuse dragoste toată viața, din poziția dibace şi întrepătrunderea perfectă. Trupurile nu erau niciodată în discordanță; cu fiecare nouă poziție, piciorul, cotul, umărul, şoldul, păreau să se ajusteze tot mai bine şi, în fiecare clipă, să exprime fiecare tot mai profund plăcerea celuilalt. Acolo erau frumoasele forme pline, părul ondulat, de culoarea tăciunelui, al iubitei lui, fesele ridicate ce duceau cu gândul la un falnic promontoriu ce sfidează asaltul unei mări învolburate. „Nu”, îşi spuse. Mai degrabă duce cu gândul la fundul splendid din superba fotografie La Prieere, de Man Ray (1930). Căută în caietele sale şi, în câteva minute, contempla imaginea. Inima i se strânse, amintindu-şi de câte ori Lucrecia pozase astfel pentru el, în intimitatea nocturnă, aşezată pe călcâie, mâinile susținând jumătățile sferice ale feselor ei. Nu distona nici comparația cu altă imagine de Man Ray pe care i-o înfățişa caietul, învecinată cu cea de dinainte, deoarece spatele muzical al lui Kiki de Montparnasse (1925) era, nici mai mult nici mai puțin, ceea ce arăta Lucrecia în acel moment, aplecându-se într-o parte şi întorcându-se. Inflexiunile profunde ale şoldurilor ei îl menținură câteva secunde suspendat, dus. Însă brațele păroase care cuprindeau acest trup, picioarele ce strângeau ca într-un cleşte acele coapse şi le desfăceau nu-i aparțineau, şi nici acea figură nu reuşea să distingă trăsăturile lui Narcis care acum parcurgea spatele Lucreciei, scrutându-l milimetru cu milimetru, gura întredeschisă nehotărâtă asupra locului în care se va aşeza, ce să sărute. Prin mintea uimită a lui don Rigoberto trecu imaginea perechii de acrobați la trapez Acvilele umane care zburau şi se întâlneau în aer îşi făceau numărul fără plasă după ce făceau acrobații la zece metri deasupra solului. Atât de îndemânatici, de perfecți, de potriviți unul pentru celălalt erau Lucrecia şi Narcis. Îl copleşea un sentiment tripartit (admirație, invidie şi gelozie) şi lacrimi sentimentale îi curgeau din nou pe obraji. Observă că mâna lisei îi explora cu profesionalism prohabul.

— Ia uite, nimic nu te excită, o auzi dând sentința, fără să coboare vocea.

Don Rigoberto percepu o mişcare de surpriză, acolo în pat. Îi auziseră,

desigur; nu mai puteau continua a se preface că nu ştiu că sunt spionați. Rămaseră nemişcați; profilul donei Lucrecia se întoarse spre zidul brodat ce-i adăpostea, însă Narcis reîncepu s-o sărute şi s-o atragă în lupta amoroasă.

— Iartă-mă, Lise, şopti. Te dezamăgesc, ce păcat. Problema este că eu, eu, cum să-ți spun, sunt monogam. Nu pot face dragoste decât cu nevasta mea.

— Bineînțeles că eşti, râse Lise, cu afecțiune, şi atât de tare că acum, într-adevăr, în lumină, figura despletită a donei Lucrecia scapă din îmbrățişarea fratelui său corsican şi don Rigoberto văzu că ochii ei erau larg deschişi, privind speriați către locul în care se găsea el cu Lise. La fel ca şi frățiorul tău corsican, prin urmare. Lui Narcis îi place să facă dragoste doar cu mine. Însă are nevoie de antreuri, aperitive, introduceri. Nu este la fel de simplu ca tine.

Începu din nou să râdă şi don Rigoberto simți că se îndepărta de el, jucându-se cu părul lui rar aşa cum fac profesoarele cu micuții care se poartă frumos. Nu-i venea să-şi creadă ochilor: când apucase Lise să se dezbrace? Hainele ei se aflau aici pe sofa şi, acolo, ea, atletică, dezbrăcată complet, despicând penumbra către pat aşa cum îndepărtatele ei străbune, walkiriile, îşi croiau drum prin păduri, cu coifuri cu două coarne, la vânătoare de urşi, tigri şi bărbați. Chiar în acea clipă, Narcis se îndepărtă de Lucrecia, alergă spre centru pentru a lăsa un spațiu pe figura lui se citea o mulțumire indescriptibilă şi deschise brațele pentru a o primi cu un răget animalic de aprobare. Şi era acolo, acum, umilita, retractila Lucrecia, retrăgându-se către celălalt colț al patului, pe deplin conştientă că, începând din acea clipă, era în plus, şi privind în stânga şi-n dreapta, în căutarea cuiva care să-i explice ce trebuie să facă. Don Rigoberto se simți înduioşat. Fără să pronunțe o vorbă, o chemă. O văzu ridicându-se din pat în vârful degetelor, pentru a nu-i tulbura pe soții cei veseli; îşi căută pe podea hainele; se acoperi pe jumătate şi se îndreptă către locul în care el o aştepta cu brațele deschise. Se ghemui la pieptul lui, tremurând.

— Tu înțelegi ceva, Rigoberto? o auzi spunând.

— Doar că te iubesc, îi răspunse, acoperind-o. Niciodată nu ai fost atât de frumoasă. Vino, vino.

— Halal frățiori corsicani, o auzi râzând pe walkirie, acolo departe, cu bufnituri sălbatice de mistreț şi trompete wagneriene pe fundal.

HARPIE ROŞCATĂ ŞI ÎNARIPATĂ

Unde eşti? În Salonul Grotesc din Muzeul de Artă Barocă Austriacă, în palatul Belvedere inferior din Viena.

Ce faci acolo? Studiezi cu grijă una dintre creaturile femele ale lui Jonas Drentwett care dau fantezie şi glorie pereților săi.

Pe care din ele? Pe cea care îşi întinde gâtul foarte lung pentru a se pune mai bine în evidență şi a arăta superbul, ascuțitul sân cu sfârc roşiatic de la care toate ființele animate veneau să soarbă dacă tu nu l-ai fi rezervat.

Pentru cine? Pentru iubitul tău de la distanță, reconstructorul identității tale, pictorul care te desface şi te face după propriul capriciu, visătorul tău nedormit.

Ce trebuie să faci? Să înveți pe de rost această creatură şi s-o imiți în liniştea dormitorului tău, în aşteptarea nopții în care voi veni. Să nu te descurajeze că nu ai coadă, nici gheare de pasăre de pradă, nici obiceiul de a umbla în patru labe. Dacă mă iubeşti cu adevărat, vei avea coadă, gheare, în patru labe vei merge şi, puțin câte puțin, grație constanței şi tenacității pe care o presupun isprăvile amorului, vei înceta să mai fii Lucrecia din Olivar şi vei fi Mitologică, Lucrecia Harpa Leoaică şi înaripată, Lucrecia cea sosită în inima şi-n dorințele mele din legendele şi miturile Greciei (cu o escală în frescele romane de unde te-a copiat Jonas Drentwett).

Eşti deja ca ea? Crupa trasă înapoi, pieptul ridicat, capul drept? Simți că îți apare coada de felină şi că-ți cresc aripi de culoarea purpurei, în formă de lance? Ceea ce încă îți lipseşte, diadema de pe frunte, colierul de topaz, brâul de aur şi pietre prețioase unde se va odihni talia ta fină, îți vor fi aduse ca zălog de adorație şi venerare de cel care te iubeşte mai presus de toate lucrurile, reale sau inexistente

Capriciosul harpiilor.

V. Fonchito şi fetele

Doamna Lucrecia îşi şterse încă o dată ochii care-i râdeau, câştigând timp. Nu îndrăznea să-l întrebe pe Fonchito dacă era adevărat ceea ce-i povestise Teté Barriga. De două ori fusese pe punctul să o facă şi de două ori a dat înapoi.

— De ce râzi aşa, mamă vitregă? vru să ştie copilul, intrigat. Pentru că de

când sosise la căsuța din Olivar de Sân Isidro doamna Lucrecia nu făcea altceva decât să izbucnească în aceste hohote intempestive, mâncându-l din ochi.

— De ceva ce mi-a povestit o prietenă, se înroşi doña Lucrecia. Mor de ruşine să te întreb. Însă şi de dorința de a afla dacă este adevărat.

— Vreo glumă de-a lui tati, desigur.

— Îți voi spune, deşi este destul de vulgar, se hotărî doamna Lucrecia. Curiozitatea este mai puternică decât bună mea creştere.

Potrivit lui Teté, al cărei soț fusese de față şi îi povestise pe jumătate vesel, pe jumătate furios, era o reuniune din acelea care aveau loc în biroul lui don Rigoberto la fiecare două sau trei luni. Bărbați singuri, cinci sau şase prieteni de tinerețe, colegi de liceu, universitate său cartier, mențineau aceste întâlniri dintr-o simplă rutină, deja fără entuziasm, însă nu îndrăzneau să distrugă ritualul, poate din bănuiala superstițioasă potrivit căreia, dacă lipsea cineva de la întâlnire, ghinionul se va năpusti asupra dezertorului sau asupra întregului grup. Şi continuau să se vadă, deşi, fără îndoială, nici pe ei şi nici pe Rigoberto nu-i mai amuza această reuniune bisau trimestrială, la care beau coniac, mâncau pateuri cu brânză şi treceau în revistă morții şi actualitatea politică. Doña Lucrecia îşi amintea că, imediat după aceea, pe don Rigoberto îl durea capul de plictiseală şi trebuia să ia câteva picături de valeriană. Se întâmplase la ultima reuniune, cu o săptămână în urmă. Prietenii de cincizeci sau şaizeci de ani, unii dintre ei în prag de pensionare îl văzură sosind pe Fonchito, cu părul blond vâlvoi. Imenşii lui ochi albaştri se mirară să-i întâlnească acolo. Neorânduiala cu care-şi purta uniforma de colegiu adăuga o tuşă de libertate micii şi frumoasei lui persoane. Domnii îi surâseră, bună seara Fonchito, ce mare eşti, cât ai crescut.

— Nu saluți? îl certase don Rigoberto, dregându-şi glasul.

— Da, sigur, răspunse vocea cristalină a fiului ei vitreg, însă tati, te rog, dacă prietenii tăi mă dezmiardă, să-mi lase în pace funduleț ul.

Doamna Lucrecia izbucni în al cincilea hohot de râs din acea după-amiază.

— Le-ai spus grozăvia asta, Fonchito?

— Păi sub pretextul că mă alintă, mereu mi-l ating, strânse copilul din umeri, fără să dea o mai mare importanță chestiunii. Nu-mi place să mă atingă acolo nici în joacă, după aceea mă mănâncă. Şi când simt că mă apucă mâncărimea, mă scarpin până îmi fac umflături.

— Deci era adevărat, aşa ai spus. Doamna Lucrecia trecea de la râs la

uimire şi din nou la râs. Clar, Teté nu putea să inventeze aşa o chestie. Şi Rigoberto? Cum a reacționat?

— M-a fulgerat cu privirea şi m-a trimis să-mi fac lecțiile în camera mea, spuse Fonchito. După aceea, când au plecat, m-a certat pe îndelete. Şi m-a lăsat fără mărunțişul de duminică.

— Aceste bătrâne mâini lungi! exclamă doamna Lucrecia, brusc indignată. Ce neruşinare! Dacă eu i-aş fi văzut vreodată, i-aş fi aruncat în stradă. Şi tatăl tău a rămas aşa de imperturbabil când a aflat? Însă înainte, jură-mi. Era adevărat? Îți atingeau popoul? Nu-i vreo idee sucită din cele care-ți trec prin cap?

— Bineînțeles că mă atingeau. Aici, îi arătă copilul, dându-şi o palmă peste fese. La fel ca şi prelații de la colegiu. De ce, mamă vitregă? Ce am la funduleț de vor toți să mi-l atingă?

Doamna Lucrecia îl cercetă, încercând să ghicească dacă nu cumva mințea.

— Dacă este adevărat, sunt nişte neruşinați, nişte profitori, exclamă, în cele din urmă, încă în dubiu. Şi la colegiu? Nu i-ai spus lui Rigoberto, ca să facă scandal?

Copilul afişă o expresie serafică:

— Nu vreau să-l îngrijorez în plus pe tata. Cu atât mai puțin acum, când îl văd atât de trist.

Doña Lucrecia coborî capul, confuză. Copilaşul ăsta era un maestru în a spune lucruri care o făceau să se simtă prost. În fine, dacă era adevărat, bine le făcuse acelor obraznici. Lui Teté Barriga îi povestise soțul că el şi prietenii lui rămăseseră interzişi, fără să îndrăznească să-l privească pe Rigoberto, o bună bucată de timp. După aceea, făcuseră glume, deşi cu figuri prost dispuse. Se lămurise deja cu acest subiect, în orice caz. Trecu la altceva. Îl întrebă pe Fonchito cum îi mergea la colegiu, dacă nu avea probleme la Academie pentru că pleca înainte de terminarea orelor, dacă se dusese la cinematograf, la fotbal, la vreo petrecere. Însă Justiniana, care intră aducând ceaiul cu biscuiți, readuse în actualitate subiectul. Auzise totul şi începu să-şi dea cu părerea, cât se poate de slobodă. Era sigură că nu era adevărat: „Nu-l credeți, doamnă. A fost o altă drăcie a banditului asta, pentru că domnii aceia să înghită găluşca în fața lui don Rigoberto. Nu-l cunoaşteți?”. „Dacă turtițele tale nu ar fi atât de bune, m-aş supăra pe tine, Justita.” Doña Lucrecia simți că făcuse o imprudență; lăsându-se

învinsă de o curiozitate morbidă cu Fonchito nu se ştia niciodată deşteptase încă o dată fiară. De altfel, când Justiniana strângea ceştile şi farfuriile, întrebarea copilului căzu asupra ei ca o lovitură de spadă:

— Oare de ce persoanelor adulte le plac atât de mult copiii, mamă vitregă? Justiniana se fofila făcând un zgomot din gât sau din stomac ce nu putea fi altceva decât un râset cenzurat. Dona Lucrecia caută ochii lui Fonchito. Îi scrută cu calm, în căutarea unei licăriri de maliție, de intenții perverse. Nu. Era mai degrabă luminozitatea unui cer diafan.

— Tuturor le plac copiii, spuse, ipocrită. Este normal să se emoționeze în fața lor. Sunt micuți, fragili, uneori foarte drăguți.

Se simți stupidă, nerăbdătoare să scape de acei ochi mari, liniştiți şi curați ațintiți asupra ei.

— Lui Egon Schiele îi plăceau mult, spuse Fonchito, exprimându-şi acordul. În Viena, la începutul secolului, erau multe copile abandonate, care trăiau pe străzi. Cerşeau în biserici, în cafenele.

— La fel ca-n Limă, spuse ea, fără să ştie ce spune. Încă o dată o invada senzația că este o musculiță atrasă în pânza păianjenului, în ciuda eforturilor ei.

— Şi el se ducea în Parcul Schonbrunn, unde erau o groază. Le ducea în studioul lui. Le dădea să mănânce şi le dăruia bani, continuă Fonchito, inexorabil. Domnul Paris von Guterlash, un prieten pe care Schiele l-a pictat, acum îți arăt portretul, spune că găsea mereu în studioul lui două sau trei fețe de pe stradă. Stăteau acolo, în grija lui. Dormeau sau se jucau în timp ce Schiele le picta. Crezi că era ceva rău în asta?

— Dacă le dădea să mănânce şi le ajuta, ce era rău în asta?

— Dar le punea să se dezbrace şi le picta în diverse posturi, adăugă copilul. Dona Lucrecia gândi: „Nu mai am scăpare”. Era rău că Egon Schiele făcea acest lucru?

— Ei bine, îmi imaginez că nu, înghiți în sec mama vitregă. Un artist are nevoie de modele. De ce să gândim murdar? Oare lui Degas nu-i plăcea să picteze şoricioaicele, micuțele balerine de la Opera din Paris? Ei bine, şi pe Egon Schiele îl inspirau fetițele.

Şi atunci de ce l-au închis, acuzându-l că a sechestrat o minoră? De ce a fost condamnat la închisoare pentru răspândire de picturi imorale? De ce a fost obligat să ardă un desen sub pretextul că acei copii vedeau în studioul său

lucruri scabroase?

— Nu ştiu de ce, îl calmă ea, văzându-l că se aprinsese aşa de tare. Eu nu ştiu nimic despre Schiele, Fonchito. Tu eşti cel care ştie totul despre el. Artiştii sunt persoane complicate, să-ți explice tatăl tău. Nu trebuie să fie sfinți. Nu trebuie să-i idealizezi, nici să-i demonizezi. Contează operele lor, nu viețile lor. Ceea ce a rămas de pe urma lui Schiele este modul în care le-a pictat pe acele copile, nu ce făcea cu ele în studio.

— Le făcea să-şi pună acele şosete colorate care-i plăceau atât de mult, îşi termină Fonchito povestea. Să se aşeze pe sofa, pe podea. Singure sau două câte două. Atunci se urcă pe o scară, pentru a le privi de sus. Cățărat acolo, sus, făcea o schiță, în nişte caiete care s-au publicat. Tata are cartea, însă în germană. Pot numai să văd desenele, nu s-o citesc.

— Urcat pe-o scară? Aşa le picta?

Eşti deja în pânza de păianjen, Lucrecia. Mereu îi reuşea mucosului. Acum nu încerca să-l îndepărteze de temă; îl urmărea, captivată. Adevărul gol goluț, mamă vitregă. Spunea că visul său era să fie o pasăre de pradă. Să picteze lumea de sus, să o vadă aşa cum o vedea un condor sau un uliu. Şi, dacă ne gândim bine, era purul adevăr. I-o va demonstra chiar acum. Sări să-şi caute ghiozdanul de la Academie şi, o clipă după aceea, se aşeză pe vine la picioarele ei ea era că întotdeauna pe sofa şi el pe podea –, răsfoind paginile unei cărți noi şi voluminoase cu reproduceri după Egon Schiele, pe care o sprijini pe genunchii mamei lui vitrege. Ştia oare într-adevăr Fonchito toate acele lucruri despre pictor? Câte erau adevărate? Şi de unde-i venise acea manie pentru Schiele? Lucruri pe care le auzea la Rigoberto? Era acest pictor ultima obsesie a fostului ei soț? În orice caz, avea dreptate. Acele fete lungite, acei amanți înlănțuiți, acele oraşe fantomă, fără persoane, animale, nici maşini, cu case îngrămădite şi parcă înghețate pe malurile râurilor părăsite, păreau divizate de sus, de către o pasăre prădătoare, ce plana asupra lor cu o privire atotcuprinzătoare şi nemiloasă. Da, perspectiva unei păsări de pradă. Mutrița de înger îi surâse: „Nu ți-am spus, mamă vitregă?”. Ea consimți, deranjată. În spatele acelor trăsături de heruvim, al acestei inocențe de icoană făcătoare de minuni, se cuibărea o inteligență subtilă, de o maturitate precoce, o psihologie atât de complicată precum cea a lui Rigoberto. Şi, în acel moment, fu conştientă de ceea ce se vedea pe pagină. Se înroşi ca o torță. Fonchito lăsase cartea deschisă la o acuarelă în tonuri roşii şi

spații alb-gălbui, cu o dungă liliachie, căreia doña Lucrecia abia acum îi dădea atenție: însuşi artistul cu silueta lui deşirată, aşezat, şi, între picioarele sale desfăcute, o fetiță, dezbrăcată şi aşezată cu spatele, ținând în sus, ca lancea unui drapel, extremitatea lui virilă gigantesca.

— Şi această pereche a fost pictată de sus, o atenționa vocea cristalină.

Însă cum a făcut schița? Nu a putut de pe scară, pentru că el însuşi era aşezat pe podea. Îți dai seama, nu, mamă vitregă?

— Îmi dau seama că este un autoportret foarte obscen, spuse doña Lucrecia. Mai bine treci mai departe, Foncho.

— Mie mi se pare trist, o contrazise copilul, cu multă convingere. Uită-te la fața lui Schiele. Este căzută, ca şi cum n-ar mai putea suporta durerea pe care o simte. Zici că va începe să plângă. Avea doar douăzeci şi unu de ani, mamă vitregă. De ce crezi că a numit acest tablou Hostia roşiatică?

— Mai bine să nu aflăm, e mai înțelept, începu să se supere doamna Lucrecia. Aşa se numeşte? Nu-i doar obscen, mai este şi un sacrilegiu pe deasupra. Dă pagina sau o rup.

— Însă, mamă vitregă, îi reproşa Fonchito. Doar n-oi fi ca acel judecător care l-a condamnat pe Egon Schiele să-şi rupă tabloul. Nu poți fi atât de nedreaptă şi de plină de prejudecăți.

Indignarea lui părea sinceră. Îi străluceau pupilele, nările fine ale naşului său vibrau şi chiar şi urechile i se ascuțiseră. Doña Lucrecia regreta ceea ce tocmai spusese.

— Bine, ai dreptate, cu pictura, cu arta, trebuie să fii îngăduitor, îşi frecă mâinile, nervoasă. Doar că mă scoți din sărite, Fonchito. Niciodată nu ştiu dacă faci ceea ce faci şi spui ceea ce spui într-o manieră spontană sau cu intenții ascunse. Niciodată nu ştiu dacă sunt cu un copil sau cu un bătrân vicios şi pervers, ascuns în spatele unei mutrițe de Iisus Copil.

Copilul o privea nelămurit; surpriza părea să-i vină din străfunduri. Clipea, fără să priceapă. Oare ea, cu lipsa ei de încredere, era cea care scandaliza acea făptură? Bineînțeles că nu. Totuşi, văzând că lui Fonchito i se umpleau ochii de lacrimi, se simți vinovată.

— Nici măcar nu ştiu ce spun, murmură. Las-o baltă, n-am spus nimic. Vino, dă-mi un sărut, să ne împăcăm.

Copilul se ridică în picioare şi îşi aruncă brațele pe după gâtul ei. Dona

Lucrecia simți, tremurând, structura fragilă, osişoarele, acel trupuşor la granița spre adolescență, acea vârstă în care băieții încă se mai confundau cu fetițele.

— Nu te supăra pe mine, mamă vitregă, îl auzi spunându-i, la ureche. Corectează-mă dacă fac ceva greşit, sfătuieşte-mă. Eu vreau să fiu aşa cum vrei tu să fiu. Dar nu te supăra.

— Bine, mi-a trecut, spuse ea. Să uităm.

O ținea prinsă de gât cu micile lui brațe şi îi vorbea atât de rar şi de încet încât nu înțelese ce-i spunea. Însă simți cu toți nervii vârfulețul limbii copilului când, ca un stilet delicat, intră în ureche şi i-o umplu de salivă. Rezistă impulsului de a-l îndepărta. O clipă după aceea, îi simți buzele subțiri trecându-i peste lob, cu săruturi spațiate şi dese. Acum da, îl îndepărtă cu delicatețe îi treceau şerpişori prin toate părțile şi dădu peste figura lui năzdrăvană.

— Te-am gâdilat? Părea că se grozăveşte cu o faptă vitejească. Ai început să tremuri toată. Ca electrocutată, mamă vitregă!

Nu ştiu ce să-i spună. Îi surâse, constrânsă.

— Uitam să-ți povestesc, o scoase Fonchito din încurcătură, întorcându-se la locul lui obişnuit, la picioarele divanului. M-am apucat de trebuşoara cu tata.

— Ce trebuşoara?

— Păi împăcarea dintre voi, îi spuse copilul, gesticulând. Ştii ce am făcut? I-am spus că te-am văzut ieşind de la Virgen del Pilar, foarte elegantă, la brațul unui domn. Că păreați o pereche în luna de miere.

— Şi de ce ai mințit în halul ăsta?

— Ca să-l fac gelos. Şi l-am făcut. S-a enervat foarte tare, mamă vitregă!

Râse cu un râset ce proclama o superbă bucurie de a trăi. Tăticul lui se albise; se uita fix, deşi la început nu a comentat nimic. Însă îl rodea curiozitatea şi murea să afle mai multe. Părea atât de țeapăn! Ca să-i uşureze lucrurile, Fonchito deschisese focul:

— Tati, crezi că mama mea vitregă se gândeşte să se mărite din nou?

Lui don Rigoberto i se înăcri figura şi făcu o stranie față de cal, înainte de a răspunde:

— Nu ştiu. Ar fi trebuit s-o întrebi chiar tu. Şi, imediat după o ezitare, încercând să pară natural. Cine ştie?! Ți s-a părut că acel domn era mai mult decât un prieten?

— Ei bine, nu ştiu, se îndoise Fonchito, dând din cap precum cucul din

ceas. Se țineau de braț. Domnul o privea la fel ca-n filme. Şi ea îi arunca nişte priviri foarte cochete.

— Am să te omor, pentru că eşti bandit şi mincinos. Doamna Lucrecia aruncă o pernă în el, pe care Fonchito o recepționa în cap cu ample gesturi teatrale. Eşti un farsor. Nu i-ai spus nimic, râzi de mine după bunul tău plac.

— Pe ce-am mai sfânt, mamă vitregă, râdea copilul în hohote, sărutându-şi degetele puse cruciş.

— Eşti cel mai rău cinic pe care l-am cunoscut, aruncă ea cu o altă pernă, râzând la rândul ei. Cum vei fi când vei creşte?! Dumnezeu s-o păzească pe biata nevinovată care se va îndrăgosti de tine.

Copilul deveni serios, una din acele schimbări bruşte de dispoziție care o deconcertau pe doña Lucrecia. Îşi încrucişase brațele pe piept şi, aşezat ca un Budha, o examină cu oarecare teamă.

— O spuneai în glumă, nu-i aşa, mamă vitregă? Sau crezi într-adevăr că sunt rău?

Ea întinse mâna şi-l mângâie pe păr.

— Nu, rău nu, spuse. Eşti imprevizibil. Un mic înțelept cu prea multă imaginație, asta eşti.

— Vreau ca voi să vă împăcați, o întrerupse Fonchito, cu gesturi energice. Din cauza asta am inventat acea istorie. Am deja un plan.

— Dat fiind că sunt direct interesată, măcar permite-mi să-ți dau aprobarea.

— Păi… Fonchito îşi răsuci mâinile. Încă nu este gata. Trebuie să ai încredere în mine, mamă vitregă. Trebuie să aflu câteva lucruri despre voi. De exemplu, cum v-ați cunoscut tu şi tata. Şi cum de-ați ajuns să vă căsătoriți.

O cascadă de imagini melancolice actualiza în memoria doñei Lucrecia acea zi trecuseră deja unsprezece ani în care, la o petrecere agitată şi plictisitoare menită să sărbătorească nunta de argint a unor unchi, i-l prezentaseră pe acest domn cu mutră lugubră, urechi mari şi nas beligerant, pe cale să chelească. Un tip la vreo cincizeci de ani în legătură cu care o prietenă codoaşă, hotărâtă să însoare pe toată lumea, o pusese la curent: „Abia rămas văduv, un fiu, director de asigurări la La Perricholi, nițel ciudat, dar de familie bună şi cu bani”. La început, reținuse la Rigoberto doar aspectul funeral, atitudinea lui hirsută, faptul că nu se simțea în largul său. Însă, din chiar prima noapte, ceva o atrăsese la acest bărbat

fără calități fizice, ceva ce bănui că era complicat şi misterios în viața sa. Iar doña Lucrecia, de copilă, simțise fascinația de a se apleca deasupra abisului din înaltul falezei, de a face echilibristică pe marginea podurilor. Această atracție fu confirmată când acceptă să bea un ceai cu el la La Tiendecita Blanca, să asiste în compania lui la un concert al Filarmonicii Colegiului Santa Úrsula, şi, mai ales, când a intrat în casa lui pentru prima dată. Rigoberto îi arătase gravurile, cărțile sale de artă şi caietele unde se aflau secretele lui, şi îi explică felul în care-şi înnoia colecția, penalizând prin flăcări cărțile şi imaginile pe care le înlocuia. Fusese impresionată ascultându-l, observând corectitudinea cu care o trata, formalismul lui maniac. Spre uimirea familiei şi a prietenelor ei („Ce aştepți ca să te măriți, Lucre? Un Făt-Frumos? Nu-i posibil să-ți respingi toți admiratorii!") când Rigoberto i-a propus să se căsătorească („Fără să mă fi sărutat"), acceptă imediat. Niciodată nu regretase. Nici măcar o zi, nici un singur minut. Fusese distractiv, excitant, minunat să descopere lumea maniilor, ritualurilor şi fanteziilor soțului ei, să le împărtăşească împreună cu el, să construiască alături de el această viață rezervată, de-a lungul a zece ani. Până la povestea absurdă, nebunească, stupidă cu fiul ei vitreg în care se lăsase trasă. Cu un mucos care acum părea să nici nu-şi mai aducă aminte de ceea ce se întâmplase. Ea, ea! Ea pe care toți o credeau atât de chibzuită, atât de prudentă, atât de bine organizată, ea care întotdeauna şi-a calculat paşii cu atâta înțelepciune. Cum putuse să aibă o aventură cu un băiat de colegiu! Propriul fiu vitreg! În schimb, Rigoberto se purtase cu multă decență, evitând scandalul, limitându-se să-i ceară separarea şi dându-i sprijinul economic care să-i permită acum să trăiască singură. Altul ar fi omorât-o, ar fi azvârlit-o în stradă, fără un ban, ar fi pus-o la stâlpul infamiei sociale ca o corupătoare de minori. Ce nebunie să creadă că Rigoberto şi ea s-ar putea împăca! El este probabil jignit de moarte din cauza a ceea ce s-a întâmplat; n-o va ierta niciodată. Simți din nou micile brațe încolăcindu-se în jurul gâtului ei.

— De ce te-ai întristat, o consolă Fonchito. Am făcut ceva rău?

— Brusc mi-am amintit de ceva şi, cum sunt o sentimentală… Mi-a trecut deja.

— Când am văzut cum arăți, m-am speriat!

Copilul o sărută din nou pe ureche, cu aceiaşi pupici micuți, şi încheie dezmierdările umezindu-i din nou urechea cu vârful limbii. Dona Lucrecia se

simțea atât de deprimată că nici măcar nu avu chef să-l îndepărteze. La scurt timp, îl auzi că-i spunea, cu un ton diferit:

— Şi tu, mamă vitregă?

— Ce anume?

— Îmi pui mâna pe funduleț, la fel ca bunii prieteni ai tatei şi preoții de la colegiu. Ce v-a căşunat tuturor pe fundulețul meu, la naiba!

SCRISOARE CĂTRE UN ROTAR

Ştiu deja că te-ai supărat, prietene, pentru refuzul meu de a face parte din Rotary Club, instituție al cărei conducător şi promotor eşti. Şi bănuiesc că eşti neîncrezător, deloc convins că reticența mea de a fi membru nu presupune sub nicio formă că mă voi înrola în Clubul Leilor sau în recent apărutul Kiwanis din Peru, asociații cu care asociația ta se află în competiție implacabilă pentru a ieşi pe primul loc la activitățile publice de binefacere, spirit civil, solidaritate umană, asistență socială şi alte lucruri de acest gen. Linişteşte-te: nu aparțin şi nu voi aparține niciunuia dintre aceste cluburi sau asociații, nici altora care li s-ar putea asemăna (Boy Scouts, Foştii elevi iezuiți, masoneria, Opus Dei ei caetera). Ostilitatea mea față de genul asociativ este atât de radicală încât chiar am renunțat să fiu membru al Touring Automóvil Club, ce să mai spun de acele aşa-zise cluburi sociale care măsoară categoria etnică şi patrimoniul economic al locuitorilor Limei. Încă din anii deja îndepărtați ai militantei mele în Acțiunea Catolică şi din cauza acesteia pentru că a fost experiența care mi-a deschis ochii cu privire la iluzia oricărei utopii sociale şi m-a catapultat în apărarea hedonismului şi a individului –, m-am ales cu o aversiune morală, psihologică şi ideologică față de orice formă de servitute gregară, încât nu este nicio glumă până şi coada la cinematograf mă face să mă simt busculat şi privat de libertatea mea (uneori nu am ce face şi mă aşez la coadă, evident), redus la condiția de om-masă. Singura concesie pe care îmi amintesc să o fi făcut a fost din cauza pericolului de a deveni supraponderal (sunt convins, la fel ca şi Cyril Connolly, de faptul că „obezitatea este o boală mentală”), fapt ce m-a determinat să mă înscriu la o sală de gimnastică, unde un tarzan fără creier ne făcea pe noi, cincisprezece idioți, să asudăm timp de o oră pe zi, în ritmul urletelor lui, executând nişte contracții ca de maimuță pe care el le numea aerobies. Supliciul fizic mi-a

confirmat toate prejudecățile împotriva omului-turmă.

Apropo, permite-mi să-ți transcriu unul dintre citatele care tiesesc caietele mele, pentru că sintetizează minunat ceea ce gândesc eu. Autorul lui este un globetrotter asturian încartiruit în Guatemala, Francisco Perez de Anton: „O turmă, după cum se ştie, este compusă dintr-o mulțime necuvântătoare şi sfincterul mai mult sau mai puțin şubred. În plus, este un fapt dovedit că, în vremuri de confuzie, turma preferă sclavia lipsei de ordine. De aici se deduce că cei ce se comportă ca nişte capre au drept conducători nişte măgari. Şi probabil că ne-am contagiat într-o oarecare măsură de la această specie, dat fiind că la omul-turmă este atât de comun acel lider capabil să conducă masele până pe marginea abisului şi, odată ajunse aici, să le facă să sară în apă. Asta dacă nu cumva le vine ideea să facă una cu pământul o civilizație, şi acesta un lucru destul de frecvent". Vei spune că este paranoic să desluşesc în spatele unor bărbați benigni care se întâlnesc să ia prânzul o dată pe săptămână şi discută în ce alt cartier să ridice acele stele din piatră de calcar cu placa de metal „Rotary Club vă spune bine ați venit", pentru a cărei ridicare plătesc o cotă parte o decădere de rău augur pe scară umană a individului suveran în individ-masă. Poate că exagerez. Însă nu pot să nu-mi fac probleme. Dat fiind că lumea avansează atât de rapid spre dezindividualizare completă, spre extincția acestui accident istoric, regatul individului liber şi suveran, pe care o serie de întâmplări şi circumstanțe l-au făcut posibil (pentru un număr redus de persoane, desigur, şi într-un număr chiar mai redus de țări), sunt mobilizat în stare de alarmă, cu cele cinci simțuri ale mele, douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru, pentru a amâna pe cât se poate, în ceea ce mă priveşte, această înfrângere existențială. Bătălia se dă pe viață şi pe moarte şi este totală; tot şi toți participă la ea. Aceste asociații de profesionişti graşi, directori şi birocrați de rang înalt care, o dată pe săptămână, se prezintă pentru a mânca un meniu de regiment (compus dintr-un cartof umplut, un biftec cu orez şi nişte clătite cu migdale, totul udat cu vin roşu Tacama rezervă specială?) reprezintă o bătălie câştigată în favoarea robotizării definitive şi a obscurantismului, un avans al lucrurilor planificate, organizate, obligatorii, de rutină, colective, şi o contracție tot mai mare a lucrurilor spontane, inspirate, creatoare şi originale, care pot fi concepute doar în sfera individului.

Din ceea ce ai citit până acum bănuieşti că, sub aspectul meu incolor de burghez de cincizeci de ani se ascunde un hirsut antisocial pe jumătate anarhist?

Bingo! Ai nimerit-o, frățâne. (Fac o glumă şi nu-mi iese: caraghiosul cuvânt frățâne îmi sugerează deja inevitabila lovitură de palmă pe spinare care îl însoțeşte şi viziunea scârboasă a doi bărbați cu burdihane din cauza berii şi a îngerării fără moderație a alimentelor picante, colectivizându-se, formând o societate, renunțând la fanteziile lor intravenoase şi la eul lor.) Este adevărat: sunt un antisocial în măsura posibilităților mele, care din păcate sunt foarte limitate, şi mă împotrivesc oricărei forme de gregarism care nu-mi pune în pericol supraviețuirea şi nici excelentul meu nivel de trai. Exact cum citeşti. A fi individualist înseamnă să fii egoist (Ayn Rând, The Virtue of Selfishness), dar nu imbecil. Mai mult, imbecilitatea mi se pare respectabilă cu condiția să fie genetică, moştenită, dar nu dacă este aleasă, o luare de poziție deliberată. Mă tem să devin membru al Rotary Club, la fel cum mă tem să fiu leu, kiwani, mason, cercetaş, opus, adică (iartă-mă) un pariu laş în favoarea prostiei.

Mai bine îți explic această insultă, aşa o atenuez pentru că data viitoare când afacerile companiilor noastre de asigurări ne vor aduce din nou împreună, să nu-mi crăpi capul cu o lovitură de pumn (sau de picior în tibie, agresiune mai potrivită pentru oameni de vârsta noastră). Nu ştiu cum să definesc mai corect instituționalizarea virtuților şi a sentimentelor bune pe care le reprezintă aceste asociații decât ca pe o abdicare de la răspunderea personală şi ca pe un mod ieftin de a obține o bună conştiință „socială” (pun cuvântul între ghilimele pentru a sublinia neplăcerea pe care mi-o produce). În termeni practici, ceea ce faceți tu şi colegii tăi nu contribuie în opinia mea la diminuarea răului (sau, dacă preferi, la sporirea binelui) în niciun mod apreciabil. Principalii beneficiari ai acestei generozități colectivizate sunteți voi înşivă, începând cu stomacurile voastre, înghițitoare ale acestor meniuri săptămânale, şi mințile voastre murdare, care, în aceste gale de fraternizare (oribil concept!) regurgitează de plăcere, făcând schimb de bârfe, bancuri porcoase şi desființându-l fără milă pe cel care lipseşte. Nu sunt împotriva acestor distracții şi, în principiu, nici împotriva oricărui lucru ce produce plăcere; sunt împotriva ipocriziei de a nu-ți revendica fățiş acest drept, de a căuta plăcerea ascuns în spatele alibiului profilactic al acțiunii civice. Nu mi-ai spus tu, cu ochi de satir şi dându-mi un bobârnac pornografic, că un alt avantaj în a fi membru al Rotary Club era faptul că instituția oferea un pretext săptămânal de prim ordin pentru a te afla departe de casă fără a-ți alarma nevasta? Aici adaug o altă obiecție. Este din cauza regulamentului sau este pur şi

simplu un obicei faptul că nu există femei în rândurile voastre? La prânzurile cu care m-ați oropsit, n-am văzut niciodată vreo fustă. Sunt convins că nu toți dintre voi sunteți poponari, singurul motiv cât de cât acceptabil pentru a justifica pantalonismul de rotar (de leu, kiwani, boyscout et caetera). Aceasta este teza mea: a fi rotar este un pretext pentru distracții masculine, feriți de supravegherea, sclavia sau formalitatea pe care, în opinia voastră, le impune coabitarea cu o femeie. Acest lucru mi se pare la fel de necivilizat precum paranoia recalcitrantelor feministe care au declarat război sexelor. Filosofia mea este că în cazurile inevitabile de resemnare în fața gregarismului şcoli, locuri de muncă, distracții –, amestecul de genuri (şi de rase, limbi, obiceiuri, credințe) este o modalitate de a amortiza cretinizarea pe care o presupune caracterul de gaşcă şi de a introduce un element picant, de răutate (gânduri ascunse, al căror practicant hotărât sunt) în relațiile umane, ceva ce, din punctul meu de vedere, le înalță estetic şi moral. Nu-ți spun că ambele sunt pentru mine unul şi acelaşi lucru, pentru că n-ai înțelege.

Orice activitate umană care nu contribuie, măcar indirect, la ebuliția testiculară şi ovariană, la întâlnirea spermatozoizilor şi a ovulelor, este demnă de dispreț. De exemplu, vânzarea de polițe de asigurare căreia ne dedicăm de vreo treizeci de ani sau prânzurile misogine ale rotarilor. Este demn de dispreț orice abate atenția de la obiectivul cu adevărat esențial al vieții umane, care constă, după a mea judecată, în satisfacerea dorințelor. Nu văd pentru ce altceva ne-am putea afla aici, rotindu-ne ca nişte titirezi înceți în universul fără temei. Cineva poate vinde asigurări, aşa cum am făcut-o noi şi cu destul succes, pentru că am atins poziții de conducere în companiile noastre deoarece scopul era să mâncăm, să ne îmbrăcăm, să avem un acoperiş deasupra capului şi să obținem nişte venituri care să ne permită să ne cultivăm şi să ne astâmpărăm dorințele. Nu există niciun alt motiv valabil pentru a vinde polițe de asigurare, nici pentru a construi baraje, a castra pisici sau a fi stenograf. Te şi aud: dar dacă, spre deosebire de tine, Rigoberto, smintitule, vânzând polițe de asigurare împotriva incendiilor, furturilor sau a bolilor, un om se realizează şi îi place ceea ce face? Şi dacă, asistând la prânzurile rotarilor şi contribuind cu oboluri pecuniare la ridicarea de panouri pe şosele cu mesajul „Grăbeşte-te încet” i se materializează cele mai fierbinți dorințe şi este fericit, nici mai mult nici mai puțin decât tine, care răsfoieşti colecția ta de gravuri şi cărți nepotrivite pentru domnişoare sau în

aceste masturbări mentale întruchipate de monologurile caietelor tale? Nu are fiecare dreptul la propriile dorințe? Da, are. Însă dacă cele mai fierbinți dorințe (cel mai frumos cuvânt din dicționar) ale unei ființe umane constau în a vinde asigurări şi a se afilia la Rotary Club (sau ceva apropiat), atunci acest biped este un neghiob. Este cazul a nouăzeci la sută din umanitate, de acord. Văd că începi să înțelegi, asigurătorule.

Te cruceşti doar pentru atâta lucru? Semnul crucii făcut de tine mă îndeamnă să trec la altă temă, care-i de fapt aceeaşi. Ce rol ocupă religia în această diatribă? Încasează ea oare loviturile acestui apostat al Acțiunii Catolice, fost cititor înflăcărat al Sfântului Augustin, al cardinalului Newmann, al Sfântului Ioan Botezătorul şi al lui Jean Guitton? Da şi nu. Dacă sunt ceva în această temă, sunt agnostic. Neîncrezător în atei şi credincioşi, în favoarea faptului că lumea să creadă şi să practice o credință, pentru că altfel nu ar avea niciun fel de viață spirituală şi sălbăticia s-ar înmulți. Cultura arta, filosofia, toate activitățile intelectuale şi artistice laice nu înlocuieşte vidul spiritual rezultat din moartea lui Dumnezeu, din eclipsă vieții transcendente, decât pentru o minoritate foarte redusă (din care eu fac parte). Acest vid face ca lumea să fie mai distructivă şi mai barbară decât este normal. Deşi sunt în favoarea credinței, în general religiile mă fac să-mi astup nasul, pentru că toate acestea implică spirit procesional de turmă şi abdicarea de la independența spirituală. Toate acestea restrâng libertatea umană şi au pretenția de a pune frâu dorințelor. Recunosc că, din punct de vedere estetic, religiile poate că cea catolică mai mult decât toate celelalte, cu frumoasele ei catedrale, ritualuri, liturghii, podoabe, reprezentări, iconografii, muzici tind să fie nişte surse semețe de plăcere care dezmiardă ochii, sensibilitatea, ațâță imaginația şi ne incendiază gândurile ascunse. Însă în toate acestea se ascunde întotdeauna un cenzor, un comisar, un fanatic şi rugurile şi cleştii Inchiziției. Este adevărat, totodată, că, fără interdicțiile, păcatele şi amenințările lor de ordin moral, dorințele cea sexuală, mai presus de toate nu ar fi atins rafinamentul pe care l-au avut în anumite epoci. Pentru că, şi aceasta nu este teorie, ci practică, grație unui modest sondaj personal cu orizont limitat, afirm că se face mult mai bine dragoste în țările religioase decât în cele laice (mai bine în Irlanda decât în Anglia, în Polonia decât în Danemarca), şi la catolici decât la protestanți (în Spania şi Italia mai bine decât în Germania sau Suedia) şi că au de zece ori mai multă imaginație,

îndrăzneală şi delicateţe femeile care au trecut prin şcoli de măicuţe decât cele care au studiat în şcoli laice (Roger Vailland a teoretizat acest aspect în Le regará froid). Lucrecia nu ar fi Lucrecia care m-a umplut de o fericire inestimabilă, noapte şi zi (însă în special în timpul nopţii) de-a lungul a zece ani, dacă de copilăria şi adolescenţa ei nu s-ar fi ocupat călugăriţele extrem de severe de la Sagrado Corazón, printre ale căror învăţături figura şi cea potrivit căreia era un păcat că o copilă să se aşeze cu genunchii desfăcuţi. Aceste sclave sacrificate ale Domnului, cu exacerbata lor susceptibilitate şi cazuistica în domeniul amoros, au format de-a lungul istoriei dinastii de Mesaline. Binecuvântate să fie!

Şi atunci? Cum rămâne? Eu nu ştiu cum rămâne cu tine, iubite coleg (ca să folosesc altă expresie ce provoacă vomă). Eu mă mulţumesc cu contradicţia mea, care la rândul ei este, la urma urmei, o sursă de plăcere pentru un spirit neastâmpărat şi inclasificabil ca al meu. Împotriva instituţionalizării sentimentelor şi a credinţei, dar în favoarea sentimentelor şi a credinţei. În afara bisericilor, dar curios şi invidios pe ele, şi profitor stăruitor a ceea ce mi-ar putea împrumuta pentru a îmbogăţi lumea fanteziilor mele. Îţi semnalez că sunt un admirator pe faţă al acelor principii ale Bisericii care au fost în stare să împace la cel mai înalt nivel purpuriul şi spermă. Caut prin caietele mele şi-l găsesc, ca exemplu, pe acel cardinal despre care a scris cinstitul Azorin: „Sceptic rafinat, râdea pe ascuns de farsă în care trăia şi se miră din când în când cum de nu se termină prostia umană care întreţinea cu banii ei acea comedie extraordinară”. Nu este aceasta aproape un basorelief al faimosului cardinal de Berras, ambasador al Franţei în Italia în secolul al XVTfi-lea, care a împărţit în Veneţia două călugăriţe lesbiene cu Giacomo Casanova (vezi Memoriile lui) şi l-a primit la Roma pe Marchizul de Sade fără să ştie despre cine este vorba, când acesta, fugar din Franţa din cauza exceselor sale libertine, străbătea Italia ascuns sub identitatea falsă de Conte de Mazan?

Însă văd că deja căşti, pentru că aceste nume cu care te bombardez Ayn Rând, Vailland, Azorân, Casanova, Sade, Bernis sunt pentru tine nişte zgomote neinteligibile, astfel că scurtez şi pun punct acestei misive (pe care, linişteşte-te, nu o voi trimite).

Multe prânzuri şi plăci, rotarule.

MIROSUL VĂDUVELOR

În noaptea umedă, înfiorată de agitația mării, don Rigoberto se trezi brusc, ud de sudoare: şobolanii nenumărați de la templul Karniji, convocați de loviturile vesele de clopot ale brahmanilor, veneau la gustarea de după-masă. Cazanele enorme, havuzele de metal, blidele de lemn fuseseră deja umplute cu bucățele de carne sau cu sirop lăptos, mâncarea lor preferată. Din toate crăpăturile pereților de marmură, găuriți pentru ei şi echipați cu mănunchiuri de paie pentru confortul lor de către călugării cucernici, mii de rozătoare gri ieşeau din cuiburile lor, avide. Călcându-se, unele peste celelalte, se grăbeau spre recipiente. Se scufundau în ele pentru a linge siropul, muşcau bucățile de carne şi, cei mai rafinați, smulgeau cu incisivii lor albi bucățele de pielițe şi bătături de pe picioarele goale. Sacerdoții îi lăsau s-o facă, flatați să poată contribui cu acele surplusuri de pe pielea lor la plăcerea şobolanilor, încărnări de bărbați şi femei ce dispăruseră.

Templul fusese construit pentru ei acum cinci sute de ani în acest colț nordic al Rahastanului hindus, în onoarea lui Lakhan, fiul zeiței Karniji, flăcău chipeş care s-a transformat într-un şobolan gras. De atunci, în spatele construcției impunătoare cu porți argintii, podele din marmură, pereți şi cupole maiestuoase, spectacolul avea loc de două ori pe zi. Acolo se afla acum marele brahman, Chotu-Dan, ascuns sub zecile de animale gri care i se urcau pe umeri, brațe, picioare, spate, direct spre imensul cazan cu sirop pe marginea căruia era aşezat. Însă ceea ce îi întorcea stomacul şi aproape că-l făcea să vomite pe don Rigoberto era mirosul. Densă, învăluitoare, mai răufăcătoare ca baliga de catâr, duhoarea gropii de gunoi sau a stârvului în putrefacție, putoarea acelei gloate brune se afla acum în adâncul lui. Îi traversa spatele odată cu venele, cu transpirația glandelor, băltea în crăpăturile cartilagiilor şi în măduva oaselor. Trupul lui se transformase în templul de la Karniji. „Sunt sufocat de mirosul de şobolani”, se sperie.

Sări din pat în pijama, fără să-şi pună halatul, doar papucii, şi fugi în biroul său, să vadă dacă răsfoind vreo carte, privind vreo gravură, ascultând muzică sau mâzgălindu-şi caietele, alte imagini le vor exorciza pe cele care supraviețuiseră coşmarului.

Avu noroc. În primul caiet pe care-l deschise, un citat ştiințific explica o varietate de anofeli a căror caracteristică mai bătătoare la ochi era aceea de a

percepe mirosul femelelor de la distanțe incredibile. „Sunt unul dintre ei”, gândi, deschizându-şi nările şi adulmecând. „Pot chiar acum, dacă îmi propun, să o miros pe Lucrecia adormită în Olivar de Sân Isidro, şi să diferențiez cu claritate secrețiile pielii capului, ale axilelor sau pubisului ei.” însă dădu peste alt miros benign, literar, plăcut, plin de fantezie care începu să risipească, precum vântul din zori risipeşte ceața nocturnă, duhorile viclene ale visului. Un miros sfânt, teologic, foarte elegant, emanat de Introducere în viața devotată, de Francisc de Sales, în traducerea lui Quevedo: „Lămpile care au ulei aromatic emană un miros mai plăcut atunci când sunt stinse. La fel, văduvele a căror dragoste a fost pură în timpul căsătoriei vor împrăştia mirosul minunat şi aromat al virtuții castității, când lumina, adică soțul, este stinsă de către moarte”. Acea aromă de văduve caste, melancolie impalpabilă a trupurilor condamnate la monolog fizic, emanație nostalgică a dorințelor nesatisfăcute, îl îngrijoră. Ferestruicile naşului său zvâcniră cu zel, încercând să reconstruiască, să detecteze, să extragă din ambient vreo urmă a prezenței ei. Simplă idee a acestui miros de văduvă îl trezi. Evaporă rămăşițele coşmarului, îi fură somnul, îi redă spiritului său o sănătoasă încredere. Şi îl făcu să creadă de ce? În acele doamne care pluteau printre râuri de stele, ale lui Klimt, femei mirositoare, cu figuri năzdrăvane acolo erau Goldfish, femela-peştişor colorat şi Danae, prefăcându-se că doarme şi arătându-şi cu simplitate un fund curbiliniu de chitară. Niciun pictor nu ştiuse să picteze mirosul femeilor la fel ca bizantinul vienez; femeile lui aeriene şi arcuite întotdeauna îi intraseră în memorie prin ochi şi prin nas deopotrivă. (Şi, apropo, nu sosise clipa să înceapă să se îngrijoreze pentru nemăsuratul interes pe care-l exercita asupra lui Fonchito celălalt vienez, Egon Schiele? Poate că da, dar nu în acest moment.)

Emana trupul Lucreciei acel miros sfânt salezian de când se separaseră? Dacă era aşa, încă o iubea. Pentru că acest miros, după Sfântul Francisc de Sales, era mărturia unei fidelități amoroase care transcende mormântul. Atunci nu-l înlocuise. Da, era în continuare „văduvă”. Zvonurile, infidelitățile, acuzațiile care ajungeau până la el inclusiv bârfa lui Fonchito cu privire la amanții recent achiziționați ai Lucreciei erau calomnii. Inima i se strânse, în timp ce mirosea împrejurimile cu ferocitate. Era acolo? îl detectase? Era mirosul Lucreciei? Nu. Era cel al nopții, umezeala, cărțile, uleiurile, lemnele, țesăturile şi pieile din birou.

Încercă să readucă din trecut şi din nicăieri, închizând ochii, mirosurile

nocturne pe care le inspirase în aceşti zece ani, arome care îl desfătaseră atât de mult, parfumuri care-l apăraseră împotriva pestilentei şi urâțeniei atotdomnitoare. Depresia puse stăpânire pe el. Veniră să-l consoleze nişte versuri ale lui Neruda, când întoarse pagina aceluiaşi caiet:

Y por verte orinar, en la oscuridad, en el fondo de la casă, como vertiendo una miel delgada, tremula, argentina, obstinada, cuántas veces entregaría este coro de sombras que poseo, y el ruido de espadas inútiles que se oye en mi alma…14

Nu era extraordinar faptul că poemul cu aceste versuri se numea Tangoul văduvului? Pe nesimțite, o întrezări pe Lucrecia, aşezată pe vasul closetului, şi auzi vesela clipoceală de pipi în adâncul recipientului, care-l primea sunând mulțumit din clopoței. Desigur, tăcut, ghemuit în colț, absorbit, într-o concentrare mistică, ascultând şi mirosind, se afla acolo şi fericitul beneficiar al acelei emanații şi al acelui concert lichid: Manuel cel cu protezele! Însă în acel moment apăru Gulliver, salvând-o pe împărăteasa din Lilliput din palatul ei în flăcări printr-un pişat spumos. Se gândi la Jonathan Swift, care a trăit obsedat de contrastul dintre frumusețea trupului şi oribilele funcții corporale. Caietul amintea cum, în cea mai cunoscută poezie a lui, un amant explica de ce a hotărât să-şi părăsească iubita, prin aceste versuri:

Nor wonder how I lost my wits;
Oh! Celia, Celia, Celia shits

„Ce dobitoc”, dădu el sentința. Şi Lucrecia shited şi asta, în loc s-o degradeze, o făcea să crească în ochii şi nările lui. Preț de câteva secunde, odată cu primul surâs al nopții desenate pe figura sa, memoria lui inspiră vaporii lăsați în urmă de trecerea fostei sale soții prin sala de baie. Deşi acum se amestecă în aceasta şi sexologul Havelock Ellis, a cărui cea mai ascunsă fericire era, potrivit caietului, să-şi asculte iubita lichefiindu-se, proclamând în corespondența lui că cea mai fericită zi din viața sa a fost aceea în care soția binevoitoare, protejată de bogatele fuste victoriene care o acopereau, a urinat pentru el printre trecători neavizați, nereverențios, la picioarele amiralului Nelson, sub privirile

---

14 (sp.) Şi pentru a te vedea urinând, pe întuneric, în fundul casei, ca vărsând o miere subţire, tremurătoare, argintie, încăpăţânată, de câte ori n-aş dărui acest cor de umbre ce mă însoţesc şi zgomotul de spade inutile ce se aude în sufletul meu... [n. tr.]. (Din motive ce ţin de tema acestui subcapitol, autorul modifică un cuvânt din textul poeziei, înlocuind „auzi" prin „vedea" [n. red])

monumentalilor lei de piatră din Trafalgar Square.

Însă Manuel nu fusese poet ca Neruda, nici moralist precum Swift, nici sexolog ca Ellis. Era un biet castrat. Sau mai degrabă un eunuc? Diferență abisală între aceşti refuzați ai fecundării. Unul încă mai avea un falus şi erecție, iar celălalt pierduse instrumentul şi funcția de reproducere şi afişa un pubis neted, curbat şi feminin. Ce era Manuel? Eunuc. Cum a putut Lucrecia să-i ofere acel lucru? Generozitate, curiozitate, compasiune? Său viciu şi morb? Sau toate aceste lucruri combinate? Ea îl cunoscuse înainte de accidentul celebru, când Manuel câştiga campionate de motocicletă echipat cu o cască strălucitoare şi un combinezon de plastic, cocoțat pe cal mecanic de tuburi, ghidon şi roți, cu nume mereu japonez (Honda, Kawasaki, Suzuki sau Yamaha), catapultându-se cu zgomot de flatulație asurzitoare peste câmpuri se numea motocross –, deşi obişnuia să participe şi în babilonii precum Trail şi Enduro, această ultimă probă având suspecte reminiscențe de albigenzi cu două sute sau trei sute de kilometri la oră. Survolând şanțuri, suind dealuri, răscolind nisipuri şi sărind peste stânci sau prăpăstii, Manuel câştiga trofee şi apărea fotografiat în ziare, scoțând dopurile de la sticlele de şampanie, cu modele care-l sărutau pe obraji. Până când, într-una dintre aceste demonstrații de prostie curată, zbură prin aer, imediat după ce urcase ca un bolid o colină greşită, în vârful căreia îl aştepta nu un tobogan liniştitor cu nisipuri amortizante, aşa cum credea el, naiv, ci o prăpastie cu stânci. Căzu în ea, zbierând o înjurătură arhaică (Mă-sa-n cur!) pe când zbura încălecând armăsarul său de metal direct spre adâncuri, la fundul cărora ajunse cu mult zgomot câteva secunde după aceea, într-o huruială de oase şi fiare care se zdrobeau, se rupeau şi se făceau aşchii. Miracol! Capul i-a rămas intact; dinții, neatinşi; vederea şi auzul, deloc afectate; folosirea extremităților, oarecum slăbită din cauza oaselor rupte şi a muşchilor sfâşiați şi tasați. Pasivul rămase concentrat compensatoriu în zona genitală, care monopoliza avariile. Piulițe, cuie şi şuruburi îi perforară testiculele în ciuda suspensorului elastic care le proteja şi făcură din ele o substanță hibridă, ceva între melasă şi ratatouille, în aşa hal că pețiolul virilității sale fu retezat din rădăcină de un material ascuțit care ironii de-ale vieții poate că nici nu provenea de la motocicletă iubirilor şi triumfurilor sale. Atunci ce anume l-a castrat? Crucifixul gros şi ascuțit pe care-l purta asupra lui pentru a convoca protecția divină atunci când îşi demonstra vitejiile de motociclist.

Chirurgii îndemânatici din Miami îi sudară oasele, lungiră ceea ce se micşorase şi micşorară ceea ce se lungise, coaseră ceea ce se rupsese şi îi reconstruiră, din bucăți de carne smulse din glutean, un organ genital artificial. Era mereu dur, dar numai de formă, o montură de piele pe o proteză de plastic. „Multă prestanță şi puține nuci, sau, ca să fiu matematic, nicio nucă", se descarcă don Rigoberto. Îi ajuta doar ca să urineze, nici măcar atunci când voia, ci de fiecare dată când bea câte ceva, şi cum sărmanul Manuel nu avea nicio putere pentru a împiedica această scurgere constantă a lichidelor sale să-i ude turul pantalonilor, purta agățată, sub formă de pălărioară sau accesoriu, o punguță de plastic care-i capta lichidele. În afară de acest inconvenient, eunucul ducea o viață foarte normală şi fiecare nebun cu păsărică lui încă stăpânită de motociclete.

— Îl vei mai vizita din nou? întrebă don Rigoberto, oarecum bosumflat.

— M-a invitat la un ceai şi, ştii deja, este un prieten bun de care îmi pare foarte rău, îi explică doña Lucrecia. Dacă te deranjează, nu mă duc.

— Du-te, du-te, îşi ceru el scuze. După aceea îmi povesteşti?

Se ştiau de copii. Proveneau din acelaşi cartier şi fuseseră iubiți pe vremea când erau la liceu şi a fi iubiți consta în a se plimba mână în mână duminicile după slujba de la ora unsprezece în Parcul Central din Miraflores şi în părculețul Salazar imediat după un matineu sincopat de săruturi şi câte un pipăit timid şi delicat în sala de cinematograf.

Şi erau logodiți când Manuel îşi comitea isprăvile pe roți, apărea fotografiat în paginile sportive şi fetele frumoase mureau după el. Atitudinea lui sentimentală fluşturatică o scoase din sărite pe Lucrecia, care rupse logodna. Nu se mai văzuseră până la accident. Ea se duse să-l viziteze la spital, ducându-i o cutie de Cadbury. Reluară relația, de data asta doar de prietenie aşa crezuse don Rigoberto, până când descoperise lichidul adevăr care a continuat şi după căsătoria donei Lucrecia.

Don Rigoberto îl zărise cândva, în spatele vitrinei magazinului său înfloritor de vânzare-cumpărare de motociclete importate din Statele Unite şi Japonia (mărcilor nipone hieroglifice le adăugase mărcile americane Harley Davidson şi Triumph şi cea germană B.M.W.), pe marginea şanțului, ajungând aproape de Javier Prado. Nu mai participă în campionate ca pilot, dar, cu sadomasochism evident, a rămas legat de acest sport ca promotor şi sponsor al neortodoxelor

masacre şi măceluri. Don Rigoberto îl vedea în jurnalele de televiziune coborând un steag ridicol în pătrățele, cu aerul că dă startul Primului Război Mondial; la liniile de plecare sau de sosire ale curselor sau înmânând învingătorului o cupă suflată cu argint fals. Această transladare de la participant la oblăduitor al unor astfel de evenimente îi astâmpăra castratului în opinia Lucreciei atracția vicioasă față de motocicletele arătoase.

Şi cealaltă? Cealaltă lipsă? i-o astâmpăra ceva, cineva? Sistematic, în după-amiezele în care conversau, bând ceai cu prăjiturele, Manuel păstra o discreție remarcabilă cu privire la acest subiect, pe care Lucrecia evident că nu comitea eroarea să-l menționeze. Conversațiile lor se rezumau la bârfe, reminiscențe ale copilăriei petrecute în Miraflores şi ale unei adolescente trăite în San Isidro, despre vechi vecini de cartier care se căsătoreau, se descăsătoreau, se recăsătoreau, se îmbolnăveau, făceau copii şi uneori mureau, presărate cu comentarii de actualitate despre ultimul film, ultimul disc, dans la modă, căsătorie sau faliment catastrofal, escrocheria recent descoperită sau ultimul scandal cu droguri, coarne sau SIDA. Până când, într-o zi mâinile lui don Rigoberto dădeau rapid foile caietului în căutarea unei adnotări care să corespundă secvenței de imagini aflate deja în desfăşurare în mintea sa febrilă dona Lucrecia îi descoperise secretul. Îl descoperise, cu adevărat? Sau Manuel a făcut în aşa fel ca ea să-l creadă când, de fapt, nu făcea altceva decât să pună piciorul în capcana pe care i-o pregătise? Treaba este că într-o zi, bând ceai în casa lui din La Planicie, înconjurați de eucalipți şi dafini, Manuel o făcu pe Lucrecia să intre în camera de serviciu. Pretextul? Să-i arate o fotografie de la o partidă de volei de la Colegiul San Antonio, făcută cu ani în urmă. Acolo a avut ea o surpriză de proporții. Un raft întreg cu cărți ce tratau subiectul înspăimântător al castrării şi al eunucilor! O bibliotecă specializată! În toate limbile şi, mai ales, în limbi pe care Manuel nu le înțelegea, el ştiind doar spaniola în varianta ei peruană, şi, mai exact, miraflorino-sanisidriană. Şi o colecție de discuri şi CD-uri cu aproximații sau simulări ale vocilor de castrați.

— A devenit un specialist în acest subiect, i-a povestit ea lui don Rigoberto, extrem de incitată de această descoperire.

— Din motive lesne de înțeles, deduse el.

Fusese aceasta o parte a strategiei lui Manuel? Căpățâna lui don Rigoberto încuviință, în micul cerc al candelei. Normal. Pentru a crea o intimitate

scabroasă, o complicitate în cele interzise care să-i permită mai apoi să implore îndrăzneață favoare. Îi mărturisise simulând inferioritatea sau cu ezitări de timid ori poate şi una şi alta? că, de la brutala intervenție chirurgicală, subiectul îl obsedase în aşa măsură încât devenise preocuparea centrală a existenței sale. Se transformase într-un mare cunoscător, capabil să peroreze ore în şir pe această temă, abordind-o din perspectivă istorică, religioasă, fizică, clinică, psihoanalitică. (Auzise fostul motociclist vorbindu-se despre vienezul de pe divan? Înainte, nu; după aceea, da, şi chiar citise ceva de el, deşi nu înțelesese niciun cuvânt.). În timpul conversațiilor care-i cufundau pe amândoi tot mai mult într-o companie plăcută în cursul acestor, în aparență inocente, reuniuni de la ora ceaiului, Manuel îi explică Lucreciei diferența dintre eunuc, variantă în principal arabă aplicată încă din Evul Mediu gărzilor seraiurilor, pe care ablațiunea neîndurătoare a falusului şi testiculelor îi făcea căşti, şi castrat, versiune occidentală, apostolică şi romană, ce consta în a priva doar de ouțe lăsând restul la locul lui victimă operației, pe care nu doreau s-o lipsească de copulare, ci, pur şi simplu, să împiedice transformarea vocii copilului care, odată ajunsă la adolescență, scade cu o octavă. Manuel îi povesti Lucreciei anecdota, pe seama cărora amândoi se amuzaseră, unui castrați pe nume Cortona, care i-a scris Papei Inocențiu XI cerându-i voie să se căsătorească. El susținea că operația de castrare îl făcuse nedemn pentru distracțiile grosolane. Sanctitatea sa, care nu era deloc un fraier, scrise cu mâna lui pe marginea cererii: „Să vă castreze mai bine”. („Aceştia erau Papi”, se bucură don Rigoberto.)

El, el, Manuel, as al motocicletelor, cu prilejul invitațiilor la ceai, pozând în om modern ce critica Biserica, îi explicase Lucreciei că emasculația fără scopuri războinice, cu obiective artistice, a început să se practice în Italia odată cu secolul al XVII-lea, ca urmare a interdicției Bisericii de a exista voci feminine la ceremoniile religioase. Această cenzură a creat necesitatea unui hibrid, bărbatul cu voce de femeie („voce căprească” sau „falset” „între vibrantă şi tremurătoare”, explica în caiet expertul Carlos Gomez Amat), ceva posibil de fabricat prin intermediul unei operații pe care Manuel a descris-o şi a probat-o cu documente, între ceşti de cafea şi turtă dulce. Exista modalitatea primitivă, scufundarea copiilor cu voce bună în apă înghețată pentru a controla hemoragia şi castrarea lor de mântuială cu pietre de frământat („Vai, vai!” țipă don Rigoberto, uitând de şobolani şi de cât de bine dispus era) şi cea sofisticată. Adică: chirurgul-bărbier,

anesteziind copilul cu laudanum, cu briciul proaspăt ascuțit îi secționa regiunea inghinală şi scotea de acolo delicatele bijuterii. Ce efecte producea operația asupra copiilor psalmişti care supraviețuiau? Obezitatea, mărirea toracelui şi o voce ascuțită şi puternică, precum şi un diez neobişnuit; unii castrați, precum Farinelli, emiteau arii fără să respire timp de peste un minut. În întunericul liniştitor al biroului, cu murmur marin pe fundal, don Rigoberto auzi, mai degrabă distrat şi curios decât încântat, vibrația acelor corzi vocale care, într-un sunet acut extrem de subțire, se prelungea nedefinită, ca o rană profundă în noaptea barranquină. Acum da, o mirosi pe Lucrecia.

„Manuel cel cu proteza, otrăvit de către moarte", gândi puțin după aceea, încântat de descoperirea lui. Însă îşi aminti imediat ce citase. Otrăvit de către moarte? În timp ce mâinile lui căutau în caiet, memoria reconstruia localul plin de fum şi aglomerat din clubul creol în care l-a târât Lucrecia în acea noapte neobişnuită. Fusese una dintre puținele imersiuni memorabile în lumea nocturnă a distracției, în strania țară căreia îi vindea polițe de asigurări, a sa din punct de vedere administrativ, împotriva căreia ridicase această enclavă şi de care, grație unor eforturi discrete, dar monumentale, reuşise să ştie foarte puțin. Aici erau versurile valsului Desdén15:

Desdeñoso, semejante a los dioses yo seguiré luchando por mi suerte sân escuchar las espantadas voces de los envenenados de la muerte.16

Fără chitară, tobă şi vocea sincopată a cântărețului, se pierdea ceva din îndrăzneala lugubră şi narcisistă a bardului compozitor. Însă, chiar şi fără muzică, se păstrau vulgaritatea genială şi filosofia misterioasă. Cine compusese acest vals creol „clasic", după cum îl calificase Lucrecia când încercase să afle? Aflase: locuia în Chiclayo şi se numea Miguel Paz. Îşi imagină un creol scund, necioplit şi somnambul, cu eşarfă la gât şi chitară pe umăr, care făcea serenade şi dormea în cloaca satului între talaş şi vomă, cu gâtul distrus de cât cântase toată noaptea. În orice caz, bravo! Nici Vallejo şi nici Neruda la un loc nu ar fi produs ceva comparabil acestor versuri care, în plus, se dansau. Simți că-l apucă râsul şi se grăbi să-l prindă pe Manuel cel cu proteza, care începuse să-i scape.

Abia după multe conversații la ceas de seară stropite cu ceai, imediat după ce revărsase asupra donei Lucrecia informațiile sale enciclopedice despre eunucii

---

15 Aroganţă, dispreţ.

16 (sp.) Semeţ, asemeni zeilor / Voi continua să lupt pentru-a mea soartă / Fără s-ascult glasurile înfricoşate / Ale otrăviţilor de către moarte [n. tr.].

turci şi egipteni şi castrați napolitani şi romani, fostul motociclist („Manuel cel cu proteză, Pipi perpetuu, Umedul, Picurătorul, cel cu Pălărioara, Punga Lichidă”, improviza don Rigoberto, cu un umor ce se perfecționa cu fiecare secundă) făcu pasul cel mare.

— Şi care a fost reacția ta când ți-a povestit acel lucru? Tocmai văzuseră, la televizorul din dormitor, Senso[17], o frumoasă melodramă stendhaliană de Visconti, don Rigoberto îşi ținea soția pe genunchi, ea în cămaşă de noapte şi el în pijama.

— Am rămas proastă, răspunse dona Lucrecia. Crezi că este posibil?

— Dacă ți-a povestit-o frământându-şi mâinile şi cu glas tânguitor, trebuie să fie. De ce te-ar minți?

— Sigur, nu avea niciun motiv, toarse ea, întorcându-se. Dacă mă mai săruți aşa pe gât, țip. Ceea ce nu înțeleg este de ce mi-a povestit aşa ceva.

— Era primul pas, gura lui don Rigoberto escaladă gâtul călduț până ajunse la ureche, sărutând-o şi pe aceasta: Următorul ar fi să-ți ceară să-l laşi să te privească sau, cel puțin, să te audă.

— Mi-a povestit pentru că i-a făcut bine să-mi împărtăşească secretul, încercă să-l îndepărteze Lucrecia şi pulsul lui don Rigoberto o luă razna. Ştiind că eu ştiu, se simte mai puțin singur.

— Punem pariu că la ceaiul următor îți face propunerea? insistă soțul ei, sărutându-i încet urechea.

— Aş ieşi din casa lui trântind uşa se răsuci în brațele lui dona Lucrecia, hotărându-se să-l sărute şi ea. Şi nu m-aş mai întoarce.

Nu a făcut nimic din aceste două lucruri. Manuel cel cu proteza i-a cerut-o cu atâta umilință servilă şi tânguire de victimă, cu atâtea scuze şi explicații atenuante, că ea nu avusese curajul (nici măcar cheful?) să-l jignească. I-a spus ea „Uiți că sunt o doamnă decentă şi măritată?” Nu. Sau poate „Abuzezi de prietenia noastră şi distrugi buna părere pe care o aveam despre tine?” Nici măcar. S-a mulțumit să-l liniştească pe Manuel, care, palid, ruşinat, o rugă să nu i-o ia în nume de rău, să nu se supere, să nu-l lipsească de prietenia ei atât de prețuită. O manevră de înaltă strategie şi încununată de succes, deoarece, înduioşată de atâta psihodramă, Lucrecia luă din nou ceaiul cu el don Rigoberto simți ace de acupunctura în tâmple şi termină prin a-i face pe plac. Cel otrăvit de

---

[17] roman al lui Camillo Boito [n. tr.].

către moarte ascultă acea muzică argintie, fu îmbătat de arpegiul lichid. Doar a ascultat? Nu cumva a şi văzut?

— Îți jur că nu, protestă dona Lucrecia, băgându-se în el şi vorbindu-i la piept. În cel mai negru întuneric. Aceasta a fost condiția mea. Şi a îndeplinit-o. Nu a văzut nimic. A auzit.

În aceeaşi poziție văzuseră o înregistrare video cu Carmina Burana, la Opera din Berlin, dirijată de Seiji Ozawa şi corurile din Beijing.

— Aşa o fi, răspunse don Rigoberto, cu imaginația ațâțată de latinele vibrații ale corurilor (existau castrați între aceşti corişti cu ochi alungiți?). Însă şi de faptul că Manuel îşi desfăşurase viziunea într-o manieră extraordinară. Şi că, deşi tu nu-l vezi, el te vede.

— Dacă facem presupuneri, totul este posibil încă îl mai contrazise, fără prea multă convingere, dona Lucrecia. Dar dacă a văzut, nu a văzut aproape nimic.

Mirosul era aici şi nu există nicio îndoială: corporal, intim, uşor marin şi cu reminiscențe de fruct. Închizând ochii, îl aspiră cu lăcomie, cu nările foarte deschise. „Miros sufletul Lucreciei”, gândi, înduioşat. Clipocitul vesel al şiroiului în vas nu înfrâna acea aromă, abia dacă nuanța cu un retuş fiziologic ceea ce reprezenta o degajare de umori glandulare ascunse, transpirații cartilaginoase, secreție a muşchilor care se condensau şi se confundau într-un efluviu dens, curajos, domestic. Lui don Rigoberto îi aminti de cele mai îndepărtate momente ale copilăriei sale o lume de scutece şi tâlc, vomitări şi excremente, colonii şi bureți îmbibați cu apă călduță, un sân darnic şi de nopțile de întrepătrundere cu Lucrecia. Ah, da, cât de bine îl înțelegea pe motociclistul ciuntit. Însă nu era neapărată nevoie să fi un emul al lui Farinelli, nici să fi trecut prin procedura protezei pentru a asimila această cultură, pentru a te converti la această religie şi, precum otrăvitul Manuel, ca văduvul Neruda, ca atâția anonimi rafinați ai auzului, mirosului, fanteziei (se gândi la prim-ministrul Indiei, nonagenarul Rarji Desai, care-şi citea discursurile cu pauze, pentru a lua mici guri din propriul pipi; „ah, de-ar fi fost al soției lui!”), pentru a te simți ridicat la cer, văzând şi auzind ființa iubită, ghemuită sau aşezată, interpretând această ceremonie, aparent anodină, funcțională, de golire a unei băşici, sublimată în spectacol, în dansul amoros, ca introducere sau post-seriptum (pentru Manuel cel decapitat, succedaneu) al actului iubirii. Lui don Rigoberto i se umplură ochii de lacrimi.

Redescoperi tăcerea şlefuită a nopții barranquine şi singurătatea în care se afla, între gravuri şi cărți autiste.

— Lucrecia dragă, pe ce ai mai sfânt, rugă, imploră, sărutând părul despletit al iubitei lui. Urinează şi pentru mine.

— Mai întâi trebuie să verific dacă, odată uşile şi ferestrele închise, baia rămâne complet pe întuneric, spuse dona Lucrecia, cu pragmatismul unui executor testamentar. Când va fi momentul, te voi chema. Să intri fără zgomot, ca să nu mă întrerupi. Te vei aşeza în colț. Nu te vei mişca şi nu vei spune un cuvânt. Până atunci, cele patru pahare de apă vor începe să-şi facă efectul. Nicio exclamație, nicio şoaptă, nici cea mai mică mişcare, Manuel. În caz contrar, voi pleca şi nu voi. Mai călca niciodată în această casă. Poți rămâne în colțul tău în timp ce mă şterg şi îmi aranjez hainele, în clipa în care ies, apropie-te, târându-te, şi, drept mulțumire, sărută-mi picioarele.

O făcuse? Cu siguranță. Se târâse către ea pe pardoseala cu dale şi îşi apropiase gura de pantofi cu recunoştință de câine. Apoi, se va spăla pe mâini şi pe față şi, cu ochii umezi, se va duce după Lucrecia în salon pentru a-i spune, unsuros, că-i lipsesc cuvintele, ceea ce făcuse pentru el, fericirea incomensurabilă. Şi, copleşind-o cu elogii, îi va povesti că, în realitate, era aşa de copil, nu doar de la căderea în prăpastie. Accidentul îi permisese să-şi asume ca sursă unică de plăcere ceea ce, înainte, îi producea o ruşine atât de mare încât o ascundea de ceilalți şi de el însuşi. Totul începuse când era foarte mic şi dormea în camera surioarei lui, iar dădaca se trezea în miez de noapte să se uşureze. Nu se obosea să închidă uşa; el auzea foarte clar pârâiaşul şopotitor, cristalin, ce ricoşa, care-i cânta să adoarmă şi-l făcea să se simtă ca un îngeraş în cer. Era cea mai frumoasă, cea mai melodioasă, cea mai duioasă amintire a copilăriei lui. Ea îl înțelegea, nu-i aşa? Magnifică Lucrecia înțelegea totul. Nimic nu o speria la ițele ca de labirint ale capriciilor umane. Manuel ştia asta; de aceea o admira şi de aceea îndrăznise să-i ceară aşa ceva. Fără tragedia motociclistă, nu ar fi făcut-o niciodată. Pentru că, în ceea ce priveşte dragostea şi sexul, până la zborul cu motocicleta înspre abisul stâncos, viața lui fusese un coşmar. Ceea ce-i înfierbânta cu adevărat era ceva ce niciodată nu îndrăznise să ceară fetelor decente, îl negociase doar cu prostituatele. Şi, chiar plătind, câte umiliri suportase, râsete, batjocuri, priviri disprețuitoare sau ironice care-l stânjeneau şi-l făceau să se simtă un gunoi.

Acesta era motivul pentru care o rupsese cu multe iubite. Toate au refuzat să-i dea acest premiu extraordinar pe care dona Lucrecia tocmai i-l acordase: pârâiaşul de pipi. Un hohot de râs compătimitor îl scutură pe don Rigoberto. Biet nefericit! Cine şi-ar fi închipuit, printre frumuseţile sculpturale care ieşeau, râdeau şi se îndrăgosteau de astrul sportiv, că somitatea motorcrossului, călăreţul de oţel, nu voia să le mângâie, să le despoaie, nici să le sărute şi nici să le penetreze: ci doar să le audă în vespasiană. Iar nobilă, mărinimoasa Lucrecia făcuse pipi pentru sărmanul Manuel! Acea micţiune va rămâne gravată în memoria lui precum faptele eroice din cărţile de istorie, precum minunile din vieţile sfinţilor. Lucrecia iubită! Lucrecia condescendentă cu slăbiciunile umane! Lucrecia, nume roman ce însemna norocoasa! Lucrecia? Mâinile lui întorceau grăbit paginile caietului şi referinţa nu întârzie să apară:

„Lucrecia, nobilă romană, faimoasă pentru frumuseţea şi virtutea ei. A fost violată de Sextus Tarquinius, fiul regelui Tarquinius cel Mândru. Imediat după ce le-a spus tatălui şi soţului cum a fost insultată, îndemnându-i s-o răzbune, s-a omorât în prezenţa lor, înfigându-şi un pumnal în piept. Sinuciderea Lucreciei a provocat expulzarea Regilor Romei şi instaurarea Republicii, în anul 509 î. Hr. Figura Lucreciei s-a transformat într-un simbol al pudorii şi onestităţii şi, mai presus de orice, al soţiei cinstite.”

„Este ea, este ea”, gândi don Rigoberto. Soţia lui putea declanşa cataclisme istorice şi se putea perpetua ca simbol. Al soţiei cinstite? Dacă cinstea nu este înţeleasă în sens creştin, desigur. Ce soţie ar fi împărtăşit cu atâta devoţiune fabulaţiile soţului ei aşa cum o făcuse ea? Niciuna. Şi treaba cu Fonchito? Mă rog, mai bine să ocolim aceste nisipuri mişcătoare. Şi în ultimul rând, nu rămăsese totul în familie? Ar fi procedat ea ca matroana romană, dacă ar fi fost violată de Sextus Tarquinius? Un fior rece trecu prin inima lui don Rigoberto. Cu o grimasă de teamă, se chinui să alunge imaginea Lucreciei întinsă pe podea, cu inima străpunsă de un pumnal. Pentru a o goni, se întoarse la motociclistul aţâţat de distilaţia vezicilor de femei. Doar femei? Sau şi bărbaţi? îl tulbura în egală măsură spectacolul unui domn ce erupe?

— Niciodată, mărturisi pe loc Manuel, cu un ton atât de sincer că dona Lucrecia îl crezu.

În fine, nu era adevărat că viaţa îi fusese un coşmar din cauza acestei nevoi (cum s-o numească pentru a nu-i spune viciu?). Făcând abstracţie de panorama

desértica a insatisfacțiilor şi frustrărilor, au existat momente balsamice, efervescente, oferite aproape mereu de întâmplare, compensații modeste ale frământării lui. De exemplu, acea spălătoreasă de a cărei figură Manuel îşi aducea aminte cu afecțiunea cu care îți aminteşti de acele mătuşi, bunici sau naşe mai legate de căldura copilăriei. Venea să spele rufe, de două ori pe săptămână. Suferea probabil de cistită pentru că, în fiecare clipă, fugea din spălătorie sau de la masa de călcat către mică baie de serviciu de lângă cămară. Acolo se află copilul Manuel, mereu alert, urcat în pod, cu fața lipită de podea, ascuțind u-şi auzul. Venea concertul, cascada zgomotoasă şi abundentă, o adevărată inundație. Acea femeie era o băşică fotbalistică, o îndiguire vie, dată fiind impetuozitatea, frecvența şi sonoritatea micțiunilor. Odată doña Lucrecia văzu că pupilele motociclistului cu proteză se dilatau a desfătare –, Manuel o văzuse. Da, văzuse. În fine, nu tot. Într-un act de îndrăzneală, se ridică pe grilajul din grădină până la luminătorul din băița de serviciu şi, timp de câteva secunde glorioase, menținându-se în aer, desluşi desişul de păr, umerii, picioarele cu şosete de lână şi pantofii fără toc ai femeii aşezate pe vas, ce se uşura cu indiferență zgomotoasă. Vai, ce bucurie!

Mai fusese, deopotrivă, şi o americancă, blondă, bronzată, uşor masculină, mereu cu cizme şi pălărie de cowboy, care venise să participe la Turul Anzilor. Era o motociclistă atât de cutezătoare, încât aproape că l-a câştigat. Însă Manuel nu-şi amintea atât îndemânarea ei cu motorul (Harley Davidson, desigur), cât stilul ei dezghețat, lipsa de nazuri, care-i permiteau, în etape, să împartă dormitoarele cu piloții şi să facă baie în fața lor, când nu exista decât o baie şi chiar să intre în we şi să-şi facă necesitățile fără să se jeneze dacă în aceeaşi încăpere, separați de un perete despărțitor, se aflau mai mulți motociclişti. Ce zile! Manuel a avut parte de o trosnitură cronică, o erecție prelungită a organului dus, ascultând acele uşurări lichide ale emancipatei Sandy Canal ce transformaseră pentru el acel concurs într-o sărbătoare interminabilă. Însă nici spălătoreasă, nici Sandy, niciuna dintre experiențele întâmplătoare sau mercenare din mitologia lui nu se putea compara cu cea de acum, farmec la superlativ, mană lichidă, prin care dona Lucrecia îl făcuse să se simtă un zeu.

Don Rigoberto surâse, satisfăcut. Nu era niciun şobolan prin apropiere. Templul din Karniji, brahmanii, armatele de rozătoare şi cazanele cu sirop erau dincolo de oceane, continente şi selve. El, aici, singur, în noaptea ce se termină,

în refugiul lui de gravuri şi caiete. La orizont erau semne că se luminează. Şi azi va căsca de plictiseală la birou. Mirosea a ceva? Mirosul de văduvă se risipise. Auzea ceva? Valurile şi, pierdut între ele, clinchetul unei doamne care făcea pipi.

„Eu gândi surâzător sunt un bărbat care se spală pe mâini nu după, ci înainte de a urină”.

MENIU DIMINUTIVAL

Ştiu deja că-ți place să mănânci puțintel şi sănătos, însă bunicel, şi sunt pregătită să-ți fac pe plac şi la măsuță.

În zorişori de zi mă voi duce la piață şi voi cumpăra cel mai prospățel lăptic, pâinica cea mai fierbințică şi portocăluța cea mai miştocuță. Şi te voi trezi cu tăvița cu micul dejun, cu o floricică parfumată şi cu un pupic. „Aici este suculețul tău fără sâmburei, feliuțele de pâine cu dulcețică de căpşunele şi cafeluța cu lapte fără zăhărel, domnişorule.”

Pentru prânzişorul tău, doar o sălățică şi un iaurțel, aşa cum îți place. Voi spăla sălățica până ce va străluci şi voi tăia artistic roşioarele, inspirându-mă din caiețelele din biblioteca ta. Le voi drege cu uleiaş, acriturică, picăturele din salivuța mea şi, în loc de săricică, lăcrimioarele mele.

Pentru nopțişoare, în fiecare zi una dintre preferatele tale (am meniuri pentru un anişor, fără să se repete nici măcar o dătuță). Tocănițe cu cărniță, fasolică strecurată, mâncărică de migdale, gustărică, cortegiu de muşchiuleț cu vinişor amestecat cu rachiu, biftecuț în sânge, mâncărică de corb, tocăniță de crevete sau a la Limă, orezuț cu rățuşcă, orezuț înăbuşitei, tacutacu, ardeiuți umpluți, supiță de găină. Însă mai bine mă opresc, ca să nu-ți deschid apetitul. Şi, desigur, păhărelul tău de vinuț roşu sau o berică recişoară, la alegere.

Ca desert, dulcegăriile bunicuței, suspinele a la fetele din Limă, prăjeli cu miericică, clătituțe, gogoşele, bucățele de pandişpan, marțipănel, covrigei, brânzică înghețată, păstişoară din miere fiartă, turronele de la dona Pepa, tercişor vioriu şi prăjiturele cu smochine şi brânzică de vaci. Mă accepți că mică bucătăreasă? Sunt curățică, deoarece de cel puțin două ori pe zi fac un duşuleț. Nu mestec gumiță, nu fumez țigarele, nici nu am perişori la subsuoare şi mânuțele şi picioruşele mele sunt la fel de perfecte ca țâțişoarele sau fundulețul. Voi munci cât este nevoie pentru ca cerul gurii tale şi burtica să fie mulțumiți.

Dacă este nevoie, te şi îmbrac, dezbrac, săpunesc, bărbieresc, îți tai unghiuțele şi te spăl cât ai pocni din degete. Nopțile te voi acoperi cu trupuşorul meu ca să nu-ți fie friguleț în pătuț. Pe lângă faptul că-ți voi face mâncărică, voi fi valețelul tău, sobița ta, maşinuța de ras, forfecuța ta şi hârtiuța ta igienică.

Mă accepți, domnişorule?

A mătăluță, a mătăluță, a mătăluță, Mica bucătărească fără obraz

VI. Anonima în loc să fie supărată, ca noaptea trecută când se dusese să se culce cu foaia mototolită în pumn, doamna Lucrecia se trezi binedispusă şi mulțumită. O învăluia o senzație uşor voluptuoasă. Întinse mâna şi luă misiva mâzgălită cu litere de tipar, pe o hârtie de culoare bleu, plăcută la atingere.

„în fața oglinzii, pe un pat sau pe o sofa…" Avea un pat, dar nu avea mătăsuri din India pictate de mână, nici batik indonezian, aşa că nu ar îndeplini această pretenție a stăpânului fără chip. Asta da, putea să i-o îndeplinească, întinzându-se pe spate, dezbrăcată, cu părul desfăcut, să îndoaie piciorul, să-şi culce capul gândindu-se că este Danae a lui Klimt (deşi nu o credea) şi să se prefacă a dormi. Şi, de bună seamă, putea să se privească în oglindă spunându-şi: „Sunt dorită şi admirată, sunt visată şi iubită". Cu un surâs hâtru şi nişte ochi cu sclipiri de licurici care se reflectau în oglinda din budoar, îndepărtă cearceafurile şi se prefăcu că urmează instrucțiunile. Însă, cum îşi vedea doar jumătatea trupului, nu ştiu dacă reuşea să imite cât de cât verosimil postura din tabloul lui Klimt a cărui reproducere i-o trimisese expeditorul fantomă sub forma unei cărți poştale ordinare.

În timp ce lua micul dejun, vorbind distrată cu Justiniana, apoi sub duş şi pe când se îmbrăca, cumpăni încă o dată motivele pentru a da un nume şi un chip autorului scrisorii. Don Rigoberto? Fonchito? Şi dacă ar fi ceva pus la cale de amândoi? Ce absurd! Nu, nu avea nici cap, nici coadă. Logica o făcea să se gândească la Rigoberto. O modalitate de a o face să ştie că, în ciuda a ceea ce se întâmplase şi a despărțirii, o păstra în delirurile lui. O modalitate de a sonda posibilitatea unei reconcilieri. Nu. Ceea ce se întâmplase fusese mult prea cumplit pentru el. Niciodată nu va fi în stare să se împace cu femeia care l-a înşelat cu propriul fiu, în propria casă. Acel drăcuşor rânced, amorul propriu, i-o interzicea. Atunci, dacă anonima nu-i fusese trimisă de fostul ei soț, autorul era Fonchito. Nu avea aceeaşi fascinație pentru pictură ca şi tatăl lui? Acelaşi obicei,

bun sau rău, de a amesteca viața tablourilor cu cea reală? Da, el fusese. În plus, se dăduse de gol, implicându-l pe Klimt. Îi va da de înțeles că ştia şi îl va face de ruşine. Chiar în această după-amiază.

Donei Lucrecia i se părură interminabile orele de aşteptare. Aşezată în sufragerie, privea ceasul, temându-se că tocmai astăzi va lipsi. „Dumnezeule, doamnă, s-ar spune că vine să vă viziteze pentru prima oară iubitul", glumi Justiniana. Ea se înroşi, în loc să se amuze. Abia venit, cu mutrița lui frumoasă şi trupuşorul delicat îndesat în hainele dezordonate ale uniformei de colegiu, îşi aruncă pe covor ghiozdanul şi o salută dându-i un sărut pe obraz, când dona Lucrecia îi servi un avertisment:

— Noi doi trebuie să vorbim despre ceva foarte urât, cavalere.

Văzu expresia intrigată şi ochii albaştri care se deschideau, îngrijorați. Se aşezase în fața ei, cu picioarele încrucişate. Dona Lucrecia observă că i se desfăcuse unul dintre butonii de la pantofi.

— Despre ce, mamă vitregă?

— Despre un lucru foarte urât, repetă, arătându-i scrisoarea şi cartea poştală. De lucrul cel mai laş şi mai murdar care există: expedierea de anonime.

Copilul nu deveni palid, nici nu se înroşi, nici nu clipi. Continuă s-o privească, curios, fără cea mai mică tulburare. Ea îi întinse scrisoarea şi cartea poştală şi nu-şi dezlipi ochii de pe el în timp ce Fonchito, foarte serios, cu vârfulețul limbii între dinți, citea anonima literă cu literă. Ochişorii lui ageri reveneau asupra rândurilor, din nou şi din nou.

— Sunt două cuvinte pe care nu le înțeleg, spuse, în cele din urmă, scăldând-o în privirea lui transparentă. Helena şi batik. Una dintre fetele de la Academie se numeşte Helena. Dar aici numele este folosit în alt sens, nu? Şi n-am auzit niciodată de batik. Ce înseamnă, mamă vitregă?

— Nu face pe prostul, se supără doña Lucrecia. De ce mi-ai scris aşa ceva? Credeai că nu-mi voi da seama că tu ai fost?

Se simți oarecum incomodată de nelămurirea lui Fonchito, acum foarte explicită: perplex, după ce dădu din cap de câteva ori, se uită din nou la anonimă şi o citi, mişcându-şi buzele în tăcere. Şi se simți complet surprinsă când copilul îşi înălță capul şi văzu că zâmbea de la o ureche la alta. Cu o veselie debordantă, ridică brațele, sări pe ea şi o îmbrățişa, trăgând un urlet de triumf:

— Câştigăm, mamă vitregă! Nu-ți dai seama?

— De ce trebuie să-mi dau seama, mic geniu? îl îndepărtă ea.

— Dar, mamă vitregă o privea cu duioşie, plângându-i de milă. Păi, planul nostru. Dă rezultate. Nu ți-am spus că trebuia să-l fac gelos? Bucură-te, ne merge bine. Nu voiai să te împaci cu tata?

— Nu sunt deloc sigură că această anonimă e de la Rigoberto, ezită doña Lucrecia. Mai degrabă te suspectez pe tine, fățarnicule.

Tăcu, pentru că Fonchito râdea, privind-o cu bunăvoința iubitoare pe care o datorezi cuiva slab de înger.

— Tu ştii că Gustav Klimt a fost profesorul lui Egon Schiele? întrebă pe neaşteptate, luându-i-o înainte doñei Lucrecia, care era cu întrebarea pe buze. Îl admira. L-a pictat pe patul de moarte. Un desen în cărbune foarte frumos, Agonia, din 1912. În acel an, a mai pictat Cei doi pustnici, unde el şi Klimt apar în straie de călugări.

— Sunt convinsă că tu ai scris-o, boşorogitule ce ştii atâtea, se revoltă din nou doña Lucrecia. Era derutată de atâtea ipoteze contradictorii şi o irita seninătatea lui Fonchito şi faptul că vorbea ca şi cum era foarte mulțumit de propria persoană.

— Dar, mamă vitregă, de ce te gândeşti la lucruri rele în loc să te bucuri? Tata ți-a trimis această scrisoare ca să ştii că te-a iertat, că vrea să se împace. Cum de nu-ți dai seama?

— Prostii! Este o anonimă insolentă şi nițel murdară, nimic mai mult.

— Nu fi atât de nedreaptă, protestă copilul, cu vehemență. Te compară cu un tablou de Klimt, spune că atunci când a pictat-o pe fata asta încerca să prevadă cum vei fi fiind. Unde-i murdăria? Este un compliment foarte drăguț. O modalitate pe care a căutat-o tata ca să intre în legătură cu tine. Îi vei răspunde?

— Nu pot să-i răspund, nu mi-e clar că ar fi el. Acum, dona Lucrecia se îndoia mai puțin. Chiar voia să se împace?

— Curat lucru, gelozia a funcționat de minune, repetă copilul, fericit. De când i-am spus că te-am văzut la braț cu un domn, îşi imaginează tot soiul de lucruri. S-a speriat atât de tare că ți-a scris. Nu-i aşa că sunt un detectiv bun, mamă vitregă?

Dona Lucrecia îşi încrucişa brațele, gânditoare. Niciodată nu a luat în serios posibilitatea împăcării cu Rigoberto. Îi făcuse cheful lui Fonchito ca să scape de insistența lui. Brusc, pentru prima dată, nu i se mai părea o himeră, ci

ceva care se putea întâmpla. Asta voia? Să se întoarcă la casa din Barranco, să reia viața de dinainte?

— Cine dacă nu tata te putea compara cu o pictură de Klimt? insistă copilul. Nu vezi? Îți amintește de acele jocuțe cu tablouri pe care le jucați noaptea.

Doamna Lucrecia simți că rămâne fără aer.

— Despre ce vorbești? bolborosi, incapabilă să nege.

— Ei, mamă vitregă, răspunse copilul, gesticulând. Păi de jocurile alea. Când îți spunea azi ești Cleopatra, azi Venus, azi Afrodită. Și tu începeai să imiți picturile ca să-i faci pe plac.

— Dar... dar... Moartă de rușine, dona Lucrecia nu reușea să se înfurie și simțea că tot ceea ce spunea o trădează și mai mult: De unde ai mai scos-o și pe-asta? Ai o imaginație foarte întortocheată și foarte, foarte...

— Chiar tu mi-ai povestit, o întrerupse copilul. Ce amețită ești, mamă vitregă! Ai și uitat?

Rămase mută. Ea îi povestise? Scormoni în memorie degeaba. Nu-și amintea să fi atins acest subiect cu Fonchito nici măcar la modul cel mai indirect. Niciodată, evident că nu. Și atunci? Să-i fi făcut Rigoberto confidențe? Imposibil, Rigoberto nu vorbea cu nimeni despre fanteziile și dorințele lui. În timpul zilei, nici măcar cu ea. Aceasta fusese o regulă respectată în cei zece ani de căsătorie; niciodată, nici în glumă și nici în serios, nu făceau aluzie în timpul zilei la ceea ce spuneau și făceau noaptea în izolarea alcovului. Pentru a nu trivializa iubirea și a-i păstra aura magică, sacră, spunea Rigoberto. Dona Lucrecia își aminti perioada de la începutul căsătoriei, când începea să descopere cealaltă latură a vieții soțului ei, acea conversație despre cartea lui Johan Huizinga, Homo Ludens, una dintre primele pe care el o rugase s-o citească, asigurând-o că în ideea vieții că joc și a spațiului sacru se află cheia viitoarei lor fericiri. „Spațiul sfânt s-a dovedit a fi patul”, gândi. Fuseseră fericiți, jucând aceste jocuri nocturne care, la început, doar o intrigau, însă care, puțin câte puțin, ajunseseră s-o cucerească, presărându-i viața nopțile cu ficțiuni mereu înnoite. Până la nebunia cu acest copilaș.

— Cine râde singur își aduce aminte de fapte rele, o smulse din divagații vocea insolentă a Justinianei, care aducea tava cu ceai. Bună, Fonchito.

— Tata i-a scris o scrisoare mamei vitrege și acușica se vor împăca. Exact

aşa cum ți-am spus, Justita. Mi-ai făcut turtite?

— Biscuiți cu unt şi dulceață de fragi. Justiniana se întoarse spre dona Lucrecia, făcând ochii mari: Vă împăcați cu domnul? Înseamnă că ne mutăm înapoi la Barranco?

— Prostii, spuse doamna Lucrecia. Nu-l cunoşti?

— Vom vedea dacă-s prostii, protestă Fonchito, atacând biscuiții în timp ce dona Lucrecia îi servea ceaiul. Pariu? Ce-mi dai dacă te împaci cu tata?

— Un colț de pâine ars, spuse doamna Lucrecia, înmuiată. Şi tu ce-mi dai, dacă pierzi?

— Un sărut, râse copilul, făcându-i cu ochiul. Justiniana izbucni într-un hohot de râs.

— Mai bine plec şi-i las singuri pe cei doi porumbei.

— Taci, nebuno, o dojeni dona Lucrecia, când fata nu o mai putu auzi.

Băură ceaiul în tăcere. Dona Lucrecia era în continuare impregnată de reminiscențele vieții ei cu Rigoberto, îndurerată că se petrecuse ceea ce se petrecuse. Acea ruptură nu avea vindecare. Fusese mult prea mare, nu era loc de întors. Ar fi oare posibil să trăiască din nou împreună, toți trei, în aceeaşi casă? În acel moment, îi trecu prin cap că Iisus Hristos, la doisprezece ani, îi uimise pe rabinii din templu vorbind cu ei de la egal la egal pe teme de teologie. Da, numai că Fonchito nu era un copil minune precum Iisus. El era ca Lucifer, Prințul Tenebrelor. Nu ea, ci el, el, presupusul copil, fusese vinovat de toată acea poveste.

— Ştii în ce altă privință îi semăn eu lui Egon Schiele, mamă vitregă? o smulse copilul din plăsmuirile ei. Amândoi suntem schizofrenici.

Nu-şi putu reține hohotul de râs. Dar se opri brusc, deoarece, ca şi în alte dați, intui că dedesubtul a ceea ce părea o copilărie se putea cuibări ceva tenebros.

— Ştii cumva ce înseamnă schizofrenic?

— Înseamnă că, fiind o singură persoană, te crezi două persoane diferite sau mai multe Fonchito recita o lecție, exagerând. Mi-a explicat tata, aseară.

— Ei bine, în acest caz ai putea să fii, murmură dona Lucrecia. Pentru că în tine există un bătrân şi un copil. Un îngeraş şi un demon. Ce-are asta a face cu Egon Schiele?

O dată în plus figura lui Fonchito se destinse într-un surâs satisfăcut. Şi,

imediat după ce şopti un rapid „Aşteaptă, mamă vitregă”, cotrobăi în ghiozdan în căutarea nelipsitului album de reproduceri. Sau, mai bine spus, a albumelor, pentru că doamna Lucrecia îşi amintea că văzuse cel puțin trei. Purta mereu unul în ghiozdan? Ducea lucrurile prea departe cu această mânie a lui de a se identifica în toate şi în orice clipă cu acest pictor. Dacă ar putea vorbi cu Rigoberto, i-ar sugera să-l ducă la un psiholog. Însă, de îndată, râse de ea însăşi. Ce idee nesăbuită, să-i dea sfaturi fostului soț cu privire la educația copilaşului care a provocat ruptura matrimonială. În ultima vreme începuse să se prostească.

— Uite, mamă vitregă. Cum ți se pare?

Luă cartea la pagina pe care i-o arăta Fonchito şi, o bună bucată de vreme, o răsfoi, încercând să se concentreze asupra acestor imagini fierbinți, contrastante, asupra acelor figuri masculine care, două câte două, trei câte trei, se expuneau în fața ei, privind-o cu neruşinare, îmbrăcate, înghesuite în tunici, dezbrăcate, semidezbrăcate şi, câteodată, acoperindu-şi sexul sau arătându-l, erect şi enorm, cu suverană impudoare.

— Ei bine, sunt autoportrete, spuse, în cele din urmă, doar pentru a spune ceva. Unele sunt bune. Altele nu prea.

— A pictat mai mult de o sută, o lămuri copilul. După Rembrandt, Schiele este pictorul cu cele mai multe autoportrete.

— Asta nu înseamnă că a fost schizofrenic. Mai degrabă un narcisist. Tu eşti la fel, Fonchito?

— Nu te-ai uitat bine. Copilul deschise la altă pagină, apoi la alta, instruind-o, în timp ce-i atrăgea atenția: Nu ți-ai dat seama? Se dublează şi chiar se triplează. Aici, de exemplu. Cei care se văd pe sine, din 1911. Cine sunt aceste personaje? Chiar el, multiplicat. Şi Profeți țdublu Autoportret), din 1911. Fii atentă. Este chiar el, dezbrăcat şi îmbrăcat. Triplu autoportret, din 1913. El, de trei ori. Şi încă de trei ori aici, în imaginea mică, la dreapta. Aşa se vedea, ca şi cum ar fi fost mai mulți Egon Schiele băgați în el. Nu asta înseamnă să fii schizofrenic?

Pentru că vorbea pripit şi ochii îi scăpărau, dona Lucrecia încercă să-l calmeze.

— Ei bine, poate că avea tendință spre schizofrenie, ca mulți artişti, îi făcu pe plac. Pictorii, poeții, muzicienii. Au multe lucruri înăuntru, atât de multe că,

uneori, nu încap într-o singură persoană. Însă tu eşti copilul cel mai normal din lume.

— Nu-mi vorbi de parcă aş fi un cretin, mamă vitregă, se supără Alfonso. Eu sunt la fel ca el şi o ştii prea bine, pentru că tocmai ai recunoscut-o. Un bătrân şi un copil. Un îngeraş şi un demon. Adică schizofrenic.

Ea îi mângâie părul. Şuviţele blonde, ciufulite şi moi, îi alunecau printre degete, dar dona Lucrecia rezista tentației să-l ia în brațe, să-l aşeze în poală şi să-l dezmierde.

— Îți lipseşte mama ta? lăsă să-i scape. Încercă s-o dreagă: Vreau să spun, te gândeşti mult la ea?

— Aproape niciodată, spuse Fonchito, foarte liniştit. Abia dacă-mi amintesc figura ei, doar din fotografii. Însă tu îmi lipseşti, mamă vitregă. De aceea vreau să te împaci odată cu tata.

— Nu va fi atât de uşor. Nu-ți dai seama? Există răni greu de închis. Ceea ce s-a întâmplat cu Rigoberto se numără printre acestea. S-a simțit foarte jignit, şi pe bună dreptate. Eu am făcut o nebunie care nu are scuză. Nu ştiu, niciodată nu voi şti ce m-a apucat. Cu cât mă gândesc mai mult, cu atât mi se pare mai greu de crezut. Ca şi cum n-aş fi fost eu, ca şi cum alta ar fi acționat în interiorul meu, înlocuindu-mă.

— Atunci şi tu eşti schizofrenică, mamă vitregă, râse copilul, afişând încă o dată o expresie de parcă ar fi prins-o în flagrant.

— Un pic, nu, destul, încuviință ea. Hai mai bine să nu vorbim despre lucruri triste. Povesteşte-mi ceva despre tine. Sau mai bine despre tatăl tău.

— Şi lui îi lipseşti Fonchito deveni serios şi oarecum solemn: De aceea ți-a trimis acea anonimă. Lui i s-a închis deja rana şi vrea să vă împăcați.

Nu o lăsă inima să-l contrazică. Acum se simțea copleşită de melancolie şi oarecum tristă.

— Ce face Rigoberto? Cu viața lui de întotdeauna?

— De la birou acasă şi de acasă la birou, în fiecare zi, încuviință Fonchito. Stă în birou, ascultă muzică, admiră gravurile. Dar este un pretext. Nu se închide acolo ca să citească, nici pentru a se uita la picturi sau pentru a-şi asculta discurile. Ci doar ca să se gândească la tine.

— De unde ştii?

— Pentru că vorbeşte cu tine, afirmă copilul, coborând vocea şi aruncând o

privire în interiorul casei, în caz că ar apărea Justiniana. L-am auzit. Mă apropii încet şi îmi lipesc urechea de uşă. Mereu face la fel. Vorbeşte singurel. Şi îți spune numele din când în când. Îți jur.

— Nu te cred, mincinosule.

— Ştii că nu aş inventa aşa ceva, mamă vitregă. Înțelegi ce-ți spun? Vrea să te întorci.

Vorbea cu atâta siguranță încât îi era greu să nu se simtă târâtă spre acea lume a lui atât de seducătoare şi de falsă, de inocență, bunătate şi răutate, puritate şi prihană, spontaneitate şi calcul. „De când a început povestea asta nu m-am mai simțit mâhnită că nu am avut un copil", gândi dona Lucrecia. Crezu că înțelegea de ce. Copilul, aşezat pe vine, cu albumul de reproduceri deschis la picioare, o iscodea.

— Ştii ceva, Fonchito? spuse, aproape fără să gândească. Te iubesc mult.

— Şi eu pe tine, mamă vitregă.

— Nu mă întrerupe. Şi, pentru că te iubesc, îmi pare rău că nu eşti ca ceilalți copii. Fiind atât de matur, pierzi un lucru care poate fi trăit doar la vârsta pe care o ai. Lucrul cel mai minunat care i se poate întâmpla cuiva este să aibă anii tăi. Tu îi risipeşti.

— Nu te înțeleg, mamă vitregă, spuse Fonchito, nerăbdător. Păi acum un minuțel ai spus că sunt copilul cel mai normal din lume. Am făcut ceva rău?

— Nu, nu, îl linişti. Vreau să spun că mi-ar plăcea să te văd că joci fotbal, că te duci la stadion, că ieşi cu băieții din cartier sau de la colegiu. Să ai prieteni de vârsta ta. Să organizezi petreceri, să dansezi, să te îndrăgosteşti de colege. Nu te încântă nimic din toate astea?

Fonchito ridică din umeri, disprețuitor.

— Ce treburi plictisitoare, murmură, fără să dea importanță la ceea ce auzea. Joc fotbal în recreații şi gata. Uneori, ies cu băieții din cartier. Însă mă plictisesc tâmpeniile care lor le plac. Iar fetele sunt chiar mai proaste. Îți închipui cumva că le-aş putea vorbi despre Egon Schiele? Când sunt cu prietenii mei mi se pare că-mi pierd vremea. În schimb, cu tine, simt că am de câştigat. Prefer de o mie de ori să stăm de vorbă aici, decât să fumez cu băieții în Malecón din Barranco. Şi la ce am nevoie de fete dacă te am pe tine, mamă vitregă?

Nu ştiu ce să-i spună. Surâsul pe care-l încercă nu putea să fie mai fals. Copilul, era sigură, era conştient de stânjeneala pe care ea o simțea. Privind

feţişoara lui precoce, cu trăsături alterate de euforie, devorând-o din ochii cu lumina lor bărbătească, îi păru că se va arunca asupra ei ca s-o sărute pe gură. Şi, în acel moment, văzu cu uşurare silueta Justinianei. Însă liniştea ei nu dură mult, pentru că, văzând pliculeţul alb în mâinile fetei, ghici.

— Cineva a băgat asta pe sub uşă, doamnă.

— Pariez că-i altă anonimă din partea tatei, aplaudă Fonchito.

PROSLĂVIRE ŞI PLEDOARIE PENTRU FOBII

Din acest îndepărtat colţ al planetei, prietene Peter Simplon[18] dacă acesta este numele dumneavoastră de familie şi nu a fost modificat în chip perfid de vreun ofidian al şerpăriei gazetăreşti pentru a-l caricaturiza şi mai mult –, vă transmit solidaritatea mea, dublată de admiraţie. De când, în această dimineaţă, în drum spre birou, am auzit la Jurnalul de Ştiri de la Radio America faptul că un tribunal din Syracusa, statul New York, v-a condamnat la trei luni de închisoare pentru că v-aţi căţărat în repetate rânduri pe acoperişul vecinei dumneavoastră, în scopul de a o spiona atunci când făcea baie, am numărat minutele până când, odată ziua încheiată, voi putea ajunge acasă pentru a vă încropi aceste rânduri. Mă grăbesc să vă spun că aceste sentimente de efuziune faţă de dumneavoastră au explodat în pieptul meu (nu este o metaforă, am avut senzaţia că o grenadă de prietenie a produs o deflagraţie între coastele mele), nu atunci când am auzit sentinţa, ci când am aflat răspunsul pe care l-aţi dat judecătorului (răspuns pe care nefericitul l-a considerat agravant): „Am făcut-o pentru că mi s-au părut irezistibile acele tufe de pufişori de la subsuorile vecinei mele”. (Atunci când a citit această parte a ştirii, crotalul de crainic şi-a tras un glas mieros dând-o pe glumă, pentru a le da de înţeles ascultătorilor săi că-i chiar mai imbecil decât ne obligă să presupunem că este prin profesia sa.)

Prieten fetişist: nu am fost niciodată în Syracusa, oraş despre care nu ştiu nimic, în afara faptului că pe timpul iernii este devastat de furtuni de zăpadă şi de un frig polar, însă aceste pământuri trebuie să aibă ceva special în măruntaiele lor pentru a procrea pe cineva cu sensibilitatea şi fantezia dumneavoastră, şi cu un curaj pe care dumneavoastră l-aţi demonstrat, riscând discreditarea şi, îmi închipui, pâinea de la gură şi batjocura amicilor şi rudelor

[18] (sp.) Prostănac [n. tr.]

pentru a vă apăra mica excentricitate (spun „mică” adică inofensivă, benignă, cât se poate de sănătoasă şi binefăcătoare, desigur, pentru că dumneavoastră şi eu ştim că nu există manie sau fobie căreia să-i lipsească grandoarea, dat fiind că ele constituie originalitatea unei ființe umane, cea mai potrivită expresie a suveranității sale).

Acestea fiind zise, pentru a evita neînțelegerile, mă simt obligat să vă informez că ceea ce pentru dumneavoastră este hrană spirituală, pentru mine sunt lături, şi că, în extrem de bogatul univers al dorințelor şi viselor, aceste înfloriri de pufişori la subsuorile feminine a căror viziune (şi, presupun, gust, pipăit şi miros) pe dumneavoastră vă umple de fericire, pe mine mă demoralizează, mă scârbesc şi mă aduc în stadiul de inapetență sexuală. (Contemplarea Femeii cu barbă de Ribera mi-a provocat impotență timp de trei săptămâni.) De aceea, iubita mea Lucrecia a avut mereu grijă ca la subsuorile ei călduțe să nu apară vreodată nici măcar presimțirea unui pufişor şi ca pielea ei să pară mereu în ochii, limba şi buzele mele precum funduleț̦ul neted al unui heruvim. În materie de pilozitate feminină, doar cea pubică mi se pare încântătoare, cu condiția să fie bine tuns şi să nu exceleze în coame dese, cărări sau ițe lânoase care împiedică actul amorului şi transformă cunnilingus-ul într-o întreprindere cu risc de asfixiere şi înfundare.

Dat fiind că v-am concurat în domeniul confesiunilor privind intimitatea, adaug că nu doar axilele înnegrite de puf (păr este un cuvânt ce înrăutățeşte realitatea, adăugându-i materie seboreică şi mătreață) îmi provoacă o sperietură antisexuală comparabilă cu cea pe care mi-o produce spectacolul ruşinos oferit de o femeie care mestecă gumă sau are tulei, sau un biped, indiferent de sex, care se scobeşte printre dinți în căutare de excrescențe cu acel obiect infam numit scobitoare, sau îşi roade unghiile, sau mănâncă în ochii şi auzul tuturor, fără scrupule şi fără ruşine, un mango, o portocală, o rodie, o piersică, struguri, chirimoya19, sau orice alt fruct dotat cu acele durități oribile la a căror simplă mențiune (nu spun vedere) mi se face pielea de găină şi îmi infectează sufletul cu furii şi urgii omicide: ciorchini, fibre, semințe, coji sau pielițe. Nu exagerez deloc, tovarăş în orgoliul fantasmelor noastre, dacă vă spun că de fiecare dată când observ pe cineva că mănâncă un fruct şi scoate din gură sau scuipă resturi necomestibile, mi se face greață şi chiar îmi doresc ca vinovatul să moară. Pe de

19 fructul arborelui chirimoyo [n. tr.]

altă parte, întotdeauna am considerat canibal orice comesean care, atunci când trebuie să ducă furculița la gură ridică şi cotul odată cu mâna.

Aşa suntem, nu ne ruşinăm, şi nimic nu admir mai mult decât faptul că cineva este în stare să meargă la închisoare şi să se expună oprobiului pentru maniile sale. Eu nu fac parte dintre aceştia. Mi-am organizat viața în secret şi în familie pentru a atinge altitudinile morale pe care dumneavoastră le-ați obținut în public. În cazul meu, totul se petrece cu discreție şi cu pudoare, fără pretenții misionare, nici exhibiționiste, într-un mod întortocheat pentru a nu provoca în jurul meu ironii şi ostilitate, printre oamenii cu care sunt obligat să conviețuiesc din motive de serviciu, rudenie sau obligație socială. Dacă vă gândiți cumva că în mine există multă laşitate mai ales în comparație cu dezinvoltură dumneavoastră de a vă proțăpi aşa cum sunteți în fața lumii –, atunci ați ghicit. Acum sunt mai puțin laş în privința fobiilor şi maniilor mele decât pe vremea când eram tânăr nu-mi place niciuna dintre aceste formule, din cauza încărcăturii lor peiorative şi asocierii cu psihologi sau divane psihanalitice, însă cum să le spun fără să le denaturez sensul: excentricități? dorințe private? Pentru moment, să spunem că ultima variantă este cea mai convenabilă. Deci, eu eram foarte catolic, militant şi apoi conducător al Acțiunii Catolice, influențat de gânditori precum Jacques Maritain; adică un adorator al utopiilor sociale, convins că, prin intermediul unui apostolat energic inspirat din cuvântul evanghelic, se poate distruge spiritul răului îl numeam păcat din sfera istoriei umane, construind o societate omogenă, bazată pe valorile spiritului. Pentru a transforma în realitate Republica Creştină, această utopie spirituală colectivistă, mi-am dedicat cei mai buni ani ai tinereții, rezistând cu zel de convertit dezmințirilor brutale pe care ni le aducea fără încetare, mie şi colegilor mei, o realitate umană exasperată de aceste aiurări reprezentate de toate stăruințele orientate spre construirea într-un mod coerent şi egalitar a acestui uragan de superficialități incompatibile ce alcătuiesc conglomeratul uman. În acei ani, prietene Peter Simplon din Syracusa, am descoperit, la început cu o oarecare simpatie, apoi cu roşeață şi ruşine, maniile care mă diferențiau de ceilalți şi făceau din mine un specimen. (A fost nevoie de câțiva ani şi de nenumărate experiențe pentru a ajunge să înțeleg că toate ființele umane sunt cazuri diferite şi că acest lucru ne face creatori şi dă sens libertății noastre.) Câtă mirare simțeam atunci când îmi dădeam seama că era suficient să văd o persoană, care până atunci fusese un bun prieten, cojind o portocală cu

mâinile şi îndesându-şi în gură bucăți de pulpă, fără să-i pese că fibrele respingătoare din felii îi atârnă din gură, şi scuipând în dreapta şi-n stânga semințele albicioase şi necomestibile, pentru că simpatia mea să se preschimbe în supărare de nedepăşit şi la scurt timp după aceea, sub orice pretext, să rup prietenia cu el.

Confesorul meu, Părintele Dorante, un bonom din vechea şcoală a lui Ignațiu de Loyola, nu se arăta îngrijorat de grijile şi scrupulele mele, considerând că aceste „mici manii" erau mici păcate scuzabile, capricii inevitabile la orice odraslă provenită dintr-o familie înstărită, răsfățat din cale afară de părinții săi. „Doar n-o să fii tu un fenomen, Rigoberto, râdea el. Dincolo de urechile tale monumentale şi de nasul de urs furnicar, nu s-a mai văzut vreunul mai normal ca tine. Aşa că, atunci când vezi pe cineva că mănâncă fructe cu felii sau sâmburi, uită-te în altă parte şi dormi liniştit." însă eu nu dormeam liniştit, ci agitat şi neliniştit. Mai ales după ce o rupsesem, sub un pretext futil, cu Otilia, Otilia cu codițe, patine şi năsuc în vânt, de care eram atât de îndrăgostit şi pe care am asediat-o la nesfârşit ca să mă bage în seamă. De ce m-am certat cu ea? Ce crimă a comis frumoasa Otilia, cu uniformă albă de la Colegiul Villa Maria? A mâncat struguri în fața mea. Îi băga în gură unul câte unul, cu manifestări de desfătare, dându-şi ochii peste cap şi suspinând ca să-şi bată joc şi mai tare de schimonoselile mele îngrozite pentru că îi împărtăşisem fobia mea. Deschidea gura şi desăvârşea scârboşenia scoțându-şi cu mâinile sâmbureii respingători şi pielițele dezgustătoare, pe care le azvârlea în grădina casei sale acolo eram, aşezați pe grilaj cu gesturi sfidătoare. Am detestat-o! Am urât-o! Îndelungatul meu amor s-a topit că boțul de înghețată expus la soare, şi, preț de multe zile, i-am dorit s-o calce maşina, s-o tăvălească valurile şi scarlatina. „Acesta nu este un păcat, băiete", credea că mă linişteşte părintele Dorante.

„Aceasta este nebunie furioasă. Nu ai nevoie de un confesor, ci de un supraveghetor de nebuni."

Însă pe mine, prietene şi emul din Syracusa, toate acestea mă făceau să mă simt anormal. Această idee mă necăjea pe atunci, pentru că, la fel ca şi atâția hominizi de acum majoritatea, mă tem nu asociam ideea de a fi diferit cu o revendicare a independenței mele, ci doar cu sancțiunea socială care se abate mereu asupra oii negre a turmei. A fi un ciumat, excepția de la regulă, mi se părea cea mai mare nenorocire. Până când am descoperit că în această lume a

maniilor nu toate erau fobii; unele erau o sursă misterioasă de plăcere. Genunchii şi coatele fetelor, de exemplu. Colegilor mei le plăceau nişte ochi frumoşi, un trup deşirat sau plinuț, un mijloc subțire şi, celor mai îndrăzneți, un funduleț bombat sau picioare curbilinii. Doar mie mi se năzărise să privilégiez acele articulații osoase care, acum o mărturisesc fără să roşesc în intimitatea mormântală a caietelor mele, valorau mai mult decât tot restul atributelor fizice ale unei fete. O spun şi nu mă dezic. Nişte genunchi bine vătuiți, fără protuberante, curbi, mătăsoşi, şi nişte coate netede, nebrăzdate, nerăzvrătite, netede, moi la atingere, dotate cu calitatea de burete a biscuitului, mă tulbură şi mă provoacă. Sunt fericit văzându-i şi atingându-i; sărutându-i, avansez la gradul de arhanghel. Dumneavoastră nu veți avea posibilitatea s-o faceți, însă, dacă ar fi s-o întrebăm pe Lucrecia, iubita mea v-ar spune câte ore am petrecut la fel cum făceam când eram copil, la picioarele crucifixului contemplând, în rugă extaziată, perfecțiunea genunchilor ei geometrici şi a coatelor ei delicate de o netezime fără pereche, sărutându-i, muşcându-i ca un cățelandru jucăuş cu osul său, cufundat în beție, până când simțeam că îmi adormea limba sau până când un cârcel în buze mă trezea la ordinara realitate. Draga de Lucrecia! Între toate farmecele care o înfrumusețează, pentru niciunul nu mulțumesc atât ca pentru înțelegerea ei pentru slăbiciunile mele, abilitatea ei de a mă ajuta să-mi înfiripez fanteziile.

Tocmai din cauza acestei manii m-am văzut nevoit să-mi fac un examen de conştiință. Un coleg de la Acțiunea Catolică mă cunoştea foarte bine şi, sesizând ce anume îmi atrăgea în primul rând atenția la fete genunchii şi coatele –, m-a prevenit că era ceva în neregulă cu mine. Era pasionat de psihologie, ceea ce a înrăutățit lucrurile, deoarece, ortodox, voia ca motivațiile şi comportamentele umane să sintonizeze cu morala şi învățăturile Bisericii. A vorbit despre deviații şi a pronunțat cuvintele fetişism şi fetişist. Acum mi se par unele dintre cele mai acceptabile din dicționar (aceasta este ceea ce suntem, dumneavoastră, eu şi toate ființele sensibile) însă, în acea epocă, îmi sunau a depravare, viciu îngrozitor.

Noi doi ştim, prietene din Syracusa, că fetişismul nu este „un cult al fetişurilor” cum o spune, meschin, Dicționarul Academiei, ci o formă privilegiată de exprimare a particularității umane, o cale pe care o au bărbatul şi femeia pentru a-şi trasa propriul spațiu, pentru a-şi marca diferența față de ceilalți, a-şi

exercita imaginația şi spiritul antiturmă, pentru a fi liberi. Mi-ar plăcea să vă povestesc, aşezați în vreo căsuță la țară la periferia oraşului dumneavoastră, pe care mi-l imaginez plin de lacuri, păduri de pini şi coline albite de zăpadă, bând un pahar de whisky şi ascultând cum trosnesc lemnele în şemineu, modul în care descoperirea rolului central al fetişismului în viața individului a fost decisivă în decepția mea față de utopiile sociale idee conform căreia fericirea, bunătatea sau orice fel de valoare etică sau estetică puteau fi atinse în mod colectiv –, în trecerea mea de la credință la agnosticism, şi în convingerea care mă animă în prezent, potrivit căreia, de vreme ce bărbatul şi femeia nu mai pot trăi fără utopii, singura manieră realistă de a le materializa este să le transfere din social în individual. Un colectiv nu poate să se organizeze pentru a atinge vreo formă de perfecțiune fără a distruge libertatea multora, fără a uniformiza frumoasele diferențe individuale în numele înfiorătorului numitor comun. În schimb, individul solitar poate în funcție de apetitul, maniile, fetişismele, fobiile sau gusturile lui să-şi clădească o lume proprie care să se apropie de (sau să ajungă să îl întrupeze, aşa cum li se întâmplă sfinților şi campionilor olimpici) acest ideal suprem unde ceea ce trăim şi ceea ce dorim coincid. Normal, în unele cazuri privilegiate, o coincidență fericită aceea a spermatozoidului şi a ovulului care produc fecundarea, să zicem permite unui cuplu să-şi realizeze visul în complementaritate. Este cazul (tocmai l-am citit în biografia scrisă de înțelegătoarea sa văduvă) ziaristului, autorului de comedii, criticului, animatorului şi profesionistului frivol Kenneth Tynan, masochist disimulat căruia destinul i-a sortit să cunoască o fată care, întâmplător, era sadică, tot ruşinoasă, ceea ce a permis ca amândoi să fie fericiți, de două sau de trei ori pe săptămână, într-un subsol din Kensington, el primind lovituri de bici şi ea distribuindu-le, într-un joc învinețitor care-i ridica la cer. Respect, dar nu practic, aceste jocuri ce au drept corolar mercurul stanțat şi tinctura de arnică.

Că tot povestim anecdote în acest domeniu sunt infinite –, nu rezist să nu vă relatez fantezia care exaspera din cale afară libidoul lui Cachito Arnilla, as al profesiei guralive a plasării de asigurări, şi care constă mi-a mărturisit-o la unul dintre acele cocktailuri abominabile cu ocazia unor sărbători naționale sau de Crăciun la care nu pot să nu particip în a vedea o femeie dezbrăcată însă încălțată cu pantofi cu toc cui, fumând şi jucând biliard. Această imagine, ce crede că a văzut-o în vreo revistă pe când era copil, a fost asociată cu primele sale

erecții şi de atunci a devenit polul vieții lui sexuale. Simpaticul de Cachito! Când s-a însurat, cu o fâşneață brunețica de la Contabilitate, capabilă, sunt sigur, să-i țină isonul, am comis ştrengăria de a-i face cadou, în numele Companiei de Asigurări La Perricholi al cărei director sunt un joc de biliard regulamentar, pe care un camion i l-a descărcat acasă în ziua nunții. Tuturor li s-a părut un dar fără sens; însă, din privirea lui Cachito şi mica salivare anticipativă cu care mi-a mulțumit, am ştiut că nimerisem la mare fix.

Mult iubite prieten din Syracusa, pasionat al măturicilor axilare, proslăvirea maniilor şi fobiilor nu poate fi nelimitată. Trebuie să admitem restricții fără de care s-ar dezlănțui crima, întoarcerea la bestialitatea sălbatică. Însă, în tărâmul privat al acestor fantasme, totul trebuie să fie permis între adulți care îşi dau consimțământul în ceea ce priveşte jocul şi regulile jocului, pentru distracția lor reciprocă. Faptul că mie multe dintre aceste jocuri îmi provoacă o silă din cale afară (de exemplu, pastilețele care provoacă pârțuri de care secolul galant francez era atât de ataşat şi, în special, Marchizul de Sade, care, nefiind pe deplin mulțumit cu maltratarea femeilor, le cerea să-l amețească cu flatulențe, ca nişte şarje de artilerie) este la fel de adevărat că şi faptul că în acest univers toate sunt diferențe care merită considerație şi respect, pentru că nimic nu reprezintă mai bine complexitatea de nestăpânit a ființei umane.

Încălcați dumneavoastră drepturile omului şi libertatea păroasei dumneavoastră vecine când vă cocoțați pe acoperişul ei ca să aduceți un omagiu de admirație maimuțelor de sub axilele ei? Fără îndoială. Meritați dumneavoastră să fiți pedepsit în numele coexistenței sociale? Vai, vai, sigur că da. Însă dumneavoastră ştiați acest lucru şi ați riscat, pregătit să plătiți prețul de a fi chibiț al subsuorilor păroase din vecini. V-am spus deja că nu vă pot imita în aceste extreme eroice. Simțul ridicolului şi disprețul meu față de eroism sunt suficient de mari ca să nu mai vorbim de stângăcia mea fizică pentru a îndrăzni să escaladez un acoperiş străin, pentru a desluşi, pe un trup fără pilozitate, genunchii cei mai rotunzi şi coatele cele mai sferice ale speciei feminine. Laşitatea mea naturală, care se prea poate să fie doar un instinct bolnăvicios al legalității, mă face să găsesc pentru maniile, fobiile şi fetişurile mele o nişă potrivită în interiorul a ceea ce numim în mod obişnuit drept licit. Mă privează asta de o comoară savuroasă de lubricități? Fără îndoială. Însă ceea ce am îmi este suficient, cu condiția să profit din plin, ceea ce încerc să fac.

Fie ca cele trei luni să fie uşoare şi nopțile dumneavoastră în spatele gratiilor să vă fie alinate de vise cu păduri de pufişori, bulevarde de fire de păr mătăsoase, înnegrite, blonde, roşcate, printre care dumneavoastră să galopați, să înotați, să alergați, cu frenezia fericirii.

Adio, confrate.

CHILOȚELUL PROFESOAREI

Don Rigoberto deschise ochii: acolo, răzlețit între a treia şi a patra treaptă a scării, albăstrui, strălucitor, cu fir de dantelă, provocator şi poetic, se afla chiloțelul profesoarei. Tremură ca un posedat. Nu dormea, deşi stătea deja de ceva vreme pe întuneric, în pat, ascultând murmurul mării, cufundat în fantezii alunecoase. Până când, brusc, începu să sune din nou telefonul acela, în noaptea aceea, scoțându-l cu violență din starea de visare.

— Alo, alo?

— Rigoberto? Dumneata eşti?

Recunoscu vocea bătrânului profesor, deşi vorbea foarte încet, acoperind receptorul cu mâna şi înăbuşindu-şi cuvintele. Unde se aflau? Într-un oraş universitar de renume. Din ce țară? Din Statele Unite. În ce stat? Virginia. Care universitate? Cea de stat, frumoasa universitate în stil neoclasic, cu colonade albe, proiectată de Thomas Jefferson.

— Dumneavoastră sunteți, profesore?

— Da, da, Rigoberto. Dar vorbeşte mai încet. Iartă-mă că te-am trezit.

— Nu vă faceți griji, profesore. Cum a fost cina cu profesoara Lucrecia? S-a terminat?

Vocea venerabilului jurist şi filosof, Nepomuceno Riga, se sparse într-o bâlbâială hieroglifică. Rigoberto înțelese că i se întâmpla ceva grav fostului său profesor de Filosofie a Dreptului, de la Universitatea Catolică din Limă, plecat să asiste la un Simpozion la Universitatea din Virginia, unde el făcea un maşter (în legislație şi asigurări) şi unde avusese ocazia să facă pe ghidul şi pe şoferul pentru profesor: îl dusese la Monticello, să viziteze casa-muzeu a lui Jefferson, şi la locurile istorice ale bătăliei de la Manassas.

— Uite, Rigoberto, iartă-mă că abuzez, dar eşti singura persoană de aici în care am încredere. Dat fiind că ai fost elevul meu, îți cunosc familia şi ai fost atât

de amabil zilele astea…

— Vă rog, don Nepomuceno, îl încuraja tânărul Rigoberto. Vi se întâmplă ceva?

Don Rigoberto se aşeză în pat, zgâlțâit de un mic hohot tendențios. I se păru că în orice moment se va deschide uşa de la baie şi, desenată în prag, va apărea silueta doñei Lucrecia, surprinzându-l cu unul dintre acei chiloței minunați de fantezie, negri, albi, cu broderie, găurele, fire de mătase, tigheliți sau simpli, ce abia acopereau, parcă pentru a-l scoate în evidență, muntele bombat al lui Venus, şi pe la marginile cărora apăreau pentru a-l tenta neastâmpărați, cocheți câțiva pufişori de pe pubis. Chiloțelul care zăcea într-un mod atât de neobişnuit era la fel ca aceia, unul dintre acele obiecte provocatoare din tablourile suprarealiste ale catalanului Joan Pone sau ale românului Victor Brauner, pe scară pe care trebuia să urce în dormitorul său acest suflet bun, acest spirit inocent, don Nepomuceno Riga, care, la cursurile sale memorabile, singurele demne de reținut în cei şapte ani arizi de studiu al legilor, obişnuia să şteargă tabla cu propria cravată.

— Treaba-i că nu ştiu ce să fac, Rigoberto. Sunt într-o încurcătură, în ciuda vârstei mele, nu am nici cea mai mică experiență în astfel de litigii.

— Ce litigii, profesore? Spuneți-mi, să nu vă fie ruşine. De ce, în loc să-l găzduiască la Holiday Inn sau la Hilton, ca pe ceilalți participanți la Simpozion, îl instalaseră pe don Nepomuceno în casa profesoarei de Drept Internațional, anul II? Respect pentru prestigiul său, fără îndoială. Sau pentru că-i unea o prietenie izvorâtă din întâlnirile de la Facultățile de Drept din întreaga lume, de la congrese, conferințe, mese rotunde şi, poate, pentru că schițaseră la patru mâini un studiu erudit ce abundă în expresii latineşti şi fusese publicat cu o sumedenie de note şi o sufocantă bibliografie într-o revistă specializată din Buenos Aires, Tubingen sau Helsinki? Fapt este că ilustrul don Nepomuceno, în loc să fie cazat în cubul impersonal cu ferestre al hotelului Holiday Inn, îşi petrecea nopțile în comodul amestec de rustic şi modern al căsuței profesoarei Lucrecia, pe care Rigoberto o cunoştea foarte bine, pentru că în acest semestru făcea cu ea seminarul de Drept Internațional, anul II, şi îi bătuse de mai multe ori la uşă pentru a-i duce lucrări sau a-i înapoia tratatele groase pe care ea i le împrumuta cu amabilitate. Don Rigoberto închise ochii şi i se făcu pielea ca de găină desluşind, încă o dată, şoldurile muzicale ale trupului bine proporționat şi

marțial al juristei, în clipa în care aceasta se îndepărta.

— Sunteți bine, profesore?

— Da, da, Rigoberto. De fapt, este o prostie. Vei râde de mine. Însă, ți-am spus, n-am niciun fel de experiență. Sunt perplex şi năucit, băiete.

Nu era nevoie să o spună; vocea îi tremura ca şi cum era pe punctul să rămână mut şi cuvintele îi ieşeau cu forcepsul. Probabil că năduşea din greu. Va îndrăzni să-i povestească ce i se întâmplase?

— În fine, ascultă aici. Acum, la întoarcerea de la cocktailul pe care ni l-au oferit, doctora Lucrecia a pregătit aici, în casa ei, o mică cină. Doar pentru noi doi, da, drăguț din partea ei. O cină foarte simpatică, la care am băut o sticlă de vin. Eu nu sunt obişnuit cu alcoolul, aşa că este posibil ca toată confuzia mea să vină de la aceşti aburi care mi s-au suit la cap. Un vinişor de California, din câte am văzut. În fine, deşi destul de tare.

— Fără digresiuni, profesore, spuneți-mi ce s-a întâmplat.

— Aşteaptă, aşteaptă. Imaginează-ți că, după cină şi sticluță, doctora s-a încăpățânat să mai bem şi un pahar de coniac. Nu am putut să refuz, desigur, din bună creştere. Însă am văzut dublu, băiete. Era foc lichid. M-a apucat tuşea şi m-am gândit chiar că aş putea orbi. Dimpotrivă, mi s-a întâmplat ceva ridicol. Am adormit pe loc, băiete. Da, da, acolo, în fotoliu, în salonaşul care ține loc şi de bibliotecă. Şi, când m-am trezit, nu ştiu la cât timp după aceea, zece, cincisprezece minute, profesoara nu mai era. M-am gândit că se dusese să doarmă. M-am pregătit să fac acelaşi lucru. Când, când, imaginează-ți că urcând scara, bum, am dat nas în nas, nici nu-ți trece prin cap cu ce anume. Un chiloțel! În drumul meu, da. Nu râde băiete, pentru că, deşi e de râs, sunt fâstâcit până peste poate. Nu ştiu ce să fac, îți repet.

— Bineînțeles că nu râd, don Nepomuceno. Nu credeți că acel obiect de lenjerie intimă ar putea fi acolo din pură întâmplare?

— Ce întâmplare?! Da' de unde, băiete! N-oi avea eu experiență, dar nici netot n-am ajuns să fiu. Jurista l-a lăsat acolo dinadins, ca să dau peste el. Sub acest acoperiş nu mai este nimeni în afară de stăpâna casei şi cu mine. Ea l-a pus acolo.

— Păi atunci, profesore, vi se întâmplă cel mai bun lucru care i se poate întâmpla unui oaspete. Ați primit o invitație din partea amfitrioanei. Este foarte clar.

Vocea îl lăsă de trei ori înainte de a putea articula ceva inteligibil.

— Crezi tu, Rigoberto? Ei bine, aşa mi s-a părut şi mie, când am reuşit să gândesc, după aşa o surpriză. S-ar putea spune că este o invitație, nu-i aşa? Nu poate fi întâmplătoare, această căsuță este ordinea întruchipată, la fel ca jurista. Lenjeria a fost pusă acolo intenționat. În plus, felul în care este aşezată pe scară nu este întâmplător, pentru că o scoate în evidență, o expune, îți jur.

— A fost pusă acolo cu premeditare, dacă-mi permiteți o mică glumă, don Nepomuceno.

— Da, şi eu râd în sinea mea, Rigoberto. În plină perplexitate, adică. De aceea am nevoie de sfatul tău. Ce ar trebui să fac? Niciodată nu mi-a trecut prin cap că mă voi întâlni cu o astfel de situație.

— Este foarte clar ceea ce aveți de făcut, profesore. Nu vă place Lucrecia? Este o femeie foarte atrăgătoare; aşa cred eu şi la fel şi colegii mei. Este profesoara cea mai frumoasă din Virginia.

— Fără îndoială că este, cine ar putea să pună sub semnul întrebării acest lucru? Este o duduie foarte frumoasă.

— Atunci nu pierdeți timpul. Duceți-vă şi bateți-i la uşă. Nu vă dați seama că vă aşteaptă? Înainte să apuce să adoarmă.

— Pot să-mi permit asta? Să-i bat pur şi simplu la uşă?

— Unde sunteți acum?

— Unde să fiu?! Aici, în salonaş, la piciorul scării. De ce crezi că vorbesc atât de încet?! Să mă duc şi să-i ciocănesc în uşă? Aşa pur şi simplu?

— Nu mai pierdeți nicio clipă. V-a lăsat un semn, nu puteți să faceți pe niznaiul. Mai ales dacă vă place. Pentru că vă place jurista, nu-i aşa, profesore?

— Bineînțeles. Asta trebuie să fac, da, ai dreptate. Dar mă simt puțin încurcat. Mulțumesc, băiete. Nu trebuie să insist în privința celei mai mari discreții, nu? Pentru mine şi, mai ales, pentru reputația juristei.

— Voi fi precum un mormânt, profesore. Nu mai stați pe gânduri. Urcați scările, ridicați chiloțelul şi duceți-i-l. Bateți-i la uşă şi începeți să faceți o glumă, despre surpriza pe care ați întâlnit-o pe drum. Totul va ieşi cum nu se poate mai bine, veți vedea. Vă veți aminti mereu această noapte, don Nepomuceno.

Înainte de clicul receptorului care încheie conversația, don Rigoberto apucă să audă un zgomot stomacal, un râgâit neliniştit pe care bătrânul jurist nu şi-l putu reprima. Cât de nervos şi de speriat era, în întunericul acelui salonaş plin

de cărți de drept, în viguroasa noapte primăvăratică din Virginia, rupt între iluzia acestei aventuri prima, într-o viață de coifuri matrimoniale şi reproductive? şi laşitatea sa camuflată în spatele rigorii unor principii etice, convingeri religioase şi prejudecăți sociale. Care dintre forțele ce se războiau în spiritul lui va învinge? Dorința sau teamă?

Aproape fără să-şi dea seama, don Rigoberto, cufundat în acea viziune deja totemică, chiloțelul abandonat pe scară de profesoară, se ridică din pat şi se îndreptă spre birou, fără să aprindă lumina. Corpul său evita obstacolele băncuța, sculptura nubiană, pernele, televizorul cu o dezinvoltură căpătată în urma unei practici asidue, deoarece, de la plecarea soției sale, nu există noapte în care insomnia să nu-l oblige să se ridice din pat încă pe întuneric, pentru a căuta între hârtiile şi gravurile din birou un balsam pentru nostalgie şi singurătate. Cu mintea încă fixată asupra siluetei venerabilului jurist răscolit de circumstanțe (încarnate într-un parfumat şi voluptuos chilot de femeie întins în drumul său între două trepte ale unei scări jurisprudențe) într-o incertitudine hamletiană, don Rigoberto, deja aşezat în fața mesei lungi de lemn a biroului, răsfoindu-şi caietele, tresări când conul auriu al veiozei îi dezvălui proverbul german scris în capul acelei pagini: Wer die Wahl hăt, hat die Qual („Cine trebuie să aleagă se chinuie”). Extraordinar! Oare nu reda acest proverb, copiat cine ştie de unde, starea de spirit a bietului şi fericitului don Nepomuceno Riga, tentat de voluptuoasa profesoară, doctorala Lucrecia?

Întorcea paginile altui caiet, încercând să provoace hazardul pentru a vedea dacă va nimeri sau va stabili, a doua oară, o relație între lucrul găsit şi lucrul visat, relație ce i-ar fi servit drept combustibil pentru fantezie, când, brusc, mâinile i se opriră („ca ale crupierului care lansează biluța asupra ruletei în mişcare”) şi se aplecă, avid. Pagina era mâzgălită cu o cugetare despre Jurnalul lui Edith, de Patricia Highsmith.

Ridică fruntea, nelămurit. Auzi valurile înfuriate ale mării, la piciorul falezei. Patricia Highsmith? Acea romancieră a crimelor plictisitoare comise de Mr. Ripley, criminal apatic şi fără un mobil, nu-l interesa absolut deloc. Răspunsese mereu cu un căscat (comparabil celor pe care i le produsese populara Carte tibetană a vieții şi morții) gustului pentru această criminalistă în vogă care (grație filmelor lui Alfred Hitchcock) entuziasmase acum câțiva ani publicul din Lima format din vreo sută de cititori. Ce căuta această subscriitoare

pentru cinefili amestecată în caietele sale? Nici măcar nu-şi mai amintea când şi de ce scrisese acel comentariu despre Jurnalul lui Edith, carte de care iarăşi nu-şi amintea:

„Excelent roman, pentru că ştie că ficțiunea este o evadare în imaginar care compensează viața. Frustrările familiale, politice şi personale ale lui Edith nu sunt gratuite; se ancorează în acea realitate care o face cel mai mult să sufere: fiul ei Cliffie. În loc să se proiecteze în Jurnal aşa cum este un băiat moale şi ratat, care nu a fost admis la Universitate şi care nu ştie să muncească în paginile pe care le scrie mama lui, Cliffie se dedublează față de original şi ajunge să trăiască viața pe care Edith o dorea pentru el: ziarist de vârf, recent căsătorit cu o fată de familie bună, cu copii, o slujbă bună, vlăstar ce umple de satisfacție pe cea care l-a procreat.

Însă ficțiunea este doar un remediu de moment, deoarece, deşi lui Edith îi serveşte drept consolare şi îi distrage atenția de la insuccese, o împiedică în lupta pentru viață, izolând-o într-o lume mentală. Relațiile cu prietenii slăbesc şi se distrug; îşi pierde locul de muncă şi ajunge şomeră. Deşi moartea ei pare a fi o exagerare, din punct de vedere simbolic ea este coerentă; Edith trece, din punct de vedere fizic, acolo unde se mutase deja încă din timpul vieții: în irealitate.

Romanul este construit cu o simplitate înşelătoare, sub care se profilează un context dramatic, de luptă fără cruțare între surorile duşmane – realitatea şi dorința – şi distanțele de netrecut care le separă, mai puțin în incinta miraculoasă a spiritului omenesc.”

Don Rigoberto simți că-i clănțăneau dinții şi îi asudau mâinile. Acum îşi amintea acel roman trecător şi motivația cugetărilor sale. Va termina precum Edith, alunecând spre năruire din cauza abuzului de plăsmuiri? Însă, în ciuda acestui gând, dedesubtul acelei ipoteze lugubre, chiloțelul, trandafir parfumat, continua să rămână în forul său interior. Ce se întâmpla cu don Nepomuceno? Care erau mişcările, dilemele lui, după convorbirea telefonică avută cu tânărul Rigoberto? Urmase sfatul discipolului său?

Începuse să urce scara în vârful picioarelor, într-un întuneric relativ, prin care distingea rafturile cu cărți şi muchiile mobilelor. La treapta a doua se opri, se aplecă, degetele lui țepene au apucat prețiosul obiect de mătase? în?

— Îl duse la față şi îl adulmecă, ca un animăluț ce încearcă să-şi dea seama dacă un obiect necunoscut este comestibil. Cu ochii întredeschişi, îl

sărută, simțind un început de amețeală care-l făcu să se clatine, prins de balustradă. Era hotărât, o va face. Continuă să urce scările, cu chiloțelul în mâini, mereu în vârful picioarelor, temându-se să nu fie surprins sau ca şi cum zgomotul treptele scârțâiau uşor ar fi putut rupe vraja. Inima lui bătea atât de tare încât îi trecu prin cap cât de inoportun ar fi, ca să nu spună stupid, să cadă doborât de un atac de cord chiar în acea clipă. Nu, nu era o sincopă; curiozitatea şi senzația (inedită în viața lui) că degustă un fruct oprit erau cele care-i agitau sângele în vine în acest fel. Ajunsese pe coridor, se afla în fața uşii juristei, îşi strânse mandibula cu ambele mâini pentru că acel clănțănit grotesc i-ar face o impresie îngrozitor de proastă amfitrioanei sale. Făcându-şi curaj („luându-şi inima în dinți", murmură don Rigoberto, care, la rândul lui, tremura şi îl treceau toate năduşelile) ciocăni, foarte încetişor. Uşa, întredeschisă, se deschise cu un scârțâit ospitalier.

Ceea ce venerabilul profesor de Filosofie a Dreptului văzu din acel prag acoperit cu covoare îi schimbă ideile despre lume, om mai mult ca sigur şi despre Drept şi îi smulse lui don Rigoberto un geamăt de disperată plăcere. O lumină aurie şi albastru închis (Van Gogh? Botticelli? Vreun expresionist în genul lui Emil Nolde?), trimisă dinspre cerul înstelat al Virginiei de o lună rotundă şi galbenă cădea din plin, dispusă de un scenograf exigent sau de un maestru luminist priceput, deasupra patului, cu unică intenție de a scoate în evidență trupul gol al juristei. Cine şi-ar fi închipuit că acele haine severe pe care le îmbrăca atunci când era la pupitrul catedrei, acele costume în care-şi expunea în congrese argumentele şi propunerile, acele pelerine de ploaie cu care obişnuia să se ferească de frigul iernilor ascundeau nişte forme pe care Praxiteles şi le-ar fi disputat pentru armonie, iar Renoir pentru felul în care erau modelate cărnurile? Stătea cu fața în jos, capul sprijinit pe brațele încrucişate, în aşa fel încât acea poziție o făcea să pară mai prelungă, însă nici umerii, nici brațele ei morbide („morbide în sensul italian al cuvântului", preciza pentru sine don Rigoberto, care nu avea nicio înclinație pentru macabru, însă cu siguranță pentru tot ce era moale), nici acel spate curbat nu se vedeau, ceea ce atrase ca un magnet privirea unui don Nepomuceno buimac. Nici măcar coapsele largi, lăptoase şi picioruşele cu tălpi trandafirii. Erau acele sfere pline care se ridicau cu neruşinare veselă şi străluceau precum culmile unui munte bicefal („Acele vârfuri ale lanțurilor muntoase învăluite de norişori în gravurile japoneze ale perioadei Meiji", asocie,

satisfăcut, don Rigoberto). Însă deopotrivă Rubens, Tițian, Courbet şi Ingres, Urculo şi jumătate de duzină de maeştri creatori de şezuturi de femeie păreau a se fi înhăitat pentru a da realitate, consistență, abundență şi, totodată, finețe, delicatețe, spirit şi vibrație senzuală acestui şezut a cărui albeață era fosforescentă în penumbră. Incapabil să se abțină, fără să ştie ce făcea, orbitul („corupt pentru totdeauna?") don Nepomuceno făcu doi paşi şi, ajungând lângă pat, căzu în genunchi. Scândurile împovărate de ani ale podelei scoaseră un vaiet.

— Mă scuzați, doamna jurist, am găsit pe scară ceva ce vă aparține, bolborosi, simțind că îi curgeau râuri de salivă pe la marginea buzelor.

Vorbea atât de încet că nici măcar el nu se auzea sau, poate, mişca buzele fără a emite vreun sunet. Nici vocea, nici prezența lui nu o treziră pe juristă. Respira domol, simetric, într-un somn nevinovat. Însă în acea poziție, faptul că era goală, că lăsase întredeschisă uşa de la dormitorul ei, că îşi desfăcuse părul care negru, moale, lung îi alunecă pe umeri şi spate, culoarea lui de abanos contrastând cu albeața pielii, putea să fie nevinovată? „Nu, nu", decretă don Rigoberto. „Nu, nu", îi ținu isonul profesorul cucerit, plimbându-şi privirea peste acea suprafață unduitoare care, pe părțile laterale, se scufunda şi se ridică precum o mare neîmblânzită de carne feminină, proslăvită de lumina lunii („mai degrabă de lumina onctuoasă din penumbră a trupurilor lui Tițian", rectifică don Rigoberto), la câțiva centimetri de chipul său buimăcit: „Nu este nevinovată, nimic nu este. Sunt aici pentru că ea a vrut-o şi a urzit-o".

Totuşi, din această concluzie teoretică nu scotea forțe suficiente pentru ceea ce-i îndemnau să facă cu ardoare nişte instincte reapărute: să-şi treacă buricele degetelor peste pielea satinată, să-şi pună buzele matrimoniale peste acele coline şi adâncituri pe care şi le imagina călduțe, parfumate şi de o savoare în care dulce şi sărat coexistă fără să se amestece. Însă nu reuşea să facă nimic, împietrit de fericire, doar să privească, să privească. După ce privi de sus în jos şi de jos în sus acel miracol, după ce o parcurse din nou şi din nou, ochii lui rămaseră imobili, precum degustătorul priceput care nu mai are nevoie să continue să deguste pentru că a identificat deja acel non plus ultra al cramei, în spectacolul care îl constituia în sine şezutul ei sferic. Ieşea în evidență față de restul acelui trup ca un împărat în fața vasalilor săi, ca Zeus în fața zeilor neînsemnați din Olimp. („Alianță fericită între Courbet, de secol 19, şi modernul

Urculo”, îl înnobila cu referințe don Rigoberto.) Nobilul profesor, cu ochii ieşiți din orbite, observa şi adoră în tăcere acea minune. Ce-şi spunea? repeta o maximă de Keats („Beauty îs truth, truth îs beauty”20).

Ce gândea? „Aşadar, asemenea lucruri există. Nu doar în gândurile ascunse, în artă sau în fanteziile poeților, ci şi în viața reală. Aşadar, un astfel de fund este posibil în realitatea de carne şi oase, la femeile care populează lumea celor vii.” Se murdărise deja? Era pe punctul să-şi păteze chiloții? Încă nu, deşi acolo, în hipogastru, juristul simțea simptome noi, o deşteptare, o larvă trezită întinzându-se. Mai gândea şi altceva? Asta: „Şi nu în altă parte decât între picioarele şi bustul vechii şi respectatei mele colege, a acestei prietene bune cu care am corespondat atâta pe teme încurcate filozofico-juridice, etico-legale, istorico-metodologice?”. Cum era posibil ca niciodată, până în acea noapte, la niciunul dintre forumurile, conferințele, simpozioanele, seminariile la care s-au întâlnit, au vorbit, au discutat, au stat la taclale, să nu fi bănuit că, sub acele costume în carouri, paltoane din catifea, pălării îmblănite, impermeabile de culoarea pământului, se ascundea aşa o frumusețe? Cine şi-ar fi putut imagina că această minte atât de lucidă, această inteligență iustiniană, această enciclopedie legislativă avea deopotrivă un trup, orbitor în alcătuire şi lipsă de măsură? îşi imagină pentru o clipă oare l-a văzut? că, indiferenți față de prezența lui, liberi în acel abandon întru Morfeu, acei munți tăcuți de carne scăpau un vântişor vesel şi asurzitor care explodă chiar în fața nărilor sale, umplându-le de o aromă înțepătoare. Nu-l făcu să râdă, nu-l deranja („Nici nu-l excită”, gândi don Rigoberto). Se simți recunoscut, ca şi cum, într-un mod şi dintr-un motiv complicat şi greu de explicat („precum teoriile lui Kelsen, pe care el ni le explică atât de bine”, compară) acea băşinuță era un fel de consimțământ al participării acelui trup minunat, dezvăluindu-i acea intimitate atât de intimă, gazele inutile expectorate de un alambic intestinal de cavități pe care şi le închipui trandafirii, umede, lipsite de scorii, la fel de delicate şi modelate precum emancipatele fese pe care le avea la câțiva milimetri de naşul său.

Şi atunci, cu spaimă, ştiu că dona Lucrecia era trează, pentru că, deşi ea nu se mişcase, o auzi:

— Dumneavoastră aici, profesore?

Nu părea supărată, cu atât mai puțin speriată. Era vocea ei, desigur, dar

---

20 (engl.) Frumuseţea-i adevăr, adevăru'-i frumuseţe [n. tr.].

încărcată de o căldură suplimentară. Era în ea ceva zăbavnic, insinuant, o senzualitate muzicală. În stânjeneala sa, juristul apucă să se întrebe cum era posibil ca, în acea noapte, vechea lui colegă să treacă prin atâtea transformări magice.

— Iertați-mă, iertați-mă, doamnă. Să nu înțelegeți greşit prezența mea aici, o imploră. Vă pot explica.

— V-a picat rău mâncarea? îl linişti ea. Îi vorbea fără să se tulbure câtuşi de puțin. Un păhărel de apă cu bicarbonat?

Îşi dăduse capul uşor într-o parte şi, cu obrazul abandonat pe braț ca pe pernă, îl privea cu ochii ei mari, strălucind între şuvițele negre ale părului ei.

— Am găsit pe scară ceva ce vă aparține, doamnă, am venit să vi-l aduc, îngăimă profesorul. Continua să stea în genunchi şi simțea acum o durere vie în oasele genunchilor. Am ciocănit, dar dumneavoastră nu mi-ați răspuns. Şi, cum uşa era întredeschisă, am îndrăznit să intru. Nu voiam să vă trezesc. Vă rog să nu mi-o luați în nume de rău.

Ea mişcă din cap, încuviințând, iertându-l, apatică, înduioşată de buimăceala lui.

— De ce plângeți, prietene bun? Ce vi se întâmplă?

Don Nepomuceno, fără apărare în fața deferentei afectuoase, a cadenței mângâietoare a acelor cuvinte, a drăgălăşeniei acelei priviri ce strălucea în penumbră, cedă. Ceea ce fuseseră până atunci doar nişte lacrimi mari şi mute ce-i coborau pe obraji se transformară în hohote rezonante, suspine sfâşietoare, cascadă de bale şi muci pe care încerca s-o înfrâneze cu ambele mâini în dezordinea lui mentală nu găsea batista, nici buzunarul unde se afla batista în timp ce, sufocându-se, se aşternea în această confesiune:

— Vai, Lucrecia, Lucrecia, iartă-mă, nu mă pot abține. Nu o lua ca pe un afront, dimpotrivă. Nu mi-am imaginat niciodată aşa ceva, atât de frumos, vreau să spun, atât de perfect, cum e corpul dumitale. Ştii cât de mult te respect şi te admir. Din punct de vedere intelectual, academic şi juridic. Însă, în această noapte, asta, să vă văd aşa, este cel mai bun lucru care mi s-a întâmplat în viață. Ți-o jur, Lucrecia. Pentru această clipă, aş arunca la gunoi toate titlurile mele, doctoratele honoris causa cu care m-au onorat, decorațiile, diplomele. („Dacă n-aş avea anii pe care-i am, mi-aş arde toate cărțile şi aş veni să mă aşez ca un cerşetor la uşa casei tale don Rigoberto citi în caietul său versurile lui Enrique

Pena. Da, copila mea, ascultă-mă bine: ca un cerşetor, la uşa casei tale.”) N-am simțit nicicând o fericire atât de mare, Lucrecia. Faptul că v-am văzut aşa, fără haine, ca Ulise pe Nausicaa, este cel mai mare premiu, o cinste pe care nu cred c-o merit. M-a emoționat, m-a cutremurat. Plâng pentru că sunt mişcat, recunoscător. Să nu mă disprețuieşti, Lucrecia.

În loc să-l aline, discursul l-a mişcat şi mai mult, iar acum hohotele de plâns i se opreau în gât. Îşi lăsă capul pe marginea patului şi continuă să plângă, tot îngenuncheat, suspinând, simțindu-se trist şi vesel, mâhnit şi fericit. „Iartă-mă, iartă-mă”, bolborosea. Până când, clipe sau ore după aceea trupul i se încorda precum cel al unui motan simți mâna Lucreciei pe creştetul său. Degetele ei îi răvăşiră părul grizonat, consolându-l, alăturându-i-se. Vocea ei veni deopotrivă să-i aline, cu o nouă dezmierdare, rana vie a sufletului său:

— Linişteşte-te, Rigoberto. Nu mai plânge, iubirea mea, sufletul meu. Gata, a trecut, nimic nu s-a schimbat. Oare nu ai făcut ce voiai? Ai intrat, m-ai văzut, te-ai apropiat, ai plâns, te-am iertat. Mă pot supăra eu pe tine? Şterge-ți lacrimile, suflă-ți nasul şi culcă-te. Nani, copilaşul meu, nani.

Marea lovea acolo jos, în falezele din Barranco şi Miraflores, iar plafonul dens de nori nu lăsa să se vadă stelele, nici luna de pe cerul Limei. Însă noaptea era pe sfârşite. Imediat se va lumina de zi. O zi în minus. O zi în plus.

INTERDICȚII LA FRUMUSEȚE

Nu vei privi niciodată un tablou de Andy Warhol, nici de Frida Kahlo, nici nu vei aplauda un discurs politic, nici nu vei permite să ți se crape pielea coatelor sau a genunchilor, nici să ți se întărească tălpile picioarelor.

Nu vei auzi niciodată o compoziție de Luigi Nono, nici vreun cântec protest de-al lui Mercedes Sosa, nici nu vei vedea un film de Oliver Stone, nici nu vei mânca direct din frunzele de anghinare.

Nu-ți vei zgâria genunchii, nici nu-ți vei tăia părul, nici nu vei avea puncte negre, carii, conjunctivită şi (cu atât mai puțin) hemoroizi.

Nu vei merge niciodată desculță pe asfalt, piatră, pietriş, dale, cauciuc, calamină, ardezie şi metal, nici nu vei îngenunchea pe o suprafață care să nu cedeze, ca miezul de turtă (înainte de a o prăji).

Nu vei utiliza niciodată în vocabularul tău cuvintele teluric, puțică, a

conştientiza, a vizualiza, statalist, semințe, pielițe sau societal.

Nu vei avea niciodată un hamster, nici nu vei face gargară, nu vei purta perucă, nu vei juca bridge, nici nu vei purta sombrero, beretă sau colac.

Nu vei avea niciodată gaze, nu vei spune niciodată cuvinte urâte, nici nu vei dansa rock-and-roll.

Nu vei muri niciodată.

VIL Degetul mare al lui Egon Schiele

— Toate fetele lui Egon Schiele sunt slăbuțe şi ciolănoase şi mi se par foarte drăguțe, spuse Fonchito. Tu, în schimb, eşti plinuță, însă şi tu îmi pari foarte drăguță. Cum îți explici această contradicție, mamă vitregă?

— Mă faci grasă? deveni lividă dona Lucrecia.

Nu fusese atentă, auzea vocea copilului ca un zgomot de fond, concentrată asupra anonimelor şapte, în numai zece zile şi a scrisorii pe care i-o scrisese lui Rigoberto cu o seară în urmă şi pe care o avea acum în buzunarul de la halat. Îşi amintea doar că Fonchito începuse să turuie, despre Egon Schiele ca de fiecare dată, până când „plinuță” o făcu să ciulească urechea.

— Nu grasă. Am spus plinuță, mamă vitregă se dezvinovăți, gesticulând.

— Tatăl tău este de vină că sunt aşa, se plânse, examinându-se. Eu eram subțirică atunci când ne-am căsătorit. Însă lui Rigoberto i-a căşunat că moda filiformă distruge trupul femeii, că marea tradiție a frumuseții este cea îmbelşugată. Aşa spunea: „forma îmbelşugată”. Ca să-i fac pe plac, m-am îngrăşat. Şi n-am mai reuşit să slăbesc.

— Aşa cum eşti, eşti grozavă, îți jur, mamă vitregă, continua să se scuze Fonchito. Îți spuneam despre slăbănoagele lui Egon Schiele, nu ți se pare ciudat să-mi placă şi să-mi placi şi tu, care eşti cel puțin de două ori cât ele?

Nu, autorul nu putea fi el. Pentru că anonimele îi lăudau trupul şi chiar, în una din ele, intitulată „Glorie trupului iubitei”, fiecare parte a trupului ei cap, umeri, mijloc, sâni, pântece, coapse, picioare, glezne, tălpi era însoțită de o referință către un poem sau tablou emblematic. Invizibilul îndrăgostit de formele ei îmbelşugate nu putea fi decât Rigoberto. („Bărbatul ăsta chiar că este îndrăgostit de dumneavoastră”, proclamă Justiniana, după citirea Gloriei. „Cât de bine vă cunoaşte corpul, doamnă! Trebuie să fie don Rigoberto. De unde să

scoată Fonchito aceste cuvinte, oricât de matur ar fi!? Cu toate că şi el vă cunoaşte din cap până-n picioare, nu?”)

— De ce taci tot timpul, fără să-mi vorbeşti? Mă priveşti de parcă nu m-ai vedea. Astăzi eşti foarte ciudată, mamă vitregă.

— Este din cauza acestor anonime. Nu pot să mi le scot din minte, Fonchito. Aşa cum tu eşti obsedat de Egon Schi ele, eu sunt acum obsedată de scrisorile astea nenorocite. Îmi petrec ziua aşteptându-le, citindu-le, reamintindu-mi-le.

— Dar de ce nenorocite, mamă vitregă? Cumva te insultă sau îți spun lucruri urâte?

— Pentru că vin nesemnate. Şi pentru că uneori mi se pare că mi le trimite o fantomă, nu tatăl tău.

— Ştii foarte bine că sunt de la el. Totul iese aşa cum trebuie, mamă vitregă. Nu-ți face sânge rău. Curând vă veți împăca, ai să vezi.

Reconcilierea donei Lucrecia cu don Rigoberto devenise a doua obsesie a copilului. Vorbea despre ea cu atâta siguranță încât mama vitregă nu mai avea curajul să-l contrazică şi să-i spună că erau simple fantezii ale visătorului pătimaş în care se transformase. Făcuse bine că-i arătase anonimele? Unele erau atât de îndrăznețe în referirile la intimitatea lor că, după ce le citea, îşi promitea: „Pe-asta chiar că nu i-o arăt”. Şi de fiecare dată termina prin a o face, spionându-i reacția, să vadă dacă nu-l trăda vreun gest. Dar nu. De fiecare dată reacționase cu aceeaşi atitudine de surprindere şi uimire, şi ajunsese de fiecare dată la aceeaşi concluzie: era de la tatăl său, o altă dovadă că nu-i mai purta pică. I se păru că Fonchito era acum şi el absorbit, departe de mica sufragerie şi de păduricea din Olivos, cuprins de vreo amintire. Îşi privea mâinile, apropiindu-le mult de ochi; le apropia, le întindea, răsfira degetele, ascundea degetul mare, le încrucişa, le desfăcea, în posturi ciudate, precum ale acelora care proiectează imagini pe perete cu umbra mâinilor. Însă Fonchito nu asta încerca în după-amiaza de primăvară; îşi cercetă degetele la fel cum un entomolog examinează la lupă o specie necunoscută.

— Pot să ştiu ce faci?

Copilul nu reacționa; continuă să facă aceleaşi gesturi, răspunzându-i cu altă întrebare:

— Ți se pare că am mâini diforme, mamă vitregă? Ce i se mai năzărea

astăzi acestui mic diavol?

— Să vedem, lasă-mă să le văd, se juca ea de-a medicul specialist. Pune-le aici.

Fonchito nu se juca. Foarte serios, se ridică, se apropie de ea şi îşi puse ambele mâini în palmele pe care ea i le întinsese. La contactul cu această gingăşie lină şi cu delicateţea osişoarelor acelor degete, dona Lucrecia simţi un fior. Avea mâini fragile, degeţele subţiri, unghii uşor rozalii, tăiate cu migală. Se prefăcu a le supune unui examen clinic, în timp ce le mângâia.

— Nu au nimic diform, fu concluzia ei. Deşi un picuţ de apă şi săpun nu le-ar strica.

— Ce păcat! spuse copilul, fără urmă de glumă, retrăgându-şi mâinile din cele ale donei Lucrecia. Pentru că, atunci, din acest punct de vedere nu semăn deloc cu el.

„Gata. Trebuia să se întâmple.” Jocul din fiecare după-amiază.

— Explică-mi.

Copilul se grăbi s-o facă. Nu-şi dăduse seama că mâinile erau mânia lui Egon Schiele? Ale lui şi, deopotrivă, ale fetelor şi doamnelor pe care le picta. Dacă nu-şi dăduse seama, s-o facă acum. În doi timpi şi trei mişcări dona Lucrecia avu pe genunchi albumul de reproduceri. Vedea sila pe care o avusese mereu Egon Schiele faţă de degetul mare?

— Faţă de degetul mare? începu să râdă dona Lucrecia.

— Uită-te la portretele lui. Cel al lui Arthur Roessler, de exemplu, insistă copilul, cu pasiune. Sau acesta: Dublu portret al inspectorului general Heinrich Benesch şi al fiului său Otto; cel al lui Enrich Lederer; şi autoportretele lui. Arată doar patru degete. Întotdeauna face să dispară degetul mare.

De ce oare? De ce-i ascundea? Pentru că degetul mare este cel mai urât deget al mâinii? Îi plăceau numerele pare şi credea că cele impare aduceau ghinion? Avea degetul mare desfigurat şi se ruşina de el? Avea o problemă cu mâinile, pentru că, dacă nu era aşa, atunci de ce când îşi făcea fotografii le ascundea în buzunare sau făcea cu ele nişte figuri atât de ridicole, răsucindu-şi degetele ca o vrăjitoare, băgându-le în faţa aparatului său punându-le deasupra capului ca şi cum îi evadau, zburând? Mâinile lui, mâinile bărbaţilor, mâinile fetelor. Nu remarcase? Acele fete dezbrăcate, cu trupul atât de bine format nu era de neînţeles faptul că aveau nişte degete bărbăteşti, cu noduri osoase şi

butucănoase? De exemplu, în această gravură din 1910, Fată dezbrăcată cu păr negru, în picioare, nu făceau notă discordantă aceste mâini ca de bărbat, cu unghii pătrate, identice cu cele pe care şi le picta însuşi Egon în autoportrete? Nu făcuse oare acelaşi lucru cu aproape toate femeile pe care le-a pictat? De exemplu Nud, în picioare, din 1913. Fonchito respiră:

— Sau poate era un narcisist, aşa cum ai spus tu. Îşi picta mereu propriile mâini, deşi personajul tabloului era altcineva, bărbat sau femeie.

— Asta ai descoperit tu? Sau ai citit pe undeva? Dona Lucrecia era derutată. Răsfoia albumul şi ceea ce vedea îi dădea dreptate lui Fonchito.

— Oricine îi priveşte îndelung tablourile îşi dă seama ridică din umeri copilul, fără să dea importanță subiectului. Nu spune tata că dacă nu este tematic, un artist nu ajunge niciodată să fie genial? Din acest motiv, sunt mereu atent la maniile pictorilor care se reflectă în tablourile lor. Egon Schiele avea trei: să pună aceleaşi mâini desfigurate tuturor personajelor sale, făcând să dispară degetul mare; ca fețele şi doamnele să-şi arate trebuşoarele, ridicându-şi fustele şi desfăcând picioarele; şi, a treia, să se picteze pe sine, punând mâinile în posturi forțate, care atrag atenția.

— Bine, bine, dacă voiai să mă laşi cu gura căscată, ai reuşit. Ştii ceva, Fonchito? Tu chiar că eşti un mare tematic. Dacă teoria tatălui tău este adevărată, întruneşti deja una dintre condițiile genialității.

— Mai trebuie doar să pictez tablouri, râse el. Se tolăni din nou şi îşi privi mâinile. Le mişca şi le arăta, imitând posturile extravagante în care apăreau în tablourile şi fotografiile lui Schiele. Dona Lucrecia, amuzată, îi observă pantomima. Şi, brusc, decise: „îi voi citi scrisoarea, să vedem ce spune”, în plus, citind-o cu voce tare, va şti dacă ceea ce a scris era în regulă şi va decide dacă să i-o trimită lui Rigoberto sau s-o rupă. Dar, când fu pe cale s-o facă, îşi pierdu curajul. În schimb, spuse:

— Mă îngrijorează că zi şi noapte te gândeşti doar la Schiele. Copilul încetă să se mai joace cu mâinile. Ți-o spun cu toată dragostea pe care ți-o port. La început, mi se părea drăguț că-ți plac atât de mult picturile lui, că te identifici cu el. Însă, pentru că încerci să semeni cu el în toate, începi să nu mai fii tu.

— Pentru că eu sunt el, mamă vitregă. Deşi o iei în glumă, aşa este. Simt că sunt el.

Îi surâse, pentru a o linişti. „Aşteaptă un picuț”, murmură, în timp ce,

ridicându-se în capul oaselor, lua albumul de reproduceri, îl răsfoia căutând ceva, şi i-l punea din nou pe genunchi, deschis. Dona Lucrecia văzu o planşă colorată; pe un fond ocru se întindea o doamnă şerpuitoare îmbrăcată într-un costum de carnaval, cu şiruri de dungi verzi, roşii, galbene şi negre, dispuse în zigzag. Părul îi era ascuns în spatele unui colac ca un turban, era desculță, o privea cu tristețe apatică în ochii ei mari şi negri şi avea mâinile ridicate deasupra capului ca şi cum s-ar fi pregătit să cânte din castaniete.

— Văzând acest tablou mi-am dat seama îl auzi spunând pe Fonchito, cu seriozitate absolută. Că eu eram el.

Încercă să râdă, dar nu reuşi. Ce voia acest copilaş? S-o sperie? „Se joacă cu mine ca un motănel cu ditamai şoricioaica”, gândi.

— A, da? Şi ce anume din acest tablou ți-a dat de înțeles că eşti Egon Schiele reîncarnat?

— Nu ți-ai dat seama, mamă vitregă, râse Fonchito. Priveşte-! din nou, bucățică cu bucățică. Şi vei vedea că, deşi l-a pictat în Viena, în 1914, în atelierul său, în această doamnă este Peru. Repetat de cinci ori.

Doamna Lucrecia examină din nou imaginea. De sus în jos. De jos în sus. În cele din urmă sesiză că, în multicolorul costum de paiață al modelului desculț, se vedeau cinci figurine minuscule, la înălțimea brațelor, în partea dreaptă, pe picior şi pe marginea fustei. Îşi apropie albumul de ochi şi le examină, cu calm. Aşa era. Păreau micuțe indience, metise. Erau îmbrăcate ca tărăncile din Cuşco.

— Asta şi sunt, micuțe indience din Anzi, spuse Fonchito, citindu-i gândurile. Vezi? Peru este amestecat în tablourile lui Egon Schiele. Aşa mi-am dat seama. Pentru mine a fost un mesaj.

Continuă să vorbească, făcând caz de acele informații uimitoare despre viața şi opera pictorului, care donei Lucrecia îi dădeau impresia de omniscienţă şi o făceau să suspecteze o conjurație, o ambuscadă înfierbântată. Are şi o explicație, mamă vitregă. Doamna din tablou se numea Frederike Maria Beer. Este singura persoană pictată de cei mai mari pictori ai Vienei din acea epocă: Egon şi Klimt. Fiica unui domn foarte bogat, a fost o mare doamnă; ajuta artiştii şi le găsea cumpărători. Cu puțin înainte ca Schiele s-o picteze, făcuse o călătorie în Bolivia şi Peru, de unde a adus aceste micuțe indience de cârpă, cumpărate din vreun târg din Cuşco sau La Paz. Iar lui Egon Schiele i-a venit ideea de a le picta pe hainele doamnei. Adică nu a fost o minune faptul că în acel tablou

apăreau cinci metise. Dar, dar…

— Dar ce? îl încuraja dona Lucrecia, absorbită de povestea lui Fonchito, aşteptând o mare revelație.

— Dar, nimic, adăugă micuțul, cu un gest de oboseală. Aceste indience micuțe au fost puse acolo pentru ca eu să le găsesc într-o zi. Cinci peruviene micuțe într-un tablou de Schiele. Nu-ți dai seama?

— Au început să-ți vorbească? Ți-au spus că tu le-ai pictat, acum optzeci de ani? Că eşti reîncarnarea lui?

— Ei bine, dacă ai de gând să-ți bați joc, să vorbim despre altceva, mamă vitregă.

— Nu-mi place să te aud spunând prostii, spuse ea. Nici să te gândeşti prostii, nici să crezi prostii. Tu eşti tu, iar Egon Schiele era Egon Schiele. Tu trăieşti aici, la Limă, el a trăit în Viena la început de secol. Nu există reîncarnare. Aşa că nu mai spune tâmpenii, dacă nu vrei să mă superi. De acord?

Copilul consimți, fără chef. Avea o fețişoară întristată, dar nu îndrăzni să-i răspundă, pentru că ea vorbise cu o severitate neobişnuită. Încercă să facă pace.

— Vreau să-ți citesc ceva ce am scris, murmură, scoțând din buzunar ciorna scrisorii.

— I-ai răspuns tatei? se bucură copilul, aşezându-se pe podea şi ridicând capul.

Da, noaptea trecută. Încă nu ştia dacă o va trimite. Deja nu mai putea. Şapte erau multe anonime. Iar autorul era Rigoberto. Cine, dacă nu el? Cine altcineva putea să-i vorbească în acest mod atât de familiar şi de exaltat? Cine o cunoştea atât de în detaliu? Hotărâse să înceteze cu acest teatru. Să vedem ce părere avea.

— Citeşte-mi-o odată, mamă vitregă, îşi pierdu răbdarea copilul. Ochii îi străluceau şi fețişoara lui trăda o curiozitate imensă; dar şi ceva de, ceva de, dona Lucrecia căuta cuvântul, de amuzament răutăcios; ba chiar de răutate. Dregându-şi glasul înainte de a începe şi fără să ridice ochii până la sfârşit, citi:

Iubitule,

Am rezistat tentației de a-ți scrie încă de când am ştiut că eşti autorul misivelor arzătoare ce, de două săptămâni, au umplut această căsuță de flăcări, bucurie, nostalgie şi speranță, iar inima şi măruntaiele mele de focul dulce care mistuie fără a arde, acela al dragostei şi dorinței unite în fericită căsnicie.

De ce să semnezi nişte scrisori pe care doar tu le-ai putea scrie? Cine m-a studiat, alcătuit, inventat aşa cum aifăcut-o tu? Cine ar putea vorbi de punctişoarele roşii de la subsuorile mele, de nervurile rozalii din scobiturile ascunse dintre degetele de la picioarele mele, de această „guriță bosumflată înconjurată de o circumferință în miniatură de vesele ridulețe de carne vie, albăstrui-plumburie, la care se ajunge escaladând coloanele netede şi marmoreene ale picioarelor tale”? Doar tu, iubirea mea.

De la primele rânduri ale primei scrisori am ştiut că erai tu. De aceea, înainte de a o termina de citit, m-am supus instrucțiunilor tale. M-am dezbrăcat şi am pozat pentru tine, în fața oglinzii, imitând-o pe Danae a lui Klimt. Şi, ca în atâtea nopți cărora le duc dorul în singurătatea mea prezentă, am zburat din nou cu tine prin regate ale fanteziei pe care le-am explorat împreună, de-a lungul acestor ani petrecuți împreună care sunt, pentru mine, acum, un izvor de consolare şi de viață din care memoria mea se adapă, pentru a suporta rutina şi vidul care au urmat după ceea ce, alături de tine, a fost aventuraşi plenitudine.

În măsura forțelor mele, am urmat întocmai cerințele ba nu, sugestiile şi rugile celor şapte scrisori ale tale. M-am îmbrăcat şi m-am dezbrăcat, m-am deghizat şi m-am mascat, prăvălit, îndoit, desfăcut, ghemuit şi încărnat cu trupul şi cu sufletul tuturor capriciilor din scrisorile tale, pentru că ce plăcere e mai mare pentru mine decât aceea de a-ți face pe plac? Pentru tine şi prin tine, am fost Mesalina şi Leda, Magdalena şi Salomeea, Diana cu arcul şi săgețile ei, Maja dezbrăcată, casta Suzana surprinsă de bătrânii depravați şi, în baia turcă, odalisca lui Ingres. Am făcut dragoste cu Marte, Nabucodònosor, Sardanapal, Napoleon, lebede, satiri, sclavi şi sclave, am apărut din mare ca o sirenă, am domolit şi întețit iubirile lui Ulise. Am fost o mică marchiză de Watteau, o nimfă de Tițian, o Fecioară de Murillo, o Madonă a lui Piero della Francesca, o gheişă de Fujita şi o nevoiaşă de-a lui Toulouse-Lautrec. M-am chinuit mult să stau în poante ca balerină lui Degas, şi, crede-mă, ca să nu te dezamăgesc, cu prețul unor cârcei, am încercat chiar să mă transpun în ceea ce tu numeşti voluptuosul cub cubist al lui Juan Gris.

Să mă joc din nou împreună cu tine, chiar dacă de la distanță, mi-a făcut bine, mi-a făcut rău. Am simțit din nou că eram a ta şi tu al meu. Când se termina jocul, singurătatea mea sporea şi mă întrista şi mai tare. Se pierde pentru totdeauna ceea ce se pierde?

De când am primit întâia scrisoare, am trăit aşteptând-o pe următoarea, devorată de îndoieli, încercând să-ți ghicesc intențiile. Voiai să-ți răspund? Sau faptul că mi le trimiteai nesemnate era un indiciu că nu vrei să începi un dialog, ci doar ca eu să-ți ascult monologul? Însă azi-noapte, după ce am fost, docilă, harnica doamnă burgheză a lui Vermeer, m-am hotărât să-ți răspund. Ceva din aceste străfunduri întunecate ale persoanei mele pe care doar tu le-ai sondat mi-a poruncit să pun mâna pe condei şi hârtie. Am făcut bine? Oare nu am încălcat acea lege nescrisă care îi interzice personajului unei picturi să iasă din tablou pentru a-i vorbi pictorului?

Tu, iubitule, cunoşti răspunsul. Împărtăşeşte-mi-l.

— Ia te uită, ce scrisoare! spuse Fonchito. Entuziasmul lui părea foarte sincer. Mamă vitregă, tu îl iubeşti mult pe tata!

Era îmbujorat şi radios, şi doñei Lucrecia i se păru că, pentru prima dată, era şi descumpănit.

— Niciodată n-am încetat să-l iubesc. Nici măcar atunci când s-a întâmplat ceea ce s-a întâmplat.

Fonchito îşi întipări imediat acea privire candidă, amnezică, care-i golea ochii, ca de fiecare dată când doña Lucrecia făcea în vreun fel aluzie la acea aventură. Însă observă că îmbujorarea dispărea din obrajii copilului, fiind înlocuită de o paloare sidefie.

— Pentru că, deşi amândurora ne-ar plăcea să nu fie aşa şi deşi nu vorbim niciodată de asta, ceea ce a fost, a fost. Nu se poate şterge, spuse doña Lucrecia, căutându-i ochii. Şi chiar dacă mă priveşti ca şi cum n-ai şti despre ce îți vorbesc, îți aminteşti la fel de bine ca şi mine. Şi cu siguranță că-ți pare la fel de rău ca şi mie sau chiar mai mult.

Nu putu continua. Fonchito începuse din nou să-şi privească mâinile, în timp ce le mişca, imitând scălâmbăielile personajelor lui Egon Schiele: țepene şi paralele cu umerii, cu degetul mare ascuns şi parcă amputat, sau deasupra capului, duse înainte ca şi cum tocmai aruncase o suliță. Dona Lucrecia se puse pe râs:

— Nu eşti un drăcuşor, ci o paiață. Ar trebui mai degrabă să faci teatru.

Râse şi copilul, relaxat, făcând mutrițe şi jucându-se încontinuu cu mâinile. Şi, fără să renunțe la maimuțăreli, o surprinse pe dona Lucrecia cu următorul comentariu:

— Prostul gust al scrisorii tale este intenționat? Şi tu crezi, la fel ca tata, că prostul gust şi iubirea sunt inseparabile?

— Am scris-o imitând stilul tatălui tău, spuse dona Lucrecia. Exagerând, încercând să fiu solemnă, afectată şi truculentă. Lui aşa îi place. Ți se pare foarte țopârlănească?

— Îl va încânta, o asigură Fonchito, încuviințând de câteva ori. O va citi şi reciti de multe ori, închis în birou. N-ai de gând s-o semnezi, nu-i aşa, mamă vitregă?

Adevărul este că nu se gândise la asta.

— Ar trebui să i-o trimit anonimă?

— Desigur, mamă vitregă, declară copilul, emfatic. Păi trebuie să-i faci jocul.

Poate că avea dreptate. Dacă el le trimitea nesemnate, ea de ce să le semneze?

— Eşti uns cu toate alifiile, micuțule murmură ea. Da, este o idee bună. O voi trimite nesemnată. Perfect, el va şti foarte bine cine i-a scris-o.

Fonchito se prefăcu că aplaudă. Se ridicase în picioare şi se pregătea să plece. Astăzi nu avusese turtite, pentru că Justiniana era liberă. Ca întotdeauna, îşi luă albumul de reproduceri şi-l băgă în ghiozdan, îşi încheie cămaşa gri şi îşi aranja micuța cravată de la uniformă, urmărit de o Lucrecia amuzată să-l vadă repetând în fiecare după-amiază aceleaşi gesturi, la sosire şi la plecare. Însă, de această dată, spre deosebire de celelalte dați, când se mulțumea să-i spună „Ciao, mamă vitregă”, se aşeză alături de ea pe fotoliu, foarte aproape.

— Aş vrea să te întreb ceva înainte de a pleca. Doar că mi-e un pic ruşine.

Trecuse din nou la vocea subțirică, dulce şi timidă la care apela când voia să-i trezească bunăvoința sau mila. Şi, deşi pe dona Lucrecia nu o părăsea niciodată bănuiala că era farsă pură, întotdeauna îi trezea bunăvoința sau mila.

— Ție nu îți este ruşine de nimic, aşa că nu veni să-mi faci pe nevinovatul îi spuse, dezminținând duritatea cuvintelor cu dezmierdarea pe care i-o dădea, trăgându-l de ureche. Haide, întreabă.

Copilul se lăsă pe-o parte şi îşi aruncă brațele în jurul gâtului ei. Îşi cufundă feţişoara în umărul ei.

— Dacă te privesc, nu îndrăznesc, şopti, coborând vocea până când deveni un murmur abia auzit. Acea guriță bosumflată, înconjurată de ridulețe, din

scrisoarea ta, nu este aceasta, nu-i aşa, mamă vitregă?

Dona Lucrecia simţi că obrazul lipit de al ei se mişca şi că două buze subţiri îi coborau pe faţă şi se lipeau de ale ei. Reci la început, imediat se însufleţiră. Simţi că apăsau şi o sărutau. Închise ochii şi deschise gura: o vizită un şerpişor umed, se plimbă peste gingiile ei, peste cerul gurii şi se încâlci în limba ei. Petrecu o eternitate, oarbă, transformată în senzaţie, copleşită, fericită, fără să facă nimic şi fără să se gândească la nimic. Însă, când ridică braţele pentru a-l îmbrăţişa pe Fonchito, copilul, într-una dintre acele schimbări de dispoziţie care reprezentau trăsătura lui distinctivă, se eliberă şi se îndepărtă de ea. Acum se îndepărta, făcându-i semn de la revedere. Avea o expresie foarte naturală.

— Dacă vrei, trece-ţi anonimă pe curat şi pune-o într-un plic, îi spuse, din uşă. Mâine mi-o dai şi o voi băga în cutia de scrisori de acasă fără ca tata să mă vadă. Ciao, mamă vitregă.

NICI CĂLUŢ DE PAPURĂ[21] NICI TĂURAŞ DE PUCARÁ[22]

Înţeleg că spectacolul drapelului fluturând în vânt vă dă palpitaţii, iar muzica şi versurile imnului naţional un fel de gâdilături prin vene, contracţii şi zbârliri ale părului pe care le numiţi emoţie. Nu asociaţi cuvântul patrie (pe care dumneavoastră îl scrieţi mereu cu majuscule) cu versurile necuviincioase ale tânărului Pablo Neruda

Patria, palabra triste, como termometro o ascensor[23]

şi nici cu sentinţa distrugătoare a doctorului Johnson (Patriotism îs the last refuge of a scoundrel[24]), ci cu şarjele eroice de cavalerie, cu spade care se înfig în piepturile uniformelor duşmane, sunete de goarnă, tiruri şi pocnituri care nu se trag de la sticlele de şampanie. După toate aparenţele, dumneavoastră aparţineţi conglomeratului de masculi şi femele care priveşte cu respect statuile acestor personaje ce împodobesc pieţele publice şi deplângeţi că le cacă

---

[21] (sp.) caballito de totora ambarcaţiune de mici dimensiuni construită din tulpinile şi frunzele unei plante denumite Schoenoplectus californicus „totora" (un soi de papură), a cărei formă nu a variat deloc din epoca preincaşă până acum. In prezent este folosită de pescari, în special în zona coastei nordice a Perului [n. tr.].

[22] (sp.) torito de Pucará un taur sculptat, simbol al fertilităţii în cămin, care îi protejează pe locuitori de boli şi foamete. Tăuraşul de Pucará este una dintre reprezentările cele mai comune ale ceramicii peruane, fiind iniţial un obiect de ritual folosit pentru marcarea vitelor [n. tr.].

[23] (sp.) Patrie, /cuvânt trist, / ca termometru sau ascensor [n. tr.]

[24] (engl.) Patriotismul este ultimul refugiu al unei canalii [n. tr.].

porumbeii, sunteți în stare să vă treziți cu noaptea-n cap şi să aşteptați ore în şir ca să nu pierdeți un loc bun pe Campo de Marte la defilarea ostaşilor cu ocazia datelor importante, spectacol ce vă suscită aprecieri în care pocnesc cuvintele „marțial", „patriotic" şi „viril". Domnule, doamnă: în dumneavoastră se ascunde o fiară furioasă ce reprezintă un pericol pentru umanitate.

Dumneavoastră sunteți un balast viu pe care civilizația îl târăşte după ea încă din timpurile canibalului tatuat, perforat şi cu etui falie, al magului preracțional care bătea pământul cu picioarele ca să cheme ploaia şi halea inima rivalului cu scopul de a-i fura puterea. În realitate, în spatele poliloghiei şi stindardelor dumneavoastră pentru proslăvirea acestei bucăți de geografie pângărită de borne şi demarcații arbitrare, în care dumneavoastră vedeți personificată o formă superioară a istoriei şi a metafizicii sociale, nu există altceva decât perfidul aggiornamiento al ancestralei frici primitive de a deveni independent față de trib, de a înceta să mai fii masă, parte, şi de a te converti în individ, nostalgia acelui precursor pentru care lumea începea şi se termina între hotarele cunoscutului, luminişul pădurii, peştera întunecată, podişul abrupt, acea enclavă micuță în care împărțea limba, magia, confuzia, datinile şi, mai ales, ignoranța şi temerile grupului său îi dădea curaj şi îl făcea să se simtă protejat în fața tunetului, a trăsnetului, a fiarei şi a altor triburi ale planetei. Deşi de la acele timpuri îndepărtate au trecut secole şi, pentru că purtați sacou şi cravată sau fustă dreaptă şi vă faceți lifting-uri la Miami, dumneavoastră vă credeți cu mult superior acestui strămoş cu şorț din scoarță de copac, cu buze şi nas străpunse de pandantive cu ace, dumneavoastră sunteți el, şi ea sunteți dumneavoastră. Cordonul ombilical ce vă leagă de-a lungul veacurilor se numeşte spaimă de necunoscut, ură față de diversitate, refuz al aventurii, panică față de libertate şi față de responsabilitatea de a te inventa în fiecare zi, vocație de rob al rutinei, al gregarului, respingere a decolectivizării pentru a nu trebui să înfrunți sfidarea cotidiană pe care suzeranitatea individuală o reprezintă. În acele timpuri, neajutoratul consumator de carne umană, afundat într-o ignoranță metafizică şi fizică în fața a ceea ce se întâmpla şi a ceea ce-i înconjura, avea o oarecare justificare în a refuza să fie independent, creator şi liber; în aceste timpuri, în care se ştie deja tot ceea ce trebuie să se ştie şi ceva în plus, nu există motiv valabil pentru a te încăpățâna să fii sclav şi irațional. Acest raționament vi se va părea sever, exagerat, față de ceva care, pentru dumneavoastră, nu este altceva

decât un sentiment curat şi idealist de solidaritate şi iubire de glie şi amintiri („pământul şi morții”, potrivit antropoidului francez, domnul Maurice Barres), acest cadru de referințe ambientale şi culturale fără de care o ființă umană se simte pustiită. Eu vă asigur că aceasta este doar o față a monedei patriotice; cealaltă, reversul preamăririi caracterului specific, este denigrarea celuilalt, dorința de a-i umili pe ceilalți, pe cei care sunt diferiți de dumneavoastră pentru că au altă culoare a pielii, altă limbă, alt dumnezeu şi chiar şi alte haine sau altă dietă.

Patriotismul care, în realitate, pare o formă binevoitoare a naționalismului deoarece „patria” pare a fi ereditară, mai veche şi mai respectabilă decât „națiunea”, ridicolă unealtă politico-administrativă fabricată de oameni de stat avizi de putere şi de intelectuali în căutarea unui stăpân, altfel spus a unui mecena, altfel spus a unor țâțe îmbelşugate de la care să sugă este un pretext periculos, dar eficient pentru războaiele care au decimat planeta de nu ştiu câte ori, pentru impulsurile despotice care au consfințit stăpânirea celui puternic asupra celui slab, o cortină de fum egalitaristă ai cărei nori otrăvitori nu diferențiază ființele umane şi le transformă în clone, impunându-le, că esențial şi iremediabil, cel mai puțin semnificativ numitor comun: locul naşterii. Întotdeauna în spatele patriotismului şi al naționalismului mocneşte maligna ficțiune colectivistă a identității, rețea ontologică de sârmă ghimpată care pretinde să-i unească, într-o fraternitate inevitabilă şi inconfundabilă, pe „spanioli”, „peruani”, „francezi”, „chinezi” etc. Dumneavoastră şi eu ştim că aceste categorii sunt tot atâtea minciuni abjecte care aruncă o perdea de uitare asupra multiplelor diversități şi incompatibilități şi pretind să abolească secole de istorie şi să întoarcă civilizația la acele timpuri barbare anterioare creării individualității şi, merită spus, raționalității şi libertății: trei lucruri inseparabile, luați aminte.

De aceea, când cineva spune, în preajma mea, „chinezul”, „negrul”, „peruanii”, „francezii”, „femeile” sau orice altă expresie echivalentă folosită cu pretenția de a defini o ființă umană prin apartenența ei la un colectiv de orice fel şi nu ca o circumstanță neglijabilă, am chef să scot revolverul şi pac! pac! să trag. (Este vorba despre o figură poetică, desigur; n-am ținut niciodată o armă de foc în mână şi nici nu voi ține şi nu am efectuat alte trageri în afara celor seminale, pe care, pe acestea da, le revendic cu orgoliu patriotic.) Individualismul meu nu mă determină, asta-i clar, să fac elogiul monologului sexual ca cea mai perfectă

formă a plăcerii; în acest domeniu, înclin pentru dialoguri de doi sau maximum trei şi, desigur, mă declar duşman înverşunat al promiscuei partouze, care este, în spațiul alcovului şi al acuplării, echivalentul colectivismului politic şi social. Afară de cazul când monologul sexual se practică în companie caz în care devine dialog cât se poate de baroc –, aşa cum o ilustrează această micuță lucrare în acuarelă şi cărbune de Picasso (1902/1903) cu care dumneavoastră vă puteți delecta în Muzeul Picasso din Barcelona, în care domnul avocat Angel Fernândez de Soto, îmbrăcat şi fumând pipă, şi distinsă lui soție, dezbrăcată, dar cu ciorapi şi pantofi, bând o cupă de şampanie şi stând aşezată pe genunchii soțului ei, se masturbează reciproc, tablou pe care, în treacăt fie spus, fără intenția de a ofensa pe nimeni (şi cu atât mai puțin pe Picasso) îl consider superior unora precum Guernica şi Leş demoiselles d'Avignon.

(Dacă vi se pare că această scrisoare începe să dea semne de incoerență, amintiți-vă de Monsieur Teste al lui Valéry: „Incoerența unui discurs depinde de cel care ascultă.

Spiritul nu mi se pare conceput în aşa fel încât să poată fi incoerent cu sine însuşi".)

Doriți cumva să ştiți de la ce se trage toată această hepatică şarjă antipatriotică din această scrisoare? De la o cuvântare a Preşedintelui Republicii, prezentată de presă în această dimineață, potrivit căreia, la inaugurarea Târgului de Artizanat, a declarat că noi peruanii avem obligația patriotică să admirăm munca artizanilor anonimi care, cu secole în urmă, modelau guacos25 de Chavin, țeseau şi pictau pânzele de Paracas sau înfăşurau pelerinele cu pene de Nască, vase de Cuşco, sau construcțiile contemporane de retabluri din Ayacucho26, tăuraşii de Pucará, prunculeții Manuelitos, covoarele din San Pedro de Cajas, căluții din papură din lacul Titicaca şi fantomițele de Cajamarca, pentru că îl citez pe întâiul om din stat „artizanatul este arta populară prin antonomază, etalarea supremă a creativității şi îndemânării artistice ale unui popor şi unul dintre marile simboluri şi manifestări ale Patriei şi niciunul dintre obiectele sale nu poartă semnătura individuală a artizanului creator pentru că toate poartă semnătura colectivității, a naționalității".

Dacă dumneavoastră sunteți un bărbat sau o femeie cu bun gust altfel

---

25 (sp.) obiecte ceramice funerare [n. tr.]

26 Retablurile din Ayacucho reprezintă scene cu profund conţinut andin, se numără printre piesele cele mai căutate de colecţionarii şi turiştii care vizitează această regiune din Peru [n. tr.].

spus, iubitor al preciziei –, veți fi surâs în fața acestei diaree artizano-patriotice a Şefului nostru de Stat. În ceea ce mă priveşte, dincolo de faptul că mi s-a părut, ca şi dumneavoastră, găunoasă şi ridicolă, m-a luminat. Acum ştiu de ce detest toate produsele de artizanat din lume în general şi cele din „țara mea" (folosesc formula ca să ne putem înțelege) în particular. Acum ştiu de ce în casa mea nu a intrat şi nici nu va intra vreodată un obiect funerar peruan, nicio mască venețiană, nici vreo matriuşcă rusă, nicio păpuşică olandeză cu codițe şi saboți de lemn, niciun mic toreador din lemn, nici vreo țigăncuşă dansând flamenco, nicio păpuşă indoneziană articulată, niciun samurai de jucărie, niciun retablu ayacuchan sau vreun diavol bolivian, absolut nicio figurină sau obiect de argilă, lemn, porțelan, piatră, pânză sau miez de pâine fabricat în serie, generic şi anonim, care să uzurpe (fie chiar cu modestia ipocrită de a se autointitula artă populară) specificul obiectului artistic, ceva care este sub stăpânirea absolută a sferei private, manifestare de viguroasă individualitate şi prin urmare refutație şi respingere a abstractului şi genericului, a oricărui lucru care, direct sau indirect, aspiră să se justifice în numele unei pretinse stirpe „sociale". Nu există artă impersonală, domnule patriot (şi nu-mi vorbiți, vă rog, de catedralele gotice). Artizanatul este o manifestare primitivă, amorfă şi fetală a ceva care într-o zi când indivizii particulari complet dezagregați vor începe să imprime o amprentă personală acestor obiecte pe care vor vărsa o intimitate de netransferat ar putea ajunge cândva să acceadă la categoria artistică. Faptul că el tronează, prosperă şi domneşte într-o „națiune" n-ar trebui să umple de mândrie pe nimeni, şi cu atât mai puțin pe pretinşii patrioți. Pentru că prosperitatea artizanatului această manifestare a genericului este semn de înapoiere sau regres, voință inconştientă de a nu înainta spre acest iureş demolator de frontiere, obiceiuri pitoreşti, culoare locală, diferențe provinciale şi spirit îngust –, care este civilizația. Ştiu că dumneavoastră, doamnă patrioată, domnule patriot, dumneavoastră urâți, dacă nu cuvântul, conținutul acestui cuvânt demolator. Este dreptul dumneavoastră. Dar este şi dreptul meu să-l iubesc şi să-l apăr cu orice preț, chiar ştiind că luptă este dificilă şi că mă pot trezi semnalele sunt multiple în tabăra învinşilor. Nu contează. Aceasta este unica formă de eroism care ne este permisă, nouă, duşmanilor eroismului obligatoriu: să murim semnând cu nume propriu şi de familie, să avem o moarte personală.

Pricepeți odată pentru totdeauna şi oripilați-vă: singura patrie pe care o

venerez este aşternutul ce o primeşte pe soția mea, Lucrecia (Lumina ta, înaltă doamnă /învingă a mea oarbă, tristă noapte, părintele Luis de León dixit), iar trupul ei mândru, unicul steag sau însemn capabil să mă poarte în cele mai temerare lupte, şi unicul imn care mă tulbură până la suspin e făcut din sunetele pe care această iubită carne le emite, vocea ei, râsul ei, lacrimile, suspinele şi, desigur (astupați-vă urechile şi nasul) sughițurile ei, eructațiile, pârțurile şi strănuturile. Pot sau nu pot să fiu considerat un adevărat patriot, în stilul meu?

BLESTEMAT FIE ONETTI! BINECUVÂNTAT FIE ONETTI!

Don Rigoberto se trezi plângând (i se întâmpla destul de des în ultima vreme). Trecuse deja de la somn la veghe; conştiința lui recunoştea umbrele obiectelor din dormitor; auzul lui, marea monotonă; nările şi porii trupului său, umiditatea corozivă. Însă teribila imagine era încă acolo, plutind la suprafața imaginației, ieşită din vreo tainiță îndepărtată, neliniştindu-l la fel ca în urmă cu câteva clipe, în inconştiența coşmarului. „Nu mai plânge, prostule.” Însă lacrimile îi curgeau pe obraji şi suspina, covârşit de spaimă. Şi dacă ar fi telepatie? Dacă primise un mesaj? Dacă, de fapt, ieri, în acea după-amiază, viermişor în inima mărului, îi descoperiseră o gâlmă la sân, vestitoare de catastrofă, şi imediat Lucrecia se gândise la el, crezuse în el, venise la el pentru a-i împărtăşi frământarea, neliniştea? Fusese o chemare în extremis. Ziua operației era stabilită. „Mai este încă timp, dăduse sentința medicul, cu condiția să extirpăm imediat acest sân, poate chiar ambii sâni. Aproape că aş putea să bag mâna în foc: metastaza încă nu s-a produs. Cu condiția să vă operez în câteva ore, veți scăpa.” Nenorocitul începuse să-şi aşeu la bisturiul, cu sclipiri de plăcere sadică în ochi. Atunci, în acea clipă, Lucrecia se gândi la el, simți o dorință arzătoare să-i vorbească, să-i povestească, să fie ascultată, consolată, însoțită de el. „Dumnezeule, mă voi duce să mă târăsc la picioarele ei ca un limbric şi să-i cer iertare”, se înfiora don Rigoberto.

Imaginea Lucreciei, aşezată pe masa de operație, supusă la acea mutilare monstruoasă, îi provocă un nou acces de nelinişte. Închizând ochii, ținându-şi suflarea, îşi aminti sânii fermi, robuşti, identici, corolele întunecate şi pielea granulată, năstureii care, dezmierdați şi umeziți de buzele lui, se ridicau cu îndrăzneală, sfidători, în ceasul amorului. Câte minute, ore, petrecuse contemplându-i, cântărindu-i, sărutându-i, lingându-i, jucându-se cu ei,

mângâindu-i, imaginându-se transformat într-un cetățean din Lilliput care escalada acele coline rozulii în căutarea înaltului turn din vârf, sau într-un nou-născut care, sugând de acolo seva albă a vieții, primea de la aceşti sâni, abia ieşit din porticul matern, cele dintâi lecții de plăcere? îşi aminti cum, în unele duminici, obişnuia să se aşeze pe băncuța de lemn din baie s-o contemple pe Lucrecia în cadă, ascunsă în spumă. Ea îşi punea un prosop sub formă de turban şi îşi continua toaleta, foarte conştiincioasă, acordindu-i din când în când un surâs binevoitor, în timp ce-şi freca trupul cu imenşi bureți galbeni pe care-i îmbiba în apa spumoasă, apoi îi trecea peste umeri, spate sau peste picioarele frumoase pe care le scotea preț de câteva secunde din adâncurile cremoase. În acele momente, sânii ei captau întreaga atenție, fervoarea religioasă a lui don Rigoberto. Îşi mijeau la suprafața apei cupa lor albă şi sfârcurile albăstrii strălucind între baloane de spumă, şi, din când în când, pentru a-l flata şi a-l premia („mângâiere distrată pe care o dă stăpânul câinelui docil întins la picioarele sale", gândi, mai calm) dona Lucrecia îi prindea şi, sub pretextul că îi dă cu săpun şi îi clăteşte mai bine, îi dezmierda cu buretele. Erau frumoşi, erau perfecți. Aveau rotunjimea, consistența şi temperatura care ar fi satisfăcut dorințele unui zeu desfrânat. „Acum, dă-mi prosopul, fii valetul meu, spunea, ridicându-se, în timp ce se clătea cu duşul de mână. Dacă eşti cuminte, poate că am să te las să mă ştergi pe spate." Sânii ei erau acolo, strălucind în întunericul camerei şi parcă iluminându-i singurătatea. Putea oare să fie posibil ca nedreptul cancer să se reverse asupra acestor creaturi care înălțau condiția feminină, care justificau divinizarea trubadurescă a femeii, cultul închiriat Fecioarei Maria? Don Rigoberto simți că după disperarea de acum o clipă urma furia, sentiment sălbatic de rebeliune împotriva bolii.

Şi atunci îşi aminti. „Blestematul de Onetti!" începu să râdă în hohote. „Blestemat roman! Blestemată Sfânta Maria! Blestemată Gertrudis!" (Aşa se numea personajul? Gertrudis? Da, aşa.) De aici i-a venit coşmarul, nici vorbă de telepatie. Continua să râdă, eliberat, surexcitat, fericit. Hotărî, pentru câteva clipe, să creadă în Dumnezeu (într-unul dintre caietele sale transcrisese fraza lui Quevedo, din Buscon: „Era dintre aceia care cred în Dumnezeu din politețe") pentru a putea mulțumi cuiva că iubiții sâni ai Lucreciei erau intacți, neatinşi de pânda cancerului, şi că acest coşmar a fost doar o reminiscență a acelui roman al cărui început teribil îl făcuse să tresară de spaimă, în primele luni de căsătorie cu

Lucrecia, inoculându-i ideea că, înti-o zi, delicioşii, dulcii sâni ai noii sale soții ar putea fi victimele unui afront chirurgical (expresia îi apăru în memorie cu eufonia ei obscenă: „Mastectomie”) similar celui pe care-l descria sau, mai degrabă, îl inventa, în primele pagini, Brausen, povestitorul din acel roman tulburător al blestematului de Onetti. „Îți mulțumesc, Doamne, că nu este adevărat, că țâțişoarele ei sunt întregi”, se rugă. Şi, fără să-şi încalte papucii şi fără să-şi pună halatul se îndreptă orbecăind, împiedicându-se, să-şi verifice caietele din birou. Era sigur că lăsase o mărturie a acestei lecturi tulburătoare, care (de ce?) plutise în acea noapte din inconştient pentru a-i strica somnul.

Blestematul de Onetti! Uruguayan? Argentinian? În orice caz, din Rio de la Plată. Ce probleme îi crease! Curios drumul memoriei, curbe capricioase, zigzaguri baroce, hiaturi de neînțeles. De ce acum, în această noapte, îi apărea în gând acea ficțiune, după ce zece ani nici nu se gândise probabil la ea, nici măcar o zi, nici măcar o dată? Cu lumina veiozei din birou proiectându-şi licăririle aurii pe masă, căută grăbit în stiva de caiete care, calculă el, corespundea epocii în care citise La vida breve (Viața scurtă). În acelaşi timp, continua să vadă, tot mai clari, mai albi, ridicați, calzi, în patul nocturn, în baia de dimineață, ieşind dintre cutele cămăşii sau ale halatului de mătase sau la deschizătura decolteului, sânii Lucreciei. Şi revenea, se întorcea, cu amintirea teribilei impresii pe care i-o provocase imaginea inițială, la istoria povestită în La vida breve, cu o luciditate crescândă, ca şi cum acea lectură era proaspătă, foarte recentă. De ce La vida breve? De ce în această noapte?

În fine, găsi. La început de pagină şi subliniat: La vida breve. Şi, în continuare: „Minunată arhitectură, construcție extrem de delicată şi de inteligentă: o proză şi o tehnică mult deasupra bietelor personaje şi a istoriilor lor anodine”. Nu era o frază foarte entuziastă. Atunci de ce amintirea ei îl tulburase într-atât? Doar pentru că subconştientul lui asociase sânul lui Gertrudis mutilat de bisturiu cu sânii iubiți ai Lucreciei? Avea clar în minte scena inițială, imaginea care venise să-l bântuie. Angajatul mediocru al unei agenții de publicitate din Buenos Aires, Juan Maria Brausen, povestitorul acestei istorii, se torturează în apartamentul lui sordid cu ideea mutilării sânului pe care o suferise în ajun sau în acea dimineață soția lui, Gertrudis, în timp ce ascultă, de cealaltă parte a zidului subțire, pălăvrăgeala idioată a unei vecine noi, o fostă sau actuală târfă, Queca, şi îşi imaginează vag o temă pentru cinematograf pe care i-o ceruse

prietenul şi şeful său, Julio Stein. Aici se aflau transcrierile cutremurătoare: „... m-am gândit la efortul de a privi fără scârbă nouă cicatrice pe care o va avea Gertrudis pe sân, rotundă şi complicată, cu nervuri roşii sau rozalii pe care timpul poate că le va transforma într-o confuzie palidă, de culoarea celeilalte, subțire şi nereliefată, sprintenă ca o semnătură, pe care Gertrudis o avea pe pântece şi pe care eu o cercetasem de atâtea ori cu vârful limbii”. Şi aceasta, chiar mai sfâşietoare, în care Brausen, prinzând taurul de coarne, anticipează singura manieră reală în care putea să-şi convingă soția că acel sân ciuntit nu-l deranja: „Pentru că singura dovadă convingătoare, unica sursă de fericire şi încredere pe care i-aş putea-o oferi ar fi să ridic şi să înclin în lumina orbitoare, peste sânul mutilat, o figură reînnoită de desfrâu, să-l sărut şi să înnebunesc acolo”.

„Cine scrie astfel de fraze, care zece ani mai târziu continuă să-i zbârlească unuia părul, umplând u-i trupul de stalactite, este un creator”, gândi don Rigoberto. Îşi închipui că era dezbrăcat împreună cu soția lui, în pat, contemplând cicatricea aproape invizibilă în locul unde domnise şi tronase acea cupă de carne călduță, acea arcuire de mătase, sărutând-o cu lăcomie exagerată, simulând excitarea, o frenezie pe care n-o simțea şi nici nu avea s-o mai simtă, şi recunoscu în părul său mâna recunoscătoare, compătimitoare? iubitei sale, dându-i de înțeles că ajunge. Nu era nevoie să se prefacă. Ei care trăiseră în fiecare noapte adevărul dorințelor şi viselor proprii până în măduva oaselor, de ce să se mintă acum, spunându-şi că nu conta, când amândoi ştiau că de fapt conta foarte mult, că acel sân lipsă va continua să graviteze peste toate nopțile ce le rămăseseră? Blestematul de Onetti!

— Ai avea surpriza vieții tale, râse dona Lucrecia, scoțând un tril de cântăreață de operă care se pregăteşte să iasă pe scenă. La fel ca şi mine când mi-a spus-o. Şi, mai mult, când i-am văzut. Surpriza vieții tale!

— Sânii grațioşi ai ambasadoarei Algeriei? se arătă surprins don Rigoberto. Reconstruiți?

— Ai soției ambasadorului Algeriei, îl corectă dona Lucrecia. Nu face pe prostul, ştii foarte bine despre cine este vorba. I-ai privit toată noaptea, la recepția de la ambasada Franței.

— Este adevărat, erau foarte frumoşi, recunoscu don Rigoberto, înroşindu-se. Şi, în timp ce mângâia, săruta şi privea cu devoțiune sânii dorici Lucrecia, îşi

tempera entuziasmul cu o galanterie: Însă nu că ai tăi.

— Nici că-mi pasă, spuse ea, ciufulindu-l. Arată mai bine decât ai mei, n-am ce-i face. Mai micuți, dar mai perfecți. Şi mai tari.

— Mai tari? Don Rigoberto începu să înghită în sec. Doar n-ai văzut-o goală. Doar nu i-ai atins.

Urmă o tăcere de bun augur care, totuşi, coexista cu vacarmul valurilor ce se izbeau de faleză, acolo jos, la picioarele biroului.

— Am văzut-o goală şi i-am atins, silabisi soția sa, zăbovind mult timp. Nu te deranjează, nu-i aşa? Însă nu despre asta era vorba, ci despre faptul că sunt reconstruiți. Serios.

Acum don Rigoberto îşi aminti că femeile din La vida breve Queca, Gertrudis, Elena Sala în afară de chiloți, foloseau burtiere de mătase pentru a-şi strânge talia şi a avea siluetă. Când fusese scris acel roman de Onetti? Acum nicio femeie nu mai folosea burtiere. Nu o văzuse niciodată pe Lucrecia purtând o burtieră de mătase. Nici îmbrăcată precum pirații, călugărițele, jockeii, nici că o paiață, nici ca un fluturaş, nici că o floare. Deşi ca țigancă o văzuse îmbrăcată, cu un batic pe cap, cercei mari la urechi, bluză colorată, o fustă largă şi multicoloră, şi, la gât şi pe brațe, şiraguri de mărgele. Îşi aduse aminte că era singur, în răsăritul umed din Barranco, despărțit de Lucrecia de aproape un an, şi îl impregna atrocele pesimism romanesc al lui Juan María Brausen. Simți şi el ceea ce citea în caiet: „siguranța de neuitat că nu există nicăieri o femeie, un prieten, o casă, o carte, nici măcar un viciu care să mă poată face fericit”. Singurătatea atroce, nu scena sânului canceros al lui Gertrudis, îi dezgropase în subconştient acel roman; el era acum cufundat într-o singurătate atât de acidă şi într-un pesimism la fel de negru precum ale lui Brausen.

— Ce vrea să însemne reconstruiți? îndrăzni să întrebe, după o lungă paranteză de descumpănire.

— Că a avut cancer şi că i i-au scos, îl informă doña Lucrecia, cu brutalitate chirurgicală. Apoi, încet-încet, i-au reconstruit, la Clinica Mayo din New York. Şase intervenții, îți dai seama? Una. Două. Trei. Patru. Cinci. Şase. Pe parcursul a trei ani. Însă i-au făcut mai perfecți decât înainte. I-au făcut inclusiv sfârcurile, cu tot cu cutişoare. Identici.

Pot să spun asta pentru că i-am văzut. Pentru că i-am atins. Nu te deranjează, nu, iubitule?

— Bineînțeles că nu, se grăbi să răspundă don Rigoberto. Însă grabă îl trăda şi, deopotrivă, schimbarea culorii, rezonanțele şi implicațiile vocii. Ai putea să-mi spui când? Unde?

— Când i-am văzut? îl înfundă, cu ştiință profesionistă, dona Lucrecia. Unde i i-am atins?

— Da, da, o imploră el, renunțând să mai păstreze aparențele. Cu condiția să vrei. Doar ceea ce crezi că-mi poți povesti, desigur.

„Desigur!", tresări don Rigoberto. Pricepea. Nu era acel sân emblematic, nici pesimismul esențial al naratoiului din La vida breve; era maniera isteață în care Juan Marâa Brausen descoperise salvarea, cea care-i provoca brusca resurecție, întoarcerea lui Zorro, Tarzan sau d'Artagnan, după zece ani. Desigur! Binecuvântat fie Onetti! Surâse, calmat, aproape mulțumit. Amintirea nu apăruse pentru a-l dărâma, mai degrabă pentru a-l ajuta sau, cum spunea Brausen când îşi caracteriza imaginația înfierbântată, pentru a-l salva. Nu spunea el asta, când se transpunea el însuşi dintr-un Buenos Aires real într-un Santa Marâa inventat, visând că este medicul corupt Dâaz Grey care, în schimbul banilor, îi injecta morfină misterioasei Elena Sala? Nu spunea el că această transpunere, această lepădare, această elucubrație, acest recurs la fictiv, îl salva? Iată-l aici, notând în caietul său: „O cutie chinezească. În ficțiunea lui Onetti, personajul său inventat, Brausen, inventează o ficțiune în care există un medic calchiat după el, Dâaz Grey, şi o femeie calchiată după Gertrudis (deşi având încă sânii întregi), Elena Sala, şi această ficțiune reprezintă mai mult decât tema de cinematograf pe care i-o ceruse Julio Stein: este modul său de a se apăra de realitate opunându-i visul, de a anihila adevărul oribil al vieții sale cu frumoasa minciună a ficțiunii". Era satisfăcut şi încântat de descoperirea lui. Se simțea Brausen, se simțea mântuit, la adăpost, când un alt citat din caietul său, în josul celor din La vida breve, îl îngrijoră. Era un vers din //, poemul lui Kipling:

Ifyou cari dream and not make dreams your master27

Un avertisment oportun. Continua să fie stăpânul viselor sale sau acestea îl cârmuiau deja, pentru că abuzase atâta de ele de la separarea de Lucrecia?

— Ne-am împrietenit la recepția de la ambasada franceză, îi povestea soția lui. M-a invitat la ea acasă, să fac o baie de abur. Un obicei foarte răspândit în țările arabe, se pare. Băile de abur. Nu sunt acelaşi lucru precum sauna, care

---

27 (engl.) Dacă visezi, dar visul stăpân de nu ţi-l faci [n. tr.].

este baie uscată. Şi-au construit un hammam în fundul grădinii, la reşedința din Orrantia.

Don Rigoberto continua să răsfoiască, uimit, paginile caietului său, dar nu mai era cu totul acolo; se afla deja şi în acea grădină bogată în datura, dafini cu flori albe şi roz şi un intens parfum de caprifoi care se încurca în coloanele ce susțineau acoperişul terasei. Ridicat, le spiona pe cele două femei Lucrecia, cu o rochie înflorată de primăvară şi nişte sandale care lăsau la vedere picioarele date cu pudră de tâlc, şi ambasadoarea Algeriei într-o tunică de mătase în culori delicate pe care dimineața luminoasă le făcea ape-ape înaintând printre tufe de muşcate roşii, flori de ricin verzi şi galbene şi un gazon tăiat cu grijă, către construcția de lemn pe jumătate acoperită de crengile stufoase ale unui ficus. „Hammam-ul, baia de abur”, îşi spuse, cu durere în suflet. Le vedea din spate pe cele două femei şi le admira asemănarea formelor, fesele ample şi necomplexate mişcându-se în acelaşi ritm, spinările grațioase, unduirea şoldurilor în timpul mersului ce desena cute în hainele lor. Mergeau ținându-se de braț, foarte bune prietene, aveau prosoape în mâini. „Sunt aici, salvându-mă, şi sunt în biroul meu, gândi, precum Juan Maria Brausen în micul său apartament din Buenos Aires, dedublându-se în Arce, peştele care o exploata pe vecina lui, Queca, şi care se salvează dedublându-se în doctorul Diaz Grey, de la inexistentul Santa Maria.” Însă atenția îi fu distrasă de la cele două femei pentru că, revenind la o pagină din caietul său, dădu peste alt citat furat din La vida breve: „Dumneavoastră v-ați numit sânii plenipotențiari”.

„Aceasta este noaptea sânilor”, se înduioşa. „Oare Brausen şi cu mine nu suntem altceva decât doi schizofrenici?” Puțin îi păsa. Îşi închisese ochii şi le vedea pe cele două prietene dezbrăcându-se fără fasoane, cu dezinvoltură, ca şi cum ar fi executat acest ritual de multe ori, în mica anticameră din lemn a încăperii de aburi. Îşi prindeau hainele în nişte cârlige şi se înfăşură a în prosoapele imense, conversând animate despre ceva ce don Rigoberto nu înțelegea şi nici nu voia să înțeleagă. Acum, împingând o uşiță de lemn fără închizătoare, treceau în micuța încăpere saturată de norişori de abur. Simți pe față o adiere de căldură umedă, care-i umezea pijamaua şi i se lipea de corp pe spate, piept şi picioare. Vaporul îi pătrundea în interiorul trupului prin nări, gură, ochi, cu un parfum care părea a fi de pin, de santal, de mentă. Tremura, temându-se că prietenele îl vor descoperi, însă ele nu-i acordau nici cea mai mică

atenție, ca şi cum nu s-ar fi aflat acolo sau era invizibil.

— Să nu-ți închipui că au folosit ceva artificial, silicon sau vreo porcărie de genul ăsta, îl lămuri dona Lucrecia. Nici vorbă de aşa ceva. I-au fost reconstruiți cu piele şi carne din propriul trup. Scoțându-i o bucățică din stomac, altă bucățică din fesă, alta din coapsă. Fără să-i lase cea mai mică urmă de ceva. Arăta grozav, grozav, îți jur.

Aşa era, o constata. Îşi scoseseră prosoapele şi se aşezaseră foarte aproape din lipsă de spațiu, pe o laviță de scânduri prinsă pe perete. Don Rigoberto contemplă cele două trupuri goale prin mişcările ondulatorii ale norişorilor fierbinți de abur. Era mai bine decât în Baia turcească de Ingres, pentru că, în acel tablou, învălmăşeala de nu duri îl făcea să-şi piardă atenția „blestemul colectivist", afurisi el în timp ce aici percepția se putea focaliza pentru a le cuprinde dintr-o privire pe cele două prietene, să le cerceteze fără să piardă nimic din gesturile lor, să le posede într-o viziune integrală. În plus, în Baia turcească, trupurile erau uscate, iar aici, în câteva secunde, dona Lucrecia şi ambasadoarea aveau pielea acoperită deja de picături strălucitoare de transpirație. „Ce frumoase sunt", gândi, emoționat. „Cu atât mai mult împreună, ca şi cum frumusețea uneia ar intensifica-o pe a celeilalte."

— Nu i-au lăsat nici cea mai neînsemnată cicatrice, insista dona Lucrecia. Nici pe burtă, nici pe fesă, nici pe coapsă. Şi cu atât mai puțin pe sânii pe care i-au fabricat. Să nu-ți vină să crezi, iubitule!

Don Rigoberto o credea orbeşte. Cum să n-o facă, dacă vedea aceste două perfecțiuni atât de aproape încât, dacă ar fi întins mâna, le atingea? („Vai, vai", îşi plânse de milă). Trupul soției lui era mai alb şi cel al ambasadoarei mai creol, ca şi cum ar fi fost crescut şi format în intemperii; părul Lucreciei era întins şi negru în timp ce părul prietenei ei era creț şi roşcat, dar în ciuda acestor diferențe se asemănau, în disprețul lor față de modă modernă a subțirimii şi al stilului ascuțit, în somptuozitatea renascentistă, în abundența splendidă de sâni, coapse, fese şi brațe, în acele rotunjimi magnifice care nu avea nevoie să le dezmierde pentru a o şti erau tari, dure şi încordate, presate de parcă ar fi fost modelate de elastice, fese, jartiere, sutiene invizibile. „Modelul clasic, glorioasa tradiție", îl proslăvi.

— A suferit mult din cauza atâtor operații, a convalescenței, se înduioşa dona Lucrecia. Însă cochetăria ei, voința de a nu se lăsa învinsă, de a învinge

Firea, de a continua să fie frumoasă au ajutat-o. Şi în cele din urmă a câştigat războiul. Nu ți se pare frumoasă?

— Şi tu îmi pari frumoasă, se rugă don Rigoberto.

Căldura şi transpirația le tulburaseră. Amândouă respirau adânc, cu mişcări lente şi profunde care le suiau şi le coborau sânii ca încrețiturile mării. Rigoberto era în transă.

Ce-şi spuneau? De ce apăruseră acele sclipiri malițioase în ochii lor? îşi ascuți auzul şi ascultă.

— Nu pot să cred, spunea dona Lucrecia, privind sânii ambasadoarei şi exagerându-şi uimirea. Ar înnebuni pe oricine, însă arată cât se poate de natural.

— Aşa îmi spune şi soțul meu, râse ambasadoarea, cu intenție, ridicându-şi un pic bustul pentru a-şi etala sânii. Vorbea stâlcit, cu accent franțuzesc, însă pronunța h şi r cu intonație arabă. („Tatăl ei s-a născut în Oran şi a jucat fotbal cu Albert Camus”, hotărî don Rigoberto.) Că arată mai bine decât înainte, că acum îi plac mai mult. Să nu crezi că aceste operații i-au făcut insensibili. Nici vorbă.

Râse, simulând roşeața, şi Lucrecia râse la rândul ei, dându-i o uşoară lovitură de palmă peste coapse ce-i făcu pe don Rigoberto să tresară.

— Sper să nu mi-o iei în nume de rău şi nici să nu-ți închipui cine ştie ce, spuse, o clipă mai târziu. I-aş putea atinge? Te-ar deranja? Mor să văd dacă la atingere sunt la fel de adevărați pe cum arată. Probabil crezi că-s nebună că-ți cer aşa ceva. Te deranjează?

— Sigur că nu, Lucrecia, răspunse ambasadoarea, cu familiaritate. Stâlcitul cuvintelor se accentuase şi surâdea cu gura până la urechi, expunându-şi cu mândrie legitimă dinții foarte albi. Tu îi vei atinge pe ai mei şi eu pe ai tăi. Să comparăm. Nu-i nimic rău ca două prietene să se mângâie.

— Chiar aşa, chiar aşa, exclamă dona Lucrecia, entuziasmată. Şi aruncă o privire piezişă spre locul în care se afla don Rigoberto. („A ştiut de la bun început că eu eram acolo”, suspină el.) Nu ştiu soțul tău, dar pe soțul meu îl încântă aşa ceva. Să ne jucăm, să ne jucăm.

Începuseră să se atingă, la început cu multă prudență şi foarte puțin; apoi, cu mai multă îndrăzneală; acum, îşi dezmierdau sfârcurile, fără prefăcătorie. Se tot apropiaseră. Se îmbrățişau, pletele li se confundau. Don Rigoberto le zărea cu greu. Picăturile de sudoare sau, poate, lacrimile îi iritau atât de tare pupilele că

trebuia să clipească fără încetare şi să închidă ochii. „Sunt fericit, sunt întristat”, gândea, conştient de incongruență. Putea să fie posibil? De ce nu?! Ca şi cum s-ar fi aflat la Buenos Aires şi la Santa Maria, sau în aceşti zori de zi, singur, în biroul dezolant plin de caiete şi gravuri, şi în acea grădină primăvăratică, între nori de abur, asudând din greu.

— A început ca un joc, îi explică dona Lucrecia. Ca să ne treacă timpul, în timp ce scăpăm de toxine. Imediat, m-am gândit la tine. Dacă ai aproba. Dacă te-ar stârni. Dacă te-ar supăra. Dacă mi-ai face vreo scenă când îți voi povesti.

El, fidel promisiunii de a-şi dedica întreaga noapte pentru a închina un cult sânilor plenipotențiari ai soției, îngenunchease pe podea, între picioarele desfăcute ale Lucreciei, aşezată pe marginea patului. Cu solicitudine iubitoare susținea fiecare dintre sâni într-o mână, cu o grijă dusă până la extrem, ca şi cum ar fi fost dintr-un cristal fragil şi s-ar fi putut face fărâme. Îi săruta cu vârful buzelor, milimetru cu milimetru, ca un cultivator conştiincios care nu lasă bucățită de pământ nedeșelenita.

— Altfel spus, m-a provocat s-o ating pentru a afla dacă, la pipăit, sânii ei nu păreau falşi. Iar ea, din curtoazie, ca să nu stea țeapănă, ca un lemn. Însă însemna să ne jucăm cu focul, desigur.

— Desigur, consimți don Rigoberto, neobosit în căutarea simetriei, sărind, nepărtinitor, de la un sân la altul. Ce ajunsese să le stârnească? De ce de la atingeri ajunseseră să şi-i sărute? Să şi-i sugă?

Se căi imediat. Încălcase acel cod strict care stabilea o incompatibilitate între plăcere şi folosirea cuvintelor vulgare, mai ales a verbelor (a suge, a căpăta țâță), care răneau grav orice iluzie.

— N-am vrut să zic „să vi-i sugeți”, se scuză, încercând să dea timpul înapoi şi să-l corecteze. Să rămânem la „vi-i sărutați”. Care dintre voi a început? Tu, viața mea?

Auzi vocea-i uşoară, dar nu reuşi s-o vadă, pentru că se risipea foarte repede, ca aburul de pe oglindă atunci când îl ştergi sau ca şi cum ar pătrunde o adiere de aer curat: „Da, eu, nu asta-i ceea ce mi-ai cerut să fac, nu asta-i ceea ce ți-ai dorit?”. „Nu”, gândi don Rigoberto. „Ceea ce-mi doresc este să te am aici, în carne şi oase, nu ca fantasmă. Pentru că te iubesc.” Tristețea căzu asupra lui ca o răpăială, ale cărei trombe de apă impetuoasă spălară grădina, casa, mirosul de santal, de pin, de mentă şi de caprifoi, baia de abur şi cele două prietene

iubitoare. La fel şi căldura umedă de acum o clipă, la fel şi somnul. Frigul dimineții îi înțepenea oasele. Marea izocronă lovea cu furie în faleză.

Şi atunci îşi aminti că, în roman blestemat fie Qnetti! binecuvântat fie Onetti! Queca şi Gorda se sărutau şi se mângâiau pe furiş, nevăzute de Brausen, de falsul Arce, şi că târfa, sau fosta târfă, vecina, Queca, cea pe care o ucideau, credea că apartamentul ei este plin de monştri, de spirite, de balauri, animăluțe metafizice şi invizibile care veneau s-o hăituiască. „Queca şi Gorda, gândi, Lucrecia şi ambasadoarea." E schizofrenic, la fel ca Brausen. Nici nu-l mai salvau, mai degrabă îl îngropau în fiecare zi într-o singurătate tot mai profundă, lăsându-i biroul acoperit cu animale feroce, precum apartamentul acelei Queca. Ar trebui să dea foc casei? Cu el şi cu Fonchito înăuntru?

În caiet, licări un vis erotic al lui Juan Marfa Brausen („luat din nişte tablouri de Paul Delvaux pe care Onetti nu avea cum să le ştie atunci când a scris La vida breve pentru că suprarealistul belgian nici măcar nu le pictase încă", preciza o notiță între paranteze): „Mă abandonez pe spătarul scaunului, pe umărul fetei, şi îmi imaginez că mă îndepărtez de un orăşel format din case de toleranță; de un sat tainic în care perechi goale hoinăresc prin grădini, pe caldarâmuri acoperite cu muşchi, protejându-şi chipurile cu mâinile desfăcute atunci când se aprind luminile, când se petrec cu slugi pederaste...". Va sfârşi ca Brausen? O fi deja Brausen? Un ratat mediocru care a dat greş ca idealist catolic, reformator social evanghelic şi, deopotrivă, ca libertar individualist declarat şi hedonist agnostic, ca fabricant de enclave private de înaltă fantezie şi bun-gust artistic, pentru care totul se năruie, femeia pe care o iubeşte, fiul pe care l-a procreat, visele pe care a vrut să le strecoare în realitate, şi care decade în fiecare zi, în fiecare noapte, în spatele măştii respingătoare de director al unei companii de asigurări de mare succes, convertit în acel „disperat pur" de care vorbea romanul lui Onetti, într-o imitație a masochistului pesimist din La vida breve. Brausen, cel puțin la final, făcea în aşa fel încât să scape din Buenos Aires, şi, luând trenuri, automobile, bărci şi autobuze, reuşea să ajungă la Santa Marfa, în Rio Plata, colonia invenției sale. Don Rigoberto era încă suficient de lucid pentru a şti că nu putea să se treacă prin contrabandă în ficțiuni, să facă saltul în vis. Încă nu era Brausen. Mai era timp să reacționeze, să facă ceva. Dar ce? Ce?

JOCURI INVIZIBILE

Intru în casa ta pe hornul de la sobă, deşi nu sunt Moş Crăciun. Plutesc până în dormitorul tău şi, lipită de chipul tău, imit bazai tul unui țânțar. Printre vise, tu începi să loveşti în întuneric un biet țânțărel ce nu există.

Când mă plictisesc să mă joc de-a anofelul, îți dezvelesc picioarele şi suflu un curent de aer rece care-ți îngheață oasele, începi să tremuri, te zgribuleşti, tragi pătura, îți clănțăne dinții, te acoperi cu pernă şi chiar te încearcă nişte strănuturi care nu sunt din cauza alergici.

Atunci devin o căldurică de Piura28, amazoniană, ce te umple de sudoare din cap până în picioare. Pari un puişor plouat, călcând în picioare cearceafurile şi aruncându-le pe jos, smulgându-ți bluză şi pantalonul de la pijama. Până când rămâi gol-goluț, asudând, asudând şi gâfâind ca foalele.

După aceea, mă transform în pană şi te gâdil, în tălpi, în ureche, la subsuori. Hi, hi, ha, ha, ho, ho, râzi fără să te trezeşti, făcând grimase disperate şi mişcându-te, la dreapta, la stânga, pentru a scăpa de cârceii de la hohotele de râs. Până când, în fine, te trezeşti, speriat, fără să mă vezi, simțind însă că cineva dă târcoale în întuneric.

Când te ridici ca să te duci în birou, să te distrezi cu gravurile tale, îți pun capcane în drum. Mişe scaune şi ornamente şi mese de la locul lor, ca să te împiedici şi să țipi „Vaivaivaaaaaaaiiiiiii!”, frecându-ți fluierul piciorului. Uneori îți ascund halatul, papucii. Alteori vărs paharul cu apă pe care-l pui pe noptieră ca să-l bei atunci când te trezeşti. În ce hal te superi când deschizi ochii şi bâjbâi în căutarea lui şi descoperi că este în mijlocul unei băltoace, pe podea!

Aşa ne jucăm cu iubirile noastre, noi.

A ta, a ta, a ta, Fantomița îndrăgostită

VIII. Fiară în oglindă

„Aseară am terminat”, îi scăpă donei Lucrecia. Înainte de a-şi da seama exact de ceea ce spusese, îl auzi pe Fonchito: „Ce, mamă vitregă?”. Se înroşi până în vârful părului, măcinată de ruşine.

— Am vrut să spun că n-am putut închide ochii minți, pentru că de multă vreme nu mai avusese un somn atât de profund, deşi, asta-i adevărat, răscolit de

---

28 regiune în Peru [n. tr.]

tulburările dorinței şi fanteziile amorului. Din cauza oboselii, nici nu ştiu ce spun.

Puştiul se concentră din nou pe acea pagină din albumul despre pictorul său mult iubit, în care se vedea o fotografie a lui Egon Schiele privindu-se în oglinda imensă din atelierul său. Îl înfățişa din cap până în picioare, mâinile în buzunare, părul scurt şi răvăşit, zvelta siluetă adolescentină îndesată într-o cămaşă albă cu guler fals, cu cravată dar fără haină, iar mâinile ascunse, desigur –, în buzunarele unui pantalon ce părea suflecat pentru a trece printr-un râu. De când venise, Fonchito nu făcuse altceva decât să vorbească despre oglindă, încercând de fiecare dată să înceapă o discuție despre acea fotografie; însă dona Lucrecia, absorbită de gânduri, captivă încă în exaltarea confuză, îndoielile şi speranțele în care de ieri o ținea scufundată evoluția surprinzătoare a corespondenței anonime, nu-i dăduse atenție. Privi capul cu bucle aurite al lui Fonchito şi îi zări profilul, examenul serios la care supunea acea fotografie, ca şi cum ar fi vrut să-i smulgă cine ştie ce secret. „Nu şi-a dat seama, nu a înțeles." Deşi, cu el, niciodată nu ştia. În cel mai bun caz înțelesese foarte bine şi se prefăcea, ca să nu-i sporească stinghereală.

Sau, pentru copil, „a termina" nu însemna acelaşi lucru? îşi aminti că, în urmă cu ceva timp, ea şi Rigoberto avuseseră una dintre acele conversații scabroase pe care codul secret care le guverna viețile le permitea doar la ceas de noapte şi în pat, înaintea, în timpul sau la sfârşitul amorului trupesc. Soțul ei o asigurase că generația nouă nu mai spunea „a termina" ci „a-şi da drumul", ceea ce demonstra, inclusiv în delicatul teritoriu venusian, influența limbii engleze, pentru că, atunci când făceau dragoste, americanii şi americancele „îşi dădeau drumul" (to come) şi nu terminau nimic, precum latinii. Fie cum o fi, doña Lucrecia terminase, îşi dăduse drumul sau isprăvise (acesta era verbul pe care îl adoptaseră, ea şi don Rigoberto, în cei zece ani de căsătorie, după ce se înțeleseseră că niciodată să nu se refere la acest frumos final al încleştării erotice corp la corp cu termenul grosolan şi clinic de „orgasm" şi cu atât mai puțin cu ploioasa şi beligeranta „ejaculare") noaptea trecută, savurând cu intensitate, cu o plăcere dusă la extrem, aproape dureroasă se trezise scăldată în sudoare, cu dinții clănțănindu-i, cu mâinile şi picioarele în convulsii visând că se grăbise la întâlnirea misterioasă cu necunoscutul, executând toate instrucțiunile extravagante, la sfârşitul cărora, după rocamboleşti deplasări pe străzile

întunecate din centru şi de la suburbiile Limei, intrase cu ochii legați, desigur într-o casă cu un miros pe care-l recunoscu, fusese urcată pe nişte scări la etajul doi despre care avu din primul moment certitudinea că era casa din Barranco –, dezbrăcată şi răsturnată pe un pat pe care-l identifică pe loc cu patul ei dintotdeauna, până când se simți strânsă, îmbrățişată, invadată şi umplută de un trup care, desigur, îi aparținea lui Rigoberto. Isprăviseră terminaseră sau îşi dăduseră drumul împreună, ceva care nu li se întâmpla des. Amândurora li se păruse un semn bun, o prevestire fericită pentru noua etapă care se deschidea după împăcarea surprinzătoare. Atunci se trezi, umedă, lascivă, confuză, şi trebui să lupte o bună bucată de vreme ca să accepte că acea fericire intensă fusese numai un vis.

— Această oglindă i-a fost făcută cadou lui Schiele de mama lui vocea lui Fonchito o întoarse acasă, la casa alb-cenuşie din San Isidro, la țipetele copiilor care băteau mingea în Olivar; băiatul avea chipul întors spre ea. El a rugat-o şi a rugat-o să i-o dea. Unii spun că i-ar fi furat-o. Că atât de mult îşi dorea s-o aibă, încât, într-o zi, s-a dus la casa mamei lui şi i-a luat-o cu forța. Iar ea s-a resemnat şi a lăsat-o în atelierul lui. Primul pe care l-a avut. A păstrat-o mereu, s-a mutat cu această oglindă în toate atelierele, până la moartea sa.

— De ce este atât de importantă această oglindă? Dona Lucrecia făcu un efort pentru a se interesa. El era un Narcis, ştim deja asta. Această fotografie îl prezintă cu totul. Contemplându-se, îndrăgostit de el însuşi, luând o față de victimă. Pentru ca lumea să-l iubească şi să-l admire, aşa cum se iubea şi se admiră el.

Fonchito izbucni într-un hohot de râs.

— Ce imaginație, mamă vitregă! exclamă. De-asta îmi place să vorbesc cu tine; îți trec prin cap tot soiul de chestii, la fel ca mie. Din orice scoți o poveste. Ne asemănăm, nu-i aşa? Cu tine, nu mă plictisesc niciodată.

— Nici eu cu tine îi trimise ea o bezea. Ştii care-i părerea mea, acum vreau să-mi spui ce crezi tu. De ce te interesează atât?

— Mă visez cu această oglindă, mărturisi Fonchito. Şi, cu un surâs mefistofelic, adăugă: Pe Egon îl interesa mult. Cum crezi că a pictat cele circa o sută de autoportrete? Cu ajutorul acestei oglinzi. L-a ajutat şi ca să-şi picteze modelele, reflectate în ea. Nu era un capriciu. Era, era…

Făcu o grimasă, căutând, dar dona Lucrecia ghici că nu cuvintele îi

lipseau, ci faptul de a preciza o idee încă neconcretizată, care se contura încă în acel căpşor precoce. Pasiunea copilului pentru Schiele, acum se convinsese, era patologică. Însă poate că tocmai din acelaşi motiv, putea întrezări pentru Fonchito un viitor excepțional, de creator excentric, de artist extravagant. Dacă se va duce la întâlnire şi se va vedea cu Rigoberto, îi va spune. „Îți place ideea de a avea un fiu genial şi nevrotic?” Şi-l va întreba dacă nu există un risc pentru sănătatea psihică a copilului din faptul că se identifica în acest mod cu un pictor cu înclinații atât de sucite precum Egon Schiele. Însă atunci Rigoberto i-ar răspunde: „Cum? Te-ai văzut cu Fonchito? În timp ce eram separați? În timp ce eu îți scriam scrisori de dragoste, uitând cele întâmplate, tu îl primeai pe furiş? Pe copilaşul pe care l-ai corupt, băgându-l în patul tău?”. „Dumnezeule, Dumnezeule, am devenit o idioată iremediabilă”, gândi dona Lucrecia. Dacă se ducea la întâlnire, singurul lucru pe care nu putea să-l facă era să menționeze chiar şi o singură dată numele lui Alfonso.

— Bună, Justita, o salută copilul pe fată, care intra în salonaş îmbrăcată la mare gală, cu halatul scrobit, cu tăvița de ceai şi cu nelipsitele turtite cu unt şi dulceață. Să nu pleci, vreau să-ți arăt ceva. Ce vezi aici?

— Ce să fie, una dintre porcăriile care-ți plac atât de mult Justiniana îşi opri pentru o vreme ochii nestatornici pe album. Un neruşinat care face baie în apă multă privind două fete goale-goluțe, cu şosete şi pălării, expunându-se pentru el.

— Aşa pare, nu-i aşa? exclamă Fonchito, cu aer triumfător, îi întinse cartea donei Lucrecia, ca să examineze reproducerea ce ocupa întreaga pagină. Nu sunt două modele, ci unul singur. De ce se văd două, una cu fața şi alta cu spatele? Datorită oglinzii! Te-ai prins, mamă vitregă? Titlul explică totul.

Schiele pictând un nud în fața oglinzii (1910) (Graphische Sammlung Albertina, Viena) citi dona Lucrecia. În timp ce-i privea, intrigată de ceva fără să ştie de ce anume, doar că nu se afla în acel tablou, o prezență sau mai degrabă o absență, îl auzea pe jumătate pe Fonchito, ajuns deja în acel stadiu de agitație progresivă în care-l aduceau întotdeauna discuțiile despre Schiele. Îi explica Justinianei că oglinda „se află unde ne aflăm noi, cei care vedem tabloul”. Şi că modelul văzut din față nu era din carne şi oase, ci doar imaginea din oglindă, în timp ce cu adevărat reali, nu reflexe, erau pictorul şi modelul văzut din spate. Ceea ce voia să însemne că Egon Schiele începuse s-o picteze pe Moa din spate,

cu fața la oglindă, însă, imediat după aceea, atras de acea parte a ei pe care nu o vedea direct, ci doar proiectată, decisese s-o picteze şi aşa. Drept care, datorită oglinzii, a pictat două Moa, care, în realitate, erau una singură: Moa completă, Moa cu cele două jumătăți ale sale, acea Moa pe care o putea privi în realitate pentru că „noi vedem doar ceea ce avem în față, nu şi partea din spate a acestui în față", înțelegea de ce această oglindă era atât de importantă pentru Egon Schiele?

— Nu credeți că începe să nu mai fie în toate mințile, doamnă? exagera Justiniana, atingându-şi tâmpla.

— De ceva vreme, încuviință dona Lucrecia. Şi, înlănțuindu-l pe Fonchito: Cine era această Moa?

O tahitiană. A sosit la Viena şi a început să trăiască împreună cu un pictor care era totodată un mim şi un nebun: Erwin Dominik Ose. Copilul se grăbi să dea paginile şi să le arate donei Lucrecia şi Justinianei mai multe reproduceri ale tahitianei Moa, dansând, înfăşurată în tunici multicolore prin ale căror cute îşi făceau apariția micuții ei sâni cu sfârcuri ridicate şi, ca doi păianjeni prinşi sub brațele ei, desişul subsuorilor ei. Dansa în cabarete, era muza poeților şi a pictorilor, şi nu numai că pozase pentru Egon, îi fusese şi amantă.

— Chestia asta am bănuit-o de la început, comentă Justiniana. Banditul se culca mereu cu modelele lui după ce le picta, se ştie deja.

— Uneori înainte şi alteori în timp ce le picta, asigură Fonchito, cu calm, aprobând. Deşi nu cu toate. În Carnetul din 1918, ultimul său an, apar 117 vizite ale unor modele în atelierul lui. Se putea culca cu atâtea într-un timp atât de scurt?

— Nici dacă se îmbolnăvea de tuberculoză, se amuză Justiniana. A murit de plămâni?

— A murit de gripă spaniolă, la 28 de ani, o lămuri Fonchito. Şi eu voi muri la fel, ca să ştii.

— Nu spune asta nici în glumă, că aduce ghinion, îl certă fata.

— Însă aici e ceva care nu se potriveşte, îi întrerupse doña Lucrecia.

Îi smulsese copilului albumul de reproduceri şi examină din nou, cu atenție, acel desen pe fond sepia, cu linii subțiri şi precise, al pictorului cu modelul duplicat („sau mai degrabă scindat?") de oglindă, în care ochilor concentrați, aproape ostili, ai lui Schiele, păreau să-i răspundă ochii melancolici,

mătăsoşi şi strălucitori ai Moei, dansatoare cu gene albăstrui. Pe doamna Lucrecia o îngrijora ceva ce tocmai identificase. Ah, da, pălăria văzută din spate. În afara acelui detaliu, celelalte două părți ale siluetei delicate, divizate şi senzuale ale tahitianei cu pufişori precum păianjenii pe pubis şi pe brațe, se potriveau la perfecție; odată remarcată prezența oglinzii, se recunoşteau două jumătăți ale aceleiaşi persoane în cele două figuri pe care le cerceta cel care le desena. În schimb, în ceea ce priveşte pălăria, nu. Modelul cu spatele purta pe cap ceva care, din acea perspectivă, nu părea o pălărie, ci ceva neclar, îngrijorător, un fel de glugă, şi, chiar… chiar un cap de fiară. Exact, un fel de tigru. În orice caz, nimic care să se potrivească acelei cochete pălării feminine, grațioase, care împodobea mutrița Moei, văzută din față.

— Ce curios, repetă mama vitregă. Văzută din spate, această pălărie se transformă într-o mască. În capul unei fiare.

— Ca aceea pe care tata te roagă să ți-o pui în fața oglinzii, mamă vitregă?

Doñei Lucrecia îi îngheță surâsul. Brusc, înțelese motivul stării difuze de proastă dispoziție care o invadase de când copilul îi arătase Schiele pictând un nud în fața oglinzii.

— Ce vi se întâmplă, doamnă? sări Justiniana. Ce palidă ați devenit.

— Atunci… tu eşti, bolborosi ea, privind neîncrezătoare spre Fonchito. Tu mi-ai trimis anonimele, fățarnic mic ce eşti.

Era el, sigur că da. Se afla în penultima sau în antepenúltima. Nu avea nevoie să meargă s-o caute, fraza renăştea cu puncte şi virgule în memoria ei: „Te vei dezbrăca în fața oglinzii mari, păstrându-ți ciorapii, şi-ți vei ascunde frumosul cap sub masca unei fiare feroce, de preferință tigresa sau leoaică. Îți vei îndoi şoldul drept, vei flexiona piciorul stâng, îți vei sprijini mâna pe şoldul opus, într-o poziție cât mai provocatoare. Eu te voi privi, aşezat pe scaunul meu, cu venerația obişnuită”. Nu asta vedea? Mucosul ăsta afurisit se juca după bunul plac cu ea! Ridică albumul de reproduceri şi, oarbă de furie, îl aruncă spre Fonchito. Copilul nu apucă să se ferească. Primi albumul în plină față, cu un țipăt, căruia îi urmă altul, din partea Justinianei, speriată, în urma impactului, căzu pe spate pe covor, prinzându-se de față şi rămase s-o privească de pe podea, cu ochii ieşiți din orbite. Doña Lucrecia nu crezu că procedase greşit lăsând u-se pradă furiei. Era prea dominată de ea pentru a se căi. În timp ce fata îl ajuta să se ridice, scoasă din minți, ea continuă să țipe:

— Mincinosule, ipocritule, mâță blândă! Crezi că ai dreptul să te joci aşa cu mine, eu fiind o femeie în toată firea şi tu un mucos care încă n-a ieşit din ou?

— Ce ai, ce ți-am făcut? bolborosea Fonchito, încercând să se elibereze din brațele Justitei.

— Calmați-vă, doamnă, l-ați lovit, priviți, îi curge sânge din nas, spunea Justiniana. Tu stai potolit, Foncho, lasă-mă să văd.

— Cum adică ce mi-ai făcut, ipocritule?! îl certă doña Lucrecia, şi mai furioasă. Ți se pare puțin? Să-mi scrii anonime? Să pretinzi că erau din partea tatălui tău?

— Dar eu nu ți-am trimis nicio anonimă, protesta copilul, în vreme ce angajată, în genunchi, îi curăța sângele din nas cu un şervețel de hârtie: „Nu te mişca, nu te mişca, te murdăreşti tot”.

— Te-a trădat oglinda ta blestemată, blestematul tău de Egon Schiele, continua să țipe doña Lucrecia. Te credeai foarte isteț, nu? Nu eşti, prostule! De unde ştii că-mi cerea asta, să-mi pun o mască de fiară?

— Tu mi-ai povestit, mamă vitregă, începu să gângăvească Fonchito, însă tăcu văzând că dona Lucrecia se ridica în picioare. Îşi proteja fața cu ambele mâini, ca şi cum ea urma să-l pocnească.

— Nu ți-am vorbit niciodată de acea mască, mincinosule, izbucni mama vitregă, dezlănțuită. Am să-ți aduc acea anonimă, ți-o voi citi. O s-o înghiți şi o să-mi ceri iertare. N-am să te mai las niciodată să pui piciorul în casa asta. M-ai auzit? Niciodată!

Trecu ca un bolid prin fața Justinianei şi a lui Fonchito, cuprinsă de indignare. Însă, înainte de a merge la măsuța de toaletă unde ținea anonimele, se duse în baie să-şi arunce cu nişte apă rece pe față şi să-şi frece tâmplele cu apă de colonie. Nu reuşea să se calmeze. Mucosul ăsta, mucosul ăsta... Jucându-se cu ea, da, pisoiul cu şoricioaica cea mare. Trimițându-i scrisori îndrăznețe şi pompoase ca s-o facă să creadă că erau de la Rigoberto, încurajând în ea speranța unei împăcări. Ce voia? Ce punea la cale? De ce această farsă? Să se distreze, dispunând de sentimentele ei, de viața ei? Era pervers, sadic. Se delecta făcându-i iluzii şi văzând-o apoi cum se prăbuşeşte, decepționată.

Se întoarse în dormitor, fără să se fi calmat cu totul, şi nu trebui să caute mult în sertarul măsuței pentru a găsi scrisoarea. Era cea de-a şaptea anonimă. Acolo era fraza care-i atrăsese atenția, mai mult sau mai puțin ca în amintirea sa:

„... Îți vei ascunde frumosul cap sub masca unei fiare feroce, de preferință tigrul în călduri al lui Ruben Dario din Azur... sau al unei leoaice sudaneze. Îți vei îndoi şoldul...” et caetera, et caetera. Tahitiana Moa din desenul lui Schiele, nici mai mult nici mai puțin. Clevetitorul precoce, micul intrigant. Avusese obrăznicia să-i joace un adevărat teatru cu oglinda lui Schiele şi chiar să-i arate tabloul care-l dăduse de gol. Nu-i părea rău că aruncase în el cu albumul, chiar dacă-i dăduse sângele pe nas. Foarte bine! Nu-i distrusese viața acest mic demon? Pentru că nu fusese ea corupătoarea, deşi diferența de vârstă o condamna; el, el fusese corupătorul. Cu puținii lui ani, cu mutrița de heruvim, era un Mefistofel, Michiduță în persoană. Însă se terminase. Îl va face să înghită această anonimă, da, şi îl va da afară din casă. Să nu se mai întoarcă, să nu se mai amestece niciodată în viața ei.

Dar în salonaş o găsi doar pe Justiniana. Spăsită, îi arătă şervețelul cu mici pete de sânge.

— A plecat plângând, doamnă. Nu pentru lovitura în nas. Ci pentru că, azvârlindu-l, i-ați rupt albumul despre acest pictor care îi place atât de mult. A fost foarte îndurerat, vă zic.

— Ia uite, acum s-ar zice că îți pare rău. Doamna Lucrecia se lăsă să cadă în fotoliu, epuizată. Nu-ți dai seama ce mi-a făcut? Aceste anonime mi le-a trimis el, el.

— Mi s-a jurat că nu, doamnă. Că, pe tot ce are mai sfânt, domnul este cel care vi le trimite.

— Minciună. Dona Lucrecia simțea o oboseală de veacuri. Va leşina? Ce chef avea să meargă în pat, să închidă ochii, să doarmă o săptămână întreagă. S-a dat singur de gol, cu treaba cu masca şi nostimada cu oglinda.

Justiniana se apropie şi îi vorbi aproape în secret.

— Sunteți sigură că nu i-ați citit acea anonimă? Că nu i-ați povestit treaba cu masca? Fonchito este mintos cum nu se poate, doamnă. Credeți că s-ar fi lăsat prins atât de prosteşte?

— Nu i-am citit niciodată această scrisoare, nu i-am vorbit niciodată de mască, spuse dona Lucrecia. Însă, în chiar acea clipă, se îndoi.

Oare? Ieri, alaltăieri? Era atât de zăpăcită zilele astea; de când începuse această cascadă de anonime rătăcea într-o pădure de conjuncturi, digresiuni, suspiciuni, fantezii. Nu se putea să fi fost aşa? Să-i fi povestit, menționat, chiar

citit, această instrucțiune neobişnuită de a poza goală, cu ciorapi şi o mască de fiară, în fața unei oglinzi? Dacă o făcuse, comisese o mare nedreptate insultându-l şi lovindu-l.

— Sunt sătulă, murmură, făcând eforturi să-şi înfrâneze lacrimile. Sătulă, Justita, sătulă. Poate că i-am povestit şi am uitat. Nu mai ştiu unde mi-e capul. Poate. Aş vrea să plec din acest oraş, din această țară. Într-un loc unde nimeni nu mă cunoaşte. Departe de Rigoberto şi de Fonchito. Din cauza lor am căzut într-un puț şi nu voi mai putea ieşi la aer curat.

— Nu vă întristați, doamnă Justiniana îi puse mâna pe umăr, o mângâie pe frunte. Nu vă amărâți. În plus, nu vă faceți griji. Există un mod extrem de simplu de a şti dacă cel care vă scrie aceste lucruri de prost gust este Fonchito sau don Rigoberto.

Dona Lucrecia ridică privirea. Angajata avea ochii plini de scântei.

— Evident, doamnă vorbea cu mâinile, ochii, buzele, dinții. Nu vă dă această întâlnire, în ultima? Asta este. Vă duceți unde vă spune, faceți ce vă cere.

— Îți imaginezi că mă voi preta la aceste bufonerii de filmuleț mexican? se prefăcu scandalizată dona Lucrecia.

— Şi aşa veți afla cine este autorul anonimelor, concluziona Justiniana. Eu vă însoțesc, dacă doriți. Ca să nu vă simțiți singură. Şi pentru că mor de curiozitate, doamnă. Băiețelul sau tăticul? Care o fi?

Râse cu neruşinarea şi grația cu care obişnuia s-o facă, iar dona Lucrecia surâse şi ea. În fond, poate că nebuna asta avea dreptate. Dacă se ducea la îngrozitoarea întâlnire, îşi scotea cuiul, în sfârşit.

— N-are să vină, o să mă lase cu degetul în gură încă o dată, se justifică, fără multă convingere, ştiind în forul ei intim că era hotărâtă. Se va duce, va face toate caraghioslâcurile pe care i le cereau tăticul sau băiețelul. Va continua să joace jocul pe care, vrând-nevrând, îl juca de ceva vreme.

— Vreți să vă pregătesc o cădiță cu apă caldă, cu săruri, ca să vă treacă supărarea? Justiniana era foarte însuflețită.

Dona Lucrecia încuviință. A naibii treabă, acum avea senzația că se grăbise, că tocmai comisese o imensă nedreptate cu bietul Fonchito.

SCRISOARE CĂTRE UN CITITOR DE PLAYBOY SAU TRATAT MINIM DE ESTETICĂ

Dat fiind că erotismul reprezintă umanizarea inteligentă şi sensibilă a amorului fizic, iar pornografia ieftinirea şi degradarea lui, eu vă acuz pe dumneavoastră, cititor de Playboy sau Penthouse, ce frecventați cârciumi unde rulează filme de porno dur, şi sex-shopuri unde se achiziționează vibratoare electrice şi de cauciuc, prezervative cu creastă de cocoş sau mitre arhiepiscopale, că vă aduceți contribuția la revenirea rapidă la simpla copulație animală a atributului cel mai eficient oferit bărbatului şi femeii pentru a se asemăna zeilor (păgâni, desigur, care nu erau nici căşti, nici năzuroşi în chestiuni sexuale ca cel pe care-l cunoaştem noi).

În fiecare lună, dumneavoastră comiteți fățiş un delict, renunțând să vă exercitați propria imaginație, ațâțată de focul propriilor dorințe, cedând hibei municipale de a permite ca pulsiunile dumneavoastră cele mai subtile, cele legate de apetitul carnal, să fie înfrânate prin produse fabricate în stilul donării, care, dând senzația că satisfac urgențele sexuale, le subjugă, diluându-le, banalizându-le şi mărginindu-le în interiorul caricaturilor care vulgarizează sexul, îl despoaie de originalitate, mister şi frumusețe, şi îl transformă în mascaradă, dacă nu chiar într-un afront infam la adresa bunului gust. Ca să ştiți cu cine aveți de-a face, poate că modul meu de a gândi vă va deveni mai clar aflând că (aşa monogam cum sunt, deşi binevoitor față de adulter) cele mai ispititoare surse de pofte erotice sunt pentru mine defuncta şi respectabila doamnă Golda Meier, prim-ministru al Israelului sau austera doamnă Margaret Thatcher din Regatul Unit, căreia nu i s-a mişcat niciodată un fir de păr în timp ce era prim-ministru, decât oricare dintre aceste păpuşi camforate, cu țâțe umflate de silicon, pubis scărmănat şi vopsit care pare că poate fi schimbat, aceeaşi impostură multiplicată pe un unic calapod, care, pentru că ridicolul să facă un compliment prostiei, apar în acest duşman al Erosului care este Playboy, pe pagină dublă şi cu urechi şi coadă de pluş, afişând cu ostentație sceptrul de „Iepuraş al lunii".

Ura mea față de Playboy, Penthouse şi altele de teapa lor nu este gratuită. Acest specimen de revistă este un simbol al ticăloşirii sexului, al dispariției frumoaselor tabuuri ce obişnuiau să-l însoțească şi grație cărora spiritul uman putea să se revolte, exercitând libertatea individuală, afirmând personalitatea singulară a fiecăruia, creând puțin câte puțin individul suveran în elaborarea, secretă şi discretă, de ritualuri, comportamente, imagini, culturi, fantezii,

ceremonii, care, înnobilând etic şi conferind categorie estetică actului iubirii, îl îndepărtează progresiv de animalitate până ce-i transformă în act creator. Un act grație căruia, în intimitatea rezervată a alcovului, un bărbat şi o femeie (menționez formula ortodoxă dar, desigur, ar putea fi vorba despre un domn şi o palmipedă, de două femei, de doi sau trei bărbați, şi de toate combinațiile imaginabile cu condiția că distribuția să nu depăşească niciodată un trio sau, concesie maximă, două perechi) pot fi, preț de câteva ore, asemenea lui Homer, Fidias, Botticelli sau Beethoven. Ştiu că dumneavoastră nu mă înțelegeți, dar nu contează; dacă m-ați înțelege, n-ați fi atât de imbecil încât să vă sincronizați erecțiile şi orgasmele cu ceasul (de aur masiv şi rezistent la apă, cu siguranță) unui domn numit Hugh Heffner.

Problema este mai degrabă estetică decât etică, filosofică, sexuală, psihologică sau politică, deşi, pentru mine, inutil s-o mai spun, această separare nu este acceptabilă, pentru că tot ceea ce contează este, pe termen scurt său lung, estetic. Pornografia despoaie erotismul de conținut artistic, privilegiază organicul în detrimentul spiritului şi intelectului ca şi cum dorința şi plăcerea ar avea drept protagonişti falusuri şi vulve, iar aceste instrumente de strictă necesitate n-ar fi doar simpli servitori în slujba fanteziilor care ne guvernează sufletele şi separă amorul fizic de restul experiențelor umane. Erotismul, în schimb, îl integrează în tot ceea ce suntem şi avem. În vreme ce pentru dumneata, pornografiile, singurul lucru care contează în ceasul amorului este, la fel ca şi pentru un câine, o maimuță sau un cal, să ejaculați, Lucrecia şi cu mine, invidiați-ne, facem dragoste şi luând micul dejun, îmbrăcându-ne, ascultând pe Mahler, conversând cu prietenii şi admirând norii sau marea.

Când spun estetic dumneavoastră ați putea, poate, să vă gândiți asta în caz că pornografia şi gândirea sunt compatibile că, prin acest procedeu, cad în capcana gregarului şi că, dat fiind că valorile sunt în general împărtăşite, în acest d omeniu eu sunt mai puțin eu şi ceva mai mult ei, adică fac parte din trib. Recunosc că pericolul există; însă îl combat fără încetare, zi şi noapte, apărându-mi independența cu orice chip prin intermediul folosirii constante a libertății mele.

Aflați şi judecați, măcar prin intermediul acestei mici mostre a tratatului meu de estetică particulară (pe care sper să nu-l împărtăşesc cu multă lume şi care este flexibil, se desface şi se reface precum argila în mâinile unui ceramist

priceput).

Tot ceea ce străluceşte este urât. Există oraşe strălucitoare, precum Viena, Buenos Aires şi Paris; scriitori strălucitori, ca Umberto Eco, Carlos Fuentes, Milan Kundera şi John Uptiike, şi pictori strălucitori că Andy Warhol, Matta şi Tapies. Deşi totul străluceşte, în ceea ce mă priveşte poate fi dat deoparte. Fără excepție, toți arhitecții moderni sunt strălucitori, motiv pentru care arhitectura s-a îndepărtat de artă şi s-a transformat într-o ramură a publicității şi a relațiilor publice, de aceea mi se pare potrivit să se renunțe în bloc la aceştia şi să se apeleze doar la zidari şi şefi de şantiere şi la inspirația profanilor. Nu există muzicieni strălucitori, deşi au luptat pentru a fi şi aproape au reuşit-o compozitori precum Maurice Ravel şi Erik Sație. Cinematograful, distractiv precum un joc de țintar sau luptele libere, este postartistic şi nu merită să fie inclus în considerații legate de estetică, în ciuda unor anomalii occidentale (în noaptea asta i-aş salva pe Visconti, Orson Welles, Buhuel, Berlanga şi John Ford) şi a uneia japoneze (Kurosawa).

Orice persoană care scrie „a se nucleiza", „poziționare", „a conştientiza", „a vizualiza", „societal" şi mai ales „teluric"

este un fiu (o fiică) de târfă. La fel sunt şi cei care folosesc scobitori în public, condamnându-şi aproapele să asiste la acest spectacol oribil care urâțeşte peisajele. Şi, la fel, aceşti scârboşi care scot miezul din pâine, îl frământă şi îl lasă făcut gogoloaie pe masă. Nu mă întrebați de ce autorii unor asemenea urâciuni sunt fii (fiice) de târfă; aceste noțiuni se intuiesc şi se asimilează prin inspirație; sunt insuflate, nu se studiază. Acelaşi cuvânt de ordine merge, desigur, pentru muritorul de orice sex care, pretinzând să hispanizeze whisky-ul, scrie guisqiri, yinyerel sau jaibol. Aceştia din urmă, acestea din urmă, ar trebui chiar să moară, pentru că bănuiesc că viețile lor sunt inutile.

Obligația unui film şi a unei cărți este să mă distreze. Dacă văzându-l sau citind-o atenția îmi este distrasă, moțăi sau adorm, atunci nu şi-au îndeplinit datoria şi sunt o carte proastă, un film prost. Exemple ilustre: Omul fără calități, de Mu sil, şi toate filmele acestor îmbrobodiți numiți Oliver Stone sau Quentin Tarantino.

În ceea ce priveşte pictură şi sculptură, criteriul meu de evaluare este foarte simplu: tot ceea ce aş putea să fac şi eu în sfera artelor plastice sau a sculpturii este un căcat. Deci, se califică doar artiştii ale căror opere trec dincolo

de raza de acțiune a mediocrității mele creatoare, cei pe care eu nu i-aş putea reproduce. Acest criteriu mi-a permis să stabilesc, la prima vedere, că întreaga operă a unor „artişti” precum Andy Warhol sau Frida Kahlo este un gunoi şi că, dimpotrivă, chiar şi cel mai superficial desen de Georg Grosz, Chillida sau Balthus este genial. În afara acestei reguli generale, obligația unui tablou este să mă excite (expresie care nu-mi place, dar o folosesc pentru că alegoria folclorică „a mă aduce la punctul de fierbere” îmi place şi mai puțin, deoarece introduce un element rizibil într-o chestie extrem de serioasă), într-adevăr îmi place, dar mă lasă rece, fără ca imaginația să-mi fie invadată de dorințe teatral-copulatorii şi de acest gâdilat foşnitor în testicule care precede erecțiile adolescentine, fie că este vorba de Mona Lisa, Bărbatul cu mâna pe piept, Guernica sau Promenada nocturnă, un tablou fără interes. Astfel, v-ar surprinde să aflați că de la Goya, alt monstru sacru, îmi plac doar pantofiorii cu catarame aurite, toc ascuțit şi ornamente de satin, însoțiți de ciorapi albi cu ochiuri cu care-şi încălța marchizele din uleiurile sale, şi că la tablourile lui Renoir privesc cu bunăvoință (uneori, cu plăcere) doar şezuturile trandafirii ale țărăncilor lui şi evit restul trupurilor, mai ales acele mutrițe de doi bani şi ochi de licurici care anticipează vade retrol iepuraşii Playboy. De la Courbet mă interesează lesbienele şi acel şezut imens care a făcu ț-o să roşească pe zbârcita împărătească Eugenia.

Obligația muzicii față de mine este să mă cufunde într-un vertij de senzații pure, care să mă facă să uit partea cea mai plictisitoare a propriei persoane, cea civilă şi municipală, să mă elibereze de preocupări, să mă izoleze într-o enclavă fără contact cu sordida realitate înconjurătoare şi, în acest fel, să-mi permită să mă gândesc cu claritate la fantezii (în general erotice şi mereu cu soția mea în rolul principal) care-mi fac existența suportabilă. Ergo, dacă muzica îşi face simțită prezența prea tare şi, pentru că începe să-mi placă prea mult sau pentru că face prea mult zgomot, mă distrage de la propriile gânduri şi îmi reclamă atenția şi o obține îi voi invita în cursă pe Gardel, Perez Prado, Mahler, toate ritmurile de merengue şi patru cincimi din opere este o muzică proastă şi va fi surghiunită din biroul meu. Evident, acest principiu mă face să-l iubesc pe Wagner, în ciuda trompetei şi a enervantului corn, şi să-l respect pe Schoenberg.

Sper ca aceste exemple rapide, pe care, bineînțeles, nu mă aştept să le împărtăşiți (şi cu atât mai puțin v-o doresc), să vă lumineze în legătură cu ceea ce vreau să spun atunci când afirm că erotismul este un joc privat (în înalta

accepțiune pe care o dădea marele Johan Huizinga acestui cuvânt) la care doar eul, fantasmele şi jucătorii pot participa, şi al cărui succes depinde de caracterul său secret, impermeabil curiozității publice, pentru că de la aceasta din urmă poate deriva doar reglementarea şi manipularea care îl fac nefiresc, din partea agenților iritați de jocul erotic. Deşi îmi repugnă axilele păroase de femeie, îl respect pe acel amateur care-şi convinge tovarăşul său tovarăşa să le cultive şi să le îndesească pentru a se juca cu ele, cu buze şi dinți, până când ajung la extaz cu urlete îndemajor. Însă, n-o pot face absolut deloc şi nici măcar nu-l pot compătimi pe bietul neghiob care perverteşte acest moft al fanteziei sale, cumpărând de exemplu, în magazinele de obiecte pornografice cu care fosta aviatoare Beate Uhse a împânzit Germania acele tufişuri păroase de axile şi pubis artificial (din „păr natural", se laudă cele mai scumpe) care se vând acolo în diferite forme, dimensiuni, arome şi culori.

Legalizarea şi recunoaşterea publică a erotismului îl municipalizează, îl anulează şi-l ticăloşeşte, transformându-l în pornografie, treabă tristă pe care o definesc drept erotism pentru săracii cu buzunarul şi cu duhul. Pornografia este pasivă şi colectivistă, erotismul este creator şi individual, chiar şi când se exercită în doi sau în trei (vă repet că sunt împotriva creşterii numărului de participanți pentru că astfel aceste funcțiuni şi-ar pierde caracterul de petreceri individualiste, exerciții de suveranitate, şi s-ar murdări, căpătând aspect de mitinguri, sporturi sau circuri). De aceea, merită chicoteli de hienă argumentele poetului beatnâk Allen Ginsberg (vedeți interviul său cu Allen Young în Consulii din Sodoma) care apără acuplările colective în întunericul piscinelor, sub pretextul că această promiscuitate este democratică şi face dreptate, pentru că, datorită beznei egalitare, permite că urâta şi frumoasă, slabă şi grasă, tânăra şi bătrâna, să aibă aceleaşi şanse la plăcere. Ce raționament absurd, de comisar constructivist! Democrația are de-a face exclusiv cu dimensiunea civilă a persoanei, în timp ce iubirea dorința şi plăcerea aparține, la fel ca şi religia, mediului privat, în care cel mai mult contează diferențele, nu coincidențele cu restul. Sexul nu poate fi democratic; este elitist şi aristocratic şi o oarecare doză de despotism (reciproc acceptată) pare a-i fi indispensabilă. Împreunările colective în băile întunecate pe care poetul beatnik le recomandă ca modele erotice se aseamănă prea mult cu concubinajul dintre căi şi iepe pe imaş sau cu modul nediscriminatoriu al cocoşilor de a le călca pe găini în crescătoriile înghesuite,

pentru a le confunda cu această frumoasă creație de ficțiuni animate, de fantezii carnale, la care participă în egală măsură trupul şi spiritul, imaginația şi hormonii, sublimul şi abjectul condiției umane asta este erotismul pentru modestul epicurean şi anarhist ascuns în trupul cetățenesc al unui asigurător de proprietăți.

Sexul practicat a la Playboy (revin şi voi reveni asupra acestei teme până când moartea mea sau a dumneavoastră mă va împiedica s-o mai fac) elimină două ingrediente esențiale ale Erosului, după cum văd eu lucrurile: riscul şi pudoarea. Să ne înțelegem. Bărbătuşul înspăimântat care, în autobuz, învingându-şi ruşinea şi teamă, îşi deschide fermoarul şi, preț de patru secunde, îi oferă cumetrei lipsite de scrupule, căreia destinul i-a hărăzit să călătorească în fața lui, spectacolul mădularului său sculat, este un necuviincios temerar. Face ceea ce face ştiind foarte bine că prețul capriciului său trecător ar putea fi o ciomăgeală, o linşare, temnița şi un scandal care i-ar dezvălui în fața opiniei publice un secret cu care el ar dori să se ducă în mormânt şi l-ar condamna la condiția de osândit la chinurile iadului, psihopat şi pericol social. Însă îşi asumă acest risc pentru că plăcerea pe care i-o produce această exhibiție minimă este inseparabilă de teamă şi de nesocotirea acestei pudori. Ce distanță astrală îl separă exact distanța dintre erotism şi pornografie de directorul impregnat de parfumuri franțuzeşti şi cu încheietura mâinii încătuşată de un ceas Rolex (de care altul să fi fost?), care, într-un bar la modă agrementat cu muzică blues, deschide ultimul număr din Playboy şi se etalează cu el şi se etalează convins că îşi etalează mădularul în fața întregii lumi, dovedindu-se un om de lume, fără prejudecăți, modern, care ştie să savureze, în. Bietul imbecil! Nu bănuieşte că ceea ce etalează este chiar semnul distinctiv al sclaviei sale în fața locului comun, a publicității, a modei care dezindividualizează, abdicarea lui de la libertate, renunțarea la emanciparea sa, prin intermediul fanteziilor personale, de sclavia atavică a serializării.

De aceea, pe dumneavoastră şi pe revista cu pricina şi pe altele ca ea şi pe toți cei care le citesc sau doar le răsfoiesc şi cu această mizerabilă susținere prefabricată alimentează vreau să spun, ucid libidoul dumneavoastră, vă acuz că sunteți vârful de lance al acestei mari operațiuni de desacralizare şi de banalizare a sexului prin care se manifestă barbaria contemporană. Civilizația ascunde şi subtilizează sexul pentru a profita mai bine de el, învăluind u-l cu ritualuri şi

coduri care-l îmbogățesc până la a atinge limite nebănuite de bărbatul şi femeia preerotici, copulatori, născători de odrasle. După ce am parcurs un drum extrem de lung, a cărui coloană vertebrală a fost, într-o oarecare măsură, progresiva distilare a jocului erotic, printr-o modalitate insolită societatea permisivă, cultura tolerantă ne-am întors la punctul de plecare ancestral: a face dragoste a ajuns din nou să fie o gimnastică trupească şi semipublică, exercitată fără niciun sens, în ritmul stimulilor fabricați nu de subconştient şi de suflet, ci de analiştii de piață, stimuli atât de prosteşti precum acel fals vagin de vacă care este plimbat prin grajduri pe la nasul taurilor pentru a-i face să ejaculeze şi să le poată colecta, în acest mod, sperma care se foloseşte la însămânțarea artificială.

Haideți, cumpărați-vă şi citiți ultimul număr din Playboy, sinucigaş viu, şi puneți alt firicel de nisip la crearea acestei lumi de eunuci şi eunuce ejaculatoare din care au dispărut imaginația şi fanteziile secrete ca stâlpi ai amorului. Eu, în ceea ce mă priveşte, mă duc chiar acum să fac dragoste cu Regina din Saba şi cu Cleopatra, deodată, într-o reprezentație al cărei scenariu nu intenționez să-l împărtăşesc nimănui şi cu atât mai puțin dumneavoastră.

UN PICIORUŞ

„Sunt orele patru după-amiază, Lucrecia dragă”, gândi don Rigoberto. Ca aproape în fiecare zi, se deşteptase în umiditatea tenebroasă a zorilor de zi pentru a executa ritualul pe cui re-l repeta cacofonic de când dona Lucrecia se dusese să trăiască în Olivar de Sân Isidro: să viseze cu ochii deschişi, să o creeze şi să o recreeze pe soția lui sub vraja acelor caiete unde-i iernau fanteziile. „Şi unde, din ziua în care te-am cunoscut, eşti regină şi stăpână.”

Totuşi, spre deosebire de alte dimineți dezolante sau fierbinți, astăzi nu-i ajungea să şi-o imagineze şi s-o dorească, să sporovăiască absenței sale, să o iubească cu fantezia şi inima lui, de unde nu plecase niciodată; astăzi avea nevoie de un contact mai material, mai sigur, mai tangibil. „Astăzi m-aş putea sinucide”, gândi, fără nelinişte. Şi dacă i-ar scrie? Şi dacă ar răspunde în sfârşit anonimelor ei picante? Condeiul îi căzu din mână, abia ce-i apucase. Nu va putea şi, în orice caz, nu va reuşi să expedieze scrisoarea.

Din primul caiet pe care-l deschise, sări şi-l muşcă o frază cât se poate de oportună: „Trezirile mele feroce în zori de zi au mereu ca imbold o imagine a ta,

reală sau inventată, care îmi intensifică dorința, îmi înnebunește nostalgia, mă ia pe sus şi mă târăşte în acest birou ca să mă apăr împotriva anihilării, protejând u-mă cu antidotul caietelor, gravurilor şi cărților mele. Doar asta mă vindecă". Într-adevăr. Dar astăzi leacul nu avea efectul benefic al altor dimineți. Se simțea confuz şi tulburat. Îl deşteptaseră senzații amestecate unde se confundau o revoltă generoasă, similară celei care, la optsprezece ani, îl făcuse să intre în Acțiunea Catolică şi-i umpluse sufletul de impulsuri misionare, voia să schimbe lumea, cu arma Evangheliilor, şi nostalgia emulsionantă a unui picioruş de femeie asiatică văzut în trecere, peste umărul unui pieton oprit alături de el preț de câteva secunde la lumina roşie a semaforului pe o stradă din centru, şi actualizarea în memoria sa a unui scrib francez de secol XVIII pe nume Nicolas Edme Restif de la Bretonne, din care avea în bibliotecă o singură carte o va căuta şi o va găsi înainte de venirea dimineții –, o primă ediție cumpărată cu mulți ani în urmă de la un anticariat din Paris, care-l costase o avere. „Halal talmeş-balmeş."

În aparență, nimic din toate acestea nu păreau să aibă directă legătură cu Lucrecia. De ce, atunci, această dorință de a discuta cu ea, de a-i vorbi cu voce tare, cu detalii minuțioase, despre toată acea efervescență a minții sale? „Mint, iubita mea, gândi. Bineînțeles că are legătură cu tine." Tot ceea ce făcea el, inclusiv stupidele operațiuni directoriale care, de luni până vineri îl țineau opt ore într-o companie de asigurări din centrul Limei, aveau o profundă legătură cu Lucrecia şi cu nimeni altcineva. Însă, mai ales, şi într-un mod chiar mai subjugant, îi erau dedicate, cu fidelitate cavalerească, nopțile şi exaltările, ficțiunile şi pasiunile care le populau. Aici se afla proba, intimă, incontestabilă, dureroasă, în fiecare pagină a caietelor pe care le răsfoia acum.

De ce se gândise la revolte? Ceea ce în urmă cu câteva clipe îl provocase, mai degrabă îi spori indignarea, consternarea din dimineața când a citit în ziar ştirea, pe care trebuie s-o fi citit şi Lucrecia, şi pe care, cu litere de-o şchioapă, a transcris-o pe prima pagină albă pe care a găsit-o:

Wellington (Reuter). O profesoară din Noua Zeelandă, de 24 de ani, a fost condamnată la patru ani de închisoare de către un judecător din acest oraş pentru viol, după ce s-a dovedit că profesoara întreținea relații sexuale cu un copil de zece ani, prieten şi coleg de şcoală al fiului ei. Judecătorul a precizat că îi dăduse sentința maximă pe care ar fi impus-o şi unui bărbat care ar fi violat o

fetiță de aceeaşi vârstă.”

„Iubirea mea, draga mea Lucrecia, să nu vezi în asta nici măcar o umbră de reproş cu privire la ceea ce s-a întâmplat între noi”, gândi. „Nicio aluzie de prost gust, nimic care ar putea părea ranchiună retrospectivă, meschină.” Nu. Trebuia să vadă exact contrariul. Pentru că, atunci când puținele rânduri ale acestei depeşe se conturară sub ochii săi, în acea dimineață, în timp ce începea să soarbă din amara cafea de la micul dejun (nu pentru că o bea fără zahăr, ci pentru că Lucrecia nu era alături de el ca să comenteze cu ea ştirile din ziar) don Rigoberto nu simți nelinişte, durere, cu atât mai puțin gratitudine şi entuziasm pentru sentința judecătorului. Mai degrabă: o solidaritate impetuoasă, zvâcnitoare, de adolescent care participă la mitinguri, față de această profesoară neozeelandeză atât de brutal pedepsită pentru că-l făcuse să cunoască deliciile cerului mahomedan (cel mai carnal dintre toate care se ofereau pe piața religiilor, după ştiința sa) pe acest copil norocos.

„Da, da, mult iubită Lucrecia.” Nu poza, nu mințea, nu exagera. Toată ziua îl revoltase aceeaşi indignare a dimineții pentru prostia acelui judecător, eşuat în mecanicismul simetric al anumitor doctrine feministe. Putea fi acelaşi lucru ca un bărbat adult să violeze o fetiță impuberă de zece ani, crimă ce merită pedepsită, cu faptul că o doamnă de douăzeci şi patru de ani i-a dezvăluit fericirea trupească şi miracolele sexului unui tinerel de zece ani, deja capabil să aibă durificări timide şi simple transpirații seminale? Dacă în primul caz prezumția de violență a călăului asupra victimei era reală (chiar dacă acea copilă avea suficient discernământ pentru a-şi da consimțământul, tot ar fi victima unei agresiuni fizice împotriva himenului ei), în cel de-al doilea caz era pur şi simplu de neconceput, deoarece dacă ar fi avut loc un act sexual, acesta ar fi fost posibil doar cu asentimentul şi entuziasmul copilului, fără de care actul carnal nu s-ar fi consumat. Don Rigoberto puse mâna pe condei şi scrise, aprins de furie: „Deşi urăsc utopiile şi ştiu că-s catastrofale pentru viața omului, o cultiv acum pe aceasta: ca toți copiii din oraş să fie dezvirginați la împlinirea vârstei de zece ani de doamne căsătorite de treizeci de ani, de preferință mătuşi, profesoare şi naşe”. Respiră, oarecum uşurat.

Toată ziua îl chinuise soarta profesoarei din Wellington, şi a deplâns batjocura publică la care se văzuse expusă, umilințele şi ironiile pe care le suporta, în afara faptului că-şi pierduse slujba şi se vedea tratată de acea

scârnăvie cacografică, electronică şi acum digitală, presa, aşa-numitele media, drept corupătoare de minori, degenerată. Nu se mințea, nu comitea o farsă masochistă. „Nu, dragă Lucrecia, îți jur că nu.” În cursul zilei şi al nopții, figura acelei profesoare, încărnată în cea a fostei sale soții, îi apăruse de mai multe ori. Şi acum, acum, simțea nevoia imperioasă să-i mărturisească

(„să-ți mărturisesc, iubita mea”) căința şi ruşinea sa. Pentru că fusese atât de insensibil, atât de obtuz, atât de inuman şi de crud ca acel magistrat din Wellington, oraş în care ar călca doar ca să acopere cu trandafiri roşii şi parfumați picioarele acestei profesoare admirate şi admirabile care îşi plătea generozitatea, grandoarea, închisă printre mame ce-şi omorâseră propriii copii, hoațe, escroace şi borfaşe (anglofile şi maori).

Cum vor fi fiind picioarele acestei profesoare neozeelandeze? „Dacă ar pune mâna pe o fotografie a ei nu ar ezita să-i aprindă lumânări şi să-i ardă tămâie”, se gândi. Speră şi dori să fie la fel de frumoase şi de delicate ca ale donei Lucrecia şi ca cel pe care-l văzuse, în acea după-amiază, pe hârtia satinată a unei pagini din revista Time, pe deasupra umărului unui pieton, când s-a oprit la un semafor în colț la La Colmena, în drum spre salonul Miguel Grâu, de la Club Nacional, unde îşi dăduse întâlnire cu unul dintre acei imbecili cu cravată care îşi dau întâlnire la Club Nacional şi de pe urma cărora trăiesc imbecilii care-şi câştigă existența vânzând asigurări de bunuri mobile şi imobile, aşa ca el. A fost o apariție de câteva secunde, dar la fel de elocventă şi de strălucitoare, la fel de convulsivă şi de frontală, cum trebuie să fi fost, pentru acea fată din Galileea, cea a înaripatului Gabriel dându-i vestea ce urma să aducă omenirii atâtea nedreptăți.

Era doar un picioruş din profil, cu călcâi semicircular şi căpută grațioasă, ridicat mândru pe talpa cu contur foarte fin, care se termina cu nişte degețele desenate cu gingăşie, un picior de femeie neurâțit de pielițe, bătături, băşici sau monturi oribile, în care nimic nu părea să fie în dezarmonie, nici să limiteze perfecțiunea întregului şi a părții, un picioruş ridicat şi, se pare, surprins de fotograful vigilent cu câteva clipe înainte de a se aşeza pe un covor pluşat. De ce asiatic? Poate pentru că anunțul pe care-l împodobea era al unei companii aeriene din această regiune a lumii Singapure Airlines sau poate pentru că don Rigoberto, cu experiența lui redusă, credea că poate afirma că femeile din Asia aveau cele mai frumoase picioare de pe planetă. Se simți mişcat, amintindu-şi

dățile când, sărutându-le, numise „lăbuțe filipineze”, „călcâie malaieziene”, „căpute japoneze” extremitățile încântătoare ale iubitei sale.

Cert este că întreaga zi, împreună cu mânia să pentru nenorocirea acestei noi prietene, profesoara din Wellington, piciorușul de femeie din reclama din Time îi tulburase conștiința, și, mai târziu, îi frământase somnul, dezgropând, din străfundul memoriei sale, nici mai mult nici mai puțin decât amintirea Cenușăresei, o poveste în care, când îi fusese spusă pe vremea când era copil, tocmai acel detaliu al pantofiorului emblematic al eroinei, pe care-l putea încăița doar micuțul ei picior, îi deșteptase primele fantezii erotice („umezeli cu erecții pe jumătate, dacă trebuie să dau detalii tehnice”, spuse cu voce tare, în primul acces de bună dispoziție din acea dimineață). Comentase oare vreodată cu Lucrecia teoria lui conform căreia amabila Cenușăreasă contribuise, fără îndoială, mai mult decât tot noianul infect de pornografie antierotică de secol XX, la apariția legiunilor de bărbați fetișiști? Nu-și amintea. O lacună în relația matrimonială pe care trebuia s-o rezolve, cândva. Starea lui se îmbunătățise destul de mult de când se trezise exasperat și nostalgic, mort de furie, de singurătate și de păreri de rău. De câteva secunde, chiar își permisese era modul său de a nu sucomba disperării de fiecare zi anumite fantezii care aveau de-a face, astăzi, nu cu ochii, nici cu părul, nici cu sânii, coapsele sau șoldurile Lucreciei, ci doar cu picioarele ei. Avea deja alături de el îi luase ceva timp s-o găsească în rafturile printre care se pierduse ediția princeps, în trei volumașe, a acelui roman de Nicolas Edme Restif de la Bretonne (notase cu mâna lui într-o fișă: 1734-1806), singura dintre zecile și zecile pe care le cacografiase acest criptograf incontinent: Le pied de Franchette ou l’orpheline française. Histoire interesante et morale (Paris, Humblot Quillau, 1769,2 parties en 3 volumes, 160-148-192 pâgs.) Gândi: „Acum o răsfoiesc. Acum, apari tu, Lucrecia, desculță sau încălțată, în fiecare capitol, pagină, cuvânt”.

Doar un singur lucru avea acest scriitoraș inflaționist, Restif de la Bretonne, care să-i merite simpatia și să-l facă să-l asocieze cu Lucrecia, în acea dimineață cu burniță, în timp ce alte câteva mii (mă rog, poate ceva mai puține) îl făceau demn de uitare, tranzitoriu și chiar antipatic. Vorbise oare vreodată cu ea despre el? Apăruse oare vreodată numele lui în serbările conjugale nocturne? Don Rigoberto nu-și amintea. „Dar, deși este târziu, draga mea, ți-l prezint, ți-l ofer și ți-l așez la picioare (niciodată nu fusese mai bine spus).” S-a născut și a

trăit într-o epocă de mari convulsii, secolul al XVIII-lea francez, însă era puțin probabil ca bonomul de Nicolas Edme să-şi dea seama că întreaga lume se desfăcea şi se reclădea în jurul său din cauza fluctuațiilor revoluționare, obsedat cum era de propria revoluție, nu cea a societății, economică, a regimului politic „cele care, în general, au o presă bună" ci aceea care-l preocupa personal: cea a dorinței carnale. Asta-l făcea simpatic, asta l-a făcut să cumpere ediția princeps a Le pied de Franchette, roman plin de coincidențe stridente şi nedreptăți comice, intrigi absurde şi dialoguri stupide, pe care orice critic literar respectabil sau cititor de bun-gust le-ar fi găsit execrabile, dar care, pentru don Rigoberto, aveau marele merit că exaltau până la extreme de natură deicidă dreptul ființei umane de a se răscula împotriva lucrurilor orânduite în virtutea dorințelor lui, de a schimba lumea servindu-se de fantezia sa, chiar dacă doar pe parcursul efemer al unei lecturi sau al unui vis.

Citi cu voce tare ceea ce notase în caiet despre Restif, după ce terminase Le pied de Franchette: „Nu cred că acest provincial, fiu de țărani, autodidact deşi trecuse pe la un seminar jansenist, care a învățat singur limbi străine şi doctrine, pe toate prost, şi care şi-a câştigat pâinea ca tipograf şi fabricant de cărți (în cele două accepțiuni ale expresiei, deoarece le scria şi le fabrica, deşi făcea a doua activitate cu mai multă pricepere decât pe prima) va bănui vreodată importanța transcendentală pe care o vor avea scrierile lui (importanță simbolică şi morală, nu estetică), atunci când, în explorările sale neîncetate prin cartierele muncitoreşti şi de meseriaşi din Paris, care-l fascinau, sau prin Franța necioplită şi rurală pe care a studiat-o ca sociolog, reducând din timpul pe care-l dedica intrigilor sale amoroase adultere, incestuoase sau mercenare, dar mereu ortodoxe, pentru că homosexualitatea îi producea o spaimă carmelită pe care le scria pe drum, ghidându-se, oroarea ororilor, după inspirație, fără să le corecteze, într-o proză ce-i ieşea stufoasă şi vulgară, purtătoarea tuturor resturilor limbii franceze, confuză, repetitivă, labirintică, convențională, ruginită, stearpă în idei, insensibilă şi, într-un cuvânt care o defineşte mai bine decât oricare altul: subdezvoltată".

De ce, atunci, după o sentință atât de severă, îşi pierdea zorii de zi rememorând o imperfecțiune estetică, gândindu-se la un cacograf ordinar care, culmea, ajunsese să exercite oribila ocupație de turnător? Caietul abundă în date despre el. Produsese circa două sute de cărți, toate de necitit conform preceptelor

literare. De ce se încăpățâna, atunci, să-l asocieze cu dona Lucrecia, antipodul lui, perfecțiunea transformată în femeie? Pentru că, şi-a răspuns el, nimeni în afara acestui intelectual sălbatic nu ar fi putut înțelege emoția lui de la amiază când văzuse în fugă reclama dintr-o revistă, acel picioruş înaripat de fetiță asiatică, ce-i adusese în amintire în această noapte dorința pentru picioarele reginei Lucrecia. Nu, nimeni, în afară de Restif, amator, cunoscător suprem al acestui cult pe care breasla abominabilă de psihologi şi psihanalişti preferă să-l numească fetişism, nu l-ar fi putut înțelege, însoți, sfătui, în acest omagiu şi act de mulțumire față de acele picioare adorate. „Mulțumesc, Lucrecia mea se rugă cu ardoare –, pentru orele de plăcere pe care le datorez, din acea zi în care le-am descoperit, pe plaja din Pucusana, şi, sub apă şi valuri, le-am sărutat.” Biruit, don Rigoberto simți din nou degețelele saline şi fâşnețe care se mişcau în grota gurii sale, şi icniturile provocate de apa de mare din care înghițise.

Da, aceasta era predilecția lui don Nicolas Edme Restif de la Bretonne: piciorul femeii. Şi, prin extensie şi simpatie, cum ar spune un alchimist, ceea ce-i ocroteşte şi-l înfăşoară:

ciorapul, pantoful, sandaua, cizma. Cu spontaneitatea şi inocența pe care le întruchipa, ca om de la țară mutat la oraş, a practicat şi şi-a proclamat predilecția pentru această extremitate delicată şi ambalajele ei fără cea mai mică reținere şi, cu fanatismul convertiților, în scrierile sale nesfârşite a substituit lumea reală cu una fictivă, la fel de monotonă, previzibilă, haotică şi stupidă ca şi cealaltă, doar că, în lumea urzită din proza lui proastă şi din singularitatea monotematică, ceea ce strălucea, se evidenția şi declanşa pasiuni printre bărbați nu erau chipurile grațioase ale doamnelor, cosițele lor în cascade, mijloacele delicate, gâturile de fildeş sau busturile arogante, ci, întotdeauna şi exclusiv, frumusețea picioarelor. (Dacă ar mai trăi, îi trecu prin cap, l-ar duce pe prietenul Restif, bineînțeles cu consimțământul Lucreciei, la căsuța ei din Olivar, şi, ascunzându-i restul trupului ei, i-ar arăta picioarele, încinse în nişte ghetuțe drăgălaşe ca pentru bunicuțe, ba chiar îi va permite s-o descalțe. Cum ar fi reacționat acel strămoş? Căzând în extaz? Tremurând, urlând? Aruncându-se, copoi fericit, cu limba scoasă, nările dilatate, să aspire, să lingă mâncarea?)

Nu era oare o persoană respectabilă, chiar dacă scria atât de prost, cineva care făcea un astfel de jurământ de credință plăcerii şi-şi apăra fantezia cu atâta convingere şi coerență? Nu era bunul Restif, în ciuda prozei sale indigeste, „unul

de-ai noştri”? Sigur că da. De aceea îi apăruse în somn noaptea, atras de acel furtiv picioruş birmanez sau singaporez, ca să-l însoțească în zorii zilei. O descurajare bruscă îl încolți pe don Rigoberto. Frigul îi străpunse oasele. Cât şi-ar fi dorit, în acea clipă, ca Lucrecia să ştie toată remuşcarea şi durerea care-l copleşeau, din cauza prostiei sau a lipsei opace de înțelegere care, acum un an, îl împinseseră să se poarte față de ea aşa cum tocmai o făcuse, în ultramarinul Wellington, acel judecător infam care a condamnat-o la patru ani de închisoare pe acea profesoară, pe acea prietenă („încă una de-a noastră”) pentru că o făcuse să întrezărească cerul nu, să-l locuiască pe acea ființă fericită, pe acel Fonchito neozeelandez. „În loc să sufăr şi să ți-o reproşez, trebuia să-ți mulțumesc, dădacă adorabilă.” O făcea acum, în dimineața asta de valuri zgomotoase şi înspumate şi de ploicică invizibilă şi corozivă, secundat de amabilul Restif, al cărui roman, cu titlul delicios Le pied de Franchette, şi cu subtitlul idiot de ou l’orpheline française. Histoire intéressante et morale (până la urmă, chiar avea dreptate s-o numească morală) îl ținea pe genunchi şi-l mângâia cu ambele mâini, ca pe o pereche de picioare drăgălaşe.

Când Keats a scris Beauty îs truth, truth îs beauty (citatul reapărea fără încetare în fiecare caiet pe care-l deschidea), se gândea la picioarele donei Lucrecia? Da, chiar dacă nefericitul n-o ştia. Şi, când Restif de la Bretonne a scris şi imprimat (cu aceeaşi viteză, probabil) Le pied de Franchette, în 1769, la vârsta de treizeci şi cinci de ani, fusese la rândul lui inspirat, dinspre viitor, de o femeie care va veni pe lume cu circa două veacuri mai târziu, într-un ținut barbar din America numită (pe bune?) Latină. Datorită adnotărilor din caiet, don Rigoberto continua să-şi amintească istoria acelui mic roman. Cât se poate de convențional şi previzibil, scris cu picioarele (nu, asta nu trebuia s-o gândească sau s-o spună), ca şi cum personajul principal n-ar fi fost frumoasă adolescentă orfelină, Franchette Florangis, ci picioruşele tulburătoare ale Franchettei Florangis, care o elevau şi o singularizau, dotând-o cu trăiri, cu capacitatea persuasivă pe care o are o operă de artă. Tulburările pe care le provocau nu puteau fi imaginate, pasiunile pe care le aprindeau de jur-împrejur picioruşele sidefii ale tinerei Franchette. Pe babalâcul său tutore, Monsieur Apatéon, care se desfăta cumpărându-i încălțări măiestre şi profită de fiecare pretext pentru a le dezmierda, îl ațâțau în aşa măsură încât a încercat să-şi violeze pupilă, fiica unui prieten foarte drag. Din pictorul Dolsans, un tânăr cumsecade, care, de cum îi

vedea, strecurați în niște pantofiori verzi şi împodobiți cu o floare aurie, rămânea subjugat de ei, făcuseră un nebun disperat plin de proiecte criminale care şi-ar fi dat viața pentru ei. Norocosul şi bogatul tânăr Lussanville, înainte de a o avea în brațele şi gura lui pe frumoasa copilă a visurilor sale, se destindea cu unul dintre pantofiorii ei pe care, şi el tot un amateur, îi furase. Orice pantaloni în viață care-i vedeau de bancheri, negustori, rentieri, marchizi sau plebei cădeau pradă farmecului lor, rămâneau străpunşi de dragoste carnală şi dispuşi la orice pentru a-i posedă. De aceea, povestitorul spunea pe bună dreptate propoziția pe care don Rigoberto o transcrisese: „Le joii pied Ies rendait tous criminels". Da, da, acele lăbuțe îi transformau pe toți în criminali. Galoşii, sandalele, ghetuțele, papucii frumoasei Franchette, obiecte magice, circulau prin poveste, conferindu-i o lumină seminală orbitoare.

Deşi idioții vorbeau despre perversiune, el şi, desigur, Lucrecia, îl puteau înțelege pe Restif, preamărind faptul că avea îndrăzneala şi impudoarea de a-şi expune în fața celorlalți dreptul de a fi diferit, de a reface lumea după propria imagine şi asemănare. Oare nu asta făcuseră, el şi Lucrecia, în fiecare noapte, timp de zece ani? Nu răscoliseră şi rearanjaseră viața în funcție de dorințele lor? O vor mai face din nou, vreodată? Sau va rămâne totul consemnat în amintire, cu imaginile pe care le păstrează memoria pentru a nu ceda în fața disperării realului, a ceea ce este cu adevărat?

În acea noapte-dimineață, don Rigoberto se simțea ca unul dintre acei bărbați înnebuniți de piciorul Franchettei. Trăia pustiit, înlocuind în fiecare noapte, în fiecare zori de zi, absența Lucreciei cu fantasme ce nu ajungeau pentru a-l consola. Exista vreo soluție? Era prea târziu pentru a se întoarce şi a corecta greşeala? Nu putea oare o Curte Supremă, un Tribunal Constituțional din Noua Zeelandă să revizuiască sentința magistratului obtuz din Wellington şi s-o absolve pe profesoară? Nu putea oare s-o amnistieze un guvernant neozeelandez fără prejudecăți, ba chiar s-o decoreze ca eroină civilă pentru abnegația dovedită față de vârsta copilăriei? N-ar putea oare el să se ducă la căsuța din Olivar de Sân Isidro ca să-i spună Lucreciei că stupida justiție omenească s-a înşelat şi a condamnat-o fără să aibă acest drept, şi să-i redea onoarea şi libertatea pentru… pentru? Pentru ce? Ezită, însă merse mai departe, aşa cum putu.

Era această o utopie? O utopie ca acelea pe care le imaginase şifetişistul Restif de la Bretonne? Şi totuşi nu, pentru că utopiile lui don Rigoberto, când se

lăsa uneori purtat de dulceața inerentă a divagației şi li se abandona, erau utopii private, incapabile să se amestece cu liberul arbitru al celorlalți. Acele utopii nu erau oare licite, nu foarte diferite de cele colective, inamice neînduplecate ale libertății, care purtau cu sine, mereu, sâmburele unui cataclism?

Acesta fusese punctul slab şi periculos al lui Nicolas Edme, deopotrivă; o boală a epocii care l-a înfrânt, ca pe o mare parte dintre contemporanii săi. Pentru că apetitul pentru utopii sociale, marele legat al secolului luminilor, alături de noi orizonturi şi revendicări îndrăznețe asupra dreptului la plăcere, a adus apocalipse istorice. Don Rigoberto nu-şi amintea nimic din toate acestea; în schimb, caietele sale, da. Aici erau datele acuzatoare şi exploziile implacabile.

În delicatul degustător de picioruşe şi încălțăminte de femei care fusese Restif „Fie ca Dumnezeu să-l binecuvânteze pentru aceasta, în caz că există" se afla şi un gânditor periculos, un mesianic (un cretin, dacă era vorba să-l califice cu asprime, sau un om plin de iluzii dacă era de preferat să-i cruțe viața), un reformator de instituții, un mântuitor al deficiențelor sociale care, între munții de hârtie pe care i-a mâzgălit, a dedicat câteva masive şi coline construirii acelor închisori, utopiilor publice, reglementării prostituției, impunându-le târfelor să fie fericite (oribilă strădanie apărea într-o carte cu un titlu înşelător şi frumos, Le Pornographe), perfecționării modului de funcționare a teatrelor şi a obiceiurilor actorilor (Le Mimographe), organizării vieții femeilor, alocându-le obligații şi fixându-le limite, astfel încât să existe armonie între sexe (temerara plăsmuire purta şi un titlu ce părea să asigure plăcerea Leş Gynograph.es –, dar în realitate propunea ferecarea în lanțuri a libertății). Mult mai ambițioasă şi mai amenințătoare a fost, desigur, pretenția să de a reglementa de a sufoca de fapt comportamentele (L'Andrographe) speței umane şi de a introduce o legalitate nepoftită şi perforatoare, agresoare a intimității, care ar fi pus capăt liberei inițiative şi libertății oamenilor de a dispune de dorințele lor: Le Thermographe. În fața acestor excese intervenționiste, de Torquemada laic, frenezia regulamentaristă care l-a făcut pe Restif să propună o reformă totală a ortografiei ar putea fi considerată o năzbâtie infantilă (Glossographe). El reunise aceste utopii într-o carte pe care a numit-o Idées singulières (1769) şi, fără îndoială că erau, dar în accepția sinistră şi criminală a noțiunii de singularitate.

Sentința înscrisă în caiet era fără drept de apel şi Rigoberto o aprobă: „Nu există nicio îndoială: dacă acest harnic tipograf, documentarist şi amator rafinat

al terminațiilor feminine ar fi ajuns să aibă putere politică, ar fi făcut din Franța, poate chiar din Europa, un lagăr de concentrare foarte bine pus la punct, în care o împletitură fină de interdicții şi obligații ar fi făcut să se volatilizeze până şi ultima fărâmă de libertate. Din fericire, a fost mult prea egoist pentru a jindui după putere, concentrat cum era pe operațiunea de a reconstrui în ficțiuni realitatea umană, recompunând-o după bunul său plac, în aşa fel încât în ea, la fel ca în Le pied de Franchette, valoarea supremă, cea mai înaltă aspirație a bipedului mascul, nu era aceea de a comite acțiuni eroice de cucerire militară, nici de a atinge sfințenia, nici de a descoperi secretele materiei şi ale vieții, ci acel ceva seducător, delicios, savuros precum ambrozia ce alimenta zeii din Olimp, piciorușul de femeie". Ca cel pe care don Rigoberto îl văzuse în anunțul din Time şi care-i adusese aminte de picioarele Lucreciei, țintuindu-l aici, surprins de primele lumini ale dimineții, în timp ce-i trimitea iubitei sale această sticlă pe care o va arunca în mare, în căutarea ei, ştiind foarte bine că nu-i va ajunge, cum ar fi putut să ajungă ceva ce nu exista, ceva care se plăsmuia din penelul trecător al viselor sale?

Don Rigoberto tocmai îşi pusese această întrebare disperată, cu ochii închişi, pe când buzele sale şopteau drăgăstosul vocativ „Ah, Lucrecia!", brațul său drept făcu să cadă pe podea unul dintre caietele sale. Îl ridică şi aruncă o privire pe pagina deschisă în cădere. Tresări: hazardul năştea detalii minunate, după cum deseori avuseseră ocazia să remaree, el şi soția sa, în delirurile lor. Peste ce dădu? Peste două note, de acum mulți ani. Prima, o mențiune neimportantă a unei gravuri anonime de sfârşit de secol în care Mercur îi poruncea nimfei Calipso să-l elibereze pe Ulise de care se îndrăgostise şi pe care-l ținea prizonier pe insulă şi să-i permită să-şi continue călătoria spre Penelopa. Şi a doua, iată ce minunăție, o reflecție pasională despre: „Fetişismul delicat al lui Johannes Vermeer care, în Diana şi însoțitoarele ei, aduce un tribut plastic acestui membru disprețuit al trupului feminin, înfățişând o nimfă abandonată misiunii drăgăstoase de a spăla dezmierda, mai degrabă cu un burete, piciorul Dianei, în timp ce altă nimfă, într-un dulce abandon, îşi dezmiardă propriul picior. Totul este subtil şi carnal, de o delicată senzualitate care disimulează perfecțiunea formelor şi ceața incredibil de uşoară ce scaldă această scenă, imprimând chipurilor acel atribut imaterial şi magic pe care-l ai tu, Lucrecia, în fiecare noapte, în carne şi oase, dar şi năluca ta, când îmi vizitezi visele". Cât de

adevărat, cât de actual, cât de valabil.

Şi dacă ar răspunde anonimelor ei? Şi dacă i-ar scrie cu adevărat? Şi dacă s-ar duce să-i bată la uşă, chiar în seara aceea, odată terminată ultima raită în munca sa de sclavie directorală şi de asigurări? Şi dacă, la simpla-i vedere, ar cădea în genunchi şi s-ar umili ca să sărute pământul pe care calcă, cerându-i iertare, spunându-i, până când o va face să râdă, „Dădaca mea iubită", „Profesoara mea neozeelandeză", „Franchette a mea", „Diana mea"? Ar râde? S-ar arunca în brațele lui şi, oferindu-i buzele, făcându-l să-i simtă trupul, i-ar da de înțeles că totul a rămas în urmă, că ar putea începe din nou să construiască, singuri, utopia lor secretă?

TOCANĂ DE TIGRU

Cu tine am iubiri hawaiene în care dansezi pentru mine ukelele în nopțile cu lună plină, cu discuri sunătoare pe şolduri şi la glezne, imitând-o pe Dorothy Lamour.

Şi iubiri aztece, în care te sacrific unor zei arămii şi lacomi, şerpuitori şi cu pene, din înălțimea unei piramide de pietre ruginii, în jurul cărora înfloreşte jungla impenetrabilă.

Iubiri eschimose, în igluuri înghețate, iluminate de torțe cu grăsime de balenă, şi norvegiene, în care ne iubim prinşi de schiuri, prăvălindu-ne cu o sută de kilometri pe oră la poalele unui munte alb, împânzit de totemuri cu înscripții runice.

Înfumurarea mea din această noapte, iubito, este modernistă, carnivoră şi africană.

Te vei dezbrăca în fața oglinzii mari, păstrându-ți ciorapii negri şi jartierele roşii, şi-ți vei ascunde frumosul cap sub masca unei fiare feroce, de preferință tigrul în călduri al lui Ruben Dario din Azur… sau o leoaică sudaneză.

Îți vei arcui şoldul drept, vei îndoi piciorul stâng, îți vei sprijini mâna pe şoldul opus, într-o poziție cât mai sălbatică şi mai provocatoare.

Aşezat pe scaunul meu, legat de spătar, eu te voi privi şi adoră, cu supunerea dintotdeauna.

Fără să mişe o geană, fără să urlu voi sta în timp ce tu îți înfigi ghearele în ochii mei şi caninii tăi albi îmi sfâşie beregata, şi îmi devorezi carnea, şi îți alini

setea cu sângele meu îndrăgostit.

Acum sunt înăuntrul tău, acum sunt chiar tu, iubită tocană din mine.

IX. Întâlnirea de la Sheraton

— Ca să îndrăznesc, ca să-mi fac curaj, am băut două pahare de whisky sec, spuse doña Lucrecia. Înainte de a începe să mă deghizez, vreau să spun.

— Cred că v-ați îmbătat în ultimul hal, comentă Justiniana, distrată. La cât de puțin rezistați la băutură.

— Tu erai acolo, neruşinata, o certă doña Lucrecia. Foarte încântată de ceea ce s-ar fi putut întâmpla. Servind băuturi, ajutându-mă să mă deghizez şi râzând pe săturate în timp ce eu mă transformam într-una din alea.

— O tipă d-alea, repetă angajată, reîmprospătându-i rujul.

„Asta este cea mai mare nebunie pe care am făcut-o în viața mea, gândi doña Lucrecia. Mai mare decât cea cu Fonchito, mai mare decât faptul că m-am măritat cu nebunul de Rigoberto. Dacă o fac, o să mă căiesc până la ultima suflare.” Dar avea s-o facă. Peruca roşcată îi venea de minune o probase în magazinul de unde o comandase şi orografia sa înaltă şi barocă de bucle şi şuvițe părea să ardă ca o flacără. Abia se recunoscu în această femeie incandescentă cu gene false şi răsucite şi cercei rotunzi şi tropicali, cu buzele boite în culoarea cinabrului aprins, duble față de conturul lor real, alunițe şi cearcăne albastre de femeie fatală, în stilul filmelor mexicane din anii cincizeci.

— Ia te uită, ia te uită, nimeni n-ar spune că sunteți dumneavoastră, o examina uimită Justiniana, acoperindu-şi gura. Nu ştiu cu cine semănați, doamnă.

— Păi cu una din alea, declară doña Lucrecia.

Whisky-ul îşi făcuse efectul. Ezitările de acum câteva clipe se evaporaseră şi, intrigată, distrată, îşi observă transformarea în oglinda din cameră. Justiniana, cu o uimire progresivă, îi aduse hainele aranjate pe pat: fustă scurtă care o strângea atât de tare că se chinuia să respire; ciorapii negri terminați cu jartiere roşii cu ornamente aurii; bluza fantaisie care-i expunea sânii până la vârful sfârcurilor. O ajută să se încalte cu pantofii argintii cu toc cui. Depărtându-se, o trecu în revistă de sus în jos, de jos în sus, pentru a exclama din nou, stupefiată:

— Nu sunteți dumneavoastră, doamnă, este alta, alta! Chiar aşa vreți să ieşiți?

— Desigur, încuviință doña Lucrecia. Dacă nu apar până mâine, anunță poliția.

Şi, nitam-nisam, ceru un taxi la stația Virgen del Pilar şi îi ordonă şoferului, cu autoritate: „La hotelul Sheraton”. Alaltăieri, ieri şi în această dimineață, în timp ce-şi pregătea îmbrăcămintea, avea îndoieli. Îşi spunea că nu va merge, că nu se va preta la o asemenea mascaradă, care era cu siguranță o glumă crudă; dar, deja în taxi, se simți extrem de sigură şi hotărâtă să trăiască aventură până la capăt. Întâmplă-se ce s-o întâmpla. Privi ceasul. Instrucțiunile spuneau între unsprezece şi jumătate şi douăsprezece noaptea şi era abia unsprezece, o să ajungă mai devreme. Liniştită, detaşată de propria persoană datorită alcoolului, în timp ce taxiul înainta spre centru pe Zanjón, pe jumătate pustiu, se întrebă ce ar face dacă, la Sheraton, cineva ar recunoaşte-o în ciuda deghizării. Va nega evidența, cu voce pițigăiată, imprimând intonația mieroasă şi țopârlănească a fufelor alea: „Lucrecia? Eu mă numesc Aida. Semănăm? Vreo rudă îndepărtată, cine ştie”. Va minți fără nicio jenă. Teama i se evaporase cu totul. „Eşti încântată să faci pe târfa pentru o noapte”, gândi, mulțumită de ea însăşi. Observă că şoferul de taxi ridica privirea în fiecare clipă pentru a o spiona în oglinda retrovizoare.

Înainte de a intra la Sheraton, îşi puse ochelarii negri cu montură de perle de scoică şi terminați în formă de trident pe care-i cumpărase chiar în acea după-amiază dintr-un mic magazin de pe stradă La Paz. Îi alesese pentru că erau de un prost gust excesiv şi pentru că, dată fiind dimensiunea lor, păreau o mască. Traversă holul cu paşi repezi, direct către bar, temându-se că nu cumva vreunul dintre portarii în uniformă, care o priveau ofensator, să nu se apropie de ea şi s-o întrebe cine este, ce căuta sau s-o dea afară, fără întrebări, din cauza înfățişării ei stridente. Însă nimeni nu se apropie de ea. Urcă scara către bar, fără să se grăbească. Penumbra îi redă siguranța pe care fusese pe punctul s-o piardă în lumina puternică de la intrare, acel salon deasupra căruia se ridica oprimantul zgârie-nori rectangular ce întemnița etajele, zidurile, coridoarele, balustradele şi camerele hotelului. În semiîntuneric, printre nori de fum, observă că erau puține mese ocupate. Răzbătea o melodie italiană, a unui cântăreț preistoric Domenico Modugno, care-i aminti de un îndepărtat film cu Claudia Cardinale şi Vittorio

Gassman. Siluete nedeslușite se conturau la tejghea, pe fondul albastru-gălbui al paharelor şi al şirurilor de sticle. De la o masă se ridicau voci stridente de beție incipientă.

Încă o dată curajoasă, încrezătoare în forțele ei pentru a face față oricărui eveniment neprevăzut, traversă localul şi se aşeză pe unul dintre scaunele înalte de la tejghea. Oglinda pe care o avea în față îi arătă o hidoşenie care, în loc de silă său râs, îi provocă duioşie. Surpriza ei nu avu limite când auzi că barmanul, un metis cu părul lins şi spilcuit, vârât într-o jachetă care dansa pe el şi o cravată micuță cu un nod ce părea să-l sugrume, o tutuieşte cu mojicie:

— Consumă sau pleacă.

Fu pe punctul să-i facă scandal, dar cumpăni şi îşi spuse, drept răsplată, că această insolență dovedea succesul deghizării ei. Şi, prezentându-şi nouă voce, năzuroasă şi mieroasă, îi ceru:

— Un whisky cu gheață, vă rog.

Bărbatul o privi suspicios, cântărind dacă vorbise serios. Alese să mormăie „Cu gheață, am înțeles”, deja îndepărtându-se. Se gândi că deghizarea ei ar fi fost completă dacă i-ar fi adăugat şi un portțigaret lung. Atunci ar fi cerut țigări mentolate Kool, extralungi, şi ar fi fumat scoțând cerculețe spre tavanul cu steluțe care-i făceau cu ochiul.

Barmanul îi aduse whisky-ul cu nota de plată, iar ea nu protestă față de această dovadă de neîncredere; plăti, fără să-i lase bacşiş. Abia luase prima înghițitură că cineva se şi aşeză alături de ea. Simți un mic fior. Jocul devenea serios. Dar nu, nu era vorba de un bărbat, ci de o femeie, destul de tânără, cu pantaloni şi jerseu negru cu guler înalt, fără mâneci. Avea părul desfăcut, lins, şi chipul obraznic, de micuță lepădătură, al fetelor lui Egon Schiele.

— Bună. Vocea subțirică cu accent din Miraflor îi păru familiară. Ne cunoaştem, nu-i aşa?

— Cred că nu, replică dona Lucrecia.

— Mi s-a părut, mă ierți, spuse fata. Adevărul este că am o memorie îngrozitoare. Vii des aici?

— Din când în când, ezită dona Lucrecia. O cunoştea?

— Hotelul Sheraton nu mai este atât de sigur că înainte, se plânse fata. Aprinse o țigară şi scoase nişte rotocoale de fum, ce întârziau să se risipească. Mi s-a spus că vineri a fost razie.

Dona Lucrecia se închipui urcată în ghionturi în duba poliției, dusă la Prefectură, trecută în evidențe ca prostituată.

— Consumă sau pleacă, o avertiză barmanul pe vecina ei, amenințând-o cu degetul ridicat.

— Ia pleacă tu dracului, corcitură împuțită, îi spuse fata, fără ca măcar să se întoarcă să-l privească.

— Tu tot timpul eşti obraznică, Adelita, surâse barmanul, dezvelind o dantură de care dona Lucrecia era convinsă că bătea în verde din cauza tartrului. Fă-ți treaba. Eşti binevenită. Cum eşti febleța mea, abuzează.

În acel moment, dona Lucrecia o recunoscu. Adelita, desigur! Fiica Esthercitei! Ia te uită, ia te uită, nici mai mult nici mai puțin decât fața bisericoasei de Esther.

— Fiica doamnei Esthercita? se tăvăli Justiniana, îndoită de râs. Adelita? Copila Adelita? Fata naşei lui Fonchito?

Agățând clienți la Sheraton? Nu înghit aşa ceva, doamnă. Nu înghit aşa ceva nici cu Coca-Cola, nici cu şampanie.

— Era chiar ea şi nu ştii în ce hal, o asigură doña Lucrecia. Cât se poate de dezghețată. Înjurând, mişcându-se ca peştele în apă, acolo, în bar. Ca fufa cea mai experimentată din toată Limă.

— Şi ea nu v-a recunoscut?

— Nu, din fericire. Dar încă n-ai auzit nimic. Stăteam de vorbă acolo când, nu ştiu de unde, clientul a dat peste noi. Adelita îl cunoştea, din câte mi-am dat seama.

Era înalt, puternic, un pic gras, un pic băut, un pic din tot ce este nevoie ca să se simtă îndrăzneț şi autoritar. În costum cu vestă şi cravată lucioasă, cu romburi şi zigzaguri, respira ca din foaie. Trebuie să fi avut vreo cincizeci de ani. S-a băgat între ele, îmbrățişându-le şi, ca şi cum ar fi întâlnit două prietene pe care le cunoştea de-o viață, le spuse în loc de salut:

— Veniți în suite la mine? Am băuturi fine şi something for the nose. Plus o ploaie de dolari pentru fetele care se comportă frumos.

Doña Lucrecia simți că amețeşte. Răsuflarea bărbatului îi venea în față. Era atât de aproape că, dintr-o mică mişcare, l-ar fi putut săruta.

— Eşti singurel, vere? îl întrebă fata, cu cochetărie.

— Nici că mai trebuie altcineva bărbatul îşi linse buzele, atingându-şi

buzunarul unde avea probabil portofelul. O sută de verzişori pentru fiecare, ok? Plătesc înainte.

— Dacă nu ai dolari în bancnote de zece sau de cincizeci, prefer soles, spuse imediat Adelita. Cele de o sută sunt întotdeauna false.

— Ok, ok, am de cincizeci, promise bărbatul. Să mergem, fetelor.

— Aştept pe cineva, se scuză doña Lucrecia. Îmi pare rău.

— Nu mai poate aştepta? se îngrijoră bărbatul.

— Nu pot, serios.

— Dacă vrei, urcăm noi amândoi, interveni Adelita, agățându-se de brațul lui. Te voi trata bine, vericule.

Însă omul o refuză, decepționat:

— Doar tu, nu. În noaptea asta mă premiez. Mârțoagele mele au câştigat trei curse la rând şi una dublă. Să vă povestesc? Vreau să-mi satisfac un capriciu care mă sâcâie de câteva zile. Să vă zic care? Le privi când pe una când pe cealaltă, foarte serios, slăbindu-şi gulerul, şi continuă neliniştit, fără să aştepte acceptul lor. Să i-o trag uneia în timp ce-o mănânc pe dinăuntru pe cealaltă. Să vă văd în oglindă, pipăindu-vă şi sărutându-vă, aşezate pe tron. Tronul ăla voi fi eu.

„Oglinda lui Egon Schiele”, gândi doamna Lucrecia. Se simțea mai puțin dezgustată de vulgaritatea bărbatului decât de sclipirea câinoasă a pupilelor lui în timp ce-şi descria capriciul.

— O să dai în gălbinare dacă vezi atâtea lucruri dintr-odată, vere râse Adelita, prefăcându-se că-i dă un pumn.

— Este fantezia mea. Grație mârțoagelor, în această noapte o voi realiza, spuse bărbatul, cu mândrie, în loc de rămas-bun. Păcat că eşti ocupată, paiață mică, pentru că, în ciuda culorilor tale țipătoare, îmi plăceai. Vă pupic, verelor.

Când se pierdu printre mese în bar era mai multă lume decât înainte şi fumul se îndesise, multiplicând zumzetul conversațiilor şi din boxe se auzea acum un merengue de Juan Luis Guerra, Adelita se îndreptă spre ea, necăjită:

— Este adevărată treabă cu întâlnirea? Cu nesuferitul ăsta era o pleaşcă. Ceea ce a povestit despre cai e vrăjeală. Tipul este traficant de droguri, toată lumea îl cunoaşte. Şi îşi dă drumul pe loc, cu o sută la oră. Ejaculare precoce se numeşte asta. Atât de rapid că de multe ori nici nu apucă să înceapă. Era un cadou, verişoară.

Dona Lucrecia încerca să afişeze un surâs pedant, care nu-i ieşi. Cum putea făta lui Esther să spună astfel de lucruri? Doamna aceea atât de înțepată, atât de bogată, atât de îngâmfată, atât de elegantă, atât de catolică. Esthercita, naşa lui Fonchito. Fata îşi continua comentariile neruşinate care o lăsaseră cu gura căscată pe dona Lucrecia:

— O nerozie că am pierdut această ocazie de a câştiga o sută de dolari într-o jumătate de oră, în cincisprezece minute, se plângea. Pentru mine, să urc cu tine şi să-l lucrăm pe nesuferitul ăsta mi se părea grozav, îți jur. Ar fi ieşit grozav, în doi timpi şi trei mişcări. Nu ştiu pe tine, dar pe mine mă enervează perechile. Soțiorul care se uită în timp ce-i încingi nevăstica. Le urăsc, vară! Pentru că întotdeauna tâmpită moare de ruşine. Chicotelile, mofturile, trebuie să le dai de băut, mângâieri. Pfui, mi se face şi greață, îți zic. Şi, mai ales, când încep să-ți plângă şi se căiesc. Le-aş omorî, îți jur. Pierzi şi câte o jumătate de oră cu câte-o dobitoacă d-asta. Vor, nu vor, şi te fac să pierzi o căruță de bani. Eu una îmi pierd răbdarea, vară. Nu ți s-a întâmplat?

— Cum nu, se simți obligată să spună dona Lucrecia, chinuindu-se pentru ca fiecare cuvânt să accepte să-i iasă din gură. De câteva ori.

— Nu mai zic, chiar mai rău, cu doi prieteni la cataramă, pereche de boi, fârtați, nu-i aşa? suspină Adelita. Vocea i se schimbă şi dona Lucrecia gândi că trebuie să i se fi întâmplat ceva îngrozitor, cu sadici, nebuni sau monştri. Ce masculi se simt când sunt câte doi! Şi încep să ceară toate neroziile. Cornețelul, micuțul sendviş, ochişorul. De ce nu te duci măi bine să i-o ceri nevesticii tale, bărbățelule? Eu nu ştiu la tine, vară, dar în ceea ce mă priveşte, în ochişor, nici moartă. Nu-mi place. Mi-e silă. Şi în plus mă doare. Aşa că nu-l pun la bătaie nici pentru două sute de dolari. Dar tu?

— Eu, la fel, articula dona Lucrecia. Silă şi durere, la fel ca şi ție. Şi, ochişorul, nici pentru două sute, nici pentru o mie.

— Ei, pentru o mie, cine ştie, râse fata. Vezi? Semănăm. Ei bine, uite-l şi pe partenerul tău, pare-mi-se. Data viitoare poate îl lucrăm pe capsomanul cu mârțoagele. Ciao şi să te distrezi!

Se dădu într-o parte, cedându-i locul siluetei subțiri care se apropia. În lumina mediocră a încăperii, dona Lucrecia văzu că era tânăr, oarecum blond, cu trăsături de copil, semăna puțin… cu cine? Cu Fonchito! Un Fonchito cu zece ani mai mare, a cărui privire se înăsprise, iar trupul i se înălțase şi deşirase. Era

îmbrăcat cu un costum albastru elegant din trei piese şi purta o batistuță trandafirie de aceeaşi culoare precum cravata în buzunarul de la haină.

— Inventatorul cuvântului individualism a fost Alexis de Tocqueville, îi spuse, în loc de salut, cu o voce subțirică şi stridentă. Adevărat sau fals?

— Adevărat. Pe dona Lucrecia o trecură sudori reci: ce urma să se întâmple acum? Hotărâtă să meargă până la capăt, adăugă: Eu sunt Aldonza, andaluza din Roma. Târfă, cititoare în stele şi codoaşă, la ordinele dumneavoastră.

— Singurul lucru pe care-l înțeleg este târfă, stabili Justiniana, amețită de ceea ce auzea. Erați serioasă? Nu vă venea să râdeți? Mă iertați de întrerupere, doamnă.

— Urmează-mă, spuse cel abia sosit, fără urmă de umor. Se mişca precum un robot.

Dona Lucrecia se dădu jos de pe scaunul de la tejghea şi ghici privirea rău intenționată a barmanului văzând-o că pleacă. Îl urmă pe tânărul blond, care înainta grăbit printre mesele înțesate, despicând aerul îmbibat de fum, către ieşirea din bar. Imediat, traversă holul către ascensoare. Dona Lucrecia văzu că apasă pentru etajul 24 şi inima ei tresări cu un gol în stomac din cauza vitezei cu care urcau. Abia ieşiți pe hol, li se deschise o uşă. Se aflau într-un suite enorm: prin fereastra imensă de cristal se întindea la picioarele ei o mare de lumini cu pete întunecate şi bancuri de ceață.

— Îți poți scoate perucă şi hainele în baie. Băiatul îi arătă o cameră, într-o parte a micului salon. Dar dona Lucrecia nu reuşi să facă un pas, fascinată de acest chip juvenil pe care-l avea în față, cu privire de oțel şi păr vâlvoi crezuse că-i blond şi era de culoare deschisă, cu reflexe întunecate nuanțat de conul de lumină al unei lămpi. Cum era posibil? Părea el, în persoană.

— Cum adică Egon Schiele? îi scăpă lent Justinianei. Pictorul care l-a înnebunit pe Fonchito? Obraznicul care-şi picta modelele în timp ce făceau lucruri neruşinate?

— De ce crezi că am rămas blocată? Chiar el.

— Ştiu că-i semăn îi explică băiatul, cu acelaşi ton serios, funcțional şi dezumanizat cu care i se adresase încă din prima clipă. Din cauza asta eşti atât de uimită? Ei bine, da, îi semăn. Şi ce? Sau crezi că-s Egon Schiele redivivus? Doar n-oi fi atât de proastă, nu?

— Asemănarea m-a lăsat fără cuvinte, recunoscu dona Lucrecia,

examinându-l. Nu este vorba doar de chip. Ci şi de trupul deşirat, rahitic. Mâinile atât de mari. Şi felul în care te joci cu degetele, ascunzând degetul mare. La fel, identic tuturor fotografiilor cu Egon Schiele. Cum este posibil?

— Să nu pierdem vremea, spuse băiatul, cu răceală şi un gest de plictiseală. Scoate-ți peruca asta grețoasă şi cerceii şi colierele astea oribile. Te aştept în dormitor. Vino goală.

Chipul lui avea ceva sfidător şi vulnerabil. Părea, gândi dona Lucrecia, un băiețel prost crescut şi genial, căruia, cu toate năzbâtiile şi ieşirile lui, obrăzniciile şi îndrăznelile, îi lipsea mult mama. Se gândea la Egon Schiele sau la Fonchito? Dona Lucrecia fu pe deplin convinsă că băiatul prefigura ceea ce va deveni fiul lui Rigoberto în câțiva ani.

„începând din această clipă, începe ceea ce-i mai greu", îşi spuse. Avea certitudinea că băiatul care semăna cu Fonchito şi cu Egon Schiele încuiase uşa şi că, nici dacă ar vrea, nu ar mai putea ieşi din suite. Trebuia să rămână aici pentru tot restul nopții. Odată cu teama ce pusese stăpânire pe ea, o devora curiozitatea, şi chiar un început de excitație. Să se dăruiască acestui tânăr cu figură rece şi oarecum crudă ar fi ca şi cum ar face dragoste cu un Fonchito-tânăr-aproape-bărbat, sau cu un Rigoberto întinerit şi înfrumusețat, un Rigoberto-tânăr-aproape-copil. Ideea o făcu să zâmbească. Oglinda din baie îi arătă o expresie relaxată, aproape veselă, îi era greu să-şi scoată hainele. Îşi simțea mâinile țepene, ca şi cum le-ar fi ținut în zăpadă. Fără perucă absurdă, scăpată de fustă mini care o strângea, respira. Îşi păstră chiloțelul şi sutienul minuscul cu broderie neagră şi, înainte de a ieşi, îşi desfăcu şi îşi aranja părul îl prinsese cu o mică plasă –, oprindu-se pentru o clipă în uşă. Din nou, panica. „Este posibil să nu ies vie de aici." Dar nici măcar această temere nu o făcu să regrete că venise şi că juca această farsă groaznică pentru a-i face pe plac lui (sau lui Fonchito?). Ieşind în salonaş, îşi dădu seama că băiatul stinsese toate luminile din cameră, mai puțin o mică veioză, într-un colț îndepărtat. Prin fereastra enormă, sclipeau acolo jos mii de licurici pe un cer inversat. Limă părea deghizată într-un mare oraş; întunericul ştergea zdrențele, mucegaiul şi chiar mirosul său urât. O muzică delicată de harpe, triluri, viori scălda penumbra. În timp ce înainta către uşa pe care băiatul i-o arătase, mereu temătoare, simți un nou val de excitare înălțându-i sfârcurile („Ceea ce lui Rigoberto îi place atât de mult"). Alunecă în tăcere pe mochetă. Bătu la uşă cu nodurile degetelor. Era

întredeschisă şi se dădu într-o parte, fără niciun scârțâit.

— Şi erau aici, cei de dinainte? exclamă Justiniana, tot mai neîncrezătoare. Păi cum adică? Ce doi de dinainte? Adelita, fiica doamnei Esther?

— Şi tipul cu caii, traficantul de droguri sau ce-o fi fost, confirmă dona Lucrecia. Da, acolo. Amândoi. Pe pat.

— Şi, bineînțeles, goi-puşcă, chicoti Justiniana, ducându-şi o mână la gură şi dându-şi ochii peste cap cu neruşinare. Vă aşteptau, doamnă.

Camera părea mai mare decât o cameră obişnuită de hotel, chiar şi pentru un apartament de lux, dar dona Lucrecia nu-şi putu da seama cu exactitate ce dimensiune avea, pentru că era aprinsă doar mica veioză de pe una dintre noptiere iar cerul luminos, înroşit de marele paravan de culoarea scorpionului, lumina cu deplină claritate doar perechea întinsă şi întrepătrunsă de pe salteaua bituminoasă, cu pete de culoarea cafenie a arborelui de lucuma, ce acoperea patul dublu. Restul încăperii se afla în penumbră.

— Intră, iubițico, o salută bărbatul de bun venit, agitând o mână, fără să înceteze s-o pupe pe Adelita, peste care eră pe jumătate urcat. Bea ceva. Pe masă e şampanie. Şi, în această tabacheră de argint, cocainuță.

Surpriza de a-i găsi aici pe Adelita şi pe bărbatul cu caii nu o făcu să uite de tânărul subțire cu gură crudă. Dispăruse? Spiona din umbră?

— Salut, vară chipul ştrengar al Adelitei apăru de sub umărul tipului. Ce bine că ai scăpat de întâlnirea ta. Grăbeşte-te, vino. Nu ți-e frig? Aici este călduț.

Teama îi dispăruse cu totul. Se duse până la masă şi îşi puse o cupă de şampanie dintr-o sticlă băgată într-un castron cu gheață. Şi dacă trăgea şi nişte cocaină? Pe când bea, cu înghițituri mici, în penumbră, gândi: „Este magie sau vrăjitorie. Miracol nu poate fi”. Bărbatul era mai gras decât păruse când era îmbrăcat; trupul lui, alb şi cu alunițe, avea colăcei pe burtă, nişte fese fără păr şi nişte picioare foarte scurte, cu pâlcuri de fire de păr negru. Adelita, în schimb, era şi mai slabă decât crezuse; un trup longilin, brunetei, un mijloc foarte mic din care îi ieşeau oasele coapselor. Se lăsa sărutată şi îmbrățişată şi la rândul ei îl îmbrățişa pe traficantul de droguri ecvestru, dar, deşi gesturile ei simulau entuziasmul, dona Lucrecia îşi dădu seama că ea nu-l săruta şi că mai degrabă îi evită gura.

— Vino, vino, aproape că nu mai rezist, o rugă brusc bărbatul, cu vehemență. Capriciul meu, capriciul meu. Acum sau niciodată, fetelor!

Deşi excitația de acum o clipă dispăruse şi simțea mai degrabă un fel de greață, imediat ce termină paharul, dona Lucrecia îl ascultă. Mergând către pat, văzu din nou, prin fereastra imensă, acolo jos, dar şi sus, pe culmile de la care începeau îndepărtații Cordilieri, arhipelagul luminilor. Se aşeză pe un colț de pat, fără teamă, dar confuză şi tot mai scârbită. O mână o prinse de braț, o trase şi o obligă să se întindă sub un corp mic şi moale. Se înmuie, se lăsă în voia lui, năucită, demoralizată, decepționată. Îşi repeta mecanic: „N-ai să plângi, Lucrecia, n-ai să plângi". Bărbatul o îmbrățişa cu brațul stâng pe ea şi cu dreptul pe Adelita, iar capul îi pivota de la una la cealaltă, sărutându-le pe gât, pe urechi şi căutându-le gura. Dona Lucrecia vedea foarte aproape chipul Adelitei, ciufulită, congestionată şi, în ochii ei, un semn de complicitate, ironic şi cinic, încurajând-o. Buzele şi dinții lui îi apăsară pe ai ei, obligând-o să deschidă gura. Limba lui intră în ea, ca o aspidă.

— Ție vreau să ți-o trag, îl auzi implorând, în timp ce-i muşca şi-i dezmierda sânii. Suie-te, suie-te. Repede, că termin.

Pentru că ezită, Adelita o ajută să se urce deasupra lui şi se lăsă şi ea pe vine, trecându-şi un picior peste bărbat şi aşezându-se astfel că el să ajungă cu gura la înălțimea sexului ei depilat, pe care dona Lucrecia abia văzu o liniuță rară de pubis. În acel moment se simți luată în coarne. Crescuse oare chiar atât de mult, din momentul în care intrase în ea, acel lucru micuț, întărit pe jumătate, care cu câteva clipe în urmă se freca de picioarele ei? Acum era un pinten, un berbec care o ridică, străpungea şi rănea cu forța unui cataclism.

— Sărutați-vă, sărutați-vă, scâncea tipul cu mârțoagele. Nu vă văd bine, fir-ar să fie! N-avem oglindă!

Udă de transpirație din cap până-n picioare, cu dureri, buimacă, fără să deschidă ochii, întinse brațele şi căută chipul Adelitei, dar când găsi buzele subțirele, fata, deşi le lipise de ale ei, continua să le țină strânse. Nu se deschiseră când ea le apăsă cu limba. Şi, pe când făceau asta, printre gene şi printre picăturile de sudoare care-i împânzeau fruntea, îl văzu pe tânărul dispărut cu ochi de oțel, acolo sus, aproape de tavan, ținându-şi echilibrul în vârful unei scări. Pe jumătate ascuns în spatele a ceea ce părea a fi un paravan lăcuit, cu caligrafie chinezească, urechiuşele pe jumătate ciulite, cu ochii aprinşi, gurița crudă țuguiată, o picta, îi picta, cu furie, cu o bucată lungă de cărbune, pe un carton subțire incredibil de alb. De fapt, părea o pasăre de pradă, prinsă în

vârful scării în foarfecă, observându-i, cântărindu-i, desenându-i cu gesturi largi, energice, şi acei ochi feroce, extrem de vii, care săreau de la carton la pat, de la pat la carton, fără să bage de seamă altceva, indiferenți la luminile Limei împrăştiate la picioarele ferestrei şi la propriul mădular, care îşi croise drum în afara pantalonului făcând să sară nasturii şi se întindea şi creştea ca un balon umplut cu aer. Zburător ofidian, se balansa acum deasupra ei, contemplând-o cu ochiul său imens de ciclop. Nu o miră, nici nu-i păsă. Călărită, copleşită, beată, recunoscătoare, înghesuită, cu gândul când la Fonchito, când la Rigoberto.

— De ce te mai bâțâi, nu vezi că am terminat? scânci bărbatul cu caii. În semiîntuneric, chipul său părea de cenuşă. Făcea mutre de copil prost crescut. A dracului soartă, mereu mi se întâmplă. Când devine delicios, îmi dau drumul. Nu mă pot înfrâna. Nu se poate, nu se poate! Am fost la un specialist şi mi-a recomandat băi de nămol. Un căcat! Îmi provocau dureri de stomac şi vomă. Masaje. Alt căcat. M-am dus la un vraci din Victoria şi m-a băgat într-o cadă cu ierburi, care mirosea a caca. La ce mi-a servit? La nimic. Acum termin mai repede ca înainte. De ce soarta asta de câine, fir-ar să fie?

Îi scăpă un geamăt şi un hohot de plâns.

— Nu plânge, prietene, ți-ai făcut sau nu capriciul? îl consolă Adelita, trecându-şi din nou piciorul peste capul plângăciosului şi prăvălindu-se alături de el.

Din câte îşi dădea seama, niciunul dintre ei nu-l vedea pe Egon Schiele sau sosia lui, făcând echilibristică la un metru deasupra lor, în vârful scării şi ajutându-se să nu cadă, menținându-şi centrul de greutate datorită acelui mădular imens care se balansa uşor deasupra patului, arătându-şi în lumina slabă pliurile delicate şi rozalii şi vinişoarele vesele ale bucății de carne. Şi, fără îndoială, nici nu-l auzeau. Ea da, cât se poate de clar. Repeta printre dinți, ca o mantia, strident şi beligerant: „Sunt cel mai timid dintre timizi. Sunt divin”.

— Odihneşte-te, vară, ce faci aici, spectacolul s-a terminat îi spuse Adelita, cu afecțiune.

— Nu plecați înainte să v-o tragă! Nu le lăsa să plece! Trage-le-o, trage-le-o tare amândurora!

Era Fonchito, evident. Nu, nu pictorul concentrat în munca sa de a-i schița. Era copilul, fiul ei vitreg, fiul lui Rigoberto. Era şi el aici? Da. Unde? Pe undeva pe acolo, despărțit de minunății de umbrele camerei. Tăcută, intimidată,

starea de excitație risipită, îngrozită, acoperindu-şi sânii cu mâinile, dona Lucrecia privi în dreapta, căută la stânga. Şi, în sfârşit, îi găsi, reflectați într-o oglindă imensă unde se văzu şi pe ea, repetată ca un model de Egon Schiele. Semiîntunericul nu-i dizolvă; mai degrabă, îi dezvăluia pe tată şi pe fiu, aşezați unul lângă celălalt primul observându-i cu bunăvoință afectuoasă şi, ultimul, supraexcitat, mutrița de înger congestionată de cât strigase „Tragete-o, trage-le-o"într-un fotoliu care părea o lojă cocoțată pe avanscena patului.

— Adică au apărut şi domnul şi Fonchito? comentă Justiniana, cu un ton ursuz şi sinceră dezamăgire. Asta chiar că n-o crede nimeni.

— Aşezați frumos şi uitându-se la spectacol, încuviință dona Lucrecia. Rigoberto, foarte formal, înțelegător şi tolerant. Şi copilul, de neoprit, făcând drăcoveniile dintotdeauna.

— Nu ştiu cum stă treaba cu dumneavoastră, doamnă, spuse brusc Justiniana, tăindu-i povestea dintr-o lovitură şi ridicându-se. Dar chiar în această clipă am nevoie de un duş cu apă foarte rece. Ca să nu mai petrec o noapte trează şi încinsă. Conversațiile astea cu dumneavoastră mă încântă. Dar mă lasă pe jumătate năucă şi încărcată de electricitate. Dacă nu mă credeți, puneți mâna aici şi vedeți ce scuturătură veți simți.

DÂRELE VIERMELUI

Deşi ştiu prea bine că sunteți un rău necesar, fără de care viața în comunitate nu ar putea fi trăită, trebuie să vă spun că dumneavoastră reprezentați tot ceea ce eu detest, în societate şi în mine însumi. Deoarece, de cel puțin un sfert de veac, de luni până vineri şi de la opt dimineața până la şase seara, cu câteva activități de sclav (cocktailuri, seminarii, inaugurări, congrese) de la care îmi este imposibil să mă sustrag fără să-mi pun în pericol supraviețuirea, sunt şi eu un soi de birocrat, deşi nu lucrez în sectorul public, ci în cel privat. Dar, la fel ca dumneavoastră şi din vina dumneavoastră, în aceşti douăzeci şi cinci de ani, energia mea, timpul meu şi talentul meu (trebuie să fi avut vreunul) au fost consumate în mare parte de formalitățile, demersurile, solicitările, cererile, procedurile inventate de dumneavoastră pentru a vă justifica salariul pe care-l câştigați şi biroul unde vi se îngraşă şezutul, lăsându-mi câteva fărâme de libertate pentru a lua inițiative şi a duce la bun sfârşit o activitate care

să merite să fie numită creatoare. Ştiu că asigurările (domeniul meu profesional) şi creativitatea sunt la fel de depărtate precum planetele Saturn şi Pluto în universul sideral, dar această distanță nu ar fi amețitoare dacă dumneavoastră, hidră normatoare, larvă ce rezolvă formalități, rege al hârtiei cu antet, nu ați fi făcut-o abisală. Deoarece, chiar şi în acest deşert arid al asigurărilor şi reasigurărilor imaginația unei ființe umane ar putea să răzbată şi să extragă stimulul intelectual sau chiar plăcerea, dacă dumneavoastră, întemnițat în acest hățiş des de norme sufocante destinate să imprime un caracter de necesitate birocrației obeze pe care ați pus-o să distrugă serviciile administrative publice şi să creeze o pleiadă de alibiuri şi justificări pentru şantajele, şperțurile, contrabandă şi hoțiile dumneavoastră nu ați fi transformat activitatea unei companii de asigurări într-o rutină abrutizantă asemănătoare acelor maşinării complicate şi vrednice ale lui Jean Tinguely, care, punând în mişcare lanțuri, scripeți, benzi rulante, palete, cupe şi pistoane, ajung să producă o mingiță de ping-pong. (Dumneavoastră nu ştiți cine este Tinguely şi nici nu vreți să ştiți, deşi sunt sigur că dacă soarta v-ar scoate în calea lui, dumneavoastră vă veți fi luat deja toate precauțiile ca să nu înțelegeți, banalizându-le, sarcasmul feroce care țâşneşte din lucrările acestui sculptor, unul dintre puținii artişti contemporani care mă înțelege.)

Dacă vă povestesc că eu am intrat în această companie ca proaspăt avocat, cu un mic post nesemnificativ la serviciul juridic, şi că în aceste cinci cincinaluri am urcat în ierarhie până am ajuns să ocup postul de director, să fiu membru al Consiliului director şi proprietarul unui important pachet de acțiuni în firmă, dumneavoastră mi-ați spune că, în aceste condiții, nu am de ce mă plânge şi că păcătuiesc prin ingratitudine. Oare nu trăiesc bine? Nu fac parte din microscopicul sector al societății peruane care are propria casă, automobil, posibilitatea de a călători o dată sau de două ori pe an în Europa sau Statele Unite în vacanță şi de a trăi confortabil şi de a mă bucura de o siguranță de neimaginat şi de nevisat pentru patru cincimi din compatrioții noştri? Toate acestea sunt adevărate. La fel de adevărat este că, datorită acestui succes profesional (aşa îi spuneți dumneavoastră, nu-i aşa?) am putut să-mi umplu biroul de cărți, gravuri şi caiete care mă apără ca nişte ziduri de prostia şi grosolănia cârmuitoare (adică de tot ceea ce reprezentați dumneavoastră) şi să-mi creez o enclavă de libertate şi fantezie unde, în fiecare zi, mai bine zis în fiecare

noapte, am putut să mă dezintoxic de crustă groasă de convenționalisme abrutizante, rutine mârşave, activități cu rol de castrare şi adunături gregare pe care le fabricați şi din care vă hrăniți, şi am putut să trăiesc, să trăiesc cu adevărat, să fiu eu însumi, deschizând îngerilor şi demonilor care mă locuiesc porțile zăbrelite în spatele cărora din vina dumneavoastră, a dumneavoastră sunt obligați să se ascundă în restul zilei.

Îmi veți mai spune: „Dacă urâți atât de mult orele de birou, scrisorile şi polițele, rapoartele legale şi protocolurile, reclamațiile, permisele şi pledoariile, de ce nu ați avut curajul să vă scuturați de toate acestea şi să trăiți viața adevărată, cea a imaginației şi dorințelor dumneavoastră, nu doar în timpul nopților, ci şi diminețile, prânzurile şi serile? De ce ați cedat mai mult de jumătate din viața dumneavoastră animalului birocratic care, împreună cu îngerii şi demonii săi, vă transformă în sclav?”. Întrebarea este pertinentă mi-am pus-o de multe ori –, dar şi răspunsul meu este aşa: „Pentru că lumea fanteziei, plăcerii, dorințelor în libertate, singura mea patrie iubită, nu ar fi supraviețuit neatinsă lipsurilor, strâmtorării, neliniştilor economice, poverii datoriilor şi sărăciei. Visele şi dorințele nu sunt comestibile. Existența mea ar fi sărăcit, transformată într-o caricatură de sine”. Nu sunt un erou, nu sunt un mare artist, îmi lipseşte geniul, astfel că nu m-aş fi putut consola cu speranța unei „opere” care eventual să-mi supraviețuiască. Aspirațiile şi aptitudinile mele nu merg mai departe de faptul de a şti să fac diferența din acest punct de vedere sunt superior persoanei dumneavoastră, al cărei simț de diferențiere etică şi estetică a fost diminuat până la dispariție din cauza necultivării lui –, prin hățişul de posibilități care mă înconjoară, între ceea ce iubesc şi ceea ce detest, ceea ce îmi înfrumusețează viața şi ceea ce mi-o urâțeşte şi mi-o întinează cu prostie, ceea ce mă înflăcărează şi ceea ce mă deprimă, ceea ce-mi produce desfătare şi ceea ce mă face să sufăr. Pentru simplul fapt de a fi mereu în situația de a discerne constant între aceste opțiuni contradictorii am nevoie de liniştea economică pe care mi-o oferă această activitate profesională maculată de cultura procedurală, de această miasmă otrăvitoare pe care o generați precum viermele dâra lui băloasă şi care a devenit aerul pe care-l respiră întreaga lume. Pentru a se manifesta, fanteziile şi dorințele cel puțin ale mele presupun un minimum de linişte şi de securitate. Altfel, s-ar împuțina şi ar muri. Dacă din acest lucru țineți să deduceți că îngerii şi demonii mei sunt cât se poate de burghezi, acesta este strictul adevăr.

Am menționat mai devreme cuvântul parazit şi poate că vă veți fi întrebat dacă eu, fiind un avocat care, aplicând timp de douăzeci şi cinci de ani ştiința juridică cel mai hrănitor aliment al birocrației şi întâia născătoare de birocrați la specialitatea asigurărilor, am dreptul să-l folosesc în sens peiorativ la adresa cuiva. Da, îl am, dar numai pentru că mi-l aplic şi mie, jumătății mele birocratice. De fapt, şi ca o culme a relelor, parazitismul juridic a fost prima mea specializare, cheia care mi-a deschis uşile companiei La Perricholi da, acesta este numele ridicol pe care l-a împământenit şi mi-a adus primele promovări. Cum să nu fi fost eu cel mai ingenios încâlcitor şi descâlcitor de argumente juridice, când am descoperit de la primul curs de drept că aşa-zisa legalitate este, în mare măsură, o junglă întortocheată unde specialiştii în încâlceli, intrigi, formalisme, chestiuni cazuistice vor face mereu afaceri bune? Că această profesie nu are nimic de-a face cu adevărul şi dreptatea, ci cu exclusiva fabricare de aparențe incontestabile, cu sofisme şi încurcături imposibil de destrămat. Este adevărat, vorbim despre o activitate esențial parazitară, pe care am desfăşurat-o cu destulă pricepere pentru a ajunge până-n vârf, dar, fără să mă amăgesc vreodată, conştient că sunt un furuncul care se hrăneşte cu lipsa de apărare, vulnerabilitatea şi impotența celorlalți. Spre deosebire de dumneavoastră, eu nu pretind că sunt „un stâlp al societății" (este inutil să fac trimitere la tabloul cu acelaşi titlu al lui Georges Grosz: dumneavoastră nu ați auzit de acest pictor sau, mai rău, îl ştiți doar pentru splendidele şezuturi expresioniste pe care le-a pictat, şi nu pentru caricaturile ucigătoare făcute colegilor dumneavoastră din Germania Republicii de la Weimar): eu ştiu ce sunt şi ce fac şi disprețuiesc această parte din mine la fel de mult sau chiar mai mult decât o disprețuiesc la dumneavoastră. Succesul meu ca jurist a derivat din această constatare potrivit căreia dreptul este o tehnică amorală aflată în serviciul cinicului care o stăpâneşte cel mai bine şi din descoperirea mea, deopotrivă precoce, că în țara noastră (în toate țările?) sistemul legal este un păienjeniş de contradicții în care fiecărei legi sau decret cu putere de lege i se poate opune alta care-o modifică şi o anulează. De aceea, iată-ne mereu pe toți aici căutând punctul vulnerabil al unei legi şi comițând vreun delict împotriva ordinii (în realitate a haosului) legale. Grație acestui labirint dumneavoastră vă subdivizați, multiplicați, reproduceți şi regenerați vertiginos. Şi, datorită acestui fapt, trăim noi, avocații, şi unii mea culpa prosperăm.

Totuşi, în ciuda faptului că viața mea a fost un chin al lui Tantal, o luptă

zilnică şi morală între povara birocratică a existenței mele şi îngerii şi demonii secreți ai ființei mele, dumneavoastră nu m-ați învins. Am reuşit întotdeauna să-mi mențin față de ceea ce făceam de luni până vineri, de la opt la şase seara o ironie suficientă pentru a dispreţui această activitate şi a mă dispreţui pentru că o făceam, astfel încât orele rămase să mă poată despăgubi şi mântui, să mă echilibreze şi să mă umanizeze (ceea ce, în cazul meu, înseamnă întotdeauna să mă separ de cireada sau de turmă). Îmi imaginez mâncărimea pe care o simțiți, această curiozitate nervoasă cu care vă întrebați: „Şi ce-o face oare în acele nopți care-l imunizează în fața mea, care-l salvează de la a fi ceea ce sunt eu?" Vreți să ştiți? Acum că sunt singur separat de soția mea, vreau să spun citesc, îmi admir gravurile, revizuiesc şi-mi alimentez caietele cu scrisori precum aceasta, dar, mai ales, dau frâu liber fanteziei, visez, construiesc o realitate mai bună, curățată de toate aceste scursuri şi excrescențe dumneavoastră şi dâra dumneavoastră care fac că realitatea existentă să fie atât de sinistră şi de sordidă încât ne determină să ne dorim o alta diferită. (Vorbesc la plural şi mă căiesc; nu se va mai repeta.) în această altă realitate, dumneavoastră nu existați. Există doar femeia pe care o iubesc şi o voi iubi mereu absenta Lucrecia fiul meu Alfonso şi câțiva figuranți mobili şi tranzitorii care apar precum luminile rătăcitoare în mlaştini, atunci când vine timpul să-mi fie utili. Numai când mă aflu în această lume, în această tovărăşie, exist, pentru că mă bucur şi sunt fericit.

Din nou, aceste crâmpeie de fericire nu ar fi posibile fără frustrarea imensă, plictiseala aridă şi rutina împovărătoare a vieții mele reale. Cu alte cuvinte, fără o viață dezumanizată de către dumneavoastră şi de ceea ce dumneavoastră faceți şi desfaceți împotriva mea din toate angrenajele puterii pe care o dețineți pe nedrept. Înțelegeți, acum, de ce v-am numit la început un rău necesar? Dumneavoastră, stăpân al stereotipului şi al locului comun, v-ați imaginat că v-am calificat astfel pentru că eram de părere că o societate trebuie să funcționeze, să dispună de o ordine, o legalitate, nişte servicii, o autoritate, pentru a nu naufragia în harababură. Şi credeați că acest nomotet, acest nod gordian, acest mecanism salvator şi organizator al muşuroiului erați dumneavoastră, cel necesar. Nu, oribil prieten. Fără dumneavoastră societatea ar funcționa mult mai bine decât funcționează acum. Dar, fără dumneavoastră aici, prostituând, otrăvind şi limitând libertatea umană, ea nu ar mai fi atât de prețioasă, imaginația mea n-ar mai zbura atât de sus, dorințele mele nu ar mai fi

atât de viguroase, deoarece toate acestea se nasc ca rebeliune împotriva dumneavoastră, ca reacție a unei ființe libere şi sensibile împotriva cuiva care personifică negarea sensibilității şi a bunului plac. Prin urmare, pricepeți în ce mod şi prin ce coclauri, rezultă că fără dumneavoastră eu aş fi mai puțin liber şi sensibil, dorințele mele mai comune şi viața mai goală.

Ştiu că nici asta nu veți înțelege, dar ce contează, dacă pe această scrisoare nu se vor aşterne niciodată ochii dumneavoastră puhavi de batracian.

Vă blestem şi vă mulțumesc, domnule birocrat.

VISUL E VIAȚĂ

Scăldat în sudoare, fără a părăsi cu totul acea frontieră subțire în care somnul şi veghea se amestecau, don Rigoberto continuă s-o vadă pe Rosaura, îmbrăcată cu sacou şi cravată, îndeplinindu-i instrucțiunile: se apropia de tejghea şi se apleca peste spatele gol al mulatrei frapante care îi făcuse avansuri de când îi văzuse intrând în acea boațe de agățat.

Erau la Ciudad de México, nu-i aşa? Da, după o săptămână la Acapulco, făcând o escală înainte de întoarcerea la Limă, la sfârşitul acestei scurte vacanțe. Don Rigoberto ținuse s-o deghizeze pe doña Lucrecia în bărbat şi să meargă cu ea îmbrăcată astfel la un cabaret cu femei uşoare. Rosaura-Lucrecia îi şopti ceva printre surâsuri don Rigoberto văzu cum strângea cu autoritate brațul gol al mulatrei, care o privea cu nişte ochi ageri şi perverşi şi în cele din urmă o luă la dans. Cântau un mambo de Pérez Prado, desigur El ruletero –, iar pe ringul de dans îngust, plin de fum, înghesuit, unde umbrele erau violate de rafalele unui reflector în culori, don Rigoberto consimți: Rosaura-Lucrecia îşi interpreta rolul destul de bine. Nu părea nenaturală în acele haine bărbăteşti, nici diferită cu acea tunsoare a la gargon, nici incomodă conducându-şi perechea în momentele în care, obosite să mai execute figuri de dans, se înlănțuiau. Într-o dispoziție tot mai febrilă, don Rigoberto, plin de admirație şi recunoştință față de soția sa, trebuia să sfideze torticolisul ca să nu le piardă din vedere printre atâtea capete şi umeri străini. Când mica orchestră dezacordată dar temătoare trecu de la mambo la bolero Dos almaş, care-i aminti de Leo Marini simți că zeii erau de partea lui. Interpretându-i dorința secretă, văzu că Rosaura o strângea imediat pe mulatră, trecându-i brațele pe după mijloc şi obligând-o să şi le treacă pe ale ei

pe după umeri. Deşi în semiîntuneric nu putea să stabilească astfel de detalii, fu sigur că nevestica lui adorată, falsul bărbat, începuse să sărute şi să muşte încetişor gâtul mulatrei, de al cărei pântece şi sâni se freca precum un adevărat cavaler îmboldit de excitație.

Se deşteptase deja, fără cea mai mică îndoială, dar, în duda faptului că toate simțurile îi erau treze, mulatra şi Lucrecia-Rosaura erau încă acolo, alipite în mijlocul acelei mulțimi nocturne de bordel, în acel local strident şi truculent cu femei fardate ca nişte prostituate, coapse tropicale şi o clientelă masculină formată din tipi durdulii cu mustăți întinse, cu priviri încărcate de marihuana, pregătiți să scoată pistoalele şi să se omoare între ei la cea mai mică scăpare? „De dragul acestei incursiuni în străfundurile nopții mexicane, Rosaura şi cu mine ne putem pierde viața”, gândi, pradă unui frison fericit. Şi anticipă titlurile din presa abjectă: „Crimă dublă: om de afaceri şi soția sa travestită cu beregata tăiată într-o casă de rendez-vous mexicană”, „Momeala a fost o mulatră”, „Viciul le-a adus pierzania”, „Cuplu din societatea Limei cu gâtul tăiat în putregaiul Mexicului”, „Plaga albă: plătesc cu sânge excesele”. Regurgita un mic hohot de râs, ca pe o eructație: „Dacă ne-au omorât, de ce le-ar mai păsa de scandal viermilor noştri?”.

Reveni la localul cu pricina şi acolo continuau să danseze mulatra şi Rosaura, falsul bărbat. Acum, spre fericirea lui, se pipăiau fără jenă şi se sărutau pe gură. Dar cum: nu se codeau oare profesionistele să-şi ofere buzele clienților? Da, dar oare exista obstacol pe care Rosaura-Lucrecia să nu-l poată doborî? Cum reuşise s-o facă pe mulatra corpolentă să-şi deschidă ditamai gura cu buze groase şi roşii ca să primească vizita subtilă a limbii ei şerpuitoare? îi oferise bani? O stârnise? Nu conta cum, important era că acea limbă dulce şi moale, aproape lichidă, era acolo, în gura mulatrei, umplând-o de salivă şi absorbindu-i salivă pe care şi-o imagină densă şi mirositoare acestei femei cu forme pline.

Şi atunci îi distrase atenția întrebarea: de ce Rosaura? Rosaura era tot nume de femeie. Dacă era vorba s-o deghizeze cu totul, aşa cum o făcuse cu trupul ei acoperindu-l cu haine bărbăteşti, ar fi fost de preferat să-i spună Carlos, Juan, Pedro, Nicanor. De ce Rosaura? Aproape inconştient se ridicase din pat, îşi pusese halatul şi papucii şi se mutase în birou. Nu avea nevoie să se uite la ceas ca să ştie că din tenebre, ca ieşind din mare, se vor ivi imediat luminițele zorilor de zi. Cunoştea el vreo Rosaura în carne şi oase? se gândi şi fu categoric: niciuna. Era deci o Rosaura imaginară, venită în somnul lui să pună stăpânire pe Lucrecia

şi să se topească în ea, în această noapte, din pagina uitată a vreunui roman sau din cine ştie ce desen, ulei, gravură de care nu-şi amintea. În orice caz, numele fals rămânea acolo, aderent la Lucrecia, ca şi acest costum bărbătesc pe care-l cumpăraseră chiar în aceeaşi după-amiază dintr-un magazin din zona roşie, printre chicoteli şi şuşoteli, odată ce el a întrebat-o pe Lucrecia dacă este de acord să-i materializeze fantezia, şi ea „ca de fiecare dată, ca de fiecare dată" a spus da. Acum, Rosaura era un nume la fel de real ca acest mic cuplu care, ținându-se de braț mulatra şi Lucrecia aveau cam aceeaşi înălțime – încetase să mai danseze şi se apropîa de masă. Se ridică pentru a le întâmpina şi, politicos, îi întinse mâna mulatrei.

— Bună, bună, îmi pare bine, ia loc.

— Mor de sete, spuse mulatra, făcându-şi vânt cu ambele mâini. Luăm ceva?

— Ce vrei tu, iubitei, îi spuse Rosaura-Lucrecia, pe loc, dezmierdându-i bărbia şi chemând un chelner. Cere, cere tu.

— O sticlă de şampanie, comandă mulatra cu un zâmbet triumfător. E adevărat că te numeşti Rigoberto? Sau este numele tău de luptă?

— Aşa mă numesc. Un nume un picuț cam rar, nu?

— Foarte rar, încuviință mulatra, privindu-l ca şi cum în loc de ochi ar fi avut doi tăciuni arzători pe fața rotundă. Mă rog, măcar este original. Şi tu eşti destul de original, serios. Vrei să ştii ceva? Niciodată n-am mai văzut nişte urechi şi un nas ca ale tale. Cât sunt de mari, măiculiță! Mă laşi să le ating? Îmi permiți?

Pe don Rigoberto rugămintea mulatrei înaltă, şerpuitoare, ochi incandescenți, gât lung, umeri puternici şi o piele de culoare închisă pe care o scotea în evidență rochia galben canar cu decolteu adânc îl lăsă mut, nici măcar nu avu chef să răspundă cu o glumă la ceea ce părea o cerere foarte serioasă. Lucrecia-Rosaura îi sări în ajutor:

— Încă nu, iubitei, îi spuse mulatrei, ciupind-o de ureche. Când vom fi singuri, în cameră, îi vei atinge tot ce vrei tu.

— Vom fi singuri toți trei într-o cameră? râse mulatra, întorcându-şi ochii cu gene false mătăsoase. Mulțam că m-ați pus la curent. Şi ce voi face eu singură cu voi doi, îngeraşilor? Nu-mi plac numerele impare. Îmi pare rău. Pot chema o prietenă şi aşa vom fi două perechi. Eu singură cu voi doi, nici moartă.

Însă când chelnerul aduse sticla cu ceea ce el numea şampanie şi care era de fapt un vin spumant dulceag cu urme de terebentină şi camfor, mulatră (spusese că se numeşte Estrella) păru să se însufleţească la ideea de a petrece restul nopţii cu perechea disproporţionată şi făcu glume, lansă hohote de râs şi distribui pipăieli amabile între don Rigoberto şi Rosaura-Lucrecia. Din când în când, ca un refren, se amuza din nou pe seama „urechilor şi nasului cavalerului", pe care le privea cu o fascinaţie impregnată de o cupiditate misterioasă.

— Cu aşa urechi, trebuie că un om aude mai mult decât persoanele normale. Şi, cu un astfel de nas, adulmecă ceea ce nu miros majoritatea oamenilor.

„Probabil", gândi don Rigoberto. Şi dacă era adevărat? Dacă, datorită generozităţii celor două organe, vedea mai mult şi mirosea mai bine decât confraţii săi? Nu-i plăcea turnura comică pe care o lua povestea dorinţa lui, intensă cu o clipă-n urmă, scădea, şi nu reuşea s-o trezească din nou, deoarece, din cauza glumelor Estrellei, atenţia lui se îndepărta de Lucrecia-Rosaura şi de mulatră pentru a se concentra asupra instrumentelor sale disproporţionate, auditiv şi olfactiv. Încercă să ardă etape, sărind de la negocierile cu Estrella care durară cât ţinu sticla de aşa-zisă şampanie, la formalităţile necesare pentru ca mulatra să poată ieşi din boite trebui să schimbe un jeton cu o bancnotă de cincizeci de dolari –, la taxiul zgomotos chinuit de zgâlţâieli de febră şi de înregistrarea la hotelul împuţit Cielito lindo spunea reclama luminoasă în roşu şi albastru de la intrare şi la negocierea cu recepţionerul care se scobea în nas, ca să-i lase să ocupe o singură cameră. Să-i calmeze temerile în caz că poliţia ar face o razie şi ar amenda stabilimentul pentru că a închiriat camera pentru un trio îl costă pe don Rigoberto alţi cincizeci de dolari.

Exact în momentul în care trecură pragul camerei şi sub lumina firavă a aceluiaşi bec, apăru patul dublu acoperit cu o pătură albăstruie lângă care se aflau o chiuvetă, o cană cu apă, un prosop, un sul de hârtie igienică şi un lighenaş ciobit saşiul tocmai plecase, dându-le cheile şi închizând uşa după el, don Rigoberto îşi aminti: Desigur! Rosaura! Estrella! Se lovi peste frunte, uşurat. Normal! aceste nume îi veneau de la acea reprezentaţie madrilenă cu La vida es sueño[29], de Calderón de la Barcă. Şi încă o dată simţi izvorând din străfundul inimii sale, ca o pompă de apă limpede, un sentiment duios de gratitudine faţă de

[29] Viaţa e vis.

aceste profunzimi ale memoriei din care țâşneau inepuizabile surprize, imagini, fantezii, sugestii, pentru a oferi consistență, loc de manifestare şi caracter anecdotic viselor cu care se apăra de singurătate, de lipsa Lucreciei.

— Să ne dezbrăcăm, Estrella, spunea Rosaura, ridicându-se, aşezându-se. Vei avea surpriza vieții tale, aşa că pregăteşte-te.

— Nu-mi scot hainele dacă nu-i ating nasul şi urechile prietenului tău, răspunse Estrella, de data asta foarte serioasă. Nu ştiu de ce, dar cheful de a le atinge mă mănâncă de vie.

De data asta, în loc să se enerveze, don Rigoberto se simți măgulit.

Fusese un spectacol pe care dona Lucrecia şi el îl văzuseră la un teatru din Madrid, în prima lor călătorie în Europa la câteva luni după căsătorie, o reprezentație atât de veche a piesei La vida es sueño că, în timpul piesei, se auziră chiar şi râsete în întunericul sălii. Actorul subțire şi deşirat care-l încărna pe principele Segismundo era atât de prost, vocea lui atât de înfundată şi părea atât de împovărat de rol, că spectatorul „în fine, acest spectator", nuanță don Rigoberto se simțea înclinat să fie binevoitor cu crudul şi superstițiosul tată, regele Basilio, pentru că-l ținuse în lanțuri toată copilăria şi tinerețea, ca pe o fiară feroce, în acel turn solitar, temându-se că dacă fiul său va ajunge pe tron, se vor împlini nenorocirile pe care astrele şi ştiința lui matematică le prezeseseră. Totul fusese anapoda, înspăimântător şi greoi în acea reprezentație. Şi totuşi, don Rigoberto îşi aminti cu mare claritate că apariția tinerei Rosaura, îmbrăcată în straie bărbăteşti, în prima scenă şi, mai târziu, cu spada la cingătoare, gata să intre în luptă, îi ajunsese la inimă. Acum da, era sigur că de atunci fusese vizitat, de câteva ori, de tentația de a o vedea cândva pe Lucrecia gătită cu cizme, pălărie cu pană, tunică de luptător în ceasul amorului. La vida es sueño! Deşi acel spectacol fusese înspăimântător, regizorul execrabil, actorii proşti, nu doar acea starletă îi rămăsese în memorie şi îi trezise de multe ori simțurile. În plus, ceva în piesă îl intrigase, pentru că amintirea era neechivocă îl determină s-o citească, la ceva timp după aceea. Trebuie să fi rămas nişte note de lectură. În patru labe pe covorul din birou, don Rigoberto cercetă şi dădu deoparte caiet după caiet. Ăsta nu, nici asta. Acesta trebuia să fie. Acesta era anul.

— M-am dezbrăcat deja, tăticule, spuse mulatra Estrella. Lasă-mă odată să te apuc de urechi şi de nas. Nu te lăsa rugat. Nu mă face să sufăr, nu mă pedepsi. Nu vezi că mor de dorință? Fă-mi pe plac, iubițelule, şi te voi face fericit.

Avea trupul plin şi abundent, bine format, deşi puțin flasc la pântece, nişte sâni splendizi uşor căzuți şi, pe şolduri, colăcei renascentişti. Nici măcar nu părea să bage de seamă că Rosaura-Lucrecia, care tocmai se dezbrăcase şi ea şi se întinsese pe pat, nu era bărbat, ci o femeie frumoasă cu forme bine marcate. Mulatră avea ochi doar pentru el, sau mai degrabă, pentru urechile şi nasul lui, pe care acum don Rigoberto se aşezase pe marginea patului pentru a-i uşura misiunea le mângâia cu lăcomie, cu furie. Degetele ei arzătoare frământau, strângeau şi ciupeau cu disperare, mai întâi urechile şi apoi nasul. El închise ochii, neliniştit, pentru că ghici că în scurt timp aceste degete pe naşul său îi vor provoca unul dintre acele accese de alergie care nu se opreau înainte de număr desfrânat şaizeci şi nouă de strănuturi. Acea aventură mexicană, inspirată de Calderon de la Barca, se va termina într-o sesiune grotescă de siluire nazală.

Da, aici era don Rigoberto apropie caietul de lumina veiozei: o mică pagină de citate şi adnotări, făcute pe măsură ce citea, sub titlul: La vida es sueno (1638).

Primele două citate, scoase din tiradele lui Segismundo, avură efectul a două lovituri de bici: „Nada me parece justo / en siendo contra mi gusto”30.

Şi cealaltă: „Y sé que soy / un compuesto de hombre y fiera „31.

Exista o relație cauză-efect între cele două citate pe care le transcrisese atunci? Era un amestec de om şi de fiară pentru că tot ce nu era pe gustul său i se părea nedrept? Poate. Dar când citise acea piesă, imediat după călătorie, nu era bărbatul în care se transformase acum, bătrân, obosit, singur şi abătut, care căuta disperat un refugiu în fantezii pentru a nu înnebuni sau a se sinucide; era un bărbat fericit de cincizeci de ani, plin de viață, care în brațele celei de-a două soții strălucitoare descoperea că există fericire, că este posibil să construieşti, alături de ființa iubită, o citadelă unică, dotată cu ziduri împotriva prostiei, a urâțeniei, mediocrității şi rutinei din acea cetate în care-şi petrecea restul zilei. De ce simțise nevoia să ia acele notițe când citise o piesă care, pe atunci, nu semăna deloc cu circumstanțele sale personale? Sau poate că da?

— Eu, cu un bărbat înarmat cu aşa urechi şi aşa nas, mi-aş pierde capul şi m-aş transforma în sclava lui, exclamă mulatra, luând o pauză. I-aş îndeplini toate capriciile. Aş şterge podeaua cu limba pentru el.

---

30 Nimic nu mi se pare drept/ fiind împotriva voinţei mele.
31 Şi ştiu că sunt/ Un amestec de om şi fiară.

Stătea aşezată pe călcâie şi avea chipul congestionat, plin de sudoare, ca şi cum ar fi stat aplecată deasupra unei supe care fierbea. Părea să vibreze toată. Vorbea în timp ce-şi trecea pofticioasă limba peste acele buze umede cu care tocmai pupase, molfăise şi linsese interminabil organele auditive şi olfactive ale lui don Rigoberto. Acesta, profitând de momentul de respiro, respiră şi, scoţându-şi batista, îşi şterse urechile. Imediat, cu mult zgomot, îşi suflă nasul.

— Acest bărbat îmi aparţine şi ţi l-am împrumutat doar pentru noaptea asta, spuse Rosaura-Lucrecia, cu fermitate.

— Dar tu eşti proprietarul acestor minuni? întrebă Estrella, fără să dea nici cea mai mică importanţă dialogului. Mâinile ei puseră stăpânire pe faţa deja alarmată a lui don Rigoberto şi buzele ei groase avansară din nou, hotărâte, către prăzile sale.

— Nici măcar nu ţi-ai dat seama? Nu sunt bărbat, sunt femeie, protestă, exasperată, Rosaura-Lucrecia. Măcar priveşte-mă.

Dar mulatra, cu o uşoară mişcare de umeri, o sfida şi îşi continuă înfierbântată misiunea. Înăuntrul gurii ei imense şi fierbiţi avea urechea stângă a lui Rigoberto care, incapabil să se abţină, izbucni într-un hohot de râs isteric. Era foarte nervos, într-adevăr. Presimţea că, în orice moment, Estrella va trece de la dragoste la ură şi îi va smulge urechea dintr-o muşcătură. „Fără urechi, Lucrecia nu mă va mai iubi”, se întrista el. Scoase un suspin profund, cavernos, sumbru, asemănător celor care, în turnul său secret, bărbos şi înlănţuit, le lansa prinţul Segismundo în timp ce se întreba, cu urlete nestăpânite, ce crimă comisese împotriva voastră, născându-mă.

„întrebarea asta este prostească”, îşi zise don Rigoberto. Mereu disprețuise compătimirea de sine ca sport snd-american şi, din acest punct de vedere, prinţul smiorcăit al lui Calderon de la Barcă (iezuit, altminteri), care se prezenţa publicului gemând „Vai, sărman de mine, vai, neferice” nu avea nimic nici ca să-l atragă, nici ca să se identifice cu el. De ce, atunci, în visul său, fanteziile structuraseră această poveste, împrumutându-i numele Rosaura şi Estrella şi deghizarea masculină a acelui personaj din La vida es sueno? Poate că pentru că viaţa lui devenise vis pur de la plecarea Lucreciei. Trăia oare în aceste ore sumbre şi opace pe care le petrecea la birou discutând balanţe, poliţe, reasigurări, procese, investiţii? Singurul colţişor de viaţă i-l oferea noaptea, când adormea şi în conştiinţă i se deschidea poarta viselor, cum trebuie să i se fi întâmplat lui

Segismundo în turnul dezolant de piatră, în acea pădure răzleață. Şi el descoperise acolo viața adevărată, bogată, splendida viață care se plia şi se modela în funcție de capriciile sale, era viața minciunilor, cea pe care o secretau mintea şi dorințele lui treaz sau adormit –, pentru a-l scoate din celula sa şi a scăpa de monotonia asfixiantă a captivității. În fond şi la urma urmei, visul neaşteptat nu era gratuit: exista o rudenie, o afinitate între cei doi visători nefericiți.

Don Rigoberto îşi aminti o glumă cu diminutive care, de o prostie crasă, îi făcuse pe el şi pe Lucrecia să râdă ca doi copii: „Un elefănțel se apropie să bea apă la marginea unui lăcuşor şi un crocodiluț îl muşcă şi îi smulse trompița. Smiorcăindu-se, elefănțelul cu năsucul ciuntit protestă: „Haioşel de căcățel".

— Lasă-mi nasul şi îți voi da tot ce vrei, imploră, îngrozit, cu voce fonfăită, abțiguită, pentru că dințişorii carnasieri ai Estrellei îl împiedicau să respire. Câți bani vrei. Dă-mi drumul, te rog!

— Taci, îmi dau drumul, bolborosi mulatra, lăsând pentru o clipă şi capturând din nou nasul lui don Rigoberto cu şiragul dublu de dinți carnasieri.

Hipogrif violent, ea chiar că îşi dădea drumul odată cu vântul, cutremurându-se toată, în timp ce don Rigoberto, afundat în panică, vedea cu coada ochiului că Rosaura-Lucrecia, întristată, deconcertată, ridicată pe jumătate în picioare, în pat, o prinsese pe mulatră de mijloc şi încerca s-o îndepărteze, cu delicatețe, fără bruscări, temându-se cu siguranță că dacă o bruscă, Estrella, drept răzbunare, va pleca cu nasul soțului ei în dinți. Statură astfel o bună bucată de timp, docili, agățați, în timp ce mulatra se cabră şi gemea, lipăind necontrolată instrumentul nazal al lui don Rigoberto, iar acesta, într-o negură temătoare, îşi amintea de monstrul lui Bacon, Cap de bărbat, ulei cutremurător care-l obsedase multă vreme, acum ştia de ce: aşa aveau să-l lase fălcile Estrellei, după muşcătură. Nu chipul său mutilat era cel care-l înspăimânta, ci o întrebare: va continua Lucrecia să iubească un soț fără urechi şi nas? L-ar părăsi?

Don Rigoberto citi în caietul său acest fragment:

¿qué pudo ser esto que a mi fantasía sucedió mientras dormía que aquí me he llegado a ver?32

Segismundo îl recitase la deşteptarea din acel vis artificial în care (cu un amestec de opiu, mac şi măselariță) îl cufundau regele Basilio şi bătrânul

---

32 Ce ar putea fi aceasta, care s-a întâmplat fanteziei mele, în timp ce dormeam

Clotaldo, şi îi făceau acea farsă mârşavă, transportându-l din turnul-închisoare la curte, pentru a-l lăsa să domnească pentru puțină vreme, făcându-l să creadă că această schimbare tot un vis era. „Ceea ce i s-a întâmplat fanteziei tale pe când dormeai, biet prinț, gândi, este că te-au adormit cu droguri şi te-au ucis. Te-au făcut să revii pentru o clipă la adevărata ta condiție, lăsându-te să crezi că visezi. Atunci ți-ai permis libertăți pe care cineva şi le permite doar când se bucură de imunitatea viselor. Ai dat frâu liber dorințelor tale, ai aruncat de la balcon un bărbat, aproape că l-ai omorât pe bătrânul Clotaldo şi chiar pe regele Basilio. Astfel, au avut pretextul necesar erai violent, erai irascibil, erai nedemn ca să te arunce din nou în lanțurile şi singurătatea închisorii tale.” Chiar şi aşa, îl invidie pe Segismundo. Şi el, asemenea nefericitului prinț condamnat de matematică şi de astre să trăiască visând, ca să nu moară de izolare şi singurătate, era ceea ce notase în caiet: „un schelet viu”, „un mort însuflețit”. Dar, spre deosebire de acel prinț, niciun rege Basilio, niciun nobil Clotaldo nu veneau să-l smulgă din abandon şi singurătate, pentru ca, imediat după ce-i adormeau cu opiu, mac şi măselarniță, să-l trezească în brațele Lucreciei. „Lucrecia, Lucrecia mea”, suspină, dându-şi seama că plângea. Ce smiorcăit devenise în ultimul an!

Estrella lăcrima şi ea, dar de veselie şi fericire. După spasmul final, în timpul căruia don Rigoberto simți o cutremură tură simultană în toate terminațiile nervoase ale trupului său, deschise gura, dădu drumul nasului şi se lăsă să cadă pe spate în patul acoperit de pătura albastră, cu o exclamație dezarmantă şi evlavioasă: „Cât de bine mi-am dat drumul, Sfântă Fecioară!”. Şi, recunoscătoare, se închină, fără cea mai mică intenție de sacrilegiu.

— Foarte bine pentru tine, dar pe mine aproape că m-ai lăsat fără nas şi fără urechi, pungaşo, se plânse don Rigoberto.

Era sigur că dezmierdările Estrellei făcixseră ca fața lui să semene cu a acelui personaj vegetal al lui Arcimboldo care avea un morcov tuberculat pe post de nas. Cu o senzație crescândă de umilire, zări, printre degetele mâinii cu care îşi frecă nasul stâlcit, că Rosaura-Lucrecia, fără urmă de compasiune sau de îngrijorare pentru el, o privea pe mulatră (întinzându-se, liniştită, pe pat) cu curiozitate, iar pe chip îi flutura un surâs satisfăcut.

— Asta este ceea ce-ți place la bărbați, Estrella? o întrebă. Mulatră încuviință.

— Singurul lucru care-mi place, preciza, gâfâind şi lăsând o răsuflare densă, vegetală. Restul, să şi-l bage acolo unde nu-i vede soarele. În general, mă controlez şi mă feresc, de teamă de ce-ar putea să spună. Dar în noaptea asta mi-am dat frâu liber. Pentru că niciodată nu am mai văzut nişte urechi şi un nas ca cele ale bărbatului tău. M-ați făcut să am încredere, mămiță.

O examina de sus în jos pe Lucrecia cu o privire de expertă şi păru s-o accepte. Întinse o mână şi-i puse degetul arătător pe sfârcul stâng don Rigoberto crezu că vede cum năsturelul cafeniu al soției sale se ridica, apoi spuse, râzând:

— Am descoperit că eşti femeie când dansăm, în boite. Ți-am simțit țâțişoarele şi mi-am dat seama că nu ştii să-ți conduci perechea. Te conduceam eu pe tine, nu tu pe mine.

— Te-ai prefăcut foarte bine, am crezut că te-am păcălit, o felicită dona Lucrecia.

Frecându-şi în continuare nasul dezmierdat şi urechile ranchiunoase, don Rigoberto simți un nou val de admirație pentru soția sa. Ce versatilă şi adaptabilă putea să fie! Era pentru prima oară în viața ei când Lucrecia făcea astfel de lucruri se îmbrăca precum un bărbat, mergea la un mic cabaret de femei uşoare într-o țară străină, se ducea într-un hotel de mâna a treia cu o târfă –, şi totuşi nu dădea niciun semn de neplăcere, fâstâceală sau supărare. Aici era, tutuind-o pe mulatra otorinolaringolog, ca şi cum ar fi fost la fel ca şi ea, din acelaşi mediu şi de aceeaşi profesie. Păreau două prietene bune, făcând schimb de experiență într-un moment de pauză al unei zile de lucru sâcâitoare. Şi ce frumoasă, ce atrăgătoare o vedea! Ca să savureze acest spectacol cu soția sa dezbrăcată alături de Estrella, în acel pat mizerabil şi ordinar cu cuvertură albăstruie, în penumbra uleioasă, don Rigoberto închise ochii. Stătea pe-o parte, cu fața sprijinită în mâna stângă, într-un abandon ce-i evidenția spontaneitatea delicioasă a poziției. Pielea ei părea mult mai albă în lumina slabă şi părul scurt mai negru, iar tufa de păr a pubisului părea de abanos. În timp ce, drăgăstos, urmărea meandrele delicate ale coapselor şi spatelui ei, îi escalada fesele, sânii şi umerii, don Rigoberto uită de urechile sale îndurerate, de nasul maltratat, dar şi de Estrella şi de hotelul de mâna a treia în care se refugiaseră, şi de Ciudad de México: trupul Lucreciei îi coloniza conştiința, dezghiocând, eliminând orice altă imagine, considerație, preocupare.

Nici Rosaura-Lucrecia, nici Estrella nu păreau să observe sau poate că nu-i

dădeau importanță că el, pe negândite, îşi scosese cravata, sacoul, cămaşa, pantofii, şosetele, pantalonul şi chilotul, care fură aruncate pe podeaua stricată cu linoleum verzui. Şi nu-i acordară atenție nici măcar atunci când, în genunchi la piciorul patului, începu să mângâie şi să sărute respectuos picioarele soției sale. Continuară absorbite în confidențele şi bârfele lor, indiferente, ca şi cum nu-l vedeau, ca şi cum el era fantasma.

„Chiar sunt", gândi, deschizând ochii. Excitația era mereu prezentă, lovindu-l în picioare, deja fără prea multă convingere, ca o limbă ruginită ce loveşte vechiul clopot dezacordat de trecerea timpului şi de rutină, din mica biserică fără enoriaşi, fără cea mai mică bucurie şi hotărâre.

Şi atunci, amintirea îi redă neplăcerea profundă un gust rău în gură, într-adevăr pe care i-l lăsase finalul curtean, abject de servil principiului autorității şi rațiunii imorale de stat, al acelei piese al lui Calderon de la Barca, când, pe soldatul care a declanşat revoltă împotriva regelui Basilio datorită căreia prințul Segismundo ajunge să ocupe tronul Poloniei, proaspătul Rege ingrat şi ticălos îl condamnă să putrezească toată viața în turnul în care suferise chiar el, cu argumentul caietul său reproducea versurile înfricoşătoare: „trădătorul de folos nu e / odată trădarea-neheiată".

„Oribilă filosofie, respingătoare morală", cugetă, uitând temporar de frumoasă-i soție dezbrăcată pe care totuşi continua să o dezmierde mecanic. „Prințul îi iartă pe Basilio şi Clotaldo, opresorii şi torționarii săi, şi-l pedepseşte pe bravul soldat anonim care a ridicat trupele împotriva regelui nedrept şi l-a scos pe Segismundo din peştera lui şi l-a pus monarh, pentru că trebuia să apere, mai presus de orice, obediența în fața autorității constituite, să condamne principiul şi chiar ideea unei revolte împotriva Regelui. Ce porcărie!"

Merita oare o piesă înveninată cu această doctrină inumană şi duşmană a libertății să-i ocupe şi să-i alimenteze visele, să-i mobileze dorințele? Şi totuşi, trebuia să existe vreun motiv pentru care, în acea noapte, fantasmele au pus stăpânire atât de clar şi de exclusiv pe visul său. Studie din nou caietele, în căutarea unei explicații.

Bătrânul Clotaldo numea pistolul „aspidă de metal" şi Rosaura deghizată se întreba „de privirea nu mă-nşeală / ce caută fantezia, / în lumină încă înspăimântătoare a zilei". Don Rigoberto privi spre mare. Acolo, în depărtare, la linia orizontului, o lumină înspăimântătoare anunța o nouă zi, această lumină ce

distrugea violent, în fiecare dimineață, mica lui lume de vise şi umbre în care era fericit (fericit? Nu, în care era mai puțin nefericit) şi îl întorcea la rutina de închisoare preț de cinci zile pe săptămână (duş, mic dejun, birou, prânz, birou, cină) în care abia dacă-i rămânea o portiță pentru a-şi filtra invențiile. Erau câteva versuri notate cu un semn pe margine unde scria „Lucrecia" şi o mică săgeată evidențiindu-le: „... amestecând/între podoabele scumpe ale Dianei, armura /lui Palas". Vânătoreasa şi războinica, confundându-se în iubita sa Lucrecia. De ce nu? Dar evident, nu aceasta încrustase povestea prințului Segismundo în străfundul subconştientului său, nici ceea ce actualizase în fanteziile sale din acea noapte. Şi atunci ce?

„Nu e posibil să încapă / într-un vis atâtea lucruri", se minuna prințul. „Eşti un idiot", îi răspunse don Rigoberto. Într-un singur vis încape întreaga viață. Îl emoționa că Segismundo, pe când era mutat, sub efectul narcoticelor, din închisoarea sa la palat, răspunsese, atunci când îl întrebaseră ce-i impresionase cel mai mult la revenirea în lume: „Nimic nu m-a uluit, / prevenit eram de toate; de-arfi ceva s-admir pe lume / aceasta-i frumusețea femeii". „Şi asta în condițiile în care n-ai văzut-o niciodată pe Lucrecia", gândi. El o vedea acum, splendidă, supranaturală, întinsă pe acea cuvertură albastră, torcând delicat sub gâdilăturile pe care buzele soțului ei drăgăstos le produceau atunci când îi săruta subsuorile. Amabila Estrella se ridicase în picioare, cedându-i lui don Rigoberto locul pe care-l ocupase în pat lângă Rosaura-Lucrecia, şi se dusese să se aşeze în colțul pe care-l ocupase înainte don Rigoberto, pe când ea se lupta cu urechile şi nasul lui. Rămânea discretă şi nemişcată, ne vrând să le distragă atenția sau să-i întrerupă, şi îi observă cu o curiozitate empatică, în timp ce se sărutau, întrepătrundeau şi începeau să se iubească.

Ce este viața? O frenezie.

Ce este viața? O iluzie, o umbră, o închipuire, şi binele cel mai mare este mic; căci întreaga viață-i vis, şi visele, vise rămân.

„Minciună", spuse cu voce tare, lovind masa din birou. Viața nu era un vis, visele erau o minciună firavă, o amăgire fugară care servea doar pentru o evadare trecătoare din frustrări şi singurătate, şi pentru a aprecia mai bine, cu amărăciune şi mai dureroasă, viața adevărată cu frumusețea şi substanțialitatea ei, cea care se mânca, se atingea şi se bea, superioară şi atât de plină în comparație cu simulacrul pe care-l mimau, invocate, dorințele şi fantezia.

Împovărat de zbucium se făcuse deja ziuă, lumina zorilor dezvelea falezele cenuşii, marea plumburie, norii pântecoşi, zidul năruit de cărămizi şi caldarâmul lepros –, se agăță cu disperare de trupul gol al Lucreciei-Rosaura, pentru a profita de ultimele secunde, în căutarea unei plăceri imposibile, cu presentimentul grotesc că în orice moment, chiar şi în cel al extazului, va simți aterizând pe urechile lui mâinile impulsive ale mulatrei.

NĂPÂRCA ŞI LAMPRETA[33]

Cu gândul la tine, am citit Soața perfectă, a părintelui Luis de León, şi am înțeles de ce, dată fiind ideea căsătoriei pe care o predică, l-a preferat pe acel poet fin, patului nupțial, abstinenței şi obiceiurilor augustine. Totuşi, în aceste pagini de proză bună şi exces de umor involuntar, am găsit acest citat al preafericitului Sfânt Vasile care vine ca o mănuşă, ghiceşti pe ce mână ivorie de femeie excepțională, soție model şi amantă minunată?

Năpârca, animal foarte rău printre şerpi, stăruie să se cunune cu lampreta marină; ridicată, sălbatică, dând parcă de-nțeles că este acolo, pentru a o atrage din mare ca să se împreuneze conjugal cu ea. Se supune lampreta, împreunându-se fără teamă cu fiara veninoasă. Ce vreau să spun cu asta? Ce? Că soțul, oricât de aspru şi de feroce ar fi, trebuie ca soața să-l suporte şi să nu accepte vreodată ca pacea să se strice. O! E zbir? Dar este soțul tău! E bețivan? Dar legământul matrimonial v-a unit. Un colțos, un nesuferit'. Dar parte din tine, şi partea cea mai importantă.

Şi că soțul să audă doar ce-i este pe plac: atunci vipera, având respect față de unirea ce-o făcu, veninul şi-l scoase, iar tu nu ai lăsa năprăsnicia inumană a firii tale, întru cinstea căsătoriei? Asta spune Vasile.

Părintele Luis de León, Soața perfectă, cap. III

Înlănțuie-te conjugal cu această năpârcă, lampretă iubită.

O familie fericită

— În fond, picnicul nu a fost chiar un dezastru, spuse don Rigoberto, cu un surâs larg. Ne-a servit drept lecție: în casă un om se simte mai bine ca

---

[33] Peşte de mare cu formă cilindrică şi alungită, cu carnea gustoasă.

oriunde altundeva. Şi, mai ales, mai bine decât la țară.

Dona Lucrecia şi Fonchito se amuzau de cele întâmplate, şi chiar Justiniana, care în acel moment aducea sendvişurile de pui şi de avocado cu ou şi roşii la care fusese redusă masa de prânz din cauza picnicului eşuat, începu să râdă.

— Acum ştiu ce înseamnă să gândeşti pozitiv, bărbatele, îl felicită dona Lucrecia. Şi să ai o atitudine constructivă în fața adversității.

— A face haz de necaz, punctă Fonchito. Bravo, tată!

— Astăzi nimic nu-mi poate umbri fericirea, recunoscu don Rigoberto, examinând sendvişurile. Cu atât mai puțin un picnic nenorocit. Nicio bombă atomică nu m-ar impresiona, în fine, noroc!

Bău o duşcă de bere rece, vizibil satisfăcut, şi muşcă din sendvişul de pui. Soarele de Chaclacayo îi pârlise fruntea, fața şi brațele, înroşite de insolație. Părea foarte mulțumit, de fapt, savurând prânzul improvizat. Cu o noapte în urmă, îi venise ideea unui picnic la Chaclacayo, pentru această duminică, voia să fugă de ceața şi umezeala din Limă şi să profite de vremea bună în natură, la malul râului şi în familie. Dona Lucrecia se mirase peste măsură de această propunere, deoarece îşi amintea sfânta oroare pe care lui i-o inspira mereu tot ceea ce însemna ieşire la iarbă verde, dar acceptă cu mare plăcere. Nu aveau o a doua lună de miere? Vor avea şi noi obiceiuri. Plecară în această dimineață la ora stabilită la nouă –, echipați cu provizii serioase de băuturi şi un prânz complet, pregătit de bucătăreasă, care includea prăjitură cu migdale, desertul favorit al lui don Rigoberto.

Primul lucru care a ieşit prost a fost drumul din centru, atât de aglomerat încât înaintarea era îngrozitor de lentă, avansau printre camioane, autobuze şi tot soiul de vehicule în dezordine care, în afara faptului că blocau şoseaua şi paralizau traficul, scoteau din țevile de eşapament un fum negricios şi o putoare amețitoare de benzină arsă. Ajunseseră la Chaclacayo după miezul zilei, epuizați şi congestionați.

Găsirea unui loc bun, lângă râu, se dovedi mai anevoioasă decât îşi imaginau. Înainte s-o ia pe scurtătura care-i apropia de malul Rimacului spre deosebire de cum era în Limă, la această altitudine, părea un râu adevărat, lat, plin de apă, ornat cu spumă şi mici valuri jucăuşe pe porțiunile în care curgea peste pietre şi zone cu stânci –, fură nevoiți să tot ocolească, revenind mereu la

nenorocita de şosea. Când, cu ajutorul unui localnic milostiv, descoperiră o deviere care-i apropie de mal, în loc să se îmbunătățească, lucrurile se înrăutățiră. Acolo, Rimacul servea drept groapă de gunoi (şi latrină), era plin cu toate d eseurile imaginabile de la hârtii, cutii de conserve şi flacoane goale, până la resturi de mâncare, excremente şi animale moarte –, astfel că, dincolo de priveliştea deprimantă, mânjea locul cu o putoare insuportabilă. Nori de muşte agresive îi obligară să-şi astupe gurile cu mâinile. Nimic din toate acestea nu părea să se potrivească expediției pastorale imaginate de don Rigoberto. Însă, înarmat cu o răbdare nelimitată şi un optimism de cruciat care-i umpleau de uimire soția şi fiul, îşi convinse familia să nu se lase înspăimântată de circumstanțele potrivnice. Continuară să caute.

Când, după o bună bucată de vreme, li se păruse că ajunseseră într-un loc mai ospitalier adică fără putori mefitice şi gunoaie acesta era deja ocupat de nenumărate grupuri de familii care, ascunse sub pălăriuțe de plajă, mâncau tăiței tăvăliți prin sosuri roşietice şi ascultau muzică tropicală, cu volumul dat la maximum, la radiouri şi casetofoane portabile. Greşeala pe care o comiseră atunci a fost responsabilitatea exclusivă a lui don Rigoberto, deşi inspirată de cea mai legitimă dintre dorințele sale: căutarea unui minimum de intimitate, îndepărtarea într-o oarecare măsură de mulțimea de consumatori de paşte, pentru care, din câte se vedea, era de neconceput să părăsească oraşul pentru câteva ore fără a lua cu ei zgomotul, acest produs al urbanului prin antonomază. Don Rigoberto crezu că a găsit soluția. Asemenea unui boy scout, propuse ca, descălțându-se şi suflecându-şi pantalonii, să treacă printr-o porțiune a albiei spre ceea ce părea a fi o insuliță minusculă de nisip, pietricele şi simulacre de bălării, care, în mod miraculos, nu era ocupată de numeroasă colectivitate duminicală. Aşa făcură. Sau, mai bine spus, începură s-o facă, transportând sacoşele de mâncare şi băutură pregătite de bucătăreasă pentru matineul la iarbă verde. La numai câțiva metri de insulița idilică, don Rigoberto apa îi ajungea doar până la genunchi şi până acolo drumul fusese fără incidente alunecă pe o suprafață cartilaginoasă. Căzu în fund în apele răcoroase ale râului Râmac, ceea ce, în sine, nu ar fi avut importanță, dată fiind căldura de afară şi la cât era de transpirat, dacă împreună cu trupul său mătăhălos n-ar fi naufragiat şi coşul pentru picnic, care, pentru a adăuga accidentului o notă de sarcasm, înainte de a-şi găsi odihnă pe fundul râului, se vărsă tot, împrăştiind în dreapta

şi-n stânga apelor învolburate, ce le purta deja către Limă şi Oceanul Pacific, cebiche[34] picant, orez cu rață şi prăjitura cu migdale, dar şi delicată față de masă şi şervețelele cu pătrățele roşii şi albe pe care dona Lucrecia le alesese pentru picnic.

— Haideți, râdeți, nu vă abțineți, nu mă supăr, le spunea don Rigoberto soției şi fiului său, care, ajutându-l să se ridice, făceau grimase groteşti şi încercau să-şi stăpânească hohotele de râs. Râdeau şi oamenii de pe mal, văzându-l murat din cap până-n picioare.

Dispus la eroisme (pentru prima dată în viață), don Rigoberto propuse să persevereze şi să rămână, susținând că soarele din Chaclacayo îl va usca în doi timpi şi trei mişcări. Dona Lucrecia fu categorică. Asta în niciun caz, ar putea face pneumonie, se întorceau la Limă. O făcură, înfrânți, dar fără să cedeze în fața disperării. Şi, râzând cu afecțiune de bietul don Rigoberto, care-şi scosese pantalonii şi conducea în chiloți, ajunseră la casa din Barranco spre ora cinci după-amiază. În timp ce don Rigoberto făcea duş şi-şi schimbă hainele, dona Lucrecia, ajutată de Justiniana, care tocmai îşi încheiase ziua liberă de la sfârşit de săptămână majordomul şi bucătăreasa veneau abia spre seară pregătiră sendvişurile de pui şi avocado cu roşii şi ouă pentru acel prânz târziu şi neprevăzut.

— De când te-ai împăcat cu mamă ai devenit de treabă, tată.

Don Rigoberto îşi îndepărtă gura de sendvişul mâncat pe jumătate. Cumpăni.

— Vorbeşti serios?

— Foarte serios, răspunse copilul, întorcându-se spre dona Lucrecia. Nu-i aşa, mamă vitregă? Sunt deja două zile de când nu mai vorbeşte urât şi nu se mai plânge de nimic, este bine dispus şi spune tot timpul lucruri frumoase. Nu asta înseamnă a fi de treabă?

— Ne-am împăcat doar de două zile, râse dona Lucrecia. Dar, devenind serioasă şi privindu-şi soțul cu duioşie, adăugă: în realitate, a fost mereu foarte de treabă. Ți-a trebuit ceva vreme ca să-ți dai seama, Fonchito.

— Nu ştiu dacă-mi place să mi se spună că sunt de treabă reacționa în cele din urmă don Rigoberto, adoptând o expresie îngândurată. Toate persoanele de treabă pe care le-am cunoscut erau nițel neghioabe. Ca şi cum ar fi fost de treabă

---

[34] preparat din peşte, crustacee sau fructe de mare, marinat în suc de citrice şi servit crud

din lipsă de imaginație şi pofte. Sper că, pentru că mă simt mulțumit, n-am să devin mai neghiob decât sunt.

— Nu-i niciun pericol. Doamna Lucrecia îşi apropie chipul de al soțului ei şi-l sărută pe frunte. Eşti orice altceva, numai asta nu.

Era foarte frumoasă, cu obrajii aprinşi de soarele din Chaclacayo, umerii şi brațele în aer, în acea rochie subțire şi înflorată de percal care-i dădea un aer proaspăt şi sănătos. „Ce frumoasă, ce întinerită!”, gândi don Rigoberto, desfătându-se cu gâtul lung al soției sale şi curba grațioasă a uneia dintre urechile ei, pe care se răsucea o şuviță rebelă din părul strâns la ceafă cu o panglică galbenă de aceeaşi culoare ca şi sandalele de la picnic. Trecuseră unsprezece ani şi era mai tânără şi mai atrăgătoare decât în ziua în care o cunoscuse. Şi unde se reflectau mai bine această stare de sănătate şi frumusețea fizică ce sfidau cronologia? „În ochi”, îşi răspunse. Aceşti ochi care-şi schimbau culoarea, dintr-un brun deschis într-un verde închis, către un negru dulce. Acum, păreau foarte deschişi pe sub lungile gene negre şi animați de o lumină veselă, aproape scânteietoare. Fără să-şi dea seama că era obiect de contemplare, soția lui dădea gata cu poftă cel de-al doilea sendviş cu avocado, roşii şi ou, şi lua, din când în când, mici înghițituri de bere rece care-i lăsau buzele umede. Era fericire această senzație care-l cuprindea? Această admirație, recunoştință şi dorință pe care le simțea față de Lucrecia? Da. Don Rigoberto îşi dori din tot sufletul să zboare orele care mai rămăseseră până să se înnopteze, încă o dată vor fi singuri şi o va avea în brațe pe nevestica lui adorabilă, în sfârşit, aici, în carne şi oase.

— Singurul motiv pentru care uneori nu mă simt chiar atât de asemănător cu Egon Schiele este că lui îi plăcea mult la țară, iar mie deloc, spuse Fonchito, continuând cu voce tare un gând început în tăcere cu puțin timp înainte. La asta semăn cu tine, tată. Nu-mi place nici să văd arbori şi vaci.

— De-aia picnicul ne-a ieşit pe dos, filosofă don Rigoberto. O răzbunare a Naturii împotriva a doi duşmani. Ce spuneai de Egon Schiele?

— Că singurul lucru în care nu îi semăn are legătură cu mersul la țară, lui îi plăcea, iar mie nu, explică Fonchito. A plătit scump această dragoste pentru Natură. L-au arestat şi l-au ținut o lună într-o puşcărie unde aproape că a înnebunit. Dacă rămânea la Viena, nu i s-ar fi întâmplat niciodată aşa ceva.

— Ce bine informat eşti tu despre viața lui Egon Schiele, Fonchito, spuse

cu surprindere don Rigoberto.

— Nici nu-ți închipui până la ce extreme, îl întrerupse dona Lucrecia. Ştie pe de rost tot ce a făcut, spus, scris şi ce i s-a întâmplat în cei douăzeci şi opt de ani de viață. Îi cunoaşte pe dinafară toate tablourile, desenele şi gravurile, cu titluri şi date. Şi chiar crede că este Egon Schiele reîncarnat. Pe mine mă sperie, îți jur.

Don Rigoberto nu râse. Încuviință, ca şi cum ar fi cumpănit această informație cu cea mai mare grijă, dar în realitate, ascundea brusca apariție a unui viermişor în conştiința sa, o curiozitate prostească, această sursă a tuturor viciilor. De unde aflase Lucrecia că Fonchito ştie atâtea lucruri despre Egon Schiele? „Schiele! gândi. Versiune perversă a expresionismului pe care Oskar Kokoschka îl numea, cu toată îndreptățirea, un pornograf.” Descoperi că este posedat de o ură viscerală, acidă, biliară, față de Egon Schiele. Binecuvântată fie gripa spaniolă care l-a luat cu ea! De unde ştia Lucrecia că Fonchito credea că este acest mâzgălitor avortat de ultimele scâncete ale imperiului austro-ungar de care, din nou slavă Domnului, se alesese praful şi pulberea? Cel mai rău era că, inconştientă că se scufunda în apele fetide ale autodelațiunii, dona Lucrecia continua să-l tortureze:

— Mă bucur că am ajuns la acest subiect, Rigoberto. E ceva vreme de când vreau să-ți vorbesc despre asta, chiar m-am gândit să-ți scriu. Mă îngrijorează foarte tare obsesia copilului față de acest pictor. Da, Fonchito. De ce să nu discutăm, între noi trei? Cine te-ar putea sfătui mai bine dacă nu tatăl tău? Ți-am spus-o de mai multe ori. Nu că mi s-ar părea un lucru rău această pasiune a ta față de Egon Schiele. Dar devii obsedat. Nu te deranjează să schimbăm idei între noi trei, nu-i aşa?

— Cred că tata nu se simte bine, mamă vitregă, se limită să spună Fonchito, cu o candoare pe care don Rigoberto o luă ca pe un afront suplimentar.

— Dumnezeule, ce palid eşti! Vezi? Ți-am spus eu, înmuiatul în râu ți-a făcut rău.

— N-am nimic, n-am nimic, îşi linişti soția don Rigoberto, cu o voce difuză. Am înghițit un dumicat prea mare şi m-am înecat. Un osişor, cred. Gata, mi-a trecut. Sunt bine, nu-ți face griji.

— Dar uite cum tremuri, se alarmă dona Lucrecia, atingându-i fruntea. Ai răcit, bineînțeles. Chiar acum îți aduc o infuzie fierbinte de lămâiță şi două

aspirine. Mă duc s-o pregătesc. Şi în pat, lasă gluma.

Nici măcar cuvântul pat nu-l entuziasma pe don Rigoberto, care, în câteva minute, trecuse de la o veselie şi un entuziasm debordind de viață la o demoralizare confuză. Văzu că dona Lucrecia se îndepărtează grăbită către bucătărie. Cum privirea transparentă a lui Fonchito îi producea stinghereală, spuse, pentru a rupe tăcerea:

— Schiele a fost arestat pentru că s-a dus la țară?

— Nu pentru că s-a dus la țară, de unde ți-a venit, lansă un hohot de râs fiul său. L-au acuzat de imoralitate şi seducere, într-un sătuc care se numeşte Neulengbach. Nu i s-ar fi întâmplat niciodată asta dacă rămânea la Viena.

— A, da? Povesteşte-mi, îl invită don Rigoberto, conştient că încerca să câştige timp, doar că nu ştia pentru ce. În locul splendorii glorioase şi însorite din aceste două zile, starea lui de spirit din acest moment era o catastrofă cu ploi torențiale, trăsnete şi tunete. Apelând la un truc care-l ajutase cu alte ocazii, încercă să se calmeze enumerând în minte figuri mitologice. Ciclopi, sirene, letrigoni, lotofagi, circe, calipso. Se opri aici.

Se întâmplase în primăvara lui 1912; în luna aprilie, mai exact, explică băiatul cu chef de vorbă. Egon şi amanta lui, Wally (o poreclă, se numea Valeria Neuzii), erau la țară, într-o căsuță închiriată, la marginea acestui sat cu nume greu de pronunțat. Neulengbach. Egon obişnuia să picteze în aer liber, profitând de vremea frumoasă. Şi, într-o după-amiază, apăru o fată care a intrat în vorbă cu el. Discutară şi nu se întâmplă nimic. Fata se întoarse de mai multe ori. Până când, într-o noapte cu furtună, veni udă până la piele şi îi anunță pe Wally şi pe Egon că fugise din casa părinților săi. Încercară s-o convingă, ai greşit, întoarce-te acasă, dar ea, nu, nu, lăsați-mă măcar să stau peste noapte cu voi. Acceptară. Fata dormi cu Wally; Egon Schiele, într-o cameră separată. Ziua următoare… dar întoarcerea donei Lucrecia, cu o infuzie aburindă de lămâiță şi două aspirine întrerupse povestirea lui Fonchito, pe care, de-altminteri, don Rigoberto abia îl asculta.

— Bea-o toată, aşa, cât mai fierbinte, îl răsfață dona Lucrecia. Cu cele două aspirine. Şi după aceea, în pat, să faci nani. Nu vreau să-mi răceşti, moşulică.

Don Rigoberto simți nările lui enorme aspirau parfumul de grădină al lămâiței că buzele soției lui se aşază preț de câteva secunde pe părul rar al craniului său.

— Îi povesteam detenția lui Egon, mamă vitregă, o lămuri Fonchito. Ți-am povestit-o de atâtea ori că te-ai plictisi s-o auzi din nou.

— Nu, nu, lasă, continuă, îl încuraja ea. Deşi ai dreptate, o ştiu deja pe dinafară.

— Când i-ai povestit toate astea mamei tale vitrege? îi scăpă printre dinți lui don Rigoberto, în timp ce suflă în infuzia de lămâiță. Abia au trecut două zile de când a venit acasă, şi eu am monopolizat-o zi şi noapte.

— Când mă duceam s-o vizitez la căsuța ei din Olivar, răspunse copilul, cu obişnuita lui franchețe cristalină. Nu ți-a spus?

Don Rigoberto simți că aerul din sufragerie se electrizează. Pentru a nu trebui să vorbească, nici să-şi privească soția, luă o înghițitură eroică din lămâiță fierbinte care-i fripse gâtul şi esofagul. Infernul i se instală în măruntaie.

— Nu am avut timp, o auzi şoptind pe dona Lucrecia. O privi şi vai, vai! era lividă. Însă evident că urma să-i povestesc. Era oare ceva rău în vizitele acestea?

— Ce să fie rău? spuse don Rigoberto, luând altă înghițitură din infernul lichid şi aromat. Mi se pare foarte potrivit că ai fost s-o vezi pe mama vitregă să-i duci veşti de la mine. Şi această poveste a lui Schiele şi a amantei sale? Ai rămas la jumătate şi vreau să ştiu cum se termină.

— Pot să continui? se bucură Fonchito.

Don Rigoberto îşi simțea gâtlejul ca o rană deschisă şi ghicea că soției sale, mută şi pietrificată alături de el, îi sărise inima din piept. Şi lui la fel.

Ei bine, deci… În ziua următoare, Egon şi Wally o duseră pe fată cu trenul la Viena, unde trăia bunica ei. Le promisese că va rămâne cu această doamnă. Dar, în oraş, se răzgândi şi preferă să-şi petreacă noaptea cu Wally, într-un hotel. Dimineața următoare, Egon şi amanta lui se întoarseră cu fața la Neulengbach, unde aceasta rămase cu ei încă două zile. În a treia zi, apăru tatăl ei. Discută cu Egon afară, unde picta. Foarte supărat, îl avertiză că-l denunțase la poliție, acuzându-l de seducere, de vreme ce fața lui era minoră. În timp ce Schiele încerca să-l calmeze, explicându-i că nu se întâmplase nimic, în casă, fata, descoperindu-şi tatăl, puse mâna pe nişte foarfece şi încercă să-şi taie venele. Dar, în timp ce Wally, Egon şi tatăl ei au oprit-o şi au ajutat-o, ea şi acel domn s-au lămurit şi s-au împăcat. Au plecat împreună şi Wally şi Egon au crezut că totul se rezolvase. Desigur că n-a fost aşa. La câteva zile după aceea, a sosit poliția să-l aresteze.

Ascultau povestea lui? În aparență da, de vreme ce atât don Rigoberto, cât şi dona Lucrecia stăteau nemişcați şi parcă uitaseră nu doar să se mişte, ci să şi respire. Aveau ochii fixați asupra copilului şi pe parcursul povestirii sale, recitată fără ezitări, cu pauze şi accentuări de bun povestitor, niciunul nu clipi. Dar paloarea lor? Şi acele priviri concentrate şi absorbite? îi mişca într-atât o poveste veche, despre un pictor îndepărtat? Acestea erau întrebările pe care don Rigoberto credea că le citeşte în ochii mari şi vii ai lui Fonchito, care, acum, îi examina când pe unul, când pe celălalt cu calm, ca şi cum ar fi aşteptat un comentariu. Râdea de ei? Râdea de el? Don Rigoberto îşi fixă privirea în ochii deschişi şi transparenți ai fiului său, căutând o sclipire răutăcioasă, acea scăpărare sau inflexiune de luminozitate care să-i trădeze machiavelismul, strategia, duplicitatea. Nu descoperi nimic: doar privirea sănătoasă, clară şi limpede a conştiinței lui curate.

— Continui sau deja te-ai plictisit, tată?

Negă din cap şi făcând un mare efort gâtul îi era uscat şi aspru ca un şmirghel –, murmură: „Şi ce i s-a întâmplat în închisoare?”.

L-au ținut douăzeci şi patru de zile după gratii, acuzat de imoralitate şi seducere. Seducere, din cauza episodului cu fata, şi imoralitate, pentru câteva tablouri şi desene de nuduri pe care le găsise poliția în casa sa. Pentru că s-a dovedit că nu se atinsese de fată, a fost absolvit de prima acuzație, însă nu şi de imoralitate. Judecătorul a considerat că, dat fiind că locuința lor era vizitată de minori care ar fi putut să vadă nudurile, Schiele merita o pedeapsă. Care? Arderea celui mai imoral dintre desenele sale.

În închisoare, suferi cum nu se poate mai tare. În autoportretele pe care le-a pictat în carceră, apărea extrem de slab, cu barbă, cu ochii înfundați, expresie cadaverică. Scrisese un jurnal în care notase („Aşteaptă, aşteaptă, ştiu frază din memorie”): „Eu, care sunt din fire una dintre ființele cele mai libere, mă găsesc legat de o lege care nu este cea a maselor”. Picta treisprezece acuarele şi asta-l salvă de la nebunie sau sinucidere: patul mizerabil, uşa, fereastra şi un măr luminos, unul dintre cele pe care i le aducea Wally în fiecare zi. Ea se aşeza în fiecare dimineață într-o zonă strategică în apropiere de închisoare, iar Egon o putea vedea printre gratiile groase ale temniței. Pentru că Wally îl iubea foarte tare şi se purtase minunat cu el, în acea lună teribilă, oferindu-i întregul sprijin. În schimb, trebuie că el n-o iubea la fel de mult. O picta, da; o folosea ca model,

da; dar nu doar pe ea, ci şi pe multe alte fete, mai ales acele fetițe pe care le culegea de pe stradă şi le ținea acolo, pe jumătate dezbrăcate, în timp ce le picta în toate posturile imaginabile suit pe scară. Fetițele şi băieții erau obsesia lui.

Murea de dragul lor şi, mă rog, părea că nu doar pentru a-i picta, ci îi plăceau cu adevărat, în sensul bun şi în sensul rău al cuvântului. Asta spuneau biografii săi. Că, dincolo de faptul că era un artist, era şi puțin pervers, pentru că avea predilecție către băieței şi fetițe...

— Bine, bine, cred că am răcit nițel, de fapt, îl întrerupse don Rigoberto, ridicându-se în picioare atât de brusc încât şervetul pe care-l avea pe genunchi căzu pe podea. Mai bine îți urmez sfatul, Lucrecia, şi mă culc. Să nu mă aleg cu o răceală dintr-acelea care mă dau gata.

Vorbi fără să-şi privească soția, ci doar fiul, care, când îl văzu în picioare, tăcu şi adoptă o expresie alarmată, ca şi cum dorea să-i întindă o mână de ajutor. Don Rigoberto n-o privi pe Lucrecia nici când trecu pe lângă ea în drum către scară, cu toate că murea de curiozitate să afle dacă era încă lividă sau mai degrabă roşie de indignare, de surpriză, de nesiguranță, de supărare, întrebându-se ca şi el dacă ceea ce copilul spusese, făcuse, era parte dintr-o maşinațiune sau era opera hazardului intrigant, rocambolesc, frustrant şi meschin, duşman al fericirii. Îşi dădu seama că-şi târa picioarele ca un bătrân rahitic şi se îndreptă de spate. Urcă scările într-un ritm alert, ca pentru a demonstra (cui?) că încă era un bărbat energic şi în plină formă.

Scoțându-şi doar pantofii, se aruncă pe spate în pat şi închise ochii. Trupul lui ardea de febră. Văzu o simfonie de puncte albastre în întunericul pleoapelor sale şi i se păru că aude bâzâitul beligerant al viespilor pe care-l ascultase în acea dimineață, în timpul picnicului ratat. La scurt timp după aceea, ca sub efectul unui somnifer puternic, căzu adormit. Sau leşinat? Visa că avea oreion şi că Fonchito, copil cu voce îmbătrânită de timpuriu şi aere de specialist, îl avertiză: „Ai grijă, tată! Este vorba de un virus filtrant şi dacă ajunge până la testicule, ți le face ca pe nişte mingi de tenis şi vor trebui să ți le scoată. Ca pe măselele de minte!”. Se trezi respirând greu, scăldat în sudoare dona Lucrecia aruncase peste el o pătură şi văzu că se lăsase noaptea. Era întuneric, cerul nu avea stele, ceața stingea luminițele falezei din Miraflores. Uşa băii se deschise şi, în mijlocul şuvoiului de lumină care intră în cameră în penumbră, apăru dona Lucrecia, în halat, gata de culcare.

— Este un monstru? o întrebă don Rigoberto, neliniştit, îşi dă seama de ceea ce face, de ceea ce spune? Face ceea ce face ştiind şi cumpănind consecințele? Sau se poate să nu fie aşa? Să fie, pur şi simplu, un copil năzdrăvan, ale cărui năzdrăvănii se dovedesc monstruoase, fără ca el să vrea acest lucru?

Soția lui se lăsă să cadă la picioarele patului.

— Mă întreb în fiecare zi, de multe ori pe zi, spuse, foarte abătută, suspinând. Cred că nici el nu ştie. Te simți mai bine? Ai dormit vreo două ore. Ți-am pregătit o limonadă foarte fierbinte, aici în termos. Îți pun într-un păhărel? Că tot veni vorba, ştii, niciodată n-am intenționat să-ți ascund că Fonchito venea să mă viziteze la Olivar. Mi-a ieşit din cap, în aceste două zile atât de aglomerate.

— Desigur, se agită don Rigoberto, dând din mână. Să nu vorbim despre asta, te rog.

Se ridică în picioare şi, murmurând „Este pentru prima oară când dorm peste zi”, se duse la dulapul său. Se dezbrăcă; în halat şi papuci, se închise în baie să-şi facă abluțiunile minuțioase de dinainte de culcare. Se simțea îngândurat, confuz, cu un zumzăit în cap care părea să anunțe o gripă puternică. Se apucă să umple cada cu apă călduță şi vărsă în ea jumătate de borcan de săruri. În timp ce aceasta se umplea, îşi curăță dinții cu ață dentară, apoi îi perie şi cu o pensetă subțire îşi curăță urechile de perişorii recenți. Cât trecuse de când îşi abandonase obiceiul de a dedica o zi a săptămânii, în afara băii cotidiene, igienei specializate pe fiecare dintre organele sale? De la despărțirea de Lucrecia. Un an, mai mult sau mai puțin. Va restabili acea rutină săptămânală salutară: luni, urechi; marți, nas; miercuri, picioare; joi, mâini; vineri, gură şi dinți. Et caetera. Cufundat în cadă, se simți mai puțin demoralizat. Încercă să ghicească dacă Lucrecia se băgase deja sub cearceafuri, ce cămaşă îşi pusese o fi goală?

— Şi reuşi ca pentru câteva clipe să îndepărteze din mintea sa prezența de rău augur: căsuța din Olivar de Sân Isidro, o mutriță infantilă în picioare în fața uşii, un degețel apăsând pe sonerie. Trebuia să ia odată pentru totdeauna o decizie în ceea ce-i priveşte pe copil. Dar care? Toate păreau nepotrivite şi imposibile. După ce ieşi din cadă şi se şterse, îşi făcu o frecție cu apă de colonie de la magazinul Floris, din Londra, de la care un coleg şi un prieten de la Lloyd’s îi trimitea periodic săpunuri, creme de ras, deodorante, pudre de talc şi parfumuri. Îşi puse pijamaua curată de mătase şi îşi lăsă halatul agățat în

vestiar.

Dona Lucrecia era deja în pat. Stinsese luminile din cameră, cu excepția celei de pe noptiera ei. Afară, marea se izbea cu forță de falezele din Barranco şi vântul lansa lamentări lugubre. Îşi simțea inima bătându-i cu putere în timp ce se strecura sub cearceafuri, alături de soția sa. Un parfum fin mirosind a ierburi proaspete, a flori umezite de rouă, a primăvară pătrunse prin nările sale şi îi ajunse la creier. În stare de semilevitație din cauza tensiunii pe care o resimțea, putea percepe la milimetri de piciorul său stâng coapsa soției sale. În lumina slabă, indirectă văzu că purta o cămaşă de mătase roşie, prinsă pe umeri cu două bretele subțiri, cu o platcă din dantelă prin care i se întrezăreau sânii. Suspină, transformat. Dorința, impetuoasă, eliberatoare, îi cuprindea acum trupul, se revărsa prin porii săi. Se simțea amețit şi îmbătat de parfumul soției sale.

Şi, ghicind acest lucru, Lucrecia întinse mâna, stinse lumina veiozei şi din aceeaşi mişcare se întoarse către el şi-l îmbrățişa. Îi scăpă un geamăt simțind trupul donei Lucrecia, pe care îl îmbrățişa cu nerăbdare, îl strânse, agățându-şi de el brațele, picioarele. În acelaşi timp, o săruta pe gât, pe păr, şoptindu-i cuvinte de dragoste. Dar, când începuse să se dezbrace şi să-şi elibereze soția de cămaşa de noapte, dona Lucrecia strecură în urechile sale o frază ce avu efectul unui duş rece:

— A venit să mă vadă acum şase luni. A apărut într-o după-amiază, din senin, în căsuța din Olivar. Şi, de atunci, m-a vizitat fără încetare, la terminarea orelor, chiulind de la academia de pictură. De câte trei şi chiar de câte patru ori pe săptămână. Bea ceaiul cu mine, rămânea o oră, două. Nu ştiu de ce nu ți-am povestit ieri, alaltăieri. Aveam de gând s-o fac. Îți jur că aveam de gând s-o fac.

— Te implor, Lucrecia, o rugă don Rigoberto. Nu trebuie să-mi povesteşti nimic. Te rog din suflet. Eu te iubesc.

— Vreau să-ți povestesc. Acum, acum.

Rămăsese prinsă de el şi, când soțul ei îi căută gura, o deschise şi-l sărută la rândul ei, cu lăcomie. Îl ajută să-şi scoată pijamaua şi-şi scoase cămaşa. Dar, brusc, pe când el o mângâia cu mâinile, trecându-i buzele peste păr, urechi, obraji şi gât, ea continuă să vorbească:

— Nu m-am culcat cu el.

— Nu vreau să ştiu nimic, iubito. Trebuie să vorbim despre asta acum?

— Da, acum. Nu m-am culcat cu el, însă aşteaptă. Nu datorită mie, ci din vina lui. Dacă mi-ar fi cerut-o, dacă mi-ar fi făcut cea mai mică aluzie, m-aş fi culcat cu el. Fără nicio ezitare, Rigoberto. În multe după-amieze mi-a fost rău pentru că n-am făcut-o. N-ai să mă urăşti? Trebuie să-ți spun adevărul.

— Eu n-am să te urăsc niciodată. Eu te iubesc. Viața mea, nevestica mea.

Însă ea îl întrerupse din nou, cu altă mărturisire:

— Şi adevărul este că, dacă nu părăseşte casa asta, dacă va continua să locuiască împreună cu noi, se va întâmpla din nou. Îmi pare rău, Rigoberto. Este mai bine să ştii. Nu am cum să mă apăr împotriva acestui copil. Nu vreau să se întâmple, nu vreau să te fac să suferi că data trecută. Ştiu că ai suferit, iubirea mea. Dar la ce bun să te mint? Are puteri, are ceva, nu ştiu ce. Dacă şi-o pune în cap încă o dată, o voi face. Nu voi putea s-o împiedic. Chiar dacă ar distruge căsnicia, de data asta pentru totdeauna. Îmi pare rău, îmi pare rău, dar ăsta-i adevărul, Rigoberto. Crudul adevăr.

Soția lui începuse să plângă. Îi dispărură şi ultimele urme de excitație care-i mai rămăseseră. O îmbrățişa, consternat.

— Tot ce-mi spui ştiu prea bine, murmură, mângâind-o. Ce pot să fac? Nu este fiul meu? Unde să-l trimit? La cine? Este încă foarte mic. Crezi că nu m-am gândit de multe ori la asta? Când va mai creşte, desigur. Cel puțin să termine liceul. Nu spune că vrea să fie pictor? Foarte bine, atunci. Să se ducă să studieze Artele Frumoase. În Statele Unite, în Europa. Să se ducă la Viena. Nu-i place lui atât de mult expresionismul? Să se ducă la academia la care a studiat Schiele, în oraşul unde a trăit şi murit Schiele. Dar cum să-l dau afară din casă acum, la vârsta lui?

Dona Lucrecia se ghemui lângă el, îşi întrepătrunse picioarele cu ale lui, căută să-şi sprijine picioarele de cele ale soțului său.

— Nu vreau să-l dai afară din casă, şopti. Îmi dau seama prea bine că este un copil. Niciodată nu am reuşit să ghicesc dacă ştie cât este de periculos, câte catastrofe poate să provoace cu frumusețea lui, cu această inteligență abilă, pe jumătate îngrozitoare. Ți-o spun doar pentru că… pentru că este adevărat. Cu el, vom trăi mereu în pericol, Rigoberto. Dacă vrei să nu se întâmple din nou, păzeşte-mă, ascunde-mă, urmăreşte-mă. Nu vreau să mă mai culc vreodată cu altcineva, doar cu tine, bărbățel iubit. Te iubesc atât de mult, Rigoberto. Habar n-ai cât mi-ai lipsit, cât ți-am dus dorul.

— Ba ştiu, ştiu, iubita mea.

Don Rigoberto o făcu să se întoarcă într-o parte, să se aşeze pe spate şi se aşeză peste ea. Şi pe dona Lucrecia părea s-o fi biruit dorința deja nu mai avea lacrimi pe obraji, trupul îi era înfierbântat, respirația agitată şi, abia ce-i simți deasupra ei, îşi desfăcu picioarele şi se lăsă pătrunsă. Don Rigoberto o sărută îndelung şi profund, cu ochii închişi, cufundat într-o dăruire totală, fericit din nou. Perfect îmbucați unul într-altul, atingându-se şi frecându-se din cap până-n picioare, contagiindu-se de sudoare, se mişcau lent, în acelaşi ritm, prelungindu-şi plăcerea.

— De fapt, te-ai culcat cu multe persoane de-a lungul acestui an, spuse el.

— A, da? toarse ea, ca şi cum ar fi vorbit cu pântecele, din vreo glandă secretă. Câte? Cine? Unde?

— Un amant zoologic, care te făcea să te culci cu pisici „ce scârbos, ce scârbos", protestă soția sa, fără convingere. O iubire din tinerețe, un om de ştiință care te-a dus la Paris şi Veneția şi care termina cântând…

— Detalii suspină adânc dona Lucrecia, vorbind cu greutate. Toate, chiar şi cele mai mărunțele. Ce-am făcut, ce-am mâncat, ce mi-au făcut.

— Neghiobul de Fito Cebolla a fost pe punctul să te violeze, dar şi pe Justiniana. Tu ai salvat-o de furia lui desfrânată. Şi ai ajuns să faci dragoste cu ea, chiar în patul ăsta.

— Cu Justiniana? Chiar în patul ăsta? râse dona Lucrecia. Cum sunt şi lucrurile astea! Păi, din cauza lui Fonchito aproape că am făcut dragoste cu Justiniana, într-o seară, în Olivar. Singura dată când trupul meu te-a înşelat, Rigoberto. În schimb, imaginația a făcut-o de nenumărate ori. La fel ca şi la tine.

— Imaginația mea nu te-a înşelat niciodată. Dar povesteşte-mi, povesteşte-mi acceleră soțul balansul, legănatul.

— Eu după, tu primul. Cu mai cine? Cum, unde?

— Cu un frate geamăn pe care l-am inventat, un frate corsican, într-o orgie. Cu un motociclist castrat. Ai fost profesoară de drept, în Virginia, şi ai corupt un jurist sfânt. Ai făcut dragoste cu ambasadoarea Algeriei, într-o baie de aburi. Picioarele tale au înnebunit un fetişist francez din secolul al XVIII-lea. Chiar în ajunul împăcării noastre, am fost într-un bordel din Mexic unde o mulatră mi-a smuls o ureche dintr-o muşcătură.

— Nu mă face să râd, nerodule, nu acum, protestă dona Lucrecia. Te omor,

te omor dacă mă întrerupi.

— Şi eu sunt pe punctul de a termina. Să terminăm împreună, te iubesc.

Momente după, deja domoliți, el pe spate, ea ghemuită lângă el şi cu capul pe umărul lui, reluară discuția. Afară, împreună cu zgomotul mării, mieunaturi de pisici certându-se sau în călduri şi, în depărtare, claxoane şi urlete de motoare spărgeau noaptea.

— Sunt bărbatul cel mai fericit din lume, spuse don Rigoberto.

Ea se frecă de el, ruşinată.

— Va dura? O vom face să dureze, fericirea?

— Nu poate dura, spuse el, cu blândețe. Orice fericire-i trecătoare. O excepție, un contrast. Dar trebuie s-o reaprindem, din când în când, să nu permitem să se stingă. Suflând, suflând în mica flacără.

— Încep să-mi antrenez plămânii chiar de acum exclamă dona Lucrecia. Îi voi face ca foalele. Iar când începe să se stingă, voi lansa o rafală care o aprinde, o umilă. Fffffuuu! Fffffuuu!

Rămaseră în tăcere, îmbrățişați. Din tihna soției sale, don Rigoberto crezu că adormise. Dar avea ochii deschişi.

— Întotdeauna am ştiut că ne vom împăca, îi spuse, la ureche. O doream, o căutam, de luni de zile. Dar nu ştiam cum să încep. Şi atunci au început să-mi sosească scrisorile tale. Mi-ai ghicit gândurile, iubirea mea. Eşti mai bună decât mine.

Trupul soției sale împietri. Dar imediat, se relaxa din nou.

— O idee genială, cea cu scrisorile, continuă el. Anonimele, vreau să spun. Un carambol baroc, o strategie sclipitoare. Să inventezi cum că eu îți trimiteam anonime ca să ai un pretext şi aşa să-mi poți scrie. Mereu mă vei surprinde, Lucrecia. Credeam că te cunosc, dar nu. Niciodată nu mi-aş fi imaginat căpşorul tău punând la cale asemenea ştrengării, asemenea intrigi. Ce bun rezultat au avut, nu? Într-un ceas bun pentru mine.

Urmă altă tăcere prelungită, în care don Rigoberto numără bătăile de inimă ale soției sale, care făceau contrapunct şi uneori se confundau cu ale sale.

— Mi-ar plăcea să mergem într-o călătorie, divaga, puțin după aceea, simțind că începe să-l ia somnul. Într-un loc îndepărtat, complet exotic. Unde să nu cunoaştem pe nimeni şi unde nimeni să nu ne cunoască. Islanda de exemplu. Poate la sfârşitul anului. Pot să-mi iau o săptămână, zece zile. Ți-ar plăcea?

— Mi-ar plăcea mai degrabă la Viena, zise ea, cu limbă puțin împleticită de somn? de lenea în care o lăsa mereu amorul? Să văd operele lui Egon Schiele, să vizitez locurile în care a lucrat. În aceste luni nu am făcut altceva decât să aud vorbindu-se despre viața, tablourile şi desenele lui. În cele din urmă am devenit curioasă. Nu te surprinde fascinația lui Fonchito pentru acest pictor? Ție Schiele nu ți-a plăcut niciodată prea mult, din câte ştiu eu. Atunci de unde i-a căşunat?

Ridică din umeri. Nu avea nici cea mai mică idee de unde-i venise această pasiune.

— Ei bine, atunci în decembrie mergem la Viena, spuse. Să vedem operele lui Schiele şi să ascultăm Mozart. Niciodată nu mi-a plăcut, este adevărat; dar, cine ştie, acum poate va începe să-mi placă. Dacă îți place ție, şi mie îmi va plăcea. Nu ştiu de unde a apărut acest entuziasm al lui Fonchito. Dormi? Şi eu nu te las, te țin de vorbă. Noapte bună, iubito.

Ea şopti „noapte bună”. Se întoarse şi îşi lipi spatele de pieptul soțului ei, care se întorsese şi el într-o parte cu picioarele îndoite, pentru ca ea să stea ca şi cum ar fi fost aşezată pe genunchii lui. Aşa dormiseră timp de zece ani înainte de separare. Şi aşa o făceau şi acum, de alaltăieri. Don Rigoberto îşi trecu un braț pe sub umărul Lucreciei, îşi lăsă o mână să odihnească pe unul dintre sâni, iar pe cealaltă o aşeză pe mijlocul ei.

Pisicile încetaseră să se certe sau să se iubească în apropiere. Ultimul claxon sau duduit de motoare se stinsese de ceva vreme. Încălzit şi domolit de apropierea acestor forme iubite lipite de el, don Rigoberto avea senzația că navighează, că alunecă, mişcat de o inerentă afabilă, pe ape liniştite şi uşoare sau, poate, în spațiul astral, depopulat, în direcția stelelor înghețate. Câte zile, ore va mai dura până să se dezintegreze această senzație de plenitudine, de calm armonios, de sintonie cu viața? Că răspunzând întrebării sale mute, o auzi pe dona Lucrecia:

— Câte anonime ai primit de l. I mini’, Klgolx itci

— Zece, răspunse el, tresărind. Credeam că ni „I… iii

De ce mă întrebi?

— Şi eu am primit zece anonime din partea la, relsmu se ea, fără să se mişte. Asta se numeşte iubire prin simetrie, presupun.

Acum fu rândul lui să devină rigid.

— Zece anonime de la mine? Eu nu ți-am scris niciodată, nici măcar una.

Nici anonime, nici scrisori semnate.

— Ştiu, spuse ea, suspinând profund. Tu eşti cel care nu ştie. Tu eşti cel cu capul în nori. Începi să înțelegi? Nici eu nu ți-am trimis anonime. Doar o singură scrisoare. Dar pariez că pe aceasta, singura autentică, nu ai primit-o.

Trecură două, trei, cinci secunde, fără să vorbească şi fără să se mişte. Deşi se auzea doar vacarmul mării, lui don Rigoberto i se părea că noaptea s-a umplut de motani înfuriați şi pisici în căduri.

— Nu glumeşti, nu? murmură în cele din urmă, ştiind foarte bine că dona Lucrecia îi vorbise foarte serios.

Ea nu răspunse. Rămase la fel de liniştită şi de tăcută ca şi el, încă o bună bucată de vreme. Ce puțin durase, ce scurtă această fericire uimitoare! Era acolo, din nou, crudă şi dură, Rigoberto, viața adevărată.

— Dacă ți-a trecut somnul, ca şi mie propuse, în cele din urmă –, poate că, aşa cum alții numără oile pentru a putea adormi, am putea încerca să lămurim lucrurile. Mai bine acum, pentru totdeauna. Dacă vrei, dacă îți convine. Pentru că, dacă preferi să uităm, uităm. Nu vom mai vorbi niciodată despre aceste anonime.

— Ştii prea bine că nu vom putea uita niciodată de ele, Rigoberto, afirmă soția sa, cu un gest de oboseală. Să facem acum ceea ce amândoi ştim că vom termina prin a face.

— Hai, atunci, spuse el, ridicându-se. Hai să le citim.

Se făcuse frig şi, înainte de a intra în birou, îşi puseră halatele. Dona Lucrecia luă cu ea termosul cu limonada pentru presupusa răceală a soțului ei. Înainte de a-şi arăta scrisorile, luară nişte înghițituri de limonada călduță, din acelaşi pahar. Don Rigoberto îşi păstrase anonimele în ultimul caiet, cu pagini ce încă nu erau adnotate, nici însemnate; ale donei Lucrecia erau într-un portofel, legate cu o panglică vineție. Observară că plicurile erau identice, la fel şi hârtia; plicuri şi coli din acelea care se vând pentru ceva mărunțiş în magazinaşele chinezilor. Dar scrisul era diferit. Şi, desigur, scrisoarea donei Lucrecia, singura adevărată, nu era printre celelalte.

— Este scrisul meu, murmură don Rigoberto, depăşind ceea ce credea că este limita capacității sale de a se uimi şi mirându-se şi mai mult. Studiase prima scrisoare cu multă grijă, aproape fără să fie atent la ceea ce spunea, concentrându-se doar pe caligrafie. Ei bine, este adevărat, scrisul meu este dintre

cele mai convenționale. Oricine l-ar putea imita.

— Mai ales un tinerel înnebunit după pictură, un copil artist, trase concluzia dona Lucrecia, vânturând anonimele scrise vezi, Doamne! de ea, pe care tocmai le răsfoise. Ăsta, în schimb, nu-i scrisul meu. De aceea nu ți-a dat singura scrisoare pe care ți-am scris-o. Ca să nu le compari şi să descoperi înşelăciunea.

— Seamănă oarecum, o corectă don Rigoberto; luase o lupă şi o examină, aşa cum face un filatelist cu un timbru rar. În orice caz, este un scris rotund, bine conturat. Un scris de femeie care a studiat la liceul de călugărițe, probabil Sophianum.

— Şi tu nu ştiai scrisul meu?

— Nu, nu-l ştiam, recunoscu eu. Era cea de-a treia surpriză în această noapte de mari surprize. Acum îmi dau seama că nu. Din câte îmi amintesc, nu mi-ai mai scris niciodată o scrisoare.

— Nici pe acestea nu ți le-am scris eu.

Apoi, preț de jumătate de oră, rămaseră în tăcere, citindu-şi fiecare scrisorile, sau, mai bine spus, fiecare citea cealaltă jumătate necunoscută a acelei corespondențe. Se aşezaseră aproape unul de celălalt, pe marea sofa de piele, cu perne, sub acea veioză cu picior al cărei abajur avea desene ale unui trib australian. Cercul larg de lumină ajungea la amândoi. Uneori, luau mici înghițituri din limonada călduță. Alteori, unuia dintre ei îi scăpa un chicot, iar celălalt nu întreba nimic: uneori, unuia i se schimba expresia feței, din cauza uimirii, a furiei sau a unei slăbiciuni sentimentale, duioşie, îngăduință, vagă tristețe. Terminară de citit în acelaşi timp. Se priveau pieziş, epuizați, perplecşi, nehotărâți. De unde să înceapă?

— S-a băgat aici, spuse, în cele din urmă, don Rigoberto, arătând biroul, rafturile. A căutat, a citit printre lucrurile mele. Ceea ce am eu mai sfânt, mai secret, aceste caiete. Pe care nici măcar tu nu le ştii. Presupusele mele scrisori către tine sunt în realitate ale mele. Deşi nu le-aş scrie eu. Pentru că, sunt sigur, toate frazele le-a transcris din caietele mele. Făcând o salată rusă. Amestecând gânduri, citate, glume, jocuri, cugetări proprii şi străine.

— Din cauza asta jocurile, ordinele îmi păreau că vin de la tine, spuse dona Lucrecia. În schimb, nu ştiu cum ai putut crede că aceste scrisori mi-ar aparține.

— Eram înnebunit să ştiu de tine, să primesc vreun semn de la tine, se

scuză Rigoberto. Naufragiații se agață de orice le iese în cale, fără să facă mofturi.

— Dar porcăriile astea? Chestiile astea de prost gust? Nu-ți par mai degrabă ale lui Corin Tellado?

— Sunt ale lui Corin Tellado, unele, spuse don Rigoberto, amintindu-şi, făcând asocieri. Acum câteva săptămâni au început să-i apară romanele prin casă. Am crezut că erau ale feței, ale bucătăresei. Acum ştiu ale cui erau şi la ce foloseau.

— Pe copilul ăsta eu îl omor, exclamă dona Lucrecia. Corin Tellado! Îți jur că-l omor.

— Râzi? se miră el. Ți se pare amuzant? Ar trebui să-l sărbătorim, să-l premiem?

Ea râdea acum cu adevărat, mai îndelungat, cu mai multă sinceritate că înainte.

— Adevărul este că nu ştiu ce să cred, Rigoberto. Cu siguranță nu-i de râs. E de plâns? E motiv de supărare? Ei bine, să ne supărăm, dacă asta trebuie să facem. Asta îi vei face mâine? îl vei certa? îi vei pedepsi?

Don Rigoberto ridică din umeri. Şi el avea chef să râdă. Şi se simțea ca un neghiob.

— Nu l-am pedepsit niciodată şi cu atât mai puțin l-am atins, nici n-aş şti cum s-o fac, mărturisi, cu o oarecare ruşine. Poate că de-asta este aşa cum este. Adevărul este că nu ştiu ce să fac cu el. Am bănuiala că, orice aş face, mereu va câştiga.

— Ei bine, în acest caz, şi noi am câştigat ceva. Dona Lucrecia se sprijini de soțul ei, care-i trecu brațul pe după umeri. Ne-am împăcat, nu? Tu niciodată n-ai fi îndrăznit să-mi telefonezi, să mă inviți să bem un ceai la Tiendecita Blanca, fără aceste anonime. Nu-i aşa? Iar eu nu aş fi mers la întâlnire fără aceste anonime. Cu siguranță că nu. Ele au pregătit drumul. Nu putem să ne plângem; ne-a ajutat, ne-a împăcat. Nu-ți pare rău că ne-am împăcat, nu, Rigoberto?

La rândul lui, şi el termină prin a râde. Îşi frecă nasul de capul soției, simțind că părul ei îl gâdila pe pleoape.

— Nu, de acest lucru nu mă voi căi niciodată, spuse. În sfârşit, după atâtea emoții, ne-am câştigat dreptul la vis. Toate acestea sunt foarte bune, însă mâine trebuie să merg la birou, nevastă.

Se întoarseră pe întuneric în dormitor, ținându-se de mână. Ea îndrăzni să facă o glumă:

— Îl luăm şi pe Fonchito la Viena în decembrie?

Era, într-adevăr, o glumă? Don Rigoberto îndepărtă imediat gândurile rele, proclamând cu voce tare:

— În pofida a tot ce-a fost, suntem o familie fericită, nu-i aşa, Lucrecia?